

Philip K. Dick

**TECITE SUZE MOJE,
REČE POLICAJAC**

Biblioteka ZNAK SAGITE
Philip Dick: TECITE SUZE MOJE, REČE POLICAJAC

ZNAK SAGITE
biblioteka književne fantastike
knjiga 12

Philip K. Dick
FLOW MY TEARS, THE POLICEMAN SAID
Copyright 1974

Izdavači
IP "BATA"
&
IP "ZNAK SAGITE"

Za izdavače
MIODRAG DRAMIČANIN
GRADIMIR STOJAKOVIĆ

Urednik
BOBAN KNEŽEVIĆ

Prevod
ALEKSANDAR B. NEDELJKOVIĆ

Philip K. Dick – TECITE SUZE MOJE, REČE POLICAJAC « *Copyright za srpskohrvatsko izdanje: Boban Knežević, 1988 • Recenzent: Predrag Vuković • Naslovna strana: D. Bob Živković • Lektor i korektor: Nina Popov • Slog i prelom: ZNAK SAGITE • Štampa i povez: BAKAR, Bor, 1991 • Tiraž: 3000 primeraka*

Philip K. Dick

TECITE SUZE MOJE,
REČE POLICAJAC

Beograd, 1991

Ljubav u ovom romanu je za Tesu,
a za nju je i ljubav u meni.
Ona je moja pesmica.

PRVI DEO

Tecite, suze moje, iz izvora svojih klizite!
Plačem zato što sam izgnanik bio, u životu.
Najbolje je da trajem usamljen; a vi, drugi, idite.
Ovde crna ptica noći peva svoju tužnu sramotu.

1

U utorak, 11. oktobra 2008, *Džejson Tavener šou* je emitovan sa skraćenjem od trideset sekundi. Jedan tehničar, koji je gledao kroz plastični mehur kontrolne kule, zamrznuo je poslednji deo izlazne špice na video-ekranu i uperio prst ka Džejsonu Taverneru, koji je upravo bio krenuo ka izlazu sa pozornice. Tehničar se kucnuo po zglavku šake, a zatim pokazao prstom ka svojim ustima.

Džejson glatko reče u mikrofona okačen o kran: „Pa, narode, nastavite sa slanjem dopisnica i V-pisama. I, ostanite na ovom kanalu, da *gledate Avanture Skolija, super-džukca*.”

Tehničar se osmehnuo; Džejson je na to reagovao tako što se i on osmehnuo. Potom se isključio i slika i ton. Time je bio završen njihov jednočasovni muzičko-varijetetski program, koji je među najboljim TV programima te godine držao, prema rejtingu gledanosti, drugo mesto. Završen bez ijednog kiksa.

„Gde izgubismo pola minuta?” reče Džejson svojoj specijalnoj gostujućoj zvezdi to večere, Heder Hart. Bio je zbunjen time. Voleo je da sam raspoređuje vreme u svojim emisijama.

Heder Hart reče: „Ciculjence, ma neema veze.” Položila je svoju pro hladnu šaku na njegovo čelo, neznatno ovlaženo, i sa naklonošću pogladila prednji deo njegove kose boje peska.

„Je l' shvataš koju moć imaš?” reče Al Blis, njihov poslovni agent, prilazeći im. „Noćas je tri'es miliona ljudi videlo kako si povukao nagore rajsferšlus na svom šlicu. To je valjda nekakav rekord.”

„Pa ja svake nedelje tako zatvaram šlic”, reče Džejson. „To mi je zaštitni znak. Ili možda ne gledaš ovaj šou?”

„Ali, trideset miliona”, reče Blis, čije je okruglo, preterano crveno lice bilo orošeno kapima znoja. „Pomisli na to. A onda i repriziranja.”

Džejson odgovori žustro: „Ja ću biti mrtav pre nego što pare od toga stignu. Hvala bogu.”

„Bićeš verovatno mrtav noćas”, reče Heder, “s obzirom na to kol'ko se tvojih fanova nabilo tamo napolju. Čekaju da te rastrgnu na

sitne kvadratiće velike k'o poštanske marke.”

„Neki od njih su vaši fanovi, gospođice Hart”, reče Al Blis svojim dahtavim psetolikim glasom.

„Bog ih prokleo”, reče Heder oštro. „Što ne odu? Zar ne krše oni neki zakon, o besposličanju ili tako nešto?”

Džejson je dohvati za šaku istisnu jako, privlačeći time njenu namrštenu pažnju. Nikad nije shvatio njenu netrpeljivost prema obožavaocima; za njega, oni su bili krvotok njegove javne egzistencije. A javna egzistencija, njegova uloga kao zabavljača svetskog gledališta, bila je, za njega, prosto egzistencija sama, smisao. „Ne treba da budeš zabavljačica”, reče on Hederi, „ako se tako osećaš. Napusti taj posao. Postani socijalna radnica u logoru za prinudni rad.”

“A i tamo ima ljudi”, reče Heder ogorčeno.

Dvojica stražara, pripadnika specijalne policije, proguraše se ramenima do Džejsona Tavernera i Heder. „Hodnik smo raščistili kol'ko se raščistiti može”, prošišta deblji od te dvojice. „Idemo sad odmah, gospodine Taverner. Pre nego što se publika iz studija povuče do bočnih izlaza.” Dao je signal trojici drugih stražara, koji odmah počеше da nastupaju prema gomili u tunelu, koji će ih izvesti, na kraju, u noćnu ulicu. A tamo je parkiran Rolsov leteći brod, u svojoj skupoj raskoši, sa pogonskom raketom koja pulsira na leru. Kao mehaničko srce, pomisli Džejson. Srce koje udara samo za njega, za njega zvezdu. E, pa, proširujući to, vozilo pulsira odazivajući se i Hederinim potrebama, takođe.

Zaslужila je: noćas je pevala dobro. Skoro isto tako dobro kao – Džejson se iscerio neprimetno, u sebi. Vraga, pa suočimo se s tim, pomisli on. Ne uključuju oni sve te 3-D kolor TV aparate da bi gledali specijalnu gošću-zvezdu. Ima hiljadu specijalnih gostujućih zvezda rasutih po Zemlji, i nekoliko u marsovskim kolonijama.

Uključuju, pomisli on, da bi videli mene. A ja sam uvek tu. Džejson Taverner nikad nije izneverio svoje fanove, i nikad neće. Bez obzira kako je Heder raspoložena prema svojim.

„Ne voliš ti njih”, govorio je Džejson dok su se uvijali, gurali, provlačili kroz hodnik ispunjen parom i mirisom znoja, „zato što sebe ne voliš. Potajno veruješ da imaju loš ukus.”

„Glupi su”, huknula je Heder, zatim tiho opsovala kad je njen veliki pljosnati šešir zalepetao sa njene glave i nestao zauvek u ustalasaloj masi zbijenih fanova.

„Oni su običnjaci”, reče Džejson, primičući usne njenom uvu koje je bilo delimično izgubljeno u velikom pramenu njene blistavocrvene kose. Famosna kaskada kose, kopirana tako široko i ekspertno u salonima lepote širom Tere.

Heder promuklo istisnu: „Ne izgovaraj tu reč.”

„Običnjaci su”, reče Džejson “i moroni. Jer” – on gricnu njenu usnu školjku – „jer to je značenje toga kad je neko običnjak. Je l’ tako?”

Uzdahnula je. „O, bože, biti u letećem brodu, krstariti kroz vakuum. Za tim čeznem: za beskonačnim ništavilom. Bez ljudskih glasova, bez ljudskog vonja, bez ljudskih vilica koje žvaću plastičnu žvaku u devet fluorescentnih boja.”

„Ti ih izistinski mrziš”, reče on.

„Da.” Klimnula je glavom energično. “A mrziš ih i ti.” Zastala je nakratko, okrećući glavu da se suoči sa njim. „Jesi li svestan da je tvoj prokleti glas propao, znaš li da se šlepuješ na staroj slavi, koju više nikad nećeš povratiti.”

Nasmešila mu se, tada. Toplo. „Da l’ mi to starimo?” reče ona nadjačavajući mumlanje i ciku obožavalaca. „Zajedno? Kao muž i žena?”

Džejson reče: „Šestice ne stare.”

„A, stare”, reče Heder. „Itekako stare.” Posežući nagore, dotakla je njegovu talasastu braon kosu. „Koliko dugo je već farbaš, macane? Godinu dana? Tri godinice?”

„Upadaj u brod”, reče on oštro, manevrišući njome tako da je izašla ispred njega na pločnik bulevara Holivud.

„Ući ću”, reče Heder, „ako mi otpevaš visoko prirodno B. Sećaš li se kad...”

Silom ju je ugurao u letelicu, utisnuo se za njom, okrenuo se da pomogne Alu Blisu da zatvori vrata i već se digoše i zabiše u kišno-oblačno ponoćno nebo. Veliko blistavo nebo Los Anđelesa, sjajno kao da je podne. A i jeste podne za tebe i za mene, pomisli on. Za nas dvoje, za sva vremena. Uvek će biti kao što je sad, jer mi smo šestice. Oboje. Znali oni to, ili ne.

A biće da ne znaju, pomisli on sumorno, uživajući u tužnom humoru tog znanja koje su njih dvoje imali, ali koje nisu delili ni sa kim. Jer od početka je planirano tako. Plan je ostao na snazi... čak i sada, kad je sve pošlo toliko rđavo. Rđavo bar po mišljenju konstruktora. Onih velikih mudraca koji su predviđali šta će biti, i predvideli pogrešno. Pre četrdeset pet divnih godina, kada je svet bio mlad i kad su kapljice kiše još uvek bile na sad iščezlim japanskim stablima trešnje u gradu Vašingtonu. I kad je onaj miris proleća lebdeo nad plemenitim eksperimentom. Lebdeo – bar neko, makar i kratko, vreme.

„Aj'mo u Cirihi”, reče on glasno.

„Suviše sam umorna”, reče Heder. „A sem toga, to mesto mi je dosadno.”

„Kuća?” Nije mogao da poveruje. Heder je tu kuću odabrala za njih dvoje, i oni su godinama uspevali tamo da ostaju skriveni – skriveni naročito od fanova koje je Heder toliko mrzela.

Heder uzdahnu i reče: „Kuća. Švajcarski satovi. Onaj hleb. Ona kaldrma. Sneg na brdima.”

„Na planinama”, reče on. Njegova ogorčenost nije se smanjivala. „Pa, do vraga”, reče on, „ići ću bez tebe.”

“I pokupićeš neku drugu?”

Ovo, jednostavno, nije mogao shvatiti. „Pa je l' ti želiš da povedem neku drugu sa sobom?” upita je.

„Ti i tvoj magnetizam. Tvoj šarm. Možeš da uvučeš ma koju devojkicu na svetu u svoj veliki bronzani krevet. Mada, kad jednom uđeš u njega, nisi baš nešto naročito.”

„Bože”, reče on zgađeno. „Opet isto. Uvek isto ćantranje. I to ono koja je fantazija-a za njega se najjače i držiš.”

Okrećući se da bude s njim lice u lice, Heder reče iskrenim tonom: „Znaš kako izgledaš, čak i sada, u tim godinama. Divan si. Trideset miliona ljudi bulji u tebe jedan sat nedeljno. Ne zanima njih tvoje pevanje... nego tvoja neizlečiva fizička lepota.”

„Isto se može kazati i za tebe”, reče on jetko. Osećao je zamor i čežnju za privatnošću i izolacijom. A privatnost i izolacija ležale su u predgrađu Ciriha, ćutke čekajući da se njih dvoje još jednom vrata. Tamo se dobijao osećaj da zgrada želi da oni u njoj ostanu, ne jednu noć, ne sedam noći, nego zauvek.”

„Meni se godine ne vide”, reče Heder.

Bacio je pogled na nju, zatim ju je počeo pažljivije proučavati. Veliki prostori zapremljeni crvenom kosom, bleđa koža sa nekoliko pegica, jak rimski nos. Duboko usađene, ogromne zelene oči. Istinu je rekla: na njoj se nije videlo koliko joj je stvarno godina. Naravno, ona se nikad nije uključivala, kao on, u telefonsku trans-seks mrežu. Ali, zapravo, on je to radio veoma retko i nikada nije stekao zavisnost, samim tim nije došlo do oštećenja mozga ili do preteranog starenja.

„Ti si osoba koja izgleda prokleta dobro”, reče on kao da gundā.

„A ti?” reče Heder.

Ne, to nije moglo da ga uzdrma. Znao je da još uvek ima svoju karizmu, onu snagu koju su urezali u njegove hromosome pre četrdeset dve godine. Istina je da mu je kosa skoro sasvim osedela i da ju je sad farbao. I poneka borica tu i tamo. Ali...

„Dokle god mi je ovaj glas”, reče on, „biću o-kej. Imaću ono što želim. Grešiš kad sam ja u pitanju – to je tvoja šestičija nadmenost, tvoja takozvana 'individualnost' koju toliko ceniš. U redu, ako ti se ne leti do kuće u Cirihi, kuda hoćeš da odemo? U tvoj stan? Moj stan?”

„Hoću da sam udata za tebe”, reče Heder. „Tako da onda ne bude odlučivanje između tvog i mog stana, nego da bude naš stan. A ja ću napustiti pevanje i imaću troje dece, koja će sva ličiti na tebe.”

„Čak i devojčice?”

Heder reče: „Biće sve dečaci.”

Naginjući se ka njoj, poljubio ju je u vrh nosa. Nasmejala se, dohvatila njegovu šaku i potapšala je toplo. „Možemo noćas da odemo ma kuda”, reče joj on tonom niskim, čvrstim, kontrolisanim, i jako projektovanim u prostor, maltene očinskim; taj ton je najčešće uspevao kod Heder, kod koje inače ništa drugo nije uspevalo. Sa izuzetkom mog odlazanja, pomisli on.

Toga se plašila. Ponekad za vreme njihovih svađa, osobito u onoj kući u Cirihi, gde ih niko nije mogao čuti niti se mešati, na njenom licu je viđao taj strah. Užasavala ju je pomisao da bi mogla ostati sama; to je znao; ona je to znala; taj strah je bio deo realnosti njihovog zajedničkog života; jer su oni, kao što dolikuje istinski profesionalnim zabavljačima, pred javnošću imali kompletnu,

racionalnu kontrolu; ma koliko ljutnje i otuđenja bilo između njih dvoje, zajedno su dobro funkcionisali u velikom idolo-poklonskom svetu gledalaca, pismopisača, bučnih fanova. Tu čak ni istinska mržnja ne bi promenila ništa.

Mržnje, međutim, nije moglo biti između njih. Suviše toga im je bilo zajedničko. Toliko prokleta mnogo su dobijali jedno od drugog. Usrećivao ih je čak i običan fizički kontakt, kao što je ovo sedenje zajedno u Rolsovoj nebeskoj limuzini. Bar dok je trajalo.

Posežući u unutrašnji džep svog sakoa koji je bio ručno izrađen od prave svile, specijalno za njega – bilo je možda deset takvih modela na celom svetu – on izvuče smotuljak vrednosnih potvrda koje je država pojačala svojom garancijom. Mnogo tih potvrda, naslaganih u debeli smotuljak.

„Pa ne treba toliko gotovog novca da nosiš sa sobom”, reče Heder tonom pridikovanja, njemu toliko mrskim, tonom zadrte majke.

Džejson reče: „Sa ovim” – pokaza on paketić novčanica „možemo da kupimo sebi ulaz u ma koju...”

„Ako neki neregistrovani student koji se došunjao prošle noći iz svoje jazbine na kampusu ne odseče tebi šaku i ne pobegne, i sa šakom i sa parama tvojim nametljivim. Oduvek si bio nametljiv. Nametljiv i bučan. Vidi svoju kravatu. Pogledaj je samo!” Povich je glas: istinski se naljutila.

„Život je kratak”, reče Džejson. “A blagostanje još kraće.” Ipak je vratio svežanj novčanica u unutrašnji džep sakoa, i zagladio izbočinu koja je time stvorena u njegovom inače perfektnom odelu. „Hteo sam nešto da ti kupim time”, reče. Uistinu, tek tog trenutka mu je ta ideja pala na um; do maločas je imao drukčiji plan s tim novcem, plan da ga ponese u Las Vegas, do stolova za blekdžek. Kao šestak mogao je pobediti svaki put u blekdžeku – i svaki put je pobeđivao; imao je prednost nad svakim, čak i nad dilerom. Čak, pomisli on lukavo, i nad upraviteljem sale.

„Lažeš”, reče Heder. „Nisi nameravao da uzmeš ništa za mene; nit' si ikad išta uzeo, toliko si sebičan jedan čovek i, samo na sebe misliš. To je novac za jebanje; ideš da kupiš neku sisatu plavušu i da je tucaš. Verovatno u našoj kući u Cirihi koju, razumeš, nisam već četiri meseca ni videla. Mogla bih čak i trudna da budem.”

Učinilo mu se čudnim da ona kaže baš to, da je izabrala taj od svih mogućih argumenata koje je mogao oblikovati njen um. Ali, mnogo toga u vezi s njom nije razumeo: ona je pred njim, kao i pred obožavateljima, dosta stvari zadržavala za sebe.

Ipak, on je tokom godina saznao mnogo o njoj. Bilo mu je, na primer, poznato da je 2002. godine abortirala i abortus zadržala u potpunoj tajnosti. Znao je da je neko vreme bila nezakonito udata za vođu jedne studentske komune, i da je godinu dana živela u zečijim jazbinama ispod univerziteta Kolumbija, zajedno sa svim onim smrdljivim bradatim studentima koje su panduri i nacionalci prinudili na doživotni ostanak ispod zemlje. Da, policija i nacionalna garda čiji obruč, postavljen oko svakog kampusa, sprečava studente da ispuze i začas se razmile po celom društvu slično crnim pacovima kada se roje po gornjim delovima broda koji tone.

Znao je i to da je pre godinu dana hapšena zbog posedovanja droge. Njena bogata i moćna porodica pokazala se sposobnom da otkupi njenu slobodu u tom tesnacu: njene pare, njena karizma, njena slava nisu pomogli kad je došlo vreme za sukob sa zakonom.

Heder je tad bila pomalo uplašena svim tim što joj se dogodilo, ali sad je, znao je, opet bila u formi. Kao i sve šestice, imala je ogromnu sposobnost oporavljanja. To je pažljivo ugrađeno u sve njih. To, i još mnogo, mnogo šta. Toliko stvari da ih ni on, sa četrdeset dve godine života, nije sve znao. A mnogo toga se i njemu desilo. Ta dešavanja imala su uglavnom izgled mrtvih tela, tela drugih zabavljača koje je on zgazio tokom svog dugog pentranja ka vrhu.

„Te 'nametljive' kravate...” počeo on, ali tad telefon u letećim kolima zazvoni. On ga uze i reče „Alo”. To je verovatno Al Blis sa rezultatima o gledanosti emisije.

Ali to nije bio Al. Glas neke devojke dopre do njega, prodirući oštro i borbeno u njegovo uvo. „Džejsone?” reče ta devojka veoma glasno.

„Aha”, reče on. Poklapajući dlanom mikrofon, on reče Hederi: „To je Merlin Mejson. Zašto li sam joj kog vraga dao broj svojih letikola?”

“A ko je Merlin Mejson kog vraga?” upita Heder.

„Reći ću ti kasnije.” Sklonio je dlan sa slušalice. „Da, draga, ovo je Džejson pravi pravcijati, njegovo pravo reinkarnirano mesto. Šta je

bilo? Zvučiš užasno. Da li te opet izbacuju iz stana?” Namignuo je ka Hederi i ironično se iscerio.

„Otarasi je se”, reče Heder.

Ponovo pokrivajući mikrofon šakom, on reče: „Hoću, pa pokušavam, zar ne vidiš?” U mikrofon reče: „O-kej, Merlin, izlij svoje skrivene muke pred mene, za to ja služim.”

Dve godine je Merlin Mejson bila njegova štíćenica, ako se tako može reći. U svakom slučaju radilo se o tome da je ona želela da bude pevačica – da bude slavna, bogata, voljena – kao on. Jednog dana je dolutala u studio za vreme probe, i on ju je zapazio. Stegnuto maleno brižno lice, kratke noge, suknja daleko prekratka – on je sve to, već po svom običaju, sagledao već prvim pogledom. I, nedelju dana kasnije, sredio je da ona dobije audiciju kod firme *Kolumbija Rekords*, uz učešće njihovih umetnika i njihovog šefa repertoara.

Mnogo toga je rađeno tokom te nedelje, ali ništa u vezi sa pevanjem.

Merlin oštro reče u njegovo uvo: „Moram da te vidim. Inače ću se ubiti i krivica će pasti na tebe. Doživotno. I reći ću toj ženi, toj Hederi Hart, da smo se tucali non-stop.”

U sebi je, nečujno, uzdahnuo. Do vruga, već je umoran, iscrpljen jednočasovnom predstavom za vreme koje moraš da pokazuješ osmeh, osmeh, osmeh. „Krenuo sam u Švajcarsku i provešću ostatak noći tamo”, reče on čvrsto, kao da govori histeričnom detetu. To je obično, kad bi Merlin zapala u neko od svojih optuživačkih, kvazi-paranoidnih raspoloženja, uspevalo. Ali ovoga puta nije uspelo, normalna stvar.

„Za pet minuta možeš da stigneš dole tim svojim milionskim Rolsovim letikolima”, limeno je treštala Merlin u njegovo uvo. „Samo pet sekundi hoću da razgovaram s tobom. Imam nešto vrlo važno da ti kažem.”

Ova je verovatno zatrudnela, reče Džejson sebi. Negde u nizu zaboravila je, namerno ili možda nenamerno, da gutne pilulu.

„Šta to možeš da mi kažeš za pet sekundi a što ja već ne znam?” reče on oštro. „Reci sad.”

„Želim da budeš ovde kod mene”, reče Merlin sa svojom uobičajenom totalnom bezobzirnošću. „Moraš da dođeš. Šest

meseci te nisam videla i za to vreme sam mnogo razmišljala o nama. A posebno o onoj poslednjoj audiciji.”

„O-kej”, reče on; osećao je gorčinu i ozlojedenost. Eto šta čovek dobije kad pokuša da napravi za nju – osobu bez talenta – nekakvu karijeru. Bučno je tresnuo telefon na mesto, okrenuo se Hederi i rekao: „Drago mi je što nikad nisi naletela na ovu, jer to je stvarno jedna.”

„Ne seri”, reče Heder. „Nisam *naletela na nju* jer si ti prokleta dobro pazio da se to ne desi.”

„Bilo kako bilo”, reč on zaokrećući letikolima nadesno, „izradio sam za nju ne jednu nego dve audicije, i zabrljala je obe. Pa, da bi sačuvala svoje samopoštovanje, mora da baci krivicu na mene. To sam je kao ja naveo da padne. Jasna ti je ta slika.”

„Ima li bar neke dobre sise?” reče Heder.

„Zapravo i ima.” On se isceri a Heder se nasmeja glasno. „Znaš moju slabost. Ali ja sam svoj deo pogodbe održao; namestio sam joj audiciju – dve audicije. Druga je bila pre šest meseci i ja prokleta dobro znam da je još uvek sumorna i besna zbog nje. Nemam predstavu šta sad hoće da mi kaže.”

Na kontrolnoj tablici iskucao je program za automatski let do Meriline zgrade koja je imala odgovarajuće krovno sletišće.

„Verovatno je zaljubljena u tebe”, govorila je Heder dok je parkirao letikola ujedno ispuštajući silazne stepenice.

„Kao i četrdeset miliona drugih”, reče Džejson veselim tonom.

Nameštajući se udobnije na pokretnom sedištu letikola, Heder reče: „Nemoj dugo da si se zadržao, inače, tako mi boga, odleteću bez tebe.”

„Pa da ostanem nasukan kod Merilin?” reče on. Oboje se nasmejaše. „Odmah se vraćam.” Pređe sletišće, dođe do lifta, pritisnu dugme.

Čim je kročio u Merilin apartman, shvatio je da je sišla s uma. Čitavo njeno lice bilo je stisnuto u jedan grč; telo tako skupljeno da se činilo da pokušava da pojede i svari sebe. A njene oči. Malo šta u vezi sa ženama ili na ženama moglo je kod njega izazvati nelagodnost, ali ovo je izazvalo. Oči joj behu sasvim zaokrugljene, zenice neljudski raširene, sevale su ka njemu dok je ćutke stajala,

ruku prekrštenih na grudima. Svaki delić nje bio je nepopustljiv i krut kao gvožđe.

„Počni da govoriš”, reče Džejson, trudeći se da napipa neku putanju kojom bi stekao premoć. Obično – zapravo, skoro uvek – on je kontrolisao situacije sa ženama; bila je to njegova specijalnost. Ali ovo... osećao se nezgodno. A ona još ni reč nije progovorila. U njenom licu, ispod više slojeva šminke, nije bilo ni kapi krvi, kao da se pretvorila u hodajući leš. „Hoćeš još jednu audiciju?” reče Džejson. Jel'to?”

Merilin odmahnu glavom.

“U redu, reci mi šta ti je”, reče on umorno ali sa napetošću u sebi. Međutim, nije dopustio da se napetost pokaže u njegovom glasu; imao je previše lukavstva i iskustva da bi sad dopustio da ona oseti njegovu nesigurnost. U konfrontaciji sa ženom, stvar devedeset posto zavisi od blefa, sa obe strane. Cela caka je u tome *kako* radiš, a ne šta radiš.

„Imam nešto za tebe.” Merlin se okrenula i zamakla u kuhinju. Ležerno je krenuo za njom.

„Evo”, reče Merlin. Digla je jednu plastičnu vreću iz sudopere, jedan trenutak je držala; lice joj je i tad bilo beskrvno i oštro, oči mutne i razrogačene; onda je naglim pokretom otvorila vreću, razmahnula njome i hitro krenula ka njemu.

Dogodilo se prebrzo. Uzmakao je instinktivno, ali prekasno i presporo. Želatinski kalistonski gnezdeći sunder sa svojih pedeset cevčica za hranjenje pripio se uz njega, lepeći se za njegova prsa. I on je već osećao kako cevčice za hranjenje riju kroz njega, prodirući sve dublje.

Bacio se ka visećim kuhinjskim ormarićima, zgrabio napola punu flašu skoča, munjevito odvrnuo poklopac, i počeo da izliva tečnost preko želatinskog stvorenja. Njegove misli postale su lucidne, čak brilijantne; nije paničio, nego je stajao i zalivao tu stvar alkoholom.

Jedan trenutak ništa se nije dešavalo. Uspevao je, još uvek, da obuzda paniku. A onda je ta stvar proključala u mehurima, pa se sparušila, i spala sa njegovih prsa na pod. Umrta je.

Obuzet osećajem slabosti, seo je za kuhinjski sto. Uvide da se već bori protiv nesvestice, neke od cevčica za hranjenje ostale su u

njemu, žive. „Nije loše”, uspe da izusti, „zamalo da me središ, ti jebena mala uličarko.”

„Ne zamalo”, reče Merlin Mejson hladno, bez emocija. „Neke od cevčica za hranjenje još su u tebi, i ti to znaš; vidim ti na licu. Flaša skoča ih neće izbaciti. *Ništa* ih neće izbaciti.”

U tom času se onesvestio. Mutno je video pod, zelen i siv, kako se uzdiže da ga dohvati, a onda, praznina. Vakuum u kome se nije nalazilo ništa, čak ni on sam.

Bol. Otvorio je oči, refleksno dotakao svoja prsa. Ni traga od njegovog svilenog odela krojenog po meri; na njemu je bila pamučna bolnička odeća. Ležao je opružen na pokretnim nosilima. „Bože”, zakrklja on. Dvojica bolničara gurali su kolica sa nosilima duž jednog bolničkog hodnika.

Nad njim je lebdela Heder Hart, zabrinuta i šokirana ali, kao i on, sasvim prisebna. „Znala sam da nešto nije u redu”, reče ona brzo, dok su ga bolničari smeštali u sobu. „Nisam te čekala u kolima; krenula sam dole za tobom.”

„Verovatno si mislila da smo u krevetu zajedno”, reče on nejasno.

„Doktor je rekao”, reče Heder, „da bi kroz petnaest sekundi podlegao somatskoj violaciji, kako se on izrazio. Ulasku te *stvari* u tebe.”

„Sredio sam je”, reče on. „Ali ne i sve cevčice za hranjenje. Bilo je prekasno.”

„Znam”, reče Heder. „Doktor mi je rekao. Planiraju operaciju u najskorije moguće vreme; možda će moći da postignu nešto ako cevi nisu zašle suviše daleko.”

„Bio sam dobar u krizi”, istiskivao je Džejson muklo; oči je sklopio, i trpeo bol. „Ali ne baš dovoljno dobar. Ne dovoljno.” Otvarajući oči, vide da Heder plače. „Zar je toliko rđavo?” upita on; posežući nagore za njenom rukom. Osećao je pritisak njene ljubavi dok mu je stiskala prste, a onda više ničeg nije bilo. Sem bola. Ali ničeg drugog, ni Heder, ni bolnice, ni bolničara, ni svetlosti. Niti zvuka. Bio je to jedan večni momenat koji ga je apsorbovao kompletno.

2

Svetlost se filtriranjem uvlačila nazad, ispunjavajući njegove sklopljene oči membranom iluminarnog crvenila. Otvorio je oči i digao glavu tražeći pogledom Heder ili doktora.

Ležao je u sobi sam. Nikog nije bilo. Toaletni stočić sa napuklim velikim ogledalom za šminkanje, ružne stare svetiljke koje strče iz zidova zasićenih masnoćom a odnekud, sa male udaljenosti, treštanje televizora.

Nije se nalazio u bolnici.

Niti je Heder bila uz njega: osetio je njeno odsustvo, osetio je zbog nje totalnu prazninu.

Bože, pomisli on. *Šta se desilo?*

Bol u njegovim prsima je, kao i tolike druge stvari, nestao. Drhtavim pokretima, on odgurnu prljavo vuneno ćebe, diže se u sedeći položaj, refleksno se protrlja po čelu, prikupljajući svoju vitalnost.

Ovo je hotelska soba, uvide on. Vašljivi, jeftini hotel za šljam. Nema zavesa, nema kupatila. U takvima je on stanovao pre mnogo godina, na početku svoje karijere. U davno doba kad je bio nepoznat i bez para. U onim mračnim danima koje je potiskivao iz memorije najpotpunije što je mogao.

Novac. Pipanjem je proverio svoju odeću, otkrio da više nije obučen u bolničku pidžamu već da mu je vraćeno, u izgužvanom stanju, njegovo svileno odelo. I, u unutrašnjem džepu sakoa, onaj svežanj novčanica velike apoenske vrednosti, one pare sa kojima je nameravao da ode u Las Vegas.

Bar to je imao.

Brzo je pogledom potražio telefon. Nema, naravno da ga nema. Ali naći će se telefon u holu. Ali koga zvati? Heder? Ala Blisa, njegovog agenta? Morija Mana, producenta njegovog TV nastupa? Njegovog advokata Bila Vulfera? Ili, možda sve njih, i to što je pre moguće.

Nesigurnim pokretima digao se na noge; stajao je ljuljajući se, psujući iz razloga koji su mu bili nerazumljivi. Držao ga je neki animalni instinkt; spremao je sebe, svoje jako šestičje teloi, za borbu. Ali protivnika nije mogao sagledati, a to ga je plašilo. Osetio je, po prvi put otkad je pamtio, paniku.

Da li je mnogo vremena prošlo, zapita se on. Nije to mogao odrediti; nije imao osećaj ni da je prošlo mnogo ni malo vremena. Dan je. Vrdalame zuje kroz nebesa s one strane prljavog stakla. Bacio je pogled na svoj sat; deset i trideset, pisalo je na njemu, Pa šta? Mogao bi pokazivati vreme za deset hiljada godina pogrešno, i kako bi on to znao? Njegov sat mu nije mogao pomoći.

Ali će telefon pomoći. On izađe u hodnik pun prašine, nade stepenište, siđe korak po korak, pridržavajući se za ogradu sve dok se ne dospe u depresivni, prazni hol sa otrcanim starim foteljama.

Srećom, imao je sitnine. Ubacio je zlatnik od jednog dolara u prorez i odabrao broj Ala Blisa.

„Blisova Talent agencija”, začu se uskoro Alov glas.

„Slušaj”, reče Džejson. „Ne znam gde sam. Za ime Hrista dođi po mene; izvuci me odavde; prebaci me na neko drugo mesto. Shvataš, Al? Zar ne?”

Iz telefona, tišina. A onda daleki, ravnodušni glas Ala Blisa reče: „Sa kim razgovaram?”

On zareža odgovor.

„Ne poznajem vas, gospodine Džejstone Taverneru”, reče Al Blis, opet svojim najneutralnijim glasom. „Da li ste sigurni da ste dobili pravi broj? S kim ste želeli da razgovarate?”

„Sa tobom. Alom. Sa Alom Blisom, mojim agentom. Šta se desilo u bolnici? Kako sam odande dospeo ovde? Zar ne znaš?” Njegova panika je splašnjavala, jer je postepeno uspevao da nametne sebi kontrolu; postizao je da reči izlaze iz njega razumno. „Možeš li mi naći Heder?”

„Gospođicu Hart?” reče Al i tiho se zaheheta. I ne odgovori.

„Ti”, reče Džejson divljom oštrinom, „ti si završio kao moj agent. Tačka. Bez obzira kakva je situacija. Otpušten si.”

Al Blis se opet zasmeha tiho u njegovo uvo i tad, sa jednim škljocanjem, linija postade mrtva. Al Blis je spustio telefon.

Ubiću tog kurvinog sina, reče Džejson sebi. Pocepaću to proćelavo malo kopile na parčice od po jednog kvadratnog santimetra.

Šta je on to pokušavao da mi uradi? Ne razumem. Šta odjednom ima protiv mene? Šta sam mu kog vruga uradio, zaboga? Bio mi je prijatelj i agent devetnaest godina. I ništa slično ovome nije se nikad desilo.

Pokušaću kod Bila Vulfera, odluči on. On je uvek ili u kancelariji, ili na raspolaganju za telefonski razgovor; dopreću do njega i saznaću o čemu se ovde radi. On ubaci drugi zlatni dolar u prorez telefona i, po pamćenju, još jednom odabra broj.

„Vulfer i Blejn, advokati”, zazvuča u njegovom uhu glas recepcionerke.

„Daj mi da popričam sa Bilom”, reče Džejson, „Džejson Taverner na telefonu. Znaš ko sam.”

Recepcionerka reče: „Gospodin Vulfer je danas na sudu. Da li biste želeli da govorite sa gospodinom Blejnom umesto sa njim, ili da kažem gospodinu Vulferu da vam uzvрати poziv kad se vrati u kancelariju kasnije popodne?”

„Znaš li ti ko sam ja?” reče Džejson. „Znaš li ti uopšte ko je Džejson Taverner? Gledaš li TV?” Glas mu se kod tih reči maltene otrgao; osetio je kao se prelama i diže. Velikim naporom uspeo je da povрати kontrolu nad njim, ali nije mogao zaustaviti drhtanje ruku; zapravo, treslo se celo njegovo telo.

„Žao mi je, gospodine Taverner”, reče recepcionerka. „Ja zaista ne mogu govoriti u ime gospodina Vulfera, niti...”

„Je l' gledaš ti TV?” reče on.

„Da.”

„I nisi čula za mene? Šou Džejsona Tavernera, utorkom uveče u devet?”

„Žao mi je, gospodine Taverner. Stvarno morate razgovarati direktno sa gospodinom Vulferom. Dajte mi broj telefona sa koga zovete, a ja ću se postarati da vas on pozove u neko doba danas.”

On spusti slušalicu.

Poludeo sam, pomisli. Ili je ova poludela. I ona i Al Blis, taj kučkin sin. Bože. Sav drhteći, on se udalji od telefona, sede u jednu od izbledelih fotelja. Prijalo je sedeti; sklopio je oči i disao polako i

duboko. I preturao misli po glavi. Imam pet hiljada dolara u krupnim državnim novčanicama, reče on sebi. Znači nisam sasvim bespomoćan. A ona stvar je nestala iz mojih prsiju, zajedno sa cevčicama za hranjenje. Sigurno su uspeali da to izvade hirurški, u bolnici. Znači bar sam živ; mogu se radovati tome. Da li je preskočeno izvesno vreme, zapita se on. Daj, ima li tu novina?

Na jednom obližnjem kauču pronade primerak *Los Angeles Tajmsa*, pročita datum. Dvanaesti oktobar 2008. Nije preskočeno vreme. Ovo je dan posle njegove emisije, posle dana kad ga je Merlin poslala, umirućeg, u bolnicu.

Jedna ideja mu sinu. Potraži odeljke ovih novina i nađe rubrike posvećene zabavi. On se sada pojavljivao svako veče u Persijskoj dvorani hotela Holivud Hilton – već tri sedmice, zapravo; sem utorkom, dakako, zbog emisije.

Oglas za njega, koji su ti hotelijeri puštali tokom protekle tri sedmice nije se mogao naći nigde na stranici. Ošamućeno je razmišljao: pa možda su ljudi to premestili na neku drugu stranicu. Potom je temeljito pročešljao sve stranice u tom odeljku novina. Oglas do oglasa za zabavljače, ali o njemu ni pomena. A njegovo lice se već deset godina nalazilo, svakog dana, na zabavnoj strani ovih ili onih novina. Bez ijednog dana izuzetka.

Pokušaću još jednom, pomisli on. Pokušaću kod Morija Mana.

Izvlačeći novčanik, on potraži ceduljicu na kojoj je zapisao Morijev broj.

Njegov novčanik bio je vrlo tanak.

Nestale su sve njegove identifikacijske karte. Karte koje su mu omogućavale da ostane živ. Karte koje su mu dopuštale da prođe kroz pandurske barikade a da ne bude izrešetan na licu mesta ili bačen u radni logor.

Pa ja ne mogu dva sata da ostanem živ bez mojih legitimacija, reče on sebi. Ne smem čak ni da izađem iz hola ovog otrcanog hotela i pođem ulicom. Pomisliće da sam student ili profa u bekstvu iz nekog kampusa. Provešću ostatak života kao rob, radeći teške fizičke poslove. Sad sam ono što nazivaju ne-osoba.

Znači prvi mi je posao da preživim, pomisli on. Do pakla sa Džejsonom Tavernerom javnim zabavljačem; o tome mogu da brinem kasnije.

Osećao je kao se u njegovom mozgu već fokusiraju moćne komponente ugrađene šestacima. Nisam ja kao drugi ljudi, reče on sebi. Izvući ću se ja iz ovoga, pa ma šta to bilo. Nekako.

Na primer, uvide on, sa ovolikim novcem, koji mu je u rukama, mogu da se prebacim do Votsa i da kupim lažne legitimacije. Pun novčanik takvih. Ima valjda stotinu malih operatora koji škrabaju te falsifikate, koliko sam čuo. Ali nikad ni pomislio nisam da ću tako nešto koristiti. Ne Džejson Taverner. Ne javni zabavljač koga gleda trideset miliona.

Među svih tih trideset miliona ljudi, zapita se on, ima li ijednog koji me pamti? Ako je *pamtiti* prava reč. Ja to govorim kao da je prošlo mnogo vremena, kao da sam ja sad neki tamo starkerlja, koji se hrani starom slavom. A ne dešava se to.

Vraćajući se telefonu, on potraži u imeniku broj matičnog kontrolnog centra u Ajovi; trošeći nekoliko zlatnika i dosta vremena najzad uspe da dobije vezu sa njima.

„Zovem se Džejson Taverner”, reče on službeniku. „Rođen sam u Memorijalnoj bolnici u Čikagu 16. decembra 1966. Da li biste, molim vas, potvrdili ovo i poslali jedan primerak moje krštenice? Potrebna mi je potvrda o rođenju radi zaposlenja za koje se prijavljujem.”

„Da, gospodine”. Činovnik prebaci liniju na čekanje.

Nešto kasnije, uz jedno škljocanje, činovnik se uključi. „Gospodin Džejson Taverner, rođen u okrugu Kuk, 16. decembra 1966.”

„Da”, reče Džejson.

„Nemamo formular o registraciji rođenja takve osobe u to vreme i na tom mestu. Da li ste apsolutno sigurni u pogledu podataka, gospodine?”

„Mislite da li znam svoje ime i kad sam rođen?” Njegov glas je opet uspeo da mu izmakne, ali ovoga puta je to i dopustio; preplavi ga panika. „Hvala”, reče i tresnu slušalicu silovito. Drhteći i telom i umom.

Ne postojim, reče sebi. Nema nikakvog Džejsona Tavernera. Nikad taj nije postojao i nikad neće. U pakao sa mojom karijerom; želim samo da živim. Ako neko ili nešto hoće da izbriše moju karijeru, o-kej; učinite to. Ali zar mi se neće dozvoliti da uopšte egzistiram? Zar nisam čak ni rođen?

Nešto se pomače u njegovim prsima. Sa užasom, on pomisli: nisu iščupali sve cevčice za hranjenje; neke od njih još uvek rastu i hrane se u meni. Ta prokleta drolja bez talenta. Nadam se da će završiti na ulici prodajući se za dolar.

Posle svega što sam učinio za nju; dve audicije sam joj namestio kod onih iz A&E. Ali, do vraga – nisam stigao nešto naročito mnogo da je tucam. Kad pogledaš, valjda ispadne izjednačen rezultat.

Vraćajući se u svoju hotelsku sobu, razgledao je sebe dobro i dugo u movama popljuvanom toalet-ogledalu. Nije mu se promenio izgled, sem što je sad bio neobrijan. Nije nimalo ostario. Nijedna nova bora, nijedna seda vlas nije postala vidljiva. Dobra pleća i bicepsi. Struk slobodan od sala koji mu omogućuje da nosi modernu strukiranu odeću.

A to je važno za imidž, reče on sebi. Koju vrstu odela možeš da nosiš, naročito ona stisnuta i uska oko struka. Takvih mora biti da imam pedeset, pomisli on. Ili sam imao. Gde su ona sad, upita se on. Ptica je otišla, i na kojoj livadi sad peva? Ili kako je već to glasilo. Nešto iz prošlosti, iz njegovih školskih dana. Zaboravljeno sve do ovog trenu. Čudno, pomisli on, šta sve isplivava na površinu tvog uma kad se nađeš u nesvakidašnjoj i zloslutnoj situaciji. Ponekad najtrivijalnije zamislive stvari.

Da su želje konji, prosjaci bi leteli. Takve poslovice. Dovoljno da čovek izludi.

Pitao se koliko bi kontrolnih stanica moglo biti između ovog bednog hotela i najbližeg falsifikatora legitimacija u Vatsu? Deset? Trinaest? Dve? Za mene, pomisli on, dovoljna je jedna. Jedna nasumična provera u kojoj učestvuje jedno vozilo i tri člana ekipe. Sa njihovom prokletom radio-opremom koja ih povezuje sa centralom u Kansas Sitiju gde čuvaju sve podatke.

Zavrnuo je rukav i pogledao podlakticu. Da, tu je: njegov utetovirani identifikacioni broj. Njegova telesna registraciona tablica koju će nositi sa sobom celog života, i koja će najzad biti sahranjena sa njim u njegovom silno priželjkivanom grobu.

Dobro, i policajci i nacionalna garda na pokretnom kontrolnom punktu pročitace taj njegov ident-broj onima u Kansas Sitiju i – šta onda? Da li je njegov dosije još uvek tamo ili je nestao kao i njegov

sertifikat o rođenju? A ako ga tamo nema, kako će birokratija to protumačiti?

Greška u evidenciji. Neko zaturio paketić sa mikrofilmovima, od kojih se dosije sastoji. Pronaći će se. Jednog dana, kad to više ne bude važno, kad budem proveo deset godina svog života u kamenolomu na Luni kopajući ručnim pijukom. Ako se dosije ne pronađe, razmišljao je on, pretpostaviće da sam odbegli student, jer jedino studenti nemaju dosijee, mada oni važniji, oni koji predvode studentariju oni ipak imaju svoje mesto u kartotekama.

Ja sam na dnu života, uvide on. I ne mogu da se uspnem čak ni do puke fizičke egzistencije. Ja, čovek koji je juče imao gledalište od trideset miliona. Jednog dana, nekako, napipaću put povratka do njih. Ali ne sad. Postoje neke druge stvari koje dolaze na prvo mesto. One, gole egzistencije, sa kojima se svako rada: ja ni to nemam. Ali nabaviću: šestak nije običnjak. Nijedan običnjak ne bi mogao fizički ili psihički preživeti ono što se desilo meni – naročito neizvesnost – a ja jesam.

Šestak će uvek prevladati, pa ma kakve da su spoljašnje okolnosti. Zato što su nas na taj način genetski definisali.

Još jednom je napustio svoju hotelsku sobu. Sišao je niz stepenište i prišao recepcijskom stolu. Tamo je jedan sredovečni čovek sa vrlo tankim brkovima čitao primerak časopisa *Kutija*; ne dižući pogled rekao je: „Da, gospodine.”

Džejson izvuče svoj svežanj državnih novčanica, položi novčanicu od pet stotina dolara pred recepcioneru, na sto. Ovaj je pogleda, onda je pogleda još jednom ali širom otvorenim očima. Onda obazrivo i upitno diže pogleda ka Džejsonovom licu.

„Ukrali su mi legitimaciju”, reče Džejson. „Ova novčanica od petsto dolara je tvoja ako možeš da me odvedeš do nekog ko može da napravi nove. A ako ćeš to učiniti, učini odmah; jer ja neću da čekam.” Da čekam da me prihapsi pandur ili nacionalni gardista, pomisli on. Uhvaćen ovde u ovom razdrndanom jadnom hotelu.

„Ili uhvaćen na trotoaru ispred ulaza”, reče službenik. „Ja sam nekakav telepata. Znam da ovaj hotel nije nešto specijalno dobar, ali buva nema. Svojevremeno smo imali marsovske peščane buve, ali više ih nemamo.” On podiže novčanicu od pet stotina dolara. „Vodim te kod nekog ko ti može pomoći”, reče on. Pomno proučavajući

Džejsonovo lice, on zastade, pa dodade: „Misliš da si nekakva slavna ličnost. Pa dobro, svakojake mi ovde viđamo.”

„Idemo”, reče Džejson oštro. „Sad.”

„Odmah, smesta”, reče recepcioner posežući za svojim sjajnim plastičnim kaputom.

3

Dok je recepcioner vozio svoju prastaru vrdalamu polako i bučno niz ulicu, rekao je uzgrednim tonom Džejsonu koji je sedeo pokraj njega: „Očitavam mnogo čudnog materijala iz tvog uma”.

„Ispadaj ti napolje iz mog uma”, reče Džejson grubo i sa averzijom. Oduvek je mrzeo te zavirljive, radoznalošću gonjene telepate, a ovaj nije bio nikakav izuzetak. „Izlazi iz mog uma”, reče on, „i vodi me do osobe koja će mi pomoći. I nemoj naleteti ni na jednu barikadu. Ako misliš da preživiš ovo.”

Recepcioner blago reče: „To ne moraš da mi kažeš; znam šta bi se desilo s tobom kad bismo bili stopirani. Radio sam ja ovo već mnogo puta, mnogo puta. Za studente. Ali ti nisi student. Ti si slavan čovek, i bogat. Ali istovremeno si niko i ništa. Čak i ne postojiš, zakonski govoreći.” Nasmejao se tankim, iscrpljenim smejuljenjem, ne skidajući pogled sa saobraćaja ospred njih. Vozio je, primeti Džejson, kao baba. Obema šakama kruto stiskajući volan.

Sad su ušli u sirotinjska naselja samog Votsa. Majušne mračne prodavnice sa obe strane prenatrpanih ulica, prepune kante za pepeo, po pločniku rasuti parčići razbijenih flaša, otrcani panoi na kojima je *Koka-kola* bilo napisano velikim slovima a ime prodavnice malim. Na jednoj raskrsnici, jedan stari crnac je sa oklevanjem prelazio ulicu, kao da napipava put ispred sebe, kao da je oslepeo od starosti. Videći ga, Džejson oseti neku čudnu emociju. Sad je živih crnaca preostalo tako malo, zbog Tidmanovog zloglasnog zakona o sterilizaciji koji je u kongresu usvojen još davno, u strašnim danima Bune. Recepcioner je pažljivo usporio i zaustavio svoju kloparavu vrdalamu da ne bi uznemirio tog starca u izgužvanom smeđem odelu rasporenenih šavova. Očigledno, i on je osećao isto.

„Shvataš li ti”, reče recepcioner Džejsonu, „da bih ja dobio smrtnu kaznu kad bih ovoga lupio, kolima?”

„Pa i trebalo bi”, reče Džejson.

„Oni su kao poslednje jato ždralova kličavaca”, reče službenik polazeći opet napred, pošto je stari crnac stigao do druge strane ulice. „Hiljadu zakona ih štiti. Ne smeš da im se rugaš; ako se upleteš u tuču sa crncem, rizikuješ osudu za teško krivično delo – deset godina zatvora. A ipak ih mi prinuđujemo da izumru – to je Tidman hteo i to je valjda htela i većina Ućutkivača, ali...” on načini gest, po prvi put dižući šaku sa volana „...klinci mi nedostaju. Pamtim kad sam imao deset godina, i jednog crnog dečaka s kojim sam se mogao igrati... ne tako daleko odavde, zapravo. Nesumnjivo je već sterilizovan.”

„Ali jedno dete je napravio”, kaza Džejson. „Njegova žena morala je da preda svoj kupon za rađanje, čim se rodilo njihovo prvo i jedino dete... ali to jedno imaju. Zakon im ga dopušta. A ima milion statuta kojima je njihova bezbednost zaštićena.”

„Dvoje odraslih, jedno dete”, reče recepcioner. „Tako da se crna populacija u svakoj sledećoj generaciji prepolovi. Ingeniozno. Jedno moraš priznati Tidmanu: rešio je taj čovek rasni problem, rešio skroz.”

„Nešto se moralo učiniti”, reče Džejson; sedeo je kruto u svom sedištu motreći na ulicu ispred njih, vrebajući na ma kakav znak da je pred njima kontrolna tačka ili barikada. Nijedno ni drugo nije video, ali, koliko dugo će ova vožnja morati da traje.

„Već smo maltene stigli”, reče recepcioner smireno. Okrete glavu za trenutak da pogleda Džejsonu u lice. „Ne dopadaju mi se tvoji rasistički stavovi”, reče on. „Bez obzira što si mi platio petsto dolara.”

„Crnaca ima, za moj ukus, sasvim dovoljno”, reče Džejson.

„A kad umre poslednji?”

Džejson reče: „Pa ti možeš da pročitaš moj um; nije potrebno da ti kažem.”

„Hriste”, reče recepcioner i opet posveti svoju pažnju uličnom saobraćaju ispred njih.

Načinili su oštar zaokret udesno, pošli jednom uzanom uličicom sa čije obe strane su se mogla videti zatvorena i zaključana drvena vrata. Nikakvih reklama tu nije bilo. Samo zamandaljena tišina. I hrpe drevnih otpadaka.

„Šta je iza tih vrata?” upita Džejson.

„Ljudi poput tebe. Ljudi koji ne mogu da izađu na otvoreni prostor. Ali oni se razlikuju od tebe po jednoj stvari: nemaju petsto dolara... a i po mnogim drugim stvarima, ako te tačno čitam.”

„Koštaće me mnogo”, reče Džejson kiselo, „da nabavim papire. Verovatno ću morati da dam sve što imam.”

„Neće ti ona naplatiti preterano”, reče recepcioner zaustavljajući svoju vrdalamu napola na trotoaru uličice. Izvirujući, Džejson vide napušteni restoran sa daskama zakucanim preko polomljenih prozora. Unutra, potpuna tama. To ga je odbijalo, ali, evidentno, to je bilo to mesto. Moraće da učestvuje, jer njegova potreba je bila takva da nije mogao da bude probirljiv.

Sem toga izbegli su sve kontrolne tačke i barikade duž puta; recepcioner je izabrao dobru trasu. Znači, kad se sve uzme u obzir, on je imao prokleta malo razloga da se žali.

Zajedno, on i recepcioner priđoše polomljenim prednjim vratima restorana, koja su visila otvorena. Nisu ništa govorili; usredsredili su se na izbegavanje zardalih eksera koji su virili iz komada šperploče zakucanih valjda da bi se zaštitila stakla na vratima.

„Drži me za ruku”, reče službenik pružajući ruku u senovitoj nejasnosti koja ih je okruživala. „Znam put, a mrak je. U ovom bloku struja je isključena pre tri godine. Sa ciljem da se iznudi iseljavanje stanovništva, zbog rušenja.” On dodade: „Ali većina ljudi je ostala.”

Vlažna hladna šaka recepcionera vodila ga je pored nečeg što je ličilo na stolice i stolove, natrpane u nepravilne hrpe nogu i površina, isprepletane paučinom i prekrivenih slojem prašine. Najzad napipaše o crni, nepomični zid; tu recepcioner zastade, izvuče svoju šaku iz njegove, poče da petlja sa nečim po mraku.

„Ja ovo ne mogu da otvorim”, govorio je dok je to radio. „Može se otvoriti samo sa druge strane, s njene strane. Ja joj samo signališem da smo ovde.”

Jedan deo zida stenjući skliznu u stranu. Džejson je pokušavao da zaviri unutra, ali je video samo dodatnu tamu. I napuštenost.

„Zakorači kroz ovo”, reče recepcioner, manevrišući njime tako da je Džejson krenuo napred. Zid je, posle izvesne pauze, skliznuo u zatvoreni položaj iza njih.

Svetla se upališe namigujući jedno po jedno. Za trenutak zaslepljen, Džejson zakloni oči a onda dobro osmotri radionicu.

Bila je mala. Ali video je u njoj nekoliko mašina koje su se činile kompleksnim i visoko specijalizovanim. Na suprotnom kraju radionice, radni sto. Stotine alatki, i svaka pojedina uredno zakačena na svoje mesto na zidu sobe. Ispod radnog stola velike kartonske kutije, koje su verovatno sadržale razne vrste hartije. I, mala štamparska mašina pokretana generatorom.

I devojka. Sedela je na visokoj stolici, ručno slažući metalna štamparska slova u red. Sagledao je bledu kosu, vrlo dugu ali tanku, koja se u tankim mlazićima spuštala, kao da curi, niz njen vrat i niz leđa njene pamučne radne bluze. Imala je farmerice, a njena stopala, veoma sitna, bila su bosa. Njemu se činilo da bi mogla imati petnaest ili šesnaest godina. Nije imala dojke vredne pomena, ali je imala dobre duge noge; to mu se svidelo. Nikakvu šminku nije imala, i zbog toga su crte njenog lica imale bledu, pomalo pastelnu nijansu.

„Haj”, reče ona.

„Odoh ja”, reče recepcioner. Pokušaću da ne potrošim ovih pet stotina dolara na jednom mestu.” Dodirujući jedno dugme, on izazva pomicanje jednog dela zida u stranu; istovremeno se pogasiše sva svetla u radionici, tako da su ostali još jednom u apsolutnoj tami.

Sa svoje stolice devojka reče: „Ja sam Ketii.”

“Ja sam Džejson”, reče on. Zid dokliza u zatvoreni položaj, i svetla se opet upališe. Stvarno je veoma zgodna, pomisli on. Sem što u njoj ima nečeg pasivnog i skoro bezvoljnog. Kao da ne daje ni dve pare ni za šta na svetu. Apatija? Ne, zaključii on. Bojažljiva je; to je pravo objašnjenje.

„Dao si mu pet stotina dolara da te dovede ovamo?” reče Ketii začuđeno; osmatrala ga je kritički, kao da želi da donese neku vrstu suda o njemu, zasnovanog na njegovom izgledu.

„Moje odelo obično nije izgužvano”, reče Džejson.

„Fino je to odelo. Svila?”

„Da.” Klimnuo je glavom.

„Jesi li ti student?” upita Ketii, još uvek ga odmeravajući. „Ne, nisi; nemaš onu boju kao testo, što oni dobijaju od života ispod zemlje. Pa, onda ostaje samo još jedna mogućnost.”

„Da sam kriminalac”, reče Džejson, „koji pokušava da promeni svoj identitet pre nego što ga zakon sklepetaa.”

„Aje l'jesi?” reče ona, bez ikakvog znaka nelagodnosti. Bilo je to jednostavno, ravno pitanje.

„Ne.” Nije tome dodao nikakvo objašnjenje. Ne sad; možda kasnije.

Keti reče: „Da li smatraš da su mnogi od tih nacionalaca roboti a ne pravi ljudi? Uvek nose te gas-maske tako da čovek ne može biti stvarno siguran.”

„Ja se zadovoljavam time da ih jednostavno ne podnosim”, reče Džejson. „Bez dubljeg zagledanja u ta pitanja.”

„Koje karte ti trebaju? Vozačka dozvola? Identifikacijska na bazi policijske kartoteke? Uverenje da si zaposlen na legalnom poslu?”

On reče: „Sve. Uključujući člansku karticu Dvanaeste sekcije unije muzičara.”

„O, pa ti si muzičar.” Sad ga je gledala sa više interesovanja.

„Pevač”, reče on. „Voditelj jednočasovnog TV varijetetskog programa koji ide utorkom uveče u devet. Možda si ga gledala. Šou Džejsona Tavernera.”

„Nemam televizor”, reče devojka. „Što znači, valjda, da te ne mogu prepoznati. Je l' to zabavan posao?”

„Ponekad. Srećeš mnogo ljudi iz šou-biznisa, a to je fino ako voliš tu vrstu stvari. Utvrdio sam da su to uglavnom ljudi kao i svi drugi. Imaju svoje strahove. Nisu perfektni. Neki od njih su vrlo komični, i kad se snima i kad se ne snima.”

„Muž mi je uvek govorio da nemam smisao za humor”, reče devojka. „Njemu je sve bilo smešno. Čak je mislio da je smešno kad je regrutovan da postane nacionalac.”

„Da l' se još smejao kad je izlazio?” upita Džejson.

„Nikad nije izašao. Ubijen je tokom iznenadnog napada studenata. Ali nisu studenti krivi; ubio ga je kolega nacionalac.”

Džejson reče: „Koliko će me koštati da dobijem komplet kartica? Bolje je da mi kažeš sad, pre nego što počneš da ih praviš.”

„Ja od ljudi uzimam onoliko koliko mogu da plate”, reče Keti, nastavljajući da slaže svoj red teksta. „Tebi ću uzeti mnogo jer je jasno da si bogat, po načinu kako si Ediju dao petsto dolara da te dovede ovamo, i po tvom odelu. O-kej?”

Bacila je kratak pogled ka njemu. „Ili grešim? Kaži.”

„Imam pet hiljada dolara pri sebi”, reče Džejson. „Zapravo, minus petsto. Ja sam zabavljač svetskog glasa; svake godine radim mesec dana u Sendsu, što je dodatak uz moj šou. Ustvari, postoji izvestan broj prvoklasnih klubova u kojima nastupam kad uspem da nađem mesta da i njih uguram u svoj zbijeni raspored.”

„Uuuuu”, reče Ketii. „Kamo sreće da sam čula za tebe; onda bih mogla biti impresionirana.”

Nasmejao se.

„Da li sam kazala nešto glupo?” zapita Ketii bojažljivo.

„Ne”, reče Džejson. „Ketii, koliko ti je godina?”

„Devetnaest. Rođendan će mi biti u decembru, znači već imam skoro dvadeset. Koliko si procenio na osnovu mog izgleda?”

„Oko šesnaest”, reče on.

Uglovi njenih usana izviše se nadole; napućila je usta kao dete. „Svako to kaže”, reče ona skrušeno. „To je zato što nemam praktično nikakve grudi. Da sam neka prsata, izgledala bih kao da imam dva'es jednu. A ti koliko si star?” Prestala je da pipka oko tih slova i zagledala se prodorno u njega. „Pretpostavila bih oko pedeset.”

Gnev počeo kao reka kroz njega. I jad.

„Izgledaš kao da su ti osećanja povređena”, reče Ketii.

„Imam četrdeset dve”, reče Džejson stisnuto.

„Pa, gde je razlika? Mislim, i jedno i drugo su već...”

„Pređimo na posao”, prekide je Džejson. „Daj mi olovku i hartiju da zapišem šta želim da piše na svakoj kartici. Hoću da uradiš sasvim tačno. Potrudi se da budeš dobra.”

„Naljutila sam te”, reče Ketii. „Time što sam rekla da izgledaš kao da ti je pedeset. Pa čini mi se da kad se pažljivije pogleda, ne izgledaš. Pre ličiš na tridesetogodišnjaka.” Dodala mu je hartiju i pisaljku, smešeći se stidljivo. I izvinjavajuće.

Džejson reče: „Zaboravi to.” Potapšao ju je po leđima.

„Ja više volim da me ljudi ne dodiruju”, reče Ketii i kliznu udalj.

Kao lane u šumama, pomisli on. Čudno: ona se plaši čak i malog dodira, a ipak se ne plaši da falsifikuje dokumenta, što je teško krivično delo za koje se može dobiti dvadeset godina robije. Možda se niko nije potrudio da joj kaže da je protivzakonito. Možda ona ne zna.

Nešto blistavo i šareno na suprotnom zidu privuče njegovu pažnju; on priđe i pogleda. Shvati da je to srednjevekovni iluminirani manuskript. Tačnije, samo jedna stranica toga. O takvim stvarima je svojevremeno čitao, ali nikad nijedan takav rukopis nije video.

„Da li je ovo nešto vredno?” upita.

„Da je original, moglo bi vredeti sto dolara”, reče Ketu. „Ali nije original; to sam ja napravila pre izvesnog vremena, kad sam bila u prvom razredu srednje škole u Severnoameričkoj avijaciji. Kopirala sam, sa originala, deset puta, dok nisam uradila kako treba. Volim dobru kaligrafiju; volela sam još kao dete. Možda je to zato što je moj tata kreirao korice knjiga; znaš, omotnice korica.”

On reče: „Da li bi ovo prevarilo neki muzej?”

Jedan trenutak Ketu ga je pomno motrila. Onda klimnu glavom potvrdno.

„Zar ne bi pogodili po hartiji?”

„To je pergament i to iz tog perioda. Na isti način se falsifikuju stare marke; uzmeš neku bezveznu staru marku, ukloniš ono naštampano, a onda...” Zastala je. „Nervozan si jer želiš da počnem da radim tvoja dokumenta.”

„Da”, reče Džejson. Dodao joj je list hartije na kome je napisao informacije. Uglavnom je zahtevao standardne pol-nac karte za vreme posle policijskog časa, sa otiscima palčeva i fotografijama i holografskim potpisima, sve sa kratkim rokovima važenja. Moraće da nabavi novi falsifikovani komplet u roku od tri meseca.

„Dve hiljade dolara”, reče Ketu, posmatrajući njegov spisak.

Poželeo je da kaže: za te pare, da li dobijam i da idem u krevet sa tobom? Ali naglas reče: „Koliko će trajati? Satima? Danima? Ako je danima, gde bih ja...”

„Satima”, reče Ketu.

On oseti ogromni talas olakšanja.

„Sedi tu i pravi mi društvo”, reče Ketu, pokazujući prstom ka jednoj tronogoj stolici gurnutoj u stranu. „Možeš da mi pričaš o svojoj karijeri uspešne TV ličnosti. To mora biti fascinantno, svi ti leševi preko kojih moraš da gaziš da bi stigao na vrh. U stvari, da li si dospeo na vrh?”

„Da”, reče on kratko. „Ali nema leševa. To je mit. Uspevaš čistim talentom, a ne onim što kažeš ili radiš ljudima iznad ili ispod tebe.

Plus, ima da se radi; ne možeš samo da ulepršaš, izvedeš jedan ples samo stopalima u mekim cipelama, i odmah potpišeš ugovor sa NBC ili CBS. To su tvrdi,iskusni biznismeni, naročito oni iz A i R odeljenja. 'Artisti i Repetoar'. Oni odlučuju ko će biti angažovan. Govorim o pločama. Tu moraš da startuješ ako hoćeš da budeš na nacionalnom nivou; naravno, možeš i da zakazuješ nastupe po svim mogućim klubovima, dok..."

„Evo ti vozačka dozvola za vrdalamu”, reče Ketii. Pažljivo mu je dodala malu crnu kartu. „Sad ću početi tvoju karticu o statusu koji imaš u vojnoj službi. To je malo teže zbog anfas i profil fotografija, ali to mogu da sredim tamo.” Pokazala je ka jednom belom ekranu, ispred koga je stajao tronožac sa kamerom, uz čiju stranu je bio pričvršćen blic.

„Svu opremu ti imaš”, reče Džejson dok se nameštio kruto ispred belog ekrana; tokom njegove duge karijere toliko puta su ga snimali da je uvek znao tačno gde da stane i koji izraz lica da pokaže.

Ali ovoga puta je, evidentno, u nečemu pogrešio. Ketii ga je pomno posmatrala, sa vrlo strogim izrazom lica.

„Pa ti si sav osvetljen”, reče ona, napola se obraćajući sebi samoj. „Širiš sjaj, na neki lažan način.”

„Fotografije za javnost”, reče Džejson. „Lakirane, dvadeset sa trideset...”

„Ovo nisu te. Ove treba da te izvuku da ne zaglaviš u radni logor doživotno. Ne osmehuj se.”

Nije se osmehivao.

„Dobro”, reče Ketii. Išćupala je fotografije iz kamere, prenela ih pažljivo do svog radnog stola, mašući njima da ih osuši. „Ove proklete 3-D animirane koje se traže na vojnim dokumentima – ta kamera me je koštala hiljadu dolara, a treba mi samo za to i nizašto drugo... ali moram je imati.” Osmotrla ga je. „To će te koštati.”

„Da”, reče kamen. Već je bio svestan da će ga koštati.

Neko vreme Ketii je petljala, a onda, okrećući se naglo prema njemu, reče: „Ko si ti stvarno? Naviknut si na poziranje; videla sam te, videla sam te kako si se ukočio sa tim zadovoljnim osmehom na pravom mestu i sa tim uključenim svetlom u očima.”

„Rekao sam ti. Ja sam Džejson Taverner. Voditelj TV emisije u kojoj gostuju čuvene ličnosti. Na programu sam svakog utorka

uveče.”

“Ne”, reče Ket; odmahнула je glavom. „Ali to se mene ništa ne tiče – izvini, nije trebalo da pitam.” Ali nastavila je da baca poglede ka njemu, kao da je obuzeta nekim zgražavanjem. „Sve radiš pogrešno. Stvarno si slavan – ono je bilo refleksno, ono kako si pozirao za slikanje. Ali nisi slavan. Ne postoji nikakav Džejson Taverner koji je važan, koji je išta. Znači, šta si onda? Čovek koga stalno slikaju, a koga niko nikad nije video ni za njega čuo.”

Džejson reče: „Pa ponašam se kao i svaki drugi slavan čovek za koga niko ne zna.”

Jedan trenutak je zurila u njega a onda se nasmejala.

„Vidim. Pa, to je dobra fora; stvarno dobra. Moraću da je zapamtim.” Opet je posvetila pažnju dokumentima koje je falsifikovala. “U ovom biznisu”, reče zadubljena u svoj posao, „ne želim da upoznam ljude za koje pravim kartice. Ali”, digla je pogled, „na neki način bih volela tebe da upoznam. Čudan si. Mnogo tipova sam videla – stotine, možda – ali nikog nalik na tebe. Znaš šta mislim?”

„Misliš da sam lud”, reče Džejson.

„Da.” Ket je klimnula glavom. „Klinički, zakonski, ili šta već. Ti si psihotik; imaš rascepljenu ličnost. Gospodin Niko i gospodin Svako. Kako si ostao živ sve do sada?”

Nije rekao ništa. To se nije moglo objašnjavati.

„O-kej”, reče Ket. Napravila je potrebna dokumenta, jedan po jedan, stručno i efikasno.

Edi, recepcioner, još se zadržavao u pozadini, pušeci lažnu *Havana* cigaru; nije imao šta da kaže ili čini, ali se iz nekog nejasnog razloga još vrzmao tu. Kamo sreće da ovaj odjebe malo, razmišljao je Džejson. Voleo bih da više popričam sa njom...

„Dođi sa mnom”, reče Ket iznenada; skliznula je sa svoje visoke radne stolice i prstom pozvala prema jednim drvenim vratima desno od njene stolice. „Hoću da se potpišeš pet puta, svaki put malo drukčije, tako da se pri superponiranju potpisi ne preklapaju. Na tome toliki *dokumentatori*” – osmehnula se otvarajući vrata – „tako mi nazivamo sebe – na tome toliki od nas zajebu radnju. Oni uzmu samo jedan potpis i ukopiraju ga na sva dokumenta. Kapiraš?”

„Da”, reče on ulazeći za njom u buđavu sobicu nalik na ostavu.

Keti zatvori vrata, zastade na tren, pa reče: „Edi je policijski doušnik.”

Zureći u nju, on reče: „Zašto?”

„Zašto? Šta zašto? Zašto otkucava pandurima? Za pare. Iz istog razloga kao i ja.”

Džejson reče: „Bog te prokleo.” Dograbilo ju je za desni zglavak, povukao ka sebi; dok su njegovi prsti pojačavali stisak, načinila je grimasu. “I on je već...”

„Edi još ništa nije učinio”, zareža ona, pokušavajući da oslobodi svoj zglavak. „To boli. Vidi; smiri se pa ću ti pokazati. Važi?”

Neodlučno, dok mu je sve treskalo od straha, on je pusti. Keti uključi jedno malo, blešteće svetlo, položi falsifikovana dokumenta u krug žestokog sjaja. „Po jedna purpurna tačka na margini svakog”, reče ona pokazujući jedan skoro nevidljiv kružić boje. „Mikrotransmitter, tako da emituješ po jedan pisak svakih pet sekundi. Oni hoće da razbiju zavere; potrebni su im ljudi sa kojima si.”

Džejson grubo reče: „Ni sa kim ja nisam.”

„Ali oni to ne znaju.” Masirala je svoj šačni zglobov, mršteći se na devojački, naduren način. „Vi TV proslavljenici za koje niko nije čuo svakako imate brze reakcije”, promrmljala je.

„Zašto si mi kazala?” upita Džejson. „Kad si već toliko falsifikovala, sve to...”

„Želim da zbrišeš”, reče ona jednostavno.

„Zašto?” Još uvek nije razumeo.

„Zato što, vraga, imaš neki magnetizam oko sebe; primetila sam to čim si ušao u radionicu. Ti si... “ tragala je za pravom rečju, „seksi. Čak i u tim godinama.”

„Moje prisustvo”, reče on.

„Da.” Keti je klimnula glavom. „Viđala sam to ranije kod javnih ljudi, ali izdaleka, nikad ovako izbliza. Jasno mi je zašto zamišljaš da si TV zvezda; stvarno tako izgledaš.”

On reče: “A kako ću da zbrišem? Hoćeš li mi to reći? Ili to košta još malo više?”

“U, bože, al' si ti cinik.”

Nasmejao se i opet je dohvatio za zglavak.

„Pa valjda ti i ne zameram”, reče Keti odmahujući glavom i praveći izraz lica nalik na masku. „Pa, pre svega, možeš da potplatiš

Edija. Trebalo bi da još petsto dolara bude dovoljno. Mene nećeš morati da potplaćuješ – ako, i samo ako, i to ozbiljno mislim, ako ostaneš sa mnom neko vreme. Imaš neku.... zavodljivost, kao dobar parfem. Reagujem na tebe, a to mi se sa muškarcima jednostavno nikad ne dešava.”

„Nego sa ženama, je l' tako?” reče on bezobrazno.

To je prošlo mimo nje. „Je l' pristaješ?” reče ona.

„Vraga”, reče on, „jednostavno odlazim.” Pružajući ruku otvorio je vrata iza nje, progurao se pored i ušao u njenu radionicu. Ona brzo pođe za njim.

Među mutnim, praznim senkama napuštenog restorana ona ga sustiže; stajala je ispred njega i gledala ga u oči, u mraku. Zadihana, ona reče: „Jedan transmiter je već prikačen na tebe.”

„Ne bih rekao”, uzvрати on.

„Istina je. Edi ti prikačio.”

„Sereš”, reče on i pođe u pravcu svetlosti restoranskih polomljenih vrata.

Jureći za njim kao neki hitronogi travojed, Keti jeknu: „Ali pretpostavi da je to istina. Moglo bi biti.” Na poluupotrebljivim vratima ona se postavi između njega i slobode; stojeći tu, ruku uzdignutih kao da hoće da odbije fizički udarac, ona hitro reče: „Ostani sa mnom jednu noć. Pođi u krevet sa mnom. O-kej? To je dovoljno. Obećavam. Hoćeš li, bar jednu noć?”

On pomisli, nešto od mojih sposobnosti, od mojih navodnih dobro znanih osobina, došlo je sa mnom u ovo čudno mesto gde sad živim. Ovo mesto gde ne postojim sem na falsifikovanim legitimacijama koje proizvodi policijska doušnica. Avetinjske stvari, pomisli on i strese se. Lične karte u koje su ugrađeni mikro-otpremnici, da odaju mene i svakog sa mnom policiji. Nisam postigao neki žestok uspeh“, ovde. Sem što imam, kako ova kaže, zavodljivost. Isuse, pomisli on. I to mi je sve što me štiti da ne dospem u logor za prinudni rad.

„Važi”, reče on tada. Činilo se da je to mudriji izbor – daleko mudriji.

„Idi plati Ediju”, reče ona. „Sredi to s njim i teraj ga napolje.”

„Pitao sam se zašto se taj tu zadržava”, reče Džejson. „Da li je nanjušio još para?”

„Pa valjda”, reče Keti.

„Vi ste uigrani tim”, reče Džejson vadeći novac iz džepa. Standardna operaciona procedura. Pomoću koje su njega uspeali da smotaju.

Keti spokojno reče: „Edi je psiotik.”

4

Dva gradska bloka dalje, na spratu jedne neokrečene ali nekada bele drvene zgrade, Ketu je imala sobu, samo jednu, sa kompaktnim *vrućim ćošetom* za pripremanje hrane za jednu osobu.

Osvrnuo se. Devojačka soba: uzani krevet pokriven ručno pravljenom prostirkom, koja se sastojala od mnogobrojnih redova majušnih zelenih lopti tekstilnih vlakana. Kao vojničko groblje, razmišljao je morbidno dok se kretao po sobi, obuzet osećanjem da ga skućenost te sobe pritiska.

Na pletenom stočiću od trske, primerak Prustovog romana *Sećanje na stvari prošle*.

„Koliko si od ovoga stigla da pročitaš?” upita je on.

„Do *U šumarku koji pupi*.” Ketu dvaput zaključa vrata za njima i uključi nešto elektronsko što nije prepoznao.

„Znači nisi mnogo daleko stigla”, reče Džejson.

Skidajući svoj plastični kaput, Ketu upita: “A dokle si je ti pročitao?” Okačila je kaput u majušni orman, zatim uzela i njegov kaput.

„Nikad ja to nisam čitao”, reče Džejson. „Ali u mom programu imali smo dramsko izvođenje jedne scene... Ne znam koje. To nam je donelo gomilu povoljnih pisama, ali nikad nismo pokušali ponovo. Te bizarne stvari, to čovek mora da pazi da im ne stavlja u tanjir u prevelikim količinama. Inače budu mrtve za svakog, za sve mreže, do kraja godine.” Istraživao je, sav stisnut, sobicu, gledao tamo knjigu, onamo kasetu, pa miromag. Imala je čak i igračku koja govori. Kao klinka, pomisli on; ova stvarno nije odrasla osoba.

Obuzet radoznalošću, on uključi igračku.

„Haj!” oglasi se igračka. „Ja sam Čarlika Veseljak i sasvim sigurno sam uključen u tvoju talasnu dužinu.”

„Niko sa imenom Čarlika Veseljak nije uključen na moju talasnu dužinu”, reče Džejson. Posegnu rukom da ugasi igračku, ali ona je protestovala.

„Žao mi je”, reče Džejson igrački: „ali ukidam ti talasnu dužinu, ti puzavi mali peško.”

„Ali ja te volim!” žalio se Čarlika Veseljak limeno.

Zastao je, sa palcem na dugmetu za isključenje. „Dokaži”, reče igrački. Na svojim predstavama imao je reklame sa ovakvim smećem. Mrzeo je te igračke i te reklame. Podjednako. „Daj mi nešto para”, reče igrački.

„Znam kako možeš da povratiš svoje ime i slavu, glavu i cavu”, informisao ga je Čarlika Veseljak. „Da l' će to biti dovoljno za početak?”

„Stoposto”, reče on.

Čarlika Veseljak zableja: „Idi pronadi svoju devojk.”

„Šta ti to znači?” reče on obazrivo.

„Heder Hart”, piskutao je Čarlika Veseljak.

„Dobra šala”, reče Džejson pritiskajući vrh jezika na gornje sekutiće. „Imaš još neki savet?”

„Heder Hart, čula sam za nju”, reče Ketii iznoseći flašu oranžade iz hladnog plakara u zidu sobe. Flaša je već bila tričetvrt prazna; ona je prodrma i sasu instant-erzac oranžadu u dve želatinozne čaše. „Divna je. Onolika duga crvena kosa. Je li ona tebi odistinski devojaka? Da li je Čarlika u pravu?”

„Svako zna”, reče on, „da je Čarlika Veseljak uvek u pravu.”

„Da, pa rekla bih da je tako.” Ketii sasu i džin, i to loš (Mauntbatenov privatno-pečaćeni najfiniji) u oranžadu. „Šrafčiger”, reče ona ponosito.

„Ne, hvala”, reče on. „Ne u ovo doba dana. „Nema čak ni B&L skoč flaširan u Škotskoj, pomisli on. Ovaj prokleti sobičak... zar ništa ne zarađuje cinkareći ljude pandurima i falsifikujući lične karte, šta god od ta dva stvarno radi? Da li je stvarno doušnica policije, kao što kaže, pitao se. Čudno. Možda je oba, možda nijedno od ta dva.

„Pitaj me!” zacijuka Čarlika Veseljak. „Vidim da imaš nešto na umu, gospodine. Ti lepi nevaljalče, ti.”

Na to nije reagovao. „Ova devojka”, počeo on, ali istog trena mu Ketii ote Čarliku Veseljaka iz ruku. Stajala je držeći igračku, nozdrve su joj bile široko otvorene, a oči pune indignacije.

„Vraga ćeš ti ispitivati mog Čarliku Veseljaka o meni”, reče ona izvijajući jednu obrvu. Kao divlja ptica, pomisli on, koja obavlja

komplikovane radnje da bi zaštitila svoje gnezdo. Nasmejao se. „Šta je smešno?” reče Ketii.

„Ove pričajuće igračke”, reče on, „više problema stvaraju nego što su korisne. Treba ih ukinuti.” Načinio je nekoliko koraka od nje, prišao hrpi pošte na stočiću na kome je stajao i TV. Besciljno je pregledao kovertu jednu po jednu, zapažajući da nijedan račun nije otvoren.

„To je moje”, reče Ketii defanzivno, gledajući ga.

„Mnogo nešto računa tebi stiže”, reče on, „previše za devojkii koja živi u ovakvom ćumezu. Kupuješ sebi odeću – ili šta drugo? Kod Metersa? Interesantno.”

„Ja – imam retku meru u pogledu odeće.”

On reče: “A cipele kod Saksaa i Krombija.”

“U mom poslu... ” počee ona, ali je on preseče jednim grčevitim zamahom ruke.

„Nemoj mi to pričati”, promuklo reče.

„Pogledaj u moj orman. Nećeš tu mnogo videti. Ništa neuobičajeno, sem što je ono što imam, dobro. Više volim da imam malo, ali dobrih stvari...” Njene reči se ugasiše u tišini. „Znaš”, reče ona nejasno, „nego da imam gomile loših.”

Džejson reče: „Imaš li ti još jedan stan.”

To je postiglo pogodak; njene su oči zasvetlucale dok je tragala za odgovorom. To je, njemu, mnogo govorilo.

„Idemo tamo”, reče on. Već se dovoljno nagledao ove tesne sobice.

„Ne mogu tamo da te povedem”, reče Ketii, „zato što taj stan delim sa dve druge devojkii, a kako smo mi podelile vreme korišćenja, sad je...”

„Evidentno se nisi trudila da me impresioniraš.” Ovo ga je zabavljalo. Ali ga je i nerviralo; imao je osećaj da je, na neki nebulozan način, degradiran.

„Povela bih ja tebe tamo da je danas moj dan”, reče Ketii. „Zato moram da održavam ovo stančee; moram negde da idem kad nije moj dan. Moj dan, moj sledećii, je petak. Počev od podne.” Njen ton postao je iskren. Kao da je jako želela da ga ubedi. Verovatno je to istina, razmišljao je. Međutim, sve ovo je počelo da mu smeta. I ona, i njen čitav život. Sad se osećao kao da je uhvaćen u mreže nečega

što ga vuče dole, u dubine o kojima nikad ranije nije ništa znao, čak ni u ranim, lošim danima. A to mu se nije dopadalo.

Odjednom je osetio čežnju da bude napolju. Životinja saterana u ugao bio je on sam.

„Ne gledaj me tako”, reče Keti, pijuckajući svoj *šrafciğer*.

Govoreći samom sebi, ali glasno, on reče: „Tupnuo si u vrata života svojom velikom glupom glavom, i otvorio ih. A sad više ne mogu biti zatvorena.”

„Iz čega je to?” upita Keti.

„Iz mog života.”

„Al' liči na poeziju.”

„Da si gledala moj šou”, reče on, „znala bi da ja s vremena na vreme izbacujem takve bisere.”

Odmeravajući ga smireno, Keti reče: „Zaviriću u TV program da vidim da li si pomenut tamo.” Ostavila je svoje piće i počela da pretura po hrpi odbačenih novina u podnožju pletenog stočića.

„Ja nisam čak ni rođen”, reče on. „To sam proverio.”

„A tvoje predstave”, reče Keti, presavijajući novinsku stranicu i počinjući da proučava TV program na njoj.

„Tako je”, reče on. „Znači da sad imaš sve odgovore o meni.” Kucnuo se po džepu sakoa u kome je imao falsifikovane kartice. „Uključujući i ove. Zajedno sa mikrotransmitterima, ako je taj deo istinit.”

„Vrati mi ih”, reče Keti, „pa ću da sastružem mikrotransmitere. To će trajati samo sekund.” Pružila je šaku ka njemu.

Vratio joj je karte.

„Zar ti nije važno da li ću ih skinuti?” upita Keti.

On iskreno odgovori: „Ne, zaista nije. Izgubio sam sposobnost da razlikujem dobro od zla i laž od istine. Ako hoćeš da skineš te tačkice, skini ih. Ako ti to čini zadovoljstvo.”

Trenutak kasnije vratila mu je kartice, smešeći se svojim maglovitim osmejkom šesnaestogodišnjakinje.

Primećujući njenu mladost, njenu automatsku zračnost on reče: „Osećam se starim poput brešta onog.”

„Iz *Buđenja Finegana*”, reče Keti srećno. „*Kad stare pralje u sutom se sa divećem i stenama stapaju.*”

„Ti si čitala *Buđenje Finegana*?” upita on iznenađeno.

„Videla sam četiri puta. Dopada mi se Hejzeltajn; mislim da je to najbolji živi režiser.”

„Imao sam ga u mojoj predstavi”, reče Džejson, „želiš li da znaš kakav je u stvarnom životu?”

„Ne”, reče Ketī.

„Možda bi trebalo da znaš.”

„Ne”, ponovi ona odmahujući glavom; digla je glas: “I ne pokušavaj da mi kažeš – važi? Verovaću ono što mi se veruje, a ti veruj ono što ti veruješ. U redu?”

„Sigurno”, reče on. Imao je razumevanja za nju. Njegova česta misao bila je, da je istina, kao vrlina, često precenjivana. U većini slučajeva saosećajna laž daje bolje i milosrdnije rezultate. Naročito između muškaraca i žena; zapravo, kad god je umešana žena.

Ovo, naravno, nije bila, u pravom smislu te reči, žena, nego devojka. I zato je, zaključī on, dobronamerna laž još potrebija.

„On je učenjak i umetnik”, reče on.

„Stvarno?” gledala ga je sa puno nade.

„Da.”

Tad je odahnula sa olakšanjem.

„Onda veruješ”, reče on, bacajući se na tu šansu, „da sam sreo Majkla Hejzeltajna, najboljeg živog filmskog režisera, kao što si i sama rekla. I prema tome veruješ da sam ja šest... “ Prekide u pola reči; uopšte nije nameravao to da kaže.

„Šest?...” reče Ketī kao eho, mršteći čelo kao da se trudi da se priseti. „Šestica? Čitala sam o njima u *Tajmu*. Pa zar nisu oni sad mrtvi? Zar nije vlada naredila da se svi prihapse i pristreljaju, posle onog kad je onaj njihov vođa – kako se ono zvaše? – Tigarden; jeste, tako se zvao. Vilard Tigarden. On je pokušao da – kako se ono kaže? – izvede državni udar protiv federalnih nacionalaca? Pokušao je da postigne da oni budu raspušteni kao paramtili...”

„Paramilitarna”, reče Džejson.

„Ti nimalo ne mariš za ovo što ja pričam.”

Iskreno, on reče: „Itekako me interesuje.” Čekao je. Devojka nije nastavila. „Hriste!” ispljunu on. „Pa završi ono što si govorila!”

„Mislim”, reče Ketī konačno, „mislim da su sedmice izvele taj neuspeli puč.”

On pomisli: sedmice. Nikad u životu nije čuo za sedmice. Ništa ga nije moglo toliko šokirati. Dobro je, pomisli on što mi je izmakao onaj lapsus linguae. Sad sam istinski saznao nešto. Konačno. U ovom lavirintu konfuzije i polurealnog.

Jedan mali deo zida se sa škriputom otvori i mačor, crno-beo i veoma mlad, uđe u sobu. Ketu ga odmah uze u naručje; lice joj je blistalo.

„Dinmanova filozofija”, reče Džejson. „Obavezna mačka.” Taj pogled na svet Džejsonu je bio dobro poznat; zapravo, on je Dinmana predstavio TV publici u jednoj od svojih jesenjih specijalnih emisija.

„Ne, jednostavno ga ne volim”, reče Ketu, sjajnih očiju, dok je donosila mačora Džejsonu da ga razgleda.

„Ali veruješ”, reče on tapšući malenu mačiju glavu, „da posedovanje životinje omogućava čoveku da poveća svoju empatijsku...”

„Zajebi to”, reče Ketu pritiskajući mačora uz svoje grlo kao da je devojčica od pet godina sa svojom prvom životinjom. Sa svojim školskim projektom: zajedničko zamorče celog kolektiva. „Ovo je Domeniko”, reče ona.

„Imenovan po Domeniku Skarlatiju?” upita on.

„Ne, po Domenikovoj piljarnici, niz ulicu; prošli smo je dok smo dolazili ovamo. Kad dođem u *Apartman minor*, ovde, onda kupujem tamo. Da li je Domeniko Skarlati muzičar? Mislim da sam čula za njega.”

Džejson reče: „Profesor engleskog koji je predavao Abrahamu Linkolnu u srednjoj školi.”

„O.” Klimnula je glavom rasejano, ljuljajući, sada, mačora napred-nazad.

„Zezam te”, reče on, “a to je zlo. Izvini.”

Ketu diže ka njemu iskren pogled, stiskajući svog malog mačora. „Ja razliku nikad ne primetim”, promrmlja ona.

„Zato i jeste opako”, reče Džejson.

„Zašto?” reče ona. „Ako ja čak i ne saznam. Mislim, to znači da sam jednostavno glupa. Zar ne?”

„Nisi ti glupa”, reče Džejson, „samo neiskusna.” Sračunao je, otprilike, razliku između njihovih godina. „Više. Živeo sam dvostruko

više nego ti”, istače on, “I bio sam u poziciji, tokom proteklih deset godina, da trljam laktove sa nekima od najslavnijih ljudi na Zamli. I...”

„I”, reče Ketu, „šestica si.”

Nije zaboravila njegovu omašku. Naravno da nije. Mogao bi on njoj da ispriča milion stvari, i sve bi bile zaboravljene u roku od deset minuta, sve sem one jedne stvari koja mu se omakla a stvarno nije smela. Pa, tako to ide u svetu. Navikao se on na to u svom vremenu; to je išlo uz njegovu životno doba ali ne uz njeno.

„Šta ti znači Domeniko?” reče Džejson menjajući temu. Grubo je menjajući, to je shvatao ali je svejedno nastavljao. „Šta dobijaš od njega što ne dobijaš od ljudskih bića?”

Namrštila se, poprimila izgled zadubljenosti u misli. „Uvek je zauzet. Uvek ima neki projekat u toku. Na primer, prati neku bubu. Vrlo je dobar sa muvama; naučio je kako da ih pojede a da mu one ne odlete.” Nasmešila se šarmantno. “A ja ne moram da postavljam sebi pitanja u vezi s njim: 'Treba li ovoga da izručim gospodinu MakNaltiju?’ Gospodin MakNalti je moja veza sa pandurima. Njemu dajem analogne prijemnike za mikrotransmitere, one tačkice koje sam ti pokazala.”

„A on te plaća.” Klimnula je glavom. „A ipak živiš ovako.”

„Ja...” Borila se da odgovori, „ne dobijam mnogo mušterija.”

„Gluposti. Dobra si; gledao sam te kako radiš. Imaš iskustva.”

„Talenta.”

„Ali to je uvežbani talenat.”

„O-kej; sve to ide u moj apartman u gradu. Moj 'apartman major’.” Škripnula je zubima, jer joj se nije dopadalo da je neko preslišava.

„Ne.” Nije joj ovo poverovao.

Ketu reče, posle jedne pauze: „Moj muž je živ. Nalazi se u jednom logoru za prinudni rad na Aljasci. Pokušavam da otkupim njegovu slobodu tako što dajem informacije gospodinu MakNaltiju. Još godinu dana i” – ona slegnu ramenima, lica sada sumornog, introvertiranog – „prema onome što kaže MakNalti, Džek će moći da izađe. I da se vrati ovamo.”

Znači ti druge ljude šalješ u logore, pomisli on, da bi izvukla svog muža. Zvuči kao tipična policijska ucena. Ovo joj je verovatno istina.

„Prilično dobra pogodba, za policiju”, reče on. „Gube jednog čoveka, a dobiju – šta bi ti rekla, koliko si ljudi otkucala za njih? Desetine? Stotine?”

Posle dužeg razmišljanja, ona reče: „Možda sto pedeset.”

„To je zlo”, reče on.

„Da li je?” Nervozno ga je pogledala, pritiskajući Domenika na svoja ravna prsa. Onda, malo po malo, poče da je obuzima bes; to se pokazivalo i na njenom licu i po načinu kako je gnječila mačora uz svoj grudni koš. „Vraga je zlo”, reče žestoko, ujedno glavom žestoko odmahujući na odrečni način. „Ja volim Džeka i on voli mene. Piše mi sve vreme.”

Svirepo, on reče: „Falsifikovano. To pravi neki policijski službenik.”

Suze se proliše iz njenih očiju, zapanjujuće obilje suza; pogled joj se od suza zamutio. „Misliš da je tako? Ponekad i ja to pomišljam. Hoćeš li da pogledaš? Da li bi mogao da poznaš?”

„Verovatno nisu falsifikovana. Jeftinije je i jednostavnije održavati ga u životu i puštati ga da sam piše sopstvena pisma.” Nadao se da će se od ovoga njeno raspoloženje popraviti, što se evidentno i ostvarilo; njene suze prestadoše da naviru.

„Na to nisam mislila”, reče ona klimajući glavom, ali još bez osmeha; bila je zagledana u daljinu, a refleksno je i dalje ljuljala crno-belu mačkicu.

„Ako ti je muž živ”, reče on, ovoga puta oprezno, „da li smatraš da je u redu da ideš u krevet sa drugim muškarcima, kao što sam ja?”

„O, naravno. Džek se nikada nije protivio tome. Ni pre nego što su ga ukebali. A sigurna sam da se ne protivi ni sad. Zapravo, pisao mi je o tome. Da vidimo; pa, pre jedno šest meseci. Mislim da bih mogla pronaći to pismo; čuvam ih sva na mikrofilmu. U radionici.”

„Zašto?”

Keti reče: „Ja ih ponekad projektujem preko sočiva da mušterije gledaju. Tako da kasnije shvate zašto sam učinila ono što sam učinila.”

U ovom času on iskreno nije znao šta oseća prema njoj, niti šta bi trebalo da oseća. Ona se potpuno, tokom godina, uplela u jednu situaciju iz koje se sad nije mogla ispetljati. On nije video nikakav

izlaz za nju sada; stvar je predugo trajala. Formula se ustalila. Semenju zla dopušteno je da izraste.

„Da li bi ga onda pustili, ako bih ja to rekla”

„Pokušaj.” U svakom slučaju to neće škoditi. Ali mogao je da zamisli gospodina Mek-Naltija i kako taj izgleda ovoj devojci. Nikad se ona neće moći konfrontirati s njim; niko se ne konfrontira sa Mek-Naltijima ovog sveta. Sem kad nešto krene čudnovato pogrešno.

„Znaš li šta si ti?” reče Ketu. „Ti si osoba puna dobrote. Razumeš li to?”

Slegnuo je ramenima. Kao i većina istina, i ova je bila stvar nečijeg mišljenja. Možda on to i jeste. Bar u ovoj situaciji. Ne u drugim situacijama. Ali Ketu to zna.

„Sedi”, reče on, „mazi svog mačora, pij svoj *šrafziger*. Ne razmišljaj ni o čemu; jednostavno budi. Možeš li to? Da isprazniš svoj um na kratko? Pokušaj.” Doneo joj je stolicu u koju ona, kao iz poslušnosti, sede.

„Sve vreme to radim”, reče ona prazno i tupo.

Džejson reče: „Ali nemoj negativno. Čini to pozitivno.”

„Kako? Šta time misliš da kažeš?”

„Čini to radi neke stvarne svrhe, a ne samo da bi izbegavala suočavanje sa žalosnim istinama. Radi to zato što voliš svog muža i želiš da ti se vrati. Ti želiš da sve bude kao pre.”

„Da”, saglasi se ona. „Ali sad sam sreća tebe.”

„Što bi značilo šta?” Nastupao je obazrivo; zbunila ga je njena reakcija.

Ketu reče: „Imaš više magnetizma nego Džek. On je magnetičan, ali ti toga imaš mnogo, mnogo više. Možda posle susreta sa tobom ne bih mogla opet da volim njega. Ili, smatraš li da jedna osoba može voleti dve osobe jednako, ali na razne načine? Moja terapijska grupa kaže ne, moraš se opredeliti. Oni kažu da je to jedan od bazičnih aspekata. Vidiš, to se pojavljivalo i ranije: sreća sam nekoliko muškaraca koji su bili magnetičniji od Džeka... ali nijedan od njih nije bio magnetičan koliko ti. Sad stvarno ne znam šta bih uradila. Vrlo je teško odlučivati o takvim stvarima, jer nemaš s kim da razgovaraš: niko ne razume. Kroz to moraš sam da prolaziš, a ponekad se opredeliš pogrešno. Na primer, šta ako ja izaberem tebe umesto Džeka, onda se Džek vrati, a meni bude do njega stalo

kol'ko do govneteta? Šta onda? Kako će se on osećati? To je važno, ali je važno i kako se ja osećam. Ako mi se dopadaš ti ili neko kao ti više nego on, onda to moram aktivno da ispoljim; tako to kaže naša terapijska grupa. Da li si znao da sam ja provela osam nedelja u jednoj psihijatrijskoj bolnici? Mentalnohigijenska *Morningsajd* relacionala u Altertonu. Platila mi je porodica. Koštalo je basnoslovno zato što iz nekog razloga nismo imali pravo na opštinsku ili federalnu pomoć. Bilo kako bilo, saznala sam tamo puno o sebi i stekla gomiletinu prijatelja. Većina onih koje istinski poznajem je iz Morningsajda. Naravno, kad sam ih po prvi put sretala, tamo, imala sam iluziju da su to neke slavne ličnosti kao Miki Kvin i Arlena Houv. Znaš – zvezde. Kao ti.”

On reče: „Poznajem Kvina i Houvku, i mislim da ništa nisi propustila.”

Pomno ga merkajući ona reče: „Možda nisi slavan; možda sam opet zapala u svoju iluzionu fazu. Rekli su da će mi se to verovatno desiti jednog dana. Pre ili kasnije. Možda je sad to kasnije.”

„To bi”, istače on, „značilo da sam ja tvoja halucinacija. Potrudi se malo bolje; ne osećam se kompletno realnim.”

Nasmejala se. Ali njeno raspoloženje ostalo je sumorno. „Zar ne bi bilo neobično ako sam te ja izmislila, kao što si upravo rekao? Pa da, ako se ja sasvim oporavim, ti iščezneš?”

„Ne bih iščezao. Ali prestao bih da budem slavan.”

„To si već prestao.” Digla je glavu, suočila se s njim postojano. „Možda je to to. Razlog što si slavna ličnost za koju niko nikad nije čuo. Izmislila sam te, ti si produkt mog iluzivnog uma, a sad se opet bližim mentalnom zdravlju.”

„Solipsističko shvatanje univerzuma...”

„Nemoj to. Znaš da blagog pojma nemam šta takve reči znače. Šta ti misliš, kakva sam ja osoba koja radi užasan, grozan posao koji nabija ljude u zatvor, zato što više volim Džeka nego sav ostatak čovečanstva. Slušaj...” Njen ton postade čvrst i krut. “U mentalno zdravlje vratila me je isključivo činjenica da sam više volela Džeka nego Mikija Kvina. Vidiš, mislila sam da je taj dečko po imenu Dejvid u stvari Miki Kvin, a velika tajna sastojala se u tome da se oporavi, ali da to niko ne zna jer bi time bio uništen njegov imidž, i da se zato pretvarao da se zove Dejvid. Ali ja sam znala. Zapravo, mislila sam

da znam. A dr Skot je rekao da moram da izaberem između Džeka i Dejvida, ili Džeka i Mikija Kvina, što sam ja mislila da on jeste. Izabrala sam Džeka. I tako se izvukla. Možda..." pokolebala se, vrh njene vilice je drhtao, „možda ti je sad jasno zašto moram da verujem da je Džek važniji nego ma šta ili ma ko, ili gomila ma kojih drugih. Vidiš?" Video je. Klimnuo je glavom.

„Čak ni ljudi kao ti", reče Ketu, „koji su magnetičniji od njega, čak ni ti ne možeš da me otrgneš od Džeka."

„Ja to neću." Činilo se da je preporučljivo istaći tu činjenicu.

„O hoćeš, hoćeš. Na nekom nivou hoćeš. To je rivalstvo."

Džejson reče: „Za mene si ti samo jedan curičak u jednom sobičku u jednoj zgradici. Za mene, moj je ceo svet i svako u njemu."

„Ne kad si u logoru za prisilni rad."

Morao je, itekako je morao, da klimne glavom u znak saglašavanja sa ovim. Ketu je ispoljila neugodnu sklonost da sipa vodu u barut retorike.

„Sad razumeš pomalo", reče ona, „zar ne? O meni i Džeku, i zašto ne mogu u krevet s tobom a da to ne bude nepravično prema Džeku? Opaljivala sam se sa Dejvidom kad smo bili u Morningsajdu, ali Džek je imao razumevanja za to; znao je da sam morala. Da li bi ti to razumeo?"

„Ako si bila psihotična..."

„Ne, ne zbog toga. Nego zato što je sudbina bila da idem u krevet sa Mikijem Kvinom. To se moralo obaviti; ispunjavala sam svoju kosmičku rolu. Uviđaš li?"

„O-kej", reče on blago.

„Mislim da sam pijana." Ketu osmotri svoje piće." "U pravu si; suviše je rano da čovek pije nešto ovako." Ostavila je poluispraznjenu čašu. „Džek je uviđao. Ili je bar govorio da uviđa. Da l' bi on lagao? U cilju da me ne izgubi? Jer da sam morala da biram između njega i Mikija Kvina" – zastala je – „ali ja sam Džeka izabrala. Uvek bih njega izabrala. Ali svejedno sam morala da idem u krevet sa Dejvidom. Sa, hoću reći, Mikijem Kvinom."

Upetljao sam se sa jednom komplikovanom, neobičnom, neispravno funkcionišućom kreaturom, reče Džejson Taverner sebi. Loša je koliko i – štaviše gora je nego – Heder Hart. Za četrdeset dve godine goru nisam sreo. Ali kako da se otkačim od nje a da

gospodin MakNalti ne čuje sve o tome? Hriste, pomisli on turobno. Možda ne mogu. Možda će se ova igra igrati sa mnom dok joj ne dosadi a onda pozvati pandure. A tu je za mene tačka.

„Zar ne bi pomislila”, reče on glasno, „da sam za više od četiri decenije morao iznaći neki odgovor na ovo?”

„Na mene?” reče ona. Pronicljivo.

Klimnuo je glavom.

„Misliš kad se opalimo da ću da te potkažem.”

Do tog trena nije bio iskristalisao stvar do te precizne formulacije. Ali približna ideja bila je prisutna. Zato, obazrivo, reče: „Mislim da si naučila na svoj prostosrdačni, nevini, devetnaestogodišnji način, da koristiš ljude. Što je po mom mišljenju veoma rđavo. A to kad počneš ne možeš da prestaneš. Onda čak i ne znaš da to radiš.”

„Nikad ne bih ja tebe otkucala. Tebe volim.”

„Poznaješ me možda pet sati. Čak ni toliko.”

„Ali uvek mogu sigurno da znam.” Njen ton i njen izraz lica bili su čvrsti. I duboko svečani.

„Nisi čak sigurna ni ko sam!”

Keti reče: „Ja nikad nisam sigurna ko je bilo ko.”

To se, evidentno, moralo prihvatiti kao istina. Oprobao je, stoga, drugi pristup. „Vidi. Ti si jedna čudna kombinacija nevine romantičarke i...” zastao je; reč *izdajice* došla mu je na um ali ju je hitro odbacio, “i kalkulišuće, vešte manipulatorke.” Ti si, pomisli on, intelektualna prostitutka. A tvoj um prostituiše sebe, više i pre nego ma koga drugog. Iako ti sama nikad ne bi mogla to da uvidiš. A i kad bi uvidela rekla bi da su te prisiljavali. Da; prisilio te je neko da ovo radiš; ali ko? Džek? Dejvid? Sama sebe si prisilila, pomisli on. Time što si želela dvojicu odjednom – i postigla da imaš obojicu.

Jadni Džek, pomisli on. Jadni bogomprokleti kopilan. Lopatom baca neka govna u logoru za prinudni rad na Aljasci; čekaš da te spase ova komplikovano izuvijana sirotica. Nemoj zadržavati dah.

Te večeri, bez ubeđenosti, večerao je sa Keti u jednom restoranu italijanskog tipa, blok udaljenom od njene sobe. Činilo se da ona na neki mutni način poznaje vlasnika i kelnera; bilo to tačno ili ne, tek, oni su je pozdravili, a ona im je uzvratila rasejano, kao da ih je samo napola čula. Ili da je, pomisli on, samo napola svesna gde je.

Devojčice, pomisli on, gde ti je ostatak uma?

„Lazanja im je vrlo dobra”, reče Ketu, ne gledajući meni; sad se činilo da je veoma daleka. I da se odmiče ka sve većim daljinama. Iz trenutka u trenutak. Osetio je da nailazi kriza. Ali nije dovoljno dobro poznao ovu devojku, te zato nije imao pojma u kom obliku bi se kriza mogla ispoljiti. A to mu se nije dopadalo.

„Kad se otkačiš”, reče on naglo, pokušavajući da je uhvati nespremnu, „na koji način to činiš?”

„A”, reče ona sasvim ravnim tonom, „bacim se na pod i vrištim. Ili se ritam. Šutnem svakog ko pokuša da me zaustavi. Ko se meša u moju slobodu.”

„Da li sad osećaš želju da tako nešto radiš?”

Digla je pogled. „Da.” Video je da je njeno lice postalo maska, izvijena i puna muke. Ali njene oči ostale su savršeno suve. Ovoga puta suza neće biti. „Nisam uzimala svoj lek. Trebalo bi da uzimam dvadeset miligrama aktozina per diem.”

„Pa što ne uzmeš sad?” Nikad ovakvi ne uzimaju lek; na tu anomaliju je naišao nekoliko puta.

„Otupljuje mi um, to”, odvrati ona, dodirujući nos vrhom kažiprsta kao da obavlja neki ritual koji se mora izvesti apsolutno korektno.

„Ali ako to...”

Ketu oštro reče: „Ne mogu oni da se zajebavaju sa mojim umom. Ne puštam da se bilo kakav Z-U provuče do mene. Znaš šta je Z-U?”

„Upravo si rekla.” Govorio je tiho i polako, pažljivo zadržavajući usmerenost svoje pažnje ka njoj... kao da se trudio da je drži na tom mestu, da ne dopusti da se njen razum rasturi.

Hrana je stigla. Bila je grozna.

„Zar ovo nije divno autentično italijanski?” reče Ketu, vešto namotavajući špagete na viljušku.

„Jeste”, saglasi se on besciljno.

„Misliš da ću sad da se otkačim. A ne bi hteo da se nađeš umešan u to.”

Džejson reče: „Tako je.”

„Onda idi.”

„Ja...” oklevao je. „Dopadaš mi se. Želim da budem siguran da je sve u redu s tobom.” Dobronamerna laž, od one vrste koju je on odobravao. Činilo se da je bolje tako nego da kaže: jer ako ja izađem

ti ćeš početi telefonski razgovor sa gospodinom MakNaltijem u roku od dvadeset sekundi. A stvari je, uistinu, sagledavao baš tako.

„Ništa mi neće faliti. Oni će me odvesti kući.” Neodređeno je pokazala ka restoranu koji ih je okruživao, ka gostima, kelnerima, blagajniku. I kuvaru koji se gubio u pari pregrejanoj a slabo provetrenoj kuhinji. I pijancu uz bar, koji se poigravao sa svojom čašom piva *Olimpija*.

On reče, kalkulišući pažljivo i u razumnoj meri ubeđen da postupa kako treba: „Ne preuzimaš odgovornost.”

„Prema kome?... Ne odgovaram za tvoj život, ako si na to mislio. To je tvoj posao. Njime me nemoj opterećivati.”

„Odgovornost”, reče on, „za to kako će se tvoji postupci, odraziti na druge. Ti moralno, etički plutaš. Udariš tu i tamo pa opet zaroniš. Kao da se ništa nije desilo. Prepuštaš svima ostalima da pakupe ono što si ti razdrmala.”

Dižući glavu, suočila se s njim i rekla: „Da li sam tebe oštetila? Spasla sam te od murije; eto šta sam učinila za tebe. Je l' to bilo nešto pogrešno? Je l' bilo?” Njen glas se pojačao; zurila je u njega nemilosrdno, netremice, držeći još uvek viljušku obmotanu špagetima.

Uzdahnuo je. Nema nade. „Ne”, reče on, „nije bilo pogrešno. Hvala. Cenim to.” I, dok je govorio, osetio je nepokolebljivu mržnju prema njoj. Zato što ga je ovako uplela. Jedna mizerna devetnaestogodišnja običnjakinja, da ulovi mrežom potpuno odraslog šestaka kao što je on – pa to je neverovatno do apsurdnosti; na jednom nivou, došlo mu je da se nasmeje. Ali na drugim nivoima ništa mu nije bilo smešno.

„Da li ti reaguješ na moju toplinu?” upita ona.

„Da.”

„Tačno je da osećaš kako se moja ljubav pruža ka tebi, zar ne? Slušaj. Možeš je maltene čuti.” Osluškivala je napeto. „Moja ljubav raste; to je nežna loza.”

Džejson dade znak kelneru. „Šta imate ovde?” upita ga oštro. „Samo pivo i vino?”

“I travu, gospodine, najkvalitetniju akapulkozlatnu. I haš prve klase.”

„Ali nikakvo žestoko piće.”

„Ne, gospodine.”

Pokretom ruke pokazao je kelneru da ode. „Postupao si prema njemu kao prema slugi”, reče Ketu.

„Aha”, reče on i zastenja glasno. Sklopio je oči i počeo da masira koren nosa. Pa mogao bi sad i da ide do kraja; uspeo je, posle svega, da raspali njen bes. „To je vašljiv kelner”, reče on, “a ovo je vašljiv restoran. Aj' da idemo odavde.”

Ketu ogorčeno reče: „Dakle, to znači biti zvezda. Razumom.” Tiho je ispustila viljušku.

„Šta misliš da razumeš?” reče on, dopuštajući da se ispolji sve; njegova uloga pomiritelja bila je sad odbačena. Da više nikad ne bude obnovljena. Digao se na noge, posegnuo prema svom kaputu. „Odlazim”, reče joj. I obuče kaput.

„O, bože”, reče Ketu, sklapajući oči; njena usta, potpuno izobličena, visila su otvorena. „O, bože. Ne. Šta si uradio? Znaš li šta si uradio? Da li ti je sasvim jasno? Da li uopšte uviđaš?” A onda, sklopljenih očiju, stisnutih pesnica, ona saže glavu i poče da vrišti. Takvo vrištanje nikad ranije nije čuo, pa je sad stajao paralisano tim zvukom – i izgledom njenog zgrčenog, slomljenog lica – a oba su treštala po njemu, otupljivala ga. Ovo je psihotično vrištanje, reče on sebi. Iz rasne podsvesti. Ne dolazi od jedne osobe, nego sa nekog dubljeg nivoa: od kolektivnog entiteta.

Saznanje o tome nije pomoglo.

Vlasnik i dva kelnera žurno dođoše, i dalje stiskajući jelovnike u šakama; Džejson je video i pamtio detalje, čudno; činilo se da se zbog njenog vrištanja sve zamrzio. Postalo ukočeno. Gosti, kako dižu viljuške, spuštaju kašike, žvaću... i sve to je stalo okruženo strašnom, neprijatnom bukom.

A izgovarala je i reči. Vulgarne, kao pročitane sa neke ograde. Kratke, razorne reči koje su pokušavale da razderu svakog u restoranu, pa i njega. Naročito njega.

Vlasnik, čiji su se brkovi trzali, klimnu glavom dvojici kelnera, i oni podigoše Ketu silom iz stolice; digli su je držeći je za ramena, držali, a onda, na još jedan znak koji je vlasnik dao kratkim klimanjem glave, odvukli iz tog separea, preko restorana, napolje, na ulicu.

Platio je račun i pohitao za njima.

Međutim, na izlazu ga je vlasnik zaustavio. Držeći šaku ispruženu. „Trista dolara”, reče vlasnik.

„Za šta?” upita on. „Za izvlačenje ove napolje?”

Vlasnik reče: „Za to što ne zovemo policiju.”

On plati, sumoran.

Kelneri su je spustili tako da je ostala sedeći na pločniku, na ivici trotoara. Sad je sedela ćutke, pritiskajući prstima oči, njišući se napred-nazad, formirajući ustima slike bez zvuka. Kelneri su je osmotrili, i činilo se da odmeravaju hoće li ona praviti dalje probleme ili neće; a onda, donevši zajedničku odluku, požuriše natrag u restoran. Ostavljajući njega i Ketu na pločniku, pod crvenim i belim neonskim znakom, zajedno.

Kleknuo je pored nje i položio šaku na njeno rame. Ovoga puta nije pokušala da se izmakne. „Žao mi je”, reče on. I to je iskreno mislio. „Što sam te gurnuo.” Ukazao sam na tvoj blef, reče on sebi, ali to nije bio blef. U redu; pobedila si, pomisli, ali za ime boga samo kaži ukratko. Pusti me što pre možeš da iz ovoga izađem.

Nešto mu je govorilo da taj čas neće brzo doći.

5

Zajedno, držeći se za ruke, šetali su večernjim trotoarom, pokraj prepletenih, sevajućih, žmirkajućih, poplavno jakih bara boje, koje su stvarali skakutavi, obrtni, pulsirajući svetleći znaci. Ova vrsta gradskog ambijenta nije mu prijala; video ju je već milion puta, reprodukovanu širom Zemlje. Od takvih stvari je i pobegao, u ranim godinama svog života, koristeći svoju šestičnost kao metod za izvlačenje. I evo gde se u to vratio.

Nije zamerao ljudima ovde; njih je sagledavao kao bića u zamci, običnjake, koji, bez ikakve svoje krivice, moraju ovde ostati. Ovo nisu oni izmislili; njima se ovo ne događa; ovo podnose, za razliku od njega koji to nije morao podnositi. Zapravo, osećao se krivim dok je gledao njihova sumorna lica i usne povijene nadole. Izlomljena, nesrećna usta.

„Da”, reče Ketu najzad, „mislim da se zaista zaljubljujem u tebe. Ali sam si kriv; radi se o tom moćnom magnetskom polju koje zrači iz tebe. Da li si znao da ja mogu da ga vidim?”

„Uuuu”, reče on mehanički.

„Boja mu je tamnobaršunasta-purpurna”, reče Ketu, čvrsto stežući njegovu šaku svojim iznenađujuće snažnim prstima. „Vrlo intenzivna. Možeš li videti moju? Moju magnetsku auru?”

„Ne”, reče on.

„Iznenađena sam. Pomislila bih da možeš.” Sad je izgledala smirena; eksplozivna epizoda vrištanja je prošla ostavljajući iza sebe, kao kakav trag, relativnu stabilnost. Jedna maltene pseudoepileptoidna struktura ličnosti, nagađao je on. Koja nagomilava danima...

„Moja aura”, upade ona u njegove misli, „je blistavo crvena. Boja strasti.”

„Radujem se za tebe”, reče Džejson.

Zastajući, okrenula se da zaviri u njegovo lice. Da dešifruje njegov izraz. Nadao se da mu je izraz lica u odgovarajućoj meri

neproziran. „Jesi li besan što sam planula?” upitala ga je.

„Ne”, reče on.

„Zvučiš besno. Mislim da jesi besan. Pa pretpostavljam da samo Džek razume. I Miki.”

„Miki Kvin”, reče on refleksno.

„Zar nije to jedna izuzetna osoba?” reče Ketii.

„Vrlo.” Mogao bi on njoj mnogo kazati, ali čemu? Nije stvarno želela da zna; bila je uverena da već razume.

U šta još veruješ, devojčice? Pitao se. Na primer, šta veruješ da znaš o meni? Onoliko malo koliko o Mikiju Kvinu i Arleni Houv i ostalima koji, za tebe, ne postoje stvarno? Pomisli šta bih mogao da ti kažem kad bi bila u stanju da, bar jedan momenat, slušaš. Ali ne možeš ti da slušaš. Plašilo bi te to, to što bi se moglo desiti da čuješ. A, uostalom, već znaš sve.

„Kako se oseća neko,” upita on, “ko je spavao sa toliko slavni osoba?”

To ju je zaustavilo u mestu. „Misliš da sam spavala sa njima zato što su slavni? Misliš da sam ja JS, jebačica sa slavnima? Je li to tvoje pravo mišljenje o meni?”

Kao lepljiva hartija za muve, pomisli on. Sa svakom novom rečju koju on izgovori, ona ga samo još više upliće. Tako da on ne može pobediti.

„Mislim”, reče on, „da si vodila interesantan život. Ti si interesantna osoba.”

“I važna”, dodade Ketii.

„Da”, reče on. “I važna. Na neke načine najvažnija osoba koju sam ikad sreo. To je uzbudljivo iskustvo.”

„Ozbiljno to misliš?”

„Da”, reče on naglašeno. I, na neki uvrnut način, unatraške gledano, bilo je to tačno. Niko ga, čak ni Heder, nikad nije ovako kompletno uvezao. Ovo kroz šta prolazi neizdržljivo mu je, a ipak ne može da se izvuče. Kao da sedi za volanom svoje unikatne, po meri rađene vrdalame i suočava se sa crvenim svetlom, zelenim svetlom, žutim svetlom, istovremeno; nikakva razumna reakcija nije moguća. Do toga je dovela neracionalnost ove ženske. Strahovita moć, pomisli on, nelogičnosti. Moć arhetipova. Koji operišu iz smrknutih dubina kolektivnog nesvesnog koje spaja njega i nju – i sve ostale –

u jednu celinu. U čvor koji se ne može nikad razvezati, dokle god živi.

Nije čudo, pomisli on, da neki ljudi, mnogi ljudi, čeznu za smrću.

„Hoćeš da ideš da gledamo nekog kapetan-Kirka?” upita Keti.

„Šta god”, reče on kratko.

„Ima jedan dobar kapetan-Kirk u Kinema 12. To se dešava na nekoj planeti u sistemu Beteglez, koja mnogo liči na – znaš onu u sistemu Proksima, Tabergovi. Samo u kapetan-Kirku na planeti žive podanici nekog nevidljivog...”

„Gled'o sam to”, reče on. Zapravo, pre godinu dana u njegovom programu imali su Džefa Pomeraja koji je u tom filmu igrao kapetan-Kirka; čak su prikazali i jednu kratku scenu iz filma; onaj uobičajeni secni-parče-i-poseti-nas sa Pomerajevom filmskom kućom. Džejsonu se nije dopalo tada, te je sumnjao da bi mu se dopalo i sada. A Džef Pomeraj mu je bio odvratan i na ekranu i izvan ekrana. I to je bilo, što se Džejsona ticalo, sve.

„Stvarno nije ništa valjalo?” upita Keti sa poverenjem.

„Što se mene tiče”, reče on, „Džef Pomeraj je običan šupak. I on, i njemu slični. Njegovi imitatori.”

Keti reče: „On je boravio u Morningsajdu neko vreme. Nisam imala priliku da ga upoznam, ali bio je tamo.”

“U to mogu verovati”, reče on, napola u to verujući.

„Znaš šta mi je rek'o jednom?”

„Pošto ga poznaje”, počeo Džejson, „pretpostavljam da je...”

„Rekao je da sam najkrotkija osoba koju je ikad upoznao. Zar to nije interesantno? A i gledao me je kad sam zašla u jedno od mojih mističnih stanja – znaš, kad legnem pa vrištim – i opet je to rekao. Mislim da je on veoma perceptivna osoba; to stvarno mislim. Zar ti ne misliš tako?”

„Da”, reče on.

„Onda, da se vratimo u moju sobu?” upita Keti. “I da se jebemo k'o lasice?”

Humnuo je od neverice. Da li je ona stvarno izgovorila te reči? Okrećući se, pokušavao je da razazna njenu facu, ali njihova šetnja ih je dovela na mesto između svetlećih reklama; bio je to momenat potpunog mraka. Isuse, reče on sebi. *Moram se izvući iz ovoga. Moram naći put povratka do svog sveta!*

„Da li ti smeta moja iskrenost?” upita ona.

„Ne”, reče on sumorno. „Iskrenost mi nikad ne smeta. Ko hoće da bude slavna ličnost, mora da bude u stanju da podnosi iskrenost.” Čak i ovo, pomisli on. „Sve vrste iskrenosti”, reče on. „Ponajviše tvoju vrstu.”

“A koja je to moja vrsta?” upita Ketii.

„Iskrena iskrenost”, reče on.

„Onda me stvarno razumeš”, reče ona.

„Da”, reče on klimajući glavom. „Stvarno.”

“I ne gledaš me sa prezirom? Kao bezvrednu osobu koja bi trebalo da bude mrtva?”

„Ne”, reče on, „ti si vrlo važna osoba. I veoma iskrena, takođe. Jedna od najiskrenijih i najdirektnijih individua koje sam ikad sreo. To iskreno mislim; kunem se bogom da to iskreno mislim.”

Potapšala ga je na prijateljski način po mišici. „Nemoj se naprezati oko toga. Pusti da stvar dođe prirodno.”

„Dobro”, reče Ketii. Srećno. On je, evidentno, ublažio njene brige; sad se pouzdavala u njega. A od toga je zavisio njegov život... a da li je, stvarno? Nije li ovo samo njegova kapitulacija pred njenim patološkim načinom rezonovanja? U ovom času to nije stvarno znao.

„Čuj”, reče on. Dalje je govorio zastajkujući. „Reći ću ti nešto i želim da slušaš pažljivo. Tebi je mesto u zatvoru za kriminalno nastrojene mentalno poremećene osobe.”

Avetinjski, prestravljujuće, na to nije reagovala; nije rekla ništa.

„I”, reče on, „udaljiću se od tebe najviše što mogu.” Iščupao je svoju šaku iz njene, okrenuo se i pošao u suprotnom pravcu. Ignorišući je. Gubeći se među običnjacima koji su vrveli u oba smera duž jeftinih, neonom osvetljenih trotoara ovog neprijatnog dela grada.

Izgubio sam je, pomisli on, i time sam ujedno verovatno izgubio svoj bogomprokleti život.

Šta sad? Zastao je, osvrnuo se. Nosim li ja na sebi mikrotransmitter, kao što ona kaže, upita se. Da li se odajem sa svakim korakom koji činim?

Čarluka Veseljak, pomisli on, rekao mi je da potražim Heder Hart. Kao što svako u zemlji televizije zna, Čarluka Veseljak nikad ne greši.

Ali, da li ću živeti dovoljno dugo, upita se on, da stignem do Heder Hart? A ako stignem do nje a na meni su *bube*, neću li jednostavno preneti svoju smrt i na nju? Kao bezumnu kugu? I, pomisli on, ako me Al Blis nije poznavao i ako me Bil Vulfer nije poznavao, zašto bi me Heder poznavala? Ali Heder, pomisli on, je šestica, kao i ja. Jedina druga šestica koju poznajem. Možda će to biti bitna razlika. Ako uopšte postoji ikakva razlika.

Našao je javnu telefonsku govornicu, ušao, zatvorio vrata da bi smanjio buku saobraćaja, i ubacio zlatni *petak* u prorez.

Heder Hart je imala nekoliko neregistrovanih telefonskih brojeva. Neke za posao, neke za lične prijatelje, a jedan za – ako to treba reći grubo – ljubavnike. Naravno da je on znao taj broj, jer on je njoj bio ono što je bio, a nadao se da je to i sad.

Ekran se osvetli. Činjenica da su se oblici na ekranu menjali njemu je nagovestila da Heder prihvata poziv preko telefona u svom vozilu.

„Zdravo”, reče Džejson.

Zaklanjajući šakom oči da bi ga bolje videla, Heder reče: „Ko ste, kog vruga, vi?” Njene zelene oči su sevale. Njena crvena kosa se presijavala.

„Džejson.”

“Ne poznajem ja nikakvog Džejsona. Kako ste dobili ovaj broj?” Njen ton bio je uznemiren ali i grub. „Silazi, do vruga, sa mog prokletog telefona!” Mrštila se na njega sa ekrana, i rekla: „Ko ti dade broj? Hoću da znam njegovo ime.”

Džejson reče: „Ti si mi dala broj pre šest meseci. Kad ti je uveden. Tvoja najprivatnija linija; je l' tako? Zar je nisi tako nazvala?”

„Ko ti je to rek'o?”

„Pa ti. Bili smo u Madridu. Bila si na lokaciji snimanja, a ja sam imao šestodnevni odmor milju daleko od tvog hotela. Imala si običaj da se dovezeš svako popodne oko tri, u tvojoj Rols-vrdalami. Tačno?”

Heder munjevito naniza izlomatane slogove koji su davali reči: „Je s' ti to iz nekog magazina?”

„Ne,” reče Džejson. „Ja sam tvoj *paramour* broj jedan.”

„Moj šta?”

„Ljubavnik.”

„Da nis' ti fan? Fan si ti, prokleti uvrnuti fan. Ubiću te ako mi ne siđeš sa telefona.” Zvuk i slika zamreše; Heder je spustila slušalicu.

Ubacio je u prorez još jedan *quinque* i ponovo odabrao broj.

„Opet taj uvrnuti obožavalac”, reče Heder odgovarajući. Sad je izgledala sređenije. Ili rezignirano?

„Imaš jedan lažan zub”, reče Džejson. „Kad si sa nekim od svojih ljubavnika, zalepiš ga na odgovarajuće mesto u ustima pomoću specijalnog epoksi-cementa koji kupuješ kod Harnija. Ali sa mnom ponekad ga izvadiš, staviš ga u čašu sa zubnom penom dr Sluma. To sredstvo za čišćenje zuba najviše voliš. Zato što, uvek kažeš, to sredstvo te podseća na dane kad je Bromo Zelcer bio legalan a ne crnoberzijanski proizvod načinjen u laboratoriji u nečijem podrumu uz upotrebu sva tri bromida koje je firma *Bromo Zelcer* obustavila pre mnogo godina kad...”

„Kako si”, prekide ga Heder, „došao do tih informacija?” Njeno lice je bilo kruto, reči energične i direktne. Njen ton... takav je čuo i ranije. Heder ga je primenjivala na ljude koji su joj bili odvratni.

„Ne koristi taj 'jebe mi se za tebe' ton sa mnom”, reče on ljutito. „Tvoj lažni zub je kutnjak. I zoveš ga Endi. Tačno?”

„Jedan uvrnuti fan zna sve o meni. Bože. Moj najgori košmar je potvrđen. Kako se zove tvoj klub i kol'ko ima fanova u njemu, odakle si poreklom; i kako si, bog ga prokleo, saznao podatke iz mog ličnog života koje prvo i prvo uopšte nemaš prava da znaš? Mislim, ono što radiš je ilegalno; to je zadiranje u nečiji privatni život. Uputiću policiju na tebe ako me još jednom pozoveš.” Ona ispruži ruku da spusti slušalicu.

„Ja sam šestica”, reče Džejson.

„Šta? Šestica čega? Imaš šest nogu; je l' to? Ili, pre će biti šest glava.”

Džejson reče: „Šestica si ti. To nas je i održavalo u vezi sve ovo vreme.”

„Mislim da ću umreti”, reče Heder, lica sada pepeljastog; mogao je, čak i pri mutnom svetlu njene vrdalame, da razazna promenu boje na njenom licu. „Koliko će me koštati da postignem da me ostaviš na miru? Uvek sam znala da će doći dan kad će neki uvrnuti fan...”

„Prestani da me nazivaš uvrnutim fanom”, reče Džejson oporo; jer to ga je potpuno razbešnjavalo. Bio je to najniži stadijum u koji je mogao dospeti.

Heder reče: „Šta želiš?”

„Da se sretnemo kod Altroća.”

„Da, pa moglo bi se očekivati da i to znaš o meni. Jedino mesto gde mogu da odem a da po meni ne ejakuliraju morončine koji traže da im potpisujem jelovnike koji čak i nisu njihovi.” Uzdahnula je paćenički. „E, s tim je sad gotovo. Neću se sretati sa tobom ni kod Altroća ni ma gde. Ne mešaj mi se u život da ne bi' poslala svoje privatne policajce koji će ti odseći muda i...”

„Imaš *jednog* privatnog policajca”, prekide je Džejson. „Taj je šezdeset dve godine star i zove se Fred. Nekad je bio snajper u *minutmenima* u Orindž Kauntiju; njegov je posao bio da odstreljuje upadljive studente na Kalifornijskom državnom univerzitetu u Fulertonu. Tada je bio dobar, ali sad se zbog njega ne treba zabrinjavati.”

„Da l' je to tako”, reče Heder.

„O-kej, daj da ti kažem nešto drugo, što kako misliš da bih znao. Pamtiš Konstancu Elar?”

„Da”, reče Heder. „Ona ništavna starleta koja je ličila na Barbiku, sem što joj je glava bila premala a telesina kao da ju je neko naduv'o bocom ugljendioksida, prenaduv'o.” Njena usna se izvi. „Ta je bila totalno prokleta glupa.”

„Tačno tako”, složi se on. „Totalno prokleta glupa. To su prave reči. Pamtiš šta smo joj uradili u mojoj emisiji? Njeno prvo planetarno nastupanje, zbog toga što sam morao da je uzmem u okviru jedne vezane pogodbe. Pamtiš li to, šta smo joj uradili, ti i ja?”

Ćutanje.

Džejson reče: „Kao ustupak nama, što smo pristali da je uzmemo u šou, njen agent se saglasio da je pusti da uradi reklamu za jednog od naših sponzora. Nas je zanimalo kakav je to proizvod, i zato, pre nego što se gospođica Elar pojavila, otvorili smo papirnu kesu i otkrili da je to neki krem za skidanje dlaka sa nogu. Bože, Heder, pa moraš...”

„Slušam”, reče Heder.

Džejson reče: „Izvadili smo tu bocu spreja, i ubacili bocu spreja FDS ostavljajući isti tekst, koji je prosto glasio: *Demonstrirali upotrebu produkta sa izrazom zadovoljstva*, a onda smo zbrisali prokleta brzo odatle, i čekali.”

„Maje l' jesmo?”

„Gospođica Elar se konačno pojavila, ušla u svoju sobu za oblačenje, otvorila papirni kesu, i onda – to je deo koji me još uvek zasmehava – došla do mene, savršeno ozbiljno, i rekla: 'Gospodine Taverner, izvinjavam se što vas gnjavim sa ovim, ali da bih demonstrirala *Femina-higijenski-deodorant* moraću da skinem suknju i gaćice. Baš pred TV kamerom.' 'Pa?' rekao sam ja. 'Gde je tu problem?' A gospođica Elar je rekla: 'Trebaće mi neki stočić da na njega stavim svoju odeću. Ne mogu samo da je razbacam po podu; to ne bi dolikovalo. Mislim, ja ću da štrcam sebi sprej u vaginu pred šezdeset miliona ljudi, a kad to radite ne možete da ostavite odeću da leži oko vas; to nije elegantno.' I ona bi stvarno to uradila, i to na programu koji je išao uživo, samo da Al Blis nije...”

„To je neukusna priča.”

„Svejedno, tad si smatrala da je prilično smešna. Ta potpuna tupača kojoj se ukazala prva velika šansa, a ona spremna da uradi to. Da demonstrira upotrebu produkta sa izrazom zadovoljstva i...”

Heder spusti slušalicu.

Kako da je nateram da shvati, upita on sebe sa divljom žestinom; zaškripao je zubima, i zamalo da pregrize sopstvenu srebrnu plombu. Uništava svoje sopstveno telo, zato što je nemoćan. Pa zar ona ne vidi da to što ja znam sve o njoj znači nešto važno, upita se on. Ko bi te stvari znao? Očigledno samo neko ko joj je bio izvesno vreme fizički veoma blizak. Drugog objašnjenja nije moglo biti, a ipak, ona je izmađijala jedno tako komplikovano drugo objašnjenje da on nije mogao da se probije do nje. Iako je istina okačena tačno ispred njenih očiju. Ispred njenih šestičjih očiju.

Još jednom je ubacio novčić i izabrao broj.

„Zdravo opet”; reče on kad je Heder najzad ponovo podigla slušalicu telefona u svojim kolima. „Znam i to o tebi”, reče on. „Ne možeš da pustiš telefon da zvoni; zato što imaš deset privatnih brojeva, svaki za različitu svrhu koja je tvoja lična i vrlo specijalna.”

„Imam tri”, reče Heder. „Znači, ne znaš sve.”

Džejson reče: „Samo sam hteo da kažem...”

„Koliko?”

„Već mi je dosta toga, za danas”, reče on iskreno. „Ne možeš me ukloniti novcem jer ne želim novac. Želim – slušaj me, Heder – želim da utvrdim zašto me niko ne poznaje. A najpre ti. A pošto si šestica, mislio sam da bi mogla biti u stanju da to objasniš. Da li imaš ikakvo sećanje na mene? Pogledaj me na ekranu. Pogledaj!”

Zurila je, uvivši jednu obrvu. „Mlad si ali ne preterano mlad. Izgledaš dobro. Glas ti je zapovednički; ne oklevaš nimalo da me ovako salećeš. Tačno si onakav kako bi uvrnuti fan trebalo da izgleda, zvuči i postupa. U redu, jesi li zadovoljan?”

„Ja sam u nevolji”, reče on. Bilo je očigledno nerazumno da on njoj to kaže, jer ona se njega uopšte nije sećala. Ali, tokom godina navikao se da pokaže svoje nevolje pred njom – i sluša o njenim – i ta navika nije iščezla. Navika je ignorisala njegovu percepciju realnosti i nastavljala da plovi sopstvenim pogonom.

„Sramota velika je to”, reče Heder.

Džejson reče: „Niko me se ne seća. Nemam ni sertifikat o rođenju; nikad nisam bio ni rođen, nikad čak ni rođen! Zato je prirodno da nemam legitimacije osim kompleta falsifikovanih koje sam kupio od jedne policijske doušnice za dve hiljade dolara plus hiljadu za kontakt sa njom. Nosim ih sa sobom, ali, bože: možda su u njih ugrađeni mikroodašiljači. Čak i znajući to, moram da ih nosim sa sobom; znaš zašto – čak i ti na vrhu, čak i ti znaš kako ovo društvo funkcioniše. Juče sam imao trideset miliona gledalaca koji bi vrištali dok im njihove ogorčene glave ne bi otpale ako bi mene neki pandur samo popreko pogledao. A sad sam na korak od LPR.”

„Šta ti je LPR?”

„Logor za prinudni rad.” Zarežao je na nju, nastojeći da je učvrsti za jedno mesto i konačno zakuca. „Opaka drolja koja je falsifikovala dokumenta za mene naterala me je da je odvedem u neki usrani razmrdani žabarski restoran, i dok smo bili tamo i samo razgovarali, bacila se na pod vrišteći. Psihotično vrištanje; sama priznaje da je begunica iz Morningsajda. To me je koštalo još trista dolara, i, do sada, ko zna? Verovatno je nahuškala i zakon na mene.” Obazrivo gurajući svoje samosažaljenje malčice dalje, on reče: „Verovatno je da prisluškuju ovu telefonsku liniju upravo sad.”

„O, Hriste, ne!” vrisnu Heder i spusti slušalicu.

Zlatnih novčića više nije imao. Zato je, na ovoj tački odustao. Glupo je bilo reći tu stvar, shvati on, to o telefonskim linijama. To bi svakog navelo da prekine vezu. Zadavio sam se svojom sopstvenom mrežom reči, stegao ovaj stari doušnik preko sredine. Tačno preko sredine. Tako da je stisnuto mesto sasvim ravno. Kao veliki veštački anus.

Odgurnuo je u stranu vrata telefonske kabine i iskoračio na prometni noćni trotoar... ovde dole, pomisli on kiselo, u kvartu Straćarištu. Ovde dole gde policijski cinkaroši vrebaju. Divno dobra predstava, kao što je rečeno u ovoj klasičnoj TV reklami koju smo proučavali u školi, reče on sebi.

Bilo bi smešno, pomisli on, kad bi se dešavalo nekom drugom. Ali dešava se meni. Ne, ne bi bilo smešno ni u jednom slučaju. Jer to dolaze, ili se tu negde vrzmaju, prava patnja i prava smrt. Spremne da nastupe u svakom trenu.

Kamo sreće da sam mogao da snimim ceo ovaj telefonski razgovor, plus sve što je Keti rekla meni i ja njoj. U 3-D koloru, na video-traci, bilo bi to fino parčence za moj šou, negde blizu kraja gde nam ponekad ponestane materijal. Ponekad, vraga: po pravilu. Uvek. Do kraja mog života.

Sad je mogao da čuje svoj uvod. „Šta se može desiti čoveku, dobrom čoveku bez ranijih privođenja u policiju, čoveku koji jednog dana izgubi svoje lične karte i shvati da se suočava sa...” I tako dalje. To bi ih držalo, svih trideset miliona. Jer to je ono čega se svi oni plaše. „Nevidljivi čovek”, nastavio bi se njegov uvod, “a ipak čovek previše upadljiv. Legalno nevidljiv, ilegalno upadljiv. Šta će biti sa takvim čovekom, ako ne može da nabavi nove...” Bla-bla. Još i još. Do vraga sa tim. Čovek ne može da unese u svoj šou sve što učini ili kaže ili mu se dogodi; neće moći ni ovo. Još jedan gubitnik među mnogim gubitnicima. Mnogi budu pozvani, reče on sebi, ali malo njih bude odabrano. To je smisao profesionalizma. Tako ja vodim stvari, i javno, i privatno. Kad moraš, preseci svoje dalje gubitke i beži, reče on sebi, citirajući reči koje je sam bio izgovorio svojevremeno, u dobrim vremenima, kad je njegov prvi svetski šou pušten na satelitsku mrežu.

Naći ću drugog falsifikatora, odluči on, nekog ko nije policijski doušnik, i nabaviću od njega novi komplet legitimacija, bez mikrotransmitera. A onda će mi, evidentno, trebati pištolj.

Pa trebalo je na to da pomislim manje-više čim sam se probudio u onoj hotelskoj sobi, reče on sebi. Jednom, pre mnogo godina, kad je Rejnoldsova mafija pokušala da otkupi deo njegove emisije, on je naučio da koristi – i nosio sa sobom – pištolj: Barberov sa dometom od tri kilometra bez gubljenja vrhunske trajektorije sve do poslednjih trista metara.

Ketin *mistični trans*, napad vrištanja. Na zvučnom delu imali bismo zreli muški glas koji govori, naspram njenih vriskova koji su pozadina: „Evo šta znači biti psihotik. Biti psihotik znači patiti, patiti, patiti izvan...” I tako dalje. Bla-bla. Udahnuo je hladni noćni vazduh duboko, obilato, punim plućima, stresao se, pridružio se putnicima na trotoarskom moru, zbijajući šake duboko u džepove pantalona.

I našao se suočen sa desetostrukim redom ljudi koji su čekali pred policijskom nasumičnom kontrolnom tačkom. Jedan policajac obučen u sivo stajao je na kraju reda, pazeći da niko ne krene u suprotnom pravcu.

„Zar ne možeš da prođeš kroz ovo, prijatelju?” reče mu policajac kad je Džejson nehotično zakoračio u stranu.

„Sigurno”, reče Džejson.

„E pa dobro je to”, reče policajac tonom dobrog raspoloženja. „Jer mi ovde proveravamo još od osam sati jutros, a još nismo ispunili normu.”

6

Dvojica zdepastih policajaca u sivom, suočavajući se sa čovekom ispred Džejsona, rekoše uglas: „Ovo je falsifikovano tek pre sat vremena... Još je vlažno... Vidi kako mastilo curi pod toplotom? U redu.” Klimnuše glavama, a četvorica grmalja zgrabiše tog čoveka i on iščeze u parkiranoj marici-vrdalami, zlokobno sivoj i crnoj: boje policije.

„O-kej”, reče jedan od krupnih policajaca Džejsonu tonom drugarčine, „da vidimo kad su tvoje štampane.”

Džejson reče: „Ove nosim već godinama.” Predao je svoj novčanik, sa sedam različitih dokumenata.

„Grafuj mu potpise”, reče stariji po činu svome drugu. „Vidi da l' se preklapaju.”

Keti je svojevremeno bila u pravu.

„Ne”, reče mladi policajac, ostavljajući svoju službenu kameru. „Ne preklapaju se. Ali izgleda da je na ovoj vojnoj bila trans-tačka pa sastrugana. I to vrlo stručno, ako je bila. Moraš da vidiš to pod lupom.” On pomače u stranu pokretnu lupu sa svetiljkom, osvetljavajući Džejsonove falsifikovane karte do jarkih, belih detalja. „Vidiš?”

„Kad si pušten iz službe”, reče stariji policajac Džejsonu, „da li je na ovoj karti bila elektronska tačka? Da l' to pamtiš?” Obojica su odmeravali Džejsona i čekali njegov odgovor.

Šta, kog vraga, reći? upita se on. „Ne znam”, reče. „Ja čak ni ne znam šta... “ zaustio je da kaže, šta je mikrotransmitterska tačka, ali se hitro ispravio, „na šta elektronska tačka liči.”

„To je jedna tačka, gospodine”, informisa ga policajac mladi po činu. „Zar ne slušaš? Jesi ufiksiran? Vidi: na njegovoj karti o drogi ne piše ništa za prošlu godinu.”

Jedan od grmalja progovori: „Al' to dokazuje da nisu falkiši, jer ko bi upisao krivično delo na lažnu ID? Samo neko totalno poremećeno stvorenje.”

„Da”, reče Džejson.

„Pa, to nije u našoj nadležnosti”, reče stariji po činu od te dvojice. Vratio je Džejsonu identifikacione kartice. „Moraće on to da razjasni sa svojim inspektorom za drogiranje. Aj' dalje.” Policajac pendrekom gurnu Džejsona da se skloni, posežući istovremeno ka legitimacijama čoveka koji je čekao iza Džejsona.

„To je sve?” reče Džejson grmaljima. Nije mogao da poveruje u ovo. Pa ne daj da se primeti, reče on sebi. Prosto kreni!

Krenuo je.

Iz senke ispod jednog polomljenog uličnog svetla Keti posegnu rukom, dotače ga; na taj dodir on se ukoči. Osetio je kako se njegovo telo, počinjući od srca, pretvara u led. „Šta sad misliš o meni?” reče Keti. „O mom radu, o onome što sam učinila za tebe?”

„Oni su ovo izazvali”, reče on kratko.

„Neću te cinkariti”, reče Keti, „iako si me uvredio i napustio. Ali moraš da ostaneš sa mnom noćas kao što si obećao. Razumeš?”

Morao joj se diviti. Vrebajući oko nasumične kontrolne tačke obezbedila je dokaz iz prve ruke da su njeni falsifikovani dokumenti urađeni dovoljno dobro da ga provuku pored pandura. Tako se situacija između njih odjednom promenila: on je sad njen dužnik. Nema više status ojađene žrtve.

Sad ona poseduje moralne deonice njega. Prvo štap: pretnja izručivanjem policiji. Onda šargarepa: adekvatno falsifikovane legitimacije. Ova devojka ga stvarno ima u rukama. Morao je to priznati, i sebi i njoj.

„Mogla sam te ja provući i bez toga”, reče Keti. Podigla je desnu ruku i pokazala prstom na jedno mesto na rukavu. „Imam sivu pandursku legitimacijsku pločicu, tu; može se videti pod njihovim sočivom. Tako da me ne hapse greškom. Rekla bi im...”

„Pusti to”, upade joj on grubo u reč. „Neću da slušam o tome.” Počeo je da hoda, udaljavajući se od nje; a devojka pođe za njim, trčkarajući kao vešta ptica.

„Oš se vratiš u moj manji apartman?” upita Keti.

“U tu prokletu dronjavu sobu.” Ja posedujem ploveću kuću u Malibuu, pomisli on, sa osam spavaćih soba, šest rotirajućih kupatila i četvorodimenzionalnom dnevnom sobom sa plafonom u beskonačnosti. A, zbog nečeg što ne razumem i ne mogu da

kontrolišem, vreme moram da provodim ovako. Odlazeći u ofucana marginalna mesta. Govnaste restorane, još gov nastije radionice, najgovnastije jednosobne ćumeze. Je l' to ja plaćam cenu za nešto što sam ranije učinio? upita on sebe. Nešto što ne znam i ne pamtim? Ali niko ne plaća za svoje grehe, razmišljao je. Odavno sam to saznao: ne vraća ti se ni zlo ni dobro koje učiniš. Sve na kraju bude nejednako. Ako sam išta dosad u životu naučio, to sam naučio, zar ne?

„Pogodi šta je na vrhu moje kupovne liste za sutra”, govorila je Ketii. „Mrtve muve. Znaš zašto?”

„Sadrže mnogo proteina.”

„Da, ali to nije razlog; ne kupujem ih za sebe. Svake sedmice uzmem po jednu vrećicu muva za Bila, moju kornjaču.”

„Ne sećam se nikakve kornjače.”

“U mom velikom apartmanu. Nisi stvarno pomislio da bih kupovala mrtve muve za sebe, a?”

„*De gustibus non disputandum est*”, citirao je.

„Da vidimo. U pitanju ukusa, rasprave nema. Tačno?”

„Tačno”, reče on. „Što znači da ako hoćeš da jedeš mrtve muve, samo napred, jedi ih.”

„Bil ih jede; njemu se sviđaju. On je samo jedna od onih zelenih kornjačica, morskih... ne suvozemna kornjača niti nešto tako. Da l' si ikad gledao kako one mažnjavaju hranu, muvu koja plovi po njihovoj vodi? Bil je vrlo mali, ali grozno je. U jednoj sekundi muva je tu, u sledećoj sekundi, cap. Već je u kornjači.” Nasmejala se. „Već je u procesu varenja. Nešto se može iz toga naučiti.”

„Šta?” Onda je predvideo njen odgovor. „Da kad grizeš”, reče on, „ili mazneš celo, ili ništa, ali nikad samo deo.”

„Tako se ja osećam.”

„A šta ti dobijaš?” upita je. „Sve ili ništa?”

„Pa... ne znam. Dobro pitanje. Pa, Džeka nemam. Ali možda njega više i ne želim. Prošlo je toliko jebeno mnogo vremena. Valjda mi je još uvek potreban. Ali ti si mi potrebniji.”

Džejson reče: „Mislio sam da možeš da voliš dvojicu podjednako.”

„Da li sam to rekla?” Razmišljala je dok su hodali. „Htela sam da kažem da je to ideal, kome se u stvarnom životu možeš samo

približavati... shvataš? Da li možeš da pratiš moju liniju mišljenja?"

„Mogu da je pratim”, reče on, “i da vidim kuda vodi. Vodi do privremenog napuštanja Džeka dok sam ja tu, i do psihološkog povratka njemu kad mene ne bude. Je l’ ti to svaki put tako?”

„Nikad ga ne napustim”, reče Ketu oštro. Posle toga išli su ćutke, sve do njene velike stare stambene zgrade sa ćitavom ćumom sad neupotrebljavanih TV jarbola koji su strćali iz svih delova krova. Ketu je petljala po svojoj torbici, naćla kljuć, otkljućala vrata svoje sobe.

Unutra, svetla upaljena. I, na bućavoj sofi okrenutoj ka njima, sredovećni ćovek sive kose i sivog odela. Ćovek zdepaste graće ali besprekornog izgleda, savrćeno obrijan: nigde nikakvih posekotina, ni crvenih mesta, ni grećaka. Perfekcija odevanja i doteranosti; svaka vlas kose na njegovoj glavi stajala je individualno na svom mestu.

Zamuckujući, Ketu reće: „Gospodin MakNalti.”

Ustajući, tećki ćovek prući desnu ćaku ka Džejsonu i ovaj automatski uzvratu prućanjem ruke.

„Ne”, reće tećki ćovek. „Ne rukujem se sa vama; ćelim da vidim vaće legitimacije, one koje vam je ona napravila. Dajte ih.”

Bez reći – nije se imalo ćta reći – Džejson mu dade svoj novćanik.

„Nisi ti ove pravila”, reće MakNalti posle kratkog pregleda. „Sem ako nisi postala prokleta mnogo bolja.”

Džejson reće: „Neke od tih imam već godinama.”

„Ma nemoj”, promrmlja MakNalti. Vratio je Džejsonu novćanik i legitimacije. „Ko mu je zalepio mikrotrans? Ti?” Obraćao se Ketu. “Ed?”

“Ed”, reće Ketu.

„Ćta imamo ovde?” reće MakNalti, odmeravajući Džejsona pogledom kao da mu uzima meru za mrtvaćki sanduk. „Ćovek ćetrdesetih godina, dobro obućen, moderan stil odeće. Skupe cipele... napravljene od prave pravcate autentićne koće. Zar nije tako, gopodine Taverner?”

„Od kravlje koće”, reće Džejson.

„Papiri vas identifikuju kao muzićara”, reće MakNalti. „Svirate li neki instrument?”

„Pevam.”

MakNalti reče: „Otpevajte nam nešto sada.”

„Idi u pakao”, reče Džejson, uspevajući da kontroliše svoje disanje; reči su zvučale tačno onako kako je on hteo. Ništa manje, ništa više.

Obraćajući se Ketu, MakNalti reče: „Nije nešto ponizan. Da li zna ko sam?”

„Zna”, reče Keti. „Ja... rekla sam mu. Jedan deo.”

„Rekla si mu o Džeku”, reče MakNalti. Džejsonu reče: „Ne postoji nikakav Džek. Ona misli da postoji, ali to je psihotična iluzija. Njen muž je poginuo pre tri godine u saobraćajnom udesu, u vrdalami; u logoru za prinudni rad nikad nije bio.”

„Džek je još živ”, reče Keti.

„Vidite?” reče MakNalti Džejsonu. „Prilično dobro se prilagodila spoljašnjem svetu, sem što je zadržala tu jednu fiks-ideju. A te jedne neće se nikad osloboditi, imaće je do kraja života.” Slegnuo je ramenima. „To je bezazlena ideja koja joj omogućuje da ide dalje. Zato nismo pokušali da je toga oslobađamo psihijatrijskim putem.”

Keti je, za to vreme, počela tiho da plače. Krupne suze klizile su niz njene obraze i padale, kao kakve grudvice, na njenu bluzu. Tu i tamo ukazale su se mrlje od suza, u vidu tamnih kružića na bluzi.

„Razgovaraću sa Edom Presimom tokom sledećih dan-dva”, reče MakNalti. „Pitaću ga zašto je stavio mikrotrans na tebe. Sigurno je nešto naslutio.” Zamislio se. „Imaj u vidu da su ove legitimacije u tvom novčaniku reprodukcije pravih dokumenata koji su arhivirani u raznim centralnim bankama podataka širom Zemlje. Tvoje reprodukcije su zadovoljavajuće, ali ja ću možda hteti da proverim originale. Nadajmo se da su originali isto tako dobri kao reprodukcije koje nosiš.”

Keti slabim glasom reče: „Ali to je retka procedura. Statistički...”

“U ovom slučaju”, reče MakNalti, „mislim da vredi pokušati.”

„Zašto?” reče Keti.

„Zato što ne verujemo da nam izručuješ svakog. Pre pola sata Taverner je uspešno prošao kroz nasumičnu kontrolnu tačku. Pratili smo ga koristeći mikrotrans. A njegovi dokumenti mi izgledaju solidno. Ali Ed kaže...”

„Ed pije”, reče Keti.

„Ali na njega se možemo osloniti”, reče MakNalti sa osmehom; profesionalni zrak sunca u dronjavoj sobi. “A na tebe ne možemo baš sasvim.”

Izvlačeći svoju vojnu karticu Džejson protrlja svoju malu profilnu 4-D sliku. A slika limeno reče: „Šta sad, braon kravo?”

„Kako bi se to moglo falsifikovati?” reče Džejson. „To je bio ton mog glasa pre deset godina kad sam bio non-vol-nac.”

„Sumnjam u to”, reče MakNalti. On osmotri svoj ručni časovnik. „Da li vam dugujemo išta, gospođice Nelson? Ili smo čisti za ovu nedelju?”

„Čisti”, reče ona sa naporom. Onda, niskom tonom, nesigurnim glasom, ona napola prošapta: „Kad Džek izađe nećete moći uopšte da se oslonite na mene.”

„Za tebe”, reče MakNalti tonom veseljaka, „Džek nikad neće izići.” Namignuo je Džejsonu. Džejson je uzvratio namigivanje. Dvapat. Razumeo je MakNaltija. Taj čovek se hrani slabostima drugih; onu vrstu manipulacija koju je koristila, Keti je verovatno naučila od njega. I od njegovih promućurnih veselih drugarčina.

Sad je mogao razumeti kako je postala ono što je postala. Izdaja je svakodnevnog događaja; odbijanje da se izvrši izdajstvo prema nekome, kao u njegovom slučaju, je čudo. On se tom čudu može samo diviti i mutno zahvaljivati.

Živimo u državi izdajstava, shvati on. Dok sam bio slavna ličnost bio sam izuzet iz toga. Sad sam kao svako drugi: sad moram da se suočim sa onim sa čim su oni oduvek živeli. I... sa čime sam se i ja suočavao u starim danima, suočavao a posle sve to u pamćenju suzbio. Jer je bilo suviše uznemiravajuće verovati... svojevremeno sam mogao da biram, i odabrao sam da ne verujem.

MakNalti položi svoju mesnatu, crveno istačkanu šaku na Džejsonovo rame i reče: „Pođi sa mnom.”

„Kuda?” zatraži Džejson da zna, uzmičući od MakNaltija na tačno isti način – uvide to – kako je ranije Keti uzmicala od njega. I ona je to naučila od raznih MakNaltija ovog sveta.

„Nemate za šta da ga optužite!” reče Keti promuklo, stiskajući pesnice.

Sa lakoćom, MakNalti reče: „Nećemo ga optužiti ni za šta; samo želim od njega otiske prstiju, stopala, glasa, i EEG snimak. Važi

gospodine Tavern?”

Džejson poče: „Ne volim da ispravljam oficira policije...” i zastade videći na Ketinom licu izraz upozorenja „... koji obavlja svoju dužnost”, dovrši on, „te ću zato poći.”

Možda je Keti u pravu; možda će biti na neki način korisno ako ovaj pandur pogrešno zapamti njegovo ime Ko zna? Vreme će pokazali.

„Gospodin Tavern”, reče MakNalti lenjo, pogurkujući Džejsona ka vratima sobe. „Sugeriše pivo i toplinu i udobnost, zar ne?” Okrenuo se da baci pogled na Keti i rekao oštrim glasom: „Zar ne?”

„Gospodin Tavern je topao čovek”, reče Keti kroz stisnute zube. Vrata se zatvoriše za njima dvojicom, i MakNalti ga povede niz hodnik, do stepeništa, šireći za to vreme, svojim dahom miris crnog luka i ljutog sosa na sve strane.

U 469-toj policijskoj stanici, Džejson Taverner se nađe izgubljen u mnoštvu muškaraca i žena koji su se vrzmali besciljno, čekajući da uđu, čekajući da izađu, čekajući informacije, čekajući da im neko kaže šta da rade. Njemu je MakNalti prikačio jedan obojeni privezak na rever sakoa; smisao toga znali su samo bog i panduri.

Očigledno je privezak imao neko značenje. Uniformisani policajac koji je bio iza radnog stola od-zida-do-zida mu mahnu da priđe.

„O-kej”, reče žaca. „Inspektor MakNalti je za vas popunio deo formulara J-2. Džejson Tavern. Adresa: 2048 Ulica loze.”

Odakle je MakNalti to izvukao, pitao se Džejson. Ulica loze. Onda shvati da je to Ketina adresa. MakNalti je pretpostavio da njih dvoje žive zajedno; prezauzet, kao i svaki pandur, zapisao je informaciju koja je zahtevala najmanje truda. Zakon prirode: predmeti – i živa bića – rastojanje između dve tačke prevaljuju najkraćim putem. On ispuni ostatak formulara.

„Stavite ruku u onaj prorez”, reče policajac, pokazujući ka mašini za otiske prstiju. Džejson to uradi. “A sad”, reče policajac, „skinite jednu cipelu, svejedno da l’ desnu ili levu. I tu čarapu. Možete sestiti ovde dole.” On kliznu deo stola u stranu, otkrivajući jedan ulaz i stolicu.

„Hvala”, reče Džejson sedajući.

Pošto su mu uzeli otisak stopala, izgovorio je rečenicu: „Ta te ti to tu reče meče uveče”, i time je snimanje glasa bilo okončano. Posle

je opet seo i dopustio da se krajevi žica postave tu i tamo na njegovu glavu; mašina je iskoturala iz sebe metar naškrabane hartije, i to je bilo to. Elektroencefalogram. Kojim su ova beleženja završena.

Vedra izgleda, MakNalti se pojavi kraj radnog stola. Odozgo je padala žestoka bela svetlost tako da su na njegovom licu senke, opružene u pravcu pet na časovniku, bile jako ocrtane preko njegovih vilica, gornje usne i vrata. „Kako ide sa gospodinom Tavernom?” upita on.

Policajac reče: „Spremni smo za nomenklaturno dearhiviranje.”

„Sjajno”, reče MakNalti. „Biću tu negde u blizini, da vidim šta će se pojaviti.”

Uniformisani žaca ubaci Džejsonov formular u jedan prorez, i poče da pritiska dugmad sa slovima. Sva ta dugmad bila su zelena. Iz nekog razloga Džejson je to uočio. I sva slova su bila velika.

Iz jednog otvora nalik na usta na tom veoma dugom radnom stolu iskliznu fotokopirani dokument, i upade u metalni koš.

„Džejson Tavern”, reče uniformisani pandur, razgledajući taj dokument. „Iz Kememera, Vajoming. Star tri'es devet. Mehaničar na dizel motorima.” Bacio je pogled na fotografiju. „Slika načinjena pre petnaes' godina.”

„Evidentiran u policiji?” upita MakNalti.

„Nikakvih nevolje”, reče uniformisani policajac.

„Nisu uneti nikakvi drugi Džejsoni Taverni u datoteci?” upita MakNalti. Policajac pritisnu jedno žuto dugme i odmahnu glavom. “U redu”, reče MakNalti. „To je on.” Osmotrio je Džejsona. „Ne izgledaš kao mehaničar za dizel motore.”

„Time se više ne bavim”, reče Džejson. „Sad prodajem poljoprivrednu opremu. Hoćete li moju kartu?” Blef; posezao je rukom ka gornjem desnom džepu svog sakoa. MakNalti odmahnu glavom; ne. Znači tako je ispalo; ovi su, na svoj tipični birokratski način, izvukli pogrešan dosije. I, u žurbi, dopustili da tako ostane.

On pomisli: hvala bogu za slabosti koje su ugrađene u jedan ogroman, komplikovan, izuvijan, planetarni aparat. Previše ljudi; previše mašina. Ova greška je počela sa jednim policijskim inspektorom a probila se sve do policijske banke podataka u gradu Memfisu u Tenesiju. Čak i sa mojim otiscima prstiju i noge i

snimcima glasa i EEG, verovatno neće uspeti da je isprave. Ne sada; ne kad je moj formular uveden u arhiv.

„Je l' da ga hapsim?” upita uniformisani policajac MakNaltija.

„Za šta?” reče MakNalti. „Za to što je dizel-mehaničar?” On drugarski potapša Džejsona po plećima. „Možete ići kući, gospodine Tavern. Natrag do svoje drage sa detinjim licem. Do svoje male device.” Cereći se, on ode, zalazeći u gomilu zabrinutih i zbunjenih muškaraca i žena.

„Možete ići, gospodine”, reče uniformisani policajac Džejsonu.

Klimnuvši glavom, Džejson pođe iz 469-te policijske stanice na noćnu ulicu, da se pomeša sa slobodnim ljudima koji su tamo živeli.

Ali ukebaće me na kraju, pomisli on. Upoređiće otiske. A ipak – petnaest godina je prošlo od pravljenja one slike, možda isto toliko i od pravljenja EEG i tonskog snimka.

Ali to je ipak ostavilo otiske prstiju i tabana. A to se ne menja.

Pomisli: pa možda će prosto da frljnu fotokopiju dosijea u mašinu za pravljenje papirnih rezanaca, i to će biti sve. A podatke koje su dobili od mene, njih će da pošalju u Memfis da tamo budu uključeni u moj – zapravo, u *moj* – permanentni dosije.

Hvala bogu da Džejson Taver, dizel-mehaničar, nikad nije prekršio zakon, nikad nije imao frku sa zakonom. Baš dobro za njega.

Policijski flip-flap klimavo prolete iznad njega, bljeskajući svojim crvenim reflektorom, i reče iz svojih zvučnika: „Gospodin Džejson Tavern, da se vrati u 469-tu policijsku stanicu odmah. To je policijsko naređenje. Gospodin Džejson Tavern...” Urlikalo je tako iz zvučnika, a Džejson je stajao ošamućen. Već su ukapirali. Nisu im bili potrebni časovi, dani ni nedelje, već samo minuti.

Vratio se do policijske stanice, popeo se uz stirapleks stepenice, prošao kroz fotočelijska vrata, pa kroz vrveću gomilu zlosrećnih, natrag do uniformisanog policajca koji je maločas radio na njegovom slučaju – a i MakNalti je tu stajao. Njih dvojica su se nešto dogovarali, mršteći se.

„Pa”, reče MakNalti, dižući pogled, „evo opet našeg gospodina Taverna. Što ste se vratili, gospodine Tavern?”

„Policijski flip-flap...” počeo on, ali ga MakNalti preseče.

„To je bilo neovlašćeno. Mi smo raspisali APB, a neki tupoglavac je podigao na flip-flap nivo. Ali kad ste već tu...“ MakNalti okrete jedan dokument tako da je Džejson mogao videti fotografiju, „da li ste ovako izgledali pre petnaest godina?”

„Pa valjda”, reče Džejson. Fotiška je prikazivala jednog tipa slatinaste boje lica, sa isturenom Adamovom jabučicom, lošim zubima i očima, koji je strogo zurio ni u šta. Njegova sitno ukovrdžana kosa kukuruzne boje visila je preko ušiju skoro sasvim sličnih drškama čupa.

„Imali ste plastičnu?” reče MakNalti.

„Da.”

„Zašto?”

„Ko bi želeo da izgleda tako?”

„Znači nije čudo da izgledate tako zgodno i dostojanstveno”, reče MakNalti. „Tako... “ tražio je pravu reč, „tako zapovenički. Stvarno je teško poverovati da su mogli da urade sa ovim” – on pritisnu kažiprst na sliku staru petnaest godina – „nešto tako, da se na kraju dobije ovakav izgled.” On prijateljski potapša Džejsona po mišici. „Ali odakle vam pare?”

Dok je MakNalti pričao, Džejson je već čitao, i to brzo, podatke štampane na dokumentu. Džejson Tavern je rođen u gradu Cicero u državi Illinois, otac mu je bio radnik na kupolastom strugu, a deda je bio vlasnik lanca prodavnica poljoprivredne opreme – srećan pogodak, s obzirom šta je Džejson kazao MakNaltiju o svom sadašnjem zanimanju.

„Od Vindsloua”, reče Džejson. „Pardon; uvek tako mislim o njemu pa zaboravim da to drugi ne mogu.” Ovde mu je pomogla profesionalna uvežbanost: pročitao je i asimilovao glavninu stranice dok mu se MakNalti maločas obraćao. „Od mog dede. On je imao dosta para, a meni je bio najviše naklonjen. Bio sam mu, vidite, jedini unuk.”

MakNalti pogleda dokument, klimnu glavom.

„Izgledao sam kao seljačina”, reče Džejson. „Izgledao sam kao što sam i bio: gedža. Nisam mogao da dobijem bolji pos'o od popravljjanja dizel-motora, a hteo sam više. Zato sam uzeo pare koje mi je Vindslou ostavio i krenuo za Čikago...”

„O-kej”, reče MakNalti, klimajući i dalje glavom. „Uklapa se. Svesni smo da se takva radikalna plastična hirurgija može izvoditi, i to po ceni koja nije prevelika. Ali to obično rade ne-osobe ili odbegli robijaši iz radnih logora. Mi monitorišemo sve te, kako ih mi zovemo, seckarnice.”

„Ali pogledajte kako sam ružan bio”, reče Džejson.

MakNalti se nasmeja iz dubine grla. „Svakako ste bili gospodine Tavern. O-kej, žao mi je što smo vas uznemirili. Samo napred.” Mahnuo je rukom, i Džejson poče da razdvaja rulju ispred sebe. “A, da!” pozva MakNalti, mašući mu. „Samo još... „Njegov glas, nadjačan žamorom gomile, nije stigao do Džejsona. I tako Džejson, zaleđena srca, krenu natrag.

Kad te jednom primete, uvide on, dosije nikad ne zatvaraju sasvim. Svoju anonimnost više nikad ne možeš povratiti. Od vitalnog je značaja da te nikad ne primete. Ali mene primetiše.

„Šta je bilo?” upita on MakNaltija, obuzet očajanjem. Igrajući se s njim, slamaju ga; osećao je, u sebi, kako srce, krv, svi vitalni delovi njegovog tela, posrću u svom funkcionisanju. Čak i superiorna fiziologija šestaka popušta pred ovim.

MakNalti pruži šaku ka njemu. „Vaše legitimacije. Želim da ih laboratorija malo pogleda. Ako su u redu, biće vam vraćene prekosutra.”

Džejson tonom protesta, reče: „Ali ako nasumična policijska kont...”

„Daćemo vam policijsku propusnicu”, reče MakNalti. Klimnuo je glavom jednom punačkom starijem oficiru desno od sebe. „Napravi 4-D sliku ovoga, i sredi mu opštu propusnicu.”

„Da, inspektore”, reče to bure creva, posežući prenabijenom šapetinom da uključi opremu za snimanje.

Deset minuta kasnije, Džejson Taverner se još jednom nađe na trotoaru, koji je sada, u rano večernje doba, bio skoro sasvim pust. Ovoga puta sa autentičnom policijskom propusnicom – a to je bolje nego išta što je Ketu mogla izraditi za njega... sem što takva propusnica važi samo sedam dana. Pa ipak...

Imao je sedam dana na raspolaganju; za to vreme mogao je sebi dopustiti bezbrižnost. A onda, posle toga...

Ostvario je nemoguće: razmenio je pun novčanik lažnih ličnih karata za jednu pravu policijsku propusnicu. Posmatrajući tu propusnicu pod uličnim svetiljkama, video je podatak o datumu prestanka važenja ubeležen holografski... i da je ostalo mesta za još jednu cifru. Pisalo je samo 7. On bi mogao kazati Ketu da to izmeni, tako da piše 75 ili 97 ili već šta je najlakše.

A onda mu pade na um da će, čim policijska laboratorija shvati da su njegove legitimacije lažne, svakoj policijskoj kontrolnoj tački na ovoj planeti biti emitovani njegovo ime i njegova slika.

Ali do tad je bio bezbedan.

DRUGI DEO

Nestanite, vi sa svetiljkama! Ne idite mojim tragom!
Nijedna noć nije dovoljno crna za one ugašene ljude
koji, očajni, tuguju za svojim izgubljenim blagom.
Pod svetlošću, sramota samo još gora bude.

7

Rano u sivilu večeri, pre nego što su se cementni trotoari rascvetali noćnom aktivnošću, general policije Feliks Bakman sleteo je svojom raskošnom službenom vrdalamom na krov zgrade Policijske akademije u Los Anđelesu. Ostao je neko vreme sedeći u vozilu, čitajući članke sa prve strane jedinih večernjih novina u gradu, a onda je, presavivši novine pažljivo i ostavivši ih na zadnje sedište vrdalame, otvorio zaključana vrata i zakoračio napolje.

Nikakve aktivnosti nije bilo ispod njega. Poslednji ostaci jedne smene već su odlazili; druga smena još nije počela da pristiže u većem obimu.

Voleo je ovo vreme: ova velika zgrada kao da je, u tim momentima, pripadala njemu. „A svet prepušta tami i meni”, pomisli on, prisećajući se jednog stiha iz *Elegije* Tomasa Greja. To delo voleo je već mnogo godina, zapravo još od dečastva.

Svojim starešinskim ključem otvorio je ekspresni silazni sfinkter ove zgrade, i spustio se kanalom do svog, četrnaestog nivoa. Gde je uglavnom radio.

Čitavi redovi radnih stolova bez ljudi. Sem što je za jednim stolom, čak na kraju dvorane, jedan policajac još uvek sedeo i mukotrpno pisao izveštaj. A kraj kafe-mašine jedna policajka je pila iz diksi-šoljice.

„Dobro veče”, reče joj Bakman. Nije je poznavao, ali šta mari: ona – i svako u ovoj zgradi – poznaje njega.

„Dobro veče, gospodine Bakman.” Ispravila se kao da stoji u stavu mirno.

„Budi umorna”, reče Bakman.

„Pardon, gospodine?”

„Idi kući.” Udaljio se od nje, prošao pored zadnjeg reda radnih stolova, postrojenih četvrtastih sivih metalnih oblika na kojima se obavljao posao ove grane policije planete Zemlje.

Radni stolovi su većinom bili čisti: policajci su uredno završili svoje poslove pre odlaska. Ali, na stolu 37, nekoliko papira. Policajac Taj-i-taj je radio do kasno, zaključio Bakman. Sagnu se da vidi pločicu sa imenom...

Inspektor MakNalti, naravno. Devedesetodnevno čudo akademije. Većito sanja o nekakvim zaverama, ostacima izdaje... Bakman se osmehnuo, seo na okretnu stolicu, podigao te hartije.

TAVERNER, DŽEJSON. ŠIFRA PLAVO.

Fotokopirani dosije iz policijskih arhiva. To je iz vakuuma izvukao previše željni – i previše ugojeni – inspektor MakNalti. Zapisano sitno, olovkom: „Taverner ne postoji.”

Čudno, pomisli on. I počne da prelistava hartije.

„Dobro večer, gospodine Bakman.” Njegov asistent, Herbert Meim, mlad i oštar, obučen u krasno civilno odelo: svojim statusom stekao je tu privilegiju, kao i Bakman.

„Izgleda da MakNalti obrađuje nekoga ko ne postoji”, reče Bakman.

“U rejonu koje policijske stanice taj ne postoji?” reče Meim, i obojica se nasmejaše. MakNaltija oni nisu mnogo voleli, ali sivoj policiji potrebna je i ta sorta. Sve će biti fino osim ako se MakNaltiji ove akademije uzdignu do polito-vodnog nivoa. Srećom, to se retko desi. I, u svakom slučaju, ako on može da utiče, to se neće ni dešavati.

Subjekt dao lažno ime Džejson Tavern. Pogrešni dosije izvučen, nekog Džejsona Taverna iz grada Kememer, Vajoming, dizel-motor-mehaničara. Subjekt tvrdio da jeste Tavern, sa plastičnom op. Legit. ga identifikuju kao 'Taverner, Džejson', ali dosijea nema.

Interesantno, pomisli Bakman čitajući MakNaltijeve beleške. O čoveku nikakvog dosijea nema. Pročitao je beleške do kraja:

Dobro obučen, izgleda bogat, možda uticajan da postigne da njegov dosije povuku iz banke podataka. Pogledali odnos subjekata sa Katarinom Nelson, doušnikom u toj zoni. Da li zna ko je on? Pokušala je da ga ne izruči, ali pol kontakt 1659D stavio mikrotrans

na njega. Sub jekat sada u taksiju. Sektor N8823B, vozi istočno ka Las Vegasu. Očekuje da stigne 11.4. u 22.00 akad. vrem. Sledeći izveštaj dati u 02,40 akad vrem.

Katarina Nelson. Bakman ju je sreo jednom, na orijentacionom kursu policijskih kontakata. To je ona devojka koja izručuje samo ljude koji joj se ne dopadnu. Na neki čudan, eliptičan način on joj se divio; a da nije bilo njegove intervencije, nju bi otpratili 4. avgusta 2002. u logor za prinudni rad u Britanskoj Kolumbiji.

Bakman reče Herbu: „Daj mi MakNaltija na telefon. Mislim da bi trebalo da popričam sa njim o ovome.”

Trenutak kasnije Meim mu dade taj instrument. Na malom sivom ekranu pojavi se MakNaltijeva faca, koja je izgledala nekako izgužvano. Kao i njegova dnevna soba. I jedno i drugo malo neuredno.

„Da, gospodine Bakman”, reče MakNalti, fokusirajući pogled na Bakmana i ispravljajući se, i tako umoran, u kruti stav mirno. Iako je bio umoran i malo omamljen nečim, MakNalti je znao tačno kako se treba odnositi prema starešinama.

Bakman reče: „Daj mi priču ukratko, o ovom Džejsonu Taverneru. Iz tvojih beležaka ne mogu je sastaviti.”

„Subjekt iznajmio hotelsku sobu u ulici Oka br. 453. Prišao je pol-kontaktu 1659D poznatom kao Ed, zatražio da bude odveden kod falsifikatora legitimacija. Ed mu je nabacio mikrotrans i odveo ga do pol-kontakta 1980CC, Ketii.”

„Do Katarine Nelson”, reče Bakman.

„Da, gospodine. Jasno je da je ona karte izradila neobično vešto; na preliminarnim laboratorijskim testovima pokazalo se da su maltene ispravne. Nesumnjivo je želela da se on izvuče.”

„Ti si kontaktirao sa Katarinom Nelson?”

„Susreo sam se sa njima oboma u njenoj sobi. Nisu saradivali sa mnom, ni ona ni on. Pregledao sam subjektove legitimacije, ali...”

„Izgledale su prave”, prekide ga Bakman.

„Da, gospodine.”

„Još uvek misliš da to možeš golim okom.”

„Da, gospodine Bakman. Ali on se sa njima provukao kroz nasumičnu policijsku kontrolnu tačku; falsifikati su bili u toj meri

dobri.”

„Prilično dobro za njega.”

MakNalti je klaparao dalje: „Uzeo sam mu sva dokumenta i dao mu sedmodnevnu propusnicu, podložnu opozivanju. Onda sam ga odveo u 469-tu policijsku stanicu gde imamo pomoćnu kancelariju, i naredio da se izvuče njegov dosije... dosije Džejsona Taverna, kako se pokazalo. Subjekt je otpočeo drugu igru i pesmu o plastičnoj operaciji koju je tobož imao; zvučalo je uverljivo, pa smo ga pustili da ide. Ne, nego, samo trenutak, nisam mu odmah izdao propusnicu, sedmodnevnu, nego, tek kad...”

„Dobro”, prekide ga Bakman, „šta on namerava? Ko je on?”

„Pratimo ga pomoću mikrotransmitera. Pokušavamo da nađemo arhivski materijal o njemu. Ali kao što ste u mojim beleškama čitali, subjekt je, mislim, uspeo da ukloni svoj dosije iz svih centralnih banaka podataka. Jednostavno nema dosijea, a mora ih biti jer mi moramo imati dosije o svakome, kao što svaki đak zna; to je zakon, moramo.”

„Ali nemamo”, reče Bakman.

„To znam, gospodine Bakman. Ali kad dosije nije na raspolaganju, za to mora postojati razlog. Nije se prosto dogodilo da dosijea nema, nego ga je neko maznuo.”

„Maznuo?” reče Bakman, rasonođen.

„Ukrao, protivpravno prisvojio.” Izgledalo je da se MakNalti zbrkao. „Tek sam počeo da zalazim u ovo, gospodine Bakman; znaću više kroz 24 sata. Do vraga, pa možemo ga pokupiti kad god zaželimo. Ne verujem da je ovo važno. To je prosto neki tip sa dovoljno love i uticaja da makne sopstvena dosijea iz...”

“U redu”, reče Bakman. „Idi spavaj.” Spustio je slušalicu, stajao jedan trenutak, onda krenuo ka svojim unutrašnjim kancelarijama. Zadubljen u razmišljanje.

U njegovoj glavnoj kancelariji na kauču je spavala njegova sestra Alis. Obučena, zapazi Feliks Bakman sa oštrim nezadovoljstvom, u pripijene crne pantalone, mušku kožnu košulju, sa minđušama u vidu obruča i opasačem koji se satojao od lanca sa kopčom od kovanog gvožđa. Jasno se videlo da se drogirala. I da je, kao i toliko puta ranije, uspela da uzme neki od njegovih ključeva.

„Bog te prokleo”, reče joj on, zatvarajući vrata kancelarije pre nego što je Herb Meim mogao da ugleda Alis.

Alis se promeškolljila u snu. Njeno lice nalik na mačje uvrnulo se u razdraženo mrštenje; digla je desnu ruku i pipala po vazduhu kao da pokušava da ugasi fluorescentno svetlo koje je on upravo uključio.

Grabeći je za ramena – i osećajući, bez zadovoljstva, njene zategnute mišiće – dovukao ju je u sedeći položaj. „Šta je bilo ovoga puta?” upita on. „Termalin?”

„Ne.” Progovorila je, naravno, nerazgovetno. „Heksofenofrin hidrosulfat. Čist. Potkožno.” Otvorila je svoje velike blede oči, zagledala se u njega sa buntovnim nezadovoljstvom.

Bakman reče: „Zašto kog vraga uvek dođeš ovamo?” Kad god se bavila težim fetišizmom ili drogiranjem, upadala je ovamo, u njegovu glavnu kancelariju. Nije znao razlog, a ona nikad nije objasnila. Najbliže što se ikad primakla objašnjenju bilo je, kad je jednom prilikom progundala neku izjavu o *oku uragana*, što bi značilo da se ne plaši hapšenja ovde u jezgrenim kancelarijama Policijske akademije. Zbog njegove pozicije, dakako.

„Fetišistkinjo”, odreza on ka njoj, besno. „Stotinu vas takvih obradimo dnevno, vas sa vašom kožnom odećom i lančanim oklopima i veštačkim penisima. Bože.” Stajao je dišući šumno i osećao da se trese.

Zevajući, Alis skliznu sa kauča, stade sasvim uspravno i proteže svoje duge, vitke ruke. „Drago mi je što je veče”, reče ona sa vazdušastom lakoćom, očiju čvrsto sklopljenih. „Sad mogu kući u krevet.”

„Kako planiraš da izađeš odavde?” zapita on. Ali znao je kako. Svaki put se odvijao isti ritual. Uvođena je u upotrebu ulazna cev za *izdvojene* političke zatvorenike: ona je vodila od najsevernije kancelarije do krova, pa time i do vrdalamodroma. Alis je tim putem dolazila i odlazila, spokojno držeći njegov ključ u ruci. „Jednog dana”, reče joj on mračno, „neki policajac će koristiti tu cev za prave svrhe, i naleteti na tebe.”

“I šta će učiniti?” Počela je da masira njegovu kratko potkresanu sivu kosu. „Ma hajde, kažite mi gospodine, molim vas. Da me pridavljuje dok ne počnem da dahćem od skrušenosti?”

„Jedan pogled na tebe sa tim izrazom zasićenosti na licu...”

„Znaju da sam tvoja sestra.”

Bakman grubo reče: „Znaju zato što uvek dolaziš ovde, iz nekog razloga ili bez ikakvog razloga.”

Čučala je, podignutih kolena, na ivici obližnjeg radnog stola, i osmatrala ga ozbiljno. „To te stvarno nervira.”

„Da, to me stvarno nervira.”

„To što ja dolazim ovde i ugrožavam tvoje radno mesto.”

„Ne možeš ti da ugroziš moje radno mesto”, reče Bakman. „Samo petorica ljudi su iznad mene, ne računajući nacionalnog direktora, i svi oni znaju za tebe i ne mogu ništa tu da učine. I zato ti možeš da radiš šta god hoćeš.” To rekavši, on kao oluja izjuri iz kancelarije, niz prazan hodnik, do većeg apartmana gde je obavljao glavninu svog posla. Nastojao je da ne gleda u nju.

„Ala si pažljivo zatvorio vrata”, reče Alis ležerno koračajući za njim, „da ne bi onaj Herbert Blejm ili Mejm ili Mejn ili već šta, video da sam tu.”

„Ti”, reče Bakman, „odbijaš prirodnog čoveka.”

„A šta, Meim je prirodan? Otkud znaš? Jesi li ga tucao?”

„Ako ne izađeš odavde”, reče on tiho, suočavajući se sa njom preko dva radna stola, „daću da te streljaju. Tako mi bog pomogao.”

Slegnula je svojim mišićavim ramenima. I osmehnula se.

„Ništa tebe ne plaši”, reče on, tonom optužbe. „Od kad si imala onu operaciju mozga. Tebi su sistematski, namerno, uklonjeni svi centri ljudskosti. Sad si...” borio se da nađe reč – Alis je uvek uspevala da ga ovako spetlja, čak i da ukine njegovu sposobnost korišćenja reči, „ti”, reče on gušeći se, „ti si jedna refleksna mašina koja većito masturbira kao pacov u eksperimentu. Uključene su ti žice, u čvor za zadovoljstvo u mozgu, i ti pritiskaš prekidač pet hiljada puta na sat svakog dana u životu kad ne spavaš. Meni je misterija zašto se uopšte trudiš i da spavaš: zašto ne drkaš taj mozak celih dvadeset čet'ri sata na dan?”

Čekao je, ali Alis ne reče ništa.

„Jednog dana”, reče on, „jedno od nas dvoje će umreti.”

„Je l'?” reče ona, izvijajući tanku zelenu obrvu.

„Jedno od nas dvoje”, Bakman reče, „nadživeće ono drugo. I ko nadživi, radovaće se.”

Telefon, policijska linija, na većem radnom stolu, zazuja. Refleksno, Bakman ga dohvati. Na ekranu se pojaviše MakNaltijeve zgužvane i drogom oživljene crte lica. „Izvinjavam se što vam dosađujem, generale Bakman, ali upravo me je zvao jedan od mojih ljudi. U Omahi nema tragova da je ikad izdata krštenica na ime Džejson Taverner”

Bakman strpljivo reče : „Onda je to lažno ime.”

„Uzeli smo otiske prstiju i noge, glas i EEG. Poslali smo to u Centralu Jedan, sveopštoj banci u Detroitu. Nema podudaranja. Takvi otisci prstiju, stopala, takav glas i EEG ne postoje ni u jednoj banci podataka na zemlji.” MakNalti se sa naporom potpuno ispravi, i zahripa na izvinjavajući način: „Džejson Taverner ne postoji.”

8

Džejson Taverner u tom momentu nije želeo da se vrati Ketii. Niti, odluči on, da opet pokuša kod Heder Hart. Potapšao se po džepu sakoa: još uvek je imao svoje pare, a, zahvaljujući policijskoj propusnici, mogao se osećati slobodnim da putuje bilo kuda. Policijska propusnica, predstavlja pasoš za celu planetu; sve dok se policajci ne iz-APB-išu na njega, on može da otputuje koliko god daleko želi, čak i u nepoboljšane zone sveta, kao što su ostrva na Južnom Pacifiku. Tamo ga možda mesecima neće moći da nađu, ne sa onim što njegov novac može kupiti na jednoj takvoj otvorenoj teritoriji.

Tri stvari rade za mene, uvide on. Imam pare, dobar izgled, i identitet. Četiri stvari: imam i četrdeset dve godine šestičjeg iskustva. Stan.

Ali, pomisli on, ako iznajmim stan, vlasnik će morati, po zakonu, da uzme moje otiske prstiju; koji će rutinski biti poslani Pol-dat centrali... a kad panduri otkriju da su moje lične lažne, videće da imaju direktnu liniju do mene. Znači, o tome toliko.

Ono što mi je potrebno, reče on sebi, *jeste da nađem nekoga ko već ima stan. Na svoje ime, sa svojim otiscima.*

Što će reći, još jednu devojkicu.

Ali gde takvu da nađem? upita on sebe, i već mu je odgovor bio na jeziku: u nekom prvoklasnom koktel-salonu. Od one vrste gde zalazi i mnogo žena, gde trio-kombo svira fob-džez, i to da su, ako je moguće, sva trojica crnci. Dobro obučeni.

Međutim, da li sam ja dovoljno dobro obučeni? zapita se on, i dobro pogleda svoje svileni odelo pod postojanim belim i crvenim svetlom gigantskog znaka AAMCO. Nije njegovo najbolje, ali je blizu najboljeg... mada je izgužvano. Pa dobro, u polumraku koktel-sale to se neće videti.

Pozvao je taksi, i uskoro je vrdalamisao prema prihvatljivijem delu ovog grada kome se već prilagodio tokom poslednjih nekoliko

godina svog života, svoje karijere. Onda kad se popeo do samog vrha.

Neki klub, pomisli on, gde sam ja nastupao. Neki koji mi je stvarno dobro poznat. Gde znam i šefa sale, i garderoberku, i cvečarku... osim ako su se i oni, kao ja, izmenili na neki način.

Ali zasad se činilo da se nije izmenilo ništa sem njega. Njegova situacija je promenjena. Ne njihova.

Sala plave lisice u hotelu *Hajat* u Renou. Tamo je nastupao više puta; poznavao je razmeštaj prostorija, i osoblje, skroz-naskroz.

On reče taksiju: „Reno.”

Taksi divno zaokrete, velikim hujećim zamahom, nalevo; Džejson je osetio taj zamah u sebi, i uživao u tome. Taksi ubrza: ušli su u skoro sasvim pust vazdušni koridor, tako da im je sad gornja granica dozvoljene brzine bila možda oko 1900 kilometara na sat.

„Želeo bih da upotrebim telefon”, reče Džejson.

Levi zid taksija se otvori i video kliznu napolje; gajtan je bio uvijen u baroknu petlju.

Broj *Sala plave lisice* znao je napamet; odabrao ga je, čekao, čuo jedno škljocanje, a onda je zreli muški glas govorio: „*Sala plave lisice*, gde Fredi Hidrocefal nastupa u dve predstave svako veče, u osam pa u dvanaest; samo trideset dolara ukupna cena i devojke obezbeđene uz vas dok gledate. Mogu li vam pomoći?”

„Je l' to dobri stari Skakutavi Majk?” reče Džejson. „Dobri stari Skakutavi Majk lično?”

„Da, jeste, i te kako.” Oseka formalizma u glasu. „Mogu li pitati s kim razgovaram?” Topao tihi smeh.

Džejson duboko udahnu i reče: „Džejson Taverner na telefonu.”

„Izvinjavam se, gospodine Taverner.” Skakutavi Majk je zvučao zbunjeno. „U ovom trenutku, baš evo sad, ne mogu sasvim...”

„Odavno je bilo”, prekide ga Džejson. „Možete li mi dati jedan sto blizu prednjeg dela sale...”

„*Sala plave lisice* je kompletno rasprodata, gospodine Taverner”, zabubnja Skakutavi Majk na svoj debeli način. „Veoma mi je žao.”

„Nema stola uopšte?” reče Džejson. „Bez obzira na cenu?”

„Žao mi je, gospodine Taverner, nema uopšte.” Glas izblede ka tonovima udaljenosti. „Pokušajte kod nas kroz dve nedelje.” Dobri stari Skakutavi Majk je spustio slušalicu.

Tišina.

Isuse govнару Hriste, reče Džejson sebi. „Bože”, reče glasno. „Bog ga ubio.” Njegovi zubi zaškripaše jedni o druge, šaljući čaršave bola kroz njegov trigeminalni nerv.

„Nove instrukcije, krupni momče?” upita taksi ravnim glasom.

„Neka bude Las Vegas”, promuklo reče Džejson. Probaću u sali *Neli Melba* u *Drejkovom oružju*, odluči on. Pre ne tako dugog vremena imao je tamo dobru sreću, u vreme kad je Heder Hart bila na jednom angažmanu u Švedskoj. Razuman broj razumno visokoklasnih cica muvao se tamo: tu one piju, kockaju se, slušaju zabavni program, provode se. Vredi tamo pokušati, ako je *Sala plave lisice* – i druge takve sale – ako su takva mesta sad za njega zatvorena. Najzad, šta može da izgubi?

Pola sata kasnije taksi ga je isporučio na krovno sletišće *Drejkovog oružja*. Drhteći na ledenom noćnom vazduhu, Džejson stiže do kraljevskog silaznog tepiha; trenutak kasnije koraknuo je sa tog tepiha u toplinu-boju-svetlost-pokret sale *Neli Melba*.

Vreme: sedam i trideset. Uskoro će početi novi šou. Bacio je pogled na obaveštenja: i ovde nastupa Fredi Hicdrocefal, ali sa lošijom trakom po nižoj ceni. Možda će me se taj setiti, pomisli Džejson. Verovatno ne. A onda, razmišljajući dublje o tome, on zaključi da nema šanse.

Ako ga nije prepoznala Heder Hart, neće niko.

Seo je uz natrpani bar – na poslednju visoku stoličicu – i, kad ga je barmen najzad primetio, naručio prokuvani skoč sa medom. Pločica butera plovila je po površini, u čaši.

„To će biti tri dolara”, reče barman.

„Stavite na moj sto...” počeo Džejson i odustade. Izvuče petaka.

A onda primeti nju.

Sedela je nekoliko sedišta dalje. Bila mu je ljubavnica pre mnogo godina; nije je video proketo dugo. A sad ima dobru figuru, zapazi on, iako je mnogo ostarila. Rut Rae. Otkud baš ona.

Jedno se moralo priznati o Rut Rae: bila je odveć pametna da dopusti da njena koža suviše pocrni od sunca. Ništa ne donosi starenje ženskoj koži tako brzo kao crnjenje na suneu, ali to kao da velikoj većini žena nije poznato. Žena u Rutinim godinama – trideset

osam ili devet, pretpostavio je – sad bi, da je crnela na suneu, imala kožu poput naborane štavljene.

A dobro se i oblačila. Tako da se isticala njena odlična figura. Samo još da je vreme propustilo da dolazi na konstantnu seriju sastanaka sa njenim licem... u svakom slučaju, ostala joj je divna crna kosa, sva u kovrdžama, a iza potiljka kao u nekom zamahu nagore. Trepavice od pero-plastike, i brilijantno purpurne trake preko jednog obraza, kao da su je ošinule kandže nekog psihodeličnog tigra.

Odevena u živopisni sari, bosa – kao i obično, stresla je svoje visokopotpetične cipele s nogu negde – i bez naočara, nije mu se činila ružnom. Rut Rae, razmišljao je on. Sama šije svoju odeću. Bifokalne naočari koje nikad ne nosi ako je iko prisutan... samo preda mnom. Da li još uvek pročitava svaku knjigu sa liste bestselera? Da li još uvek svršava čitajući one beskonačne, glupave romančine o seksualnim prestupima u uvrnutim, malim, a prividno normalnim gradovima Srednjeg zapada?

To ti je jedan faktor o Rut Rae: opsednuta je seksom. On se priseti da se Rut jedne godine tucala sa šezdeset ljudi, ne uračunavajući njega: on je kod nje ušao i izašao ranije, kad ova statistika nije bila dosegla te visine.

A njegova muzika joj se sviđala. Rut Rae je volela seksi vokaliste, pop-balade i slatke – do mučnine zaslađene – žičane instrumente. Jedno vreme je u svom njujorškom apartmanu imala postavljen gigantski kvadro-sistem i manje-više živela unutar sistema, jedući dijetalne sendviče i pijući lažna, ledena, sluzava pića napravljena ni od čega. Slušajući po četrdeset osam sati neprekidno diskove, jedan za drugim, *Purpurnih gudača*, kojih se on grozio.

Pošto je bio užasnut generalnim smerom njenog ukusa, bilo mu je neprijatno što je on sam jedan od njenih ljubimaca. Bila je to anomalija koju nikad nije uspeo da neutrališe.

Šta je još pamtio o njoj? Supene kašike neke uljaste žute tečnosti svakog jutra: vitamin E. Začudo, činilo se da u njenom slučaju to nije koještarija: njena erotska izdržljivost povećavala se sa svakom sledećom kašikom. Pohota je praktično curila iz nje.

Setio se i njene mržnje prema životinjama. To ga je, dalje, podsetilo na Ketu i njenog mačora Domenika. Rut i Keti se nikad ne

bi uklopile, reče on sebi. Ali to nije bitno: one se nikad neće sresti.

Skliznuvši sa svoje visoke stoličice, poneo je svoje piće duž bara i najzad stao pred Rut Rae. Nije se nadao da će ga ona prepoznati, ali, svojevremeno je smatrala da je neodoljiv... zašto ne i sad? Niko ne ume bolje da proceni seksualnu šansu nego Rut Rae.

„Haj”, reče on.

Rut Rae diže glavu i maglovito ga – jer je bila bez naočara – osmotri. „Haj”, promuklo mu uzvratilo svojim rakijaškim glasom. „Ko si ti?”

Džejson reče: „Sreli smo se pre nekoliko godina u Njujorku. Imao sam sporednu ulogu u jednoj epizodi *Fantom Loptaša*... a koliko pamtim, ti si bila zadužena za kostime.”

„Ona epizoda”, zasluga Rut, „gde Fantoma Loptaša napadaju pirati pederi iz drugog perioda vremena”, osmehnula mu se. „Kako se zoveš?” upitala je, i malo prodrimala svoje otkrivene, žicom podržane dojke.

„Džejson Taverner”, reče on.

„Pamtiš moje ime?”

„O, da”, reče on. „Rut Rae.”

„Sad je Rut Gomen”, promuklo će ona. „Sedi.” Bacila je pogled unaokolo, videla da nema slobodnih stoličica. „Onaj sto tamo.” Zakoračila je superpažljivo sa svoje stoličice i zaglavinjala otprilike ka tom stolu; on ju je dohvatio za mišicu ruke i vodio do tamo. Plovidba je bila teška ali kratkotrajna, i on brzo uspe da spusti Rut u stolicu a sebe pored Rut.

„Apsolutno si isto toliko lepa kao i...” počeo on, ali ga ona robusnim tonom preseče.

„Matora sam”, strugala je. „Tri'es devet.”

„Pa nije ti to starost”, reče Džejson. „Meni je čet'res dve.”

„Za muškog je to u redu. Za žensku nije.” Sumorno je zurila u svoj napola podignut martini. „Znaš čime se Bob bavi? Bob Gomen? Gaji pse. Velike, bučne, nasrtljive džukele sa dugom dlakom. Dlaka uđe i u fružider.” Počeo neraspoloženo da pijucka martini; onda, odjednom, njeno lice oživi i zasija; ona se okrete ka njemu i reče: „Ne izgledaš kao tip od čet'res dve. Izgledaš dobro! Znaš ti šta ja mislim? Ja mislim da treba da budeš na TV ili filmu.”

Džejson obazrivo reče: „Bio sam na TV. Malčice.”

„A, kao *Fantom Loptaš*.” Ona klimnu glavom. „Pa, aj' se suočimo sa istinom; ni ti ni ja nismo uspeli.”

„U to ime ću ispiti”, reče on ironično razonođen; otpio je svoje piće od proključalog skoča sa medom. Tablica butera se već ranije rastopila.

„Verujem da te se sećam”, reče Rut Rae. „Nisi li ti imao neke planove za kuću na Pacifiku, hiljadu milja daleko od Australije? Je s' to bio ti?”

„To sam bio ja”, reče on, lažući.

„I vozio si Rols-Rojsova leteća kola.”

„Da”, reče on. Taj deo je bio istinit.

Rut Rae reče, smešeći se: „A znaš šta ovde radim?”

Imaš li ikakvog pojma? Pokušavam da izmuvam da nekako vidim, sretnem, Fredija Hidrocefala. Zaljubila sam se u njega.” Nasmejala se grleno kao u starim danima, sećao se toga. „Neprestano mu šaljem papiriće na kojima piše 'volim te', a on mi uzvraća otkucanim beleškama u kojima kaže 'Ne želim da se nađem umešan; imam lične probleme'.” Opet se nasmejala, zatim dokusurila svoje piće.

„Još jedno?” reče Džejson dižući se.

„Ne.” Rut Rae je odmahнула glavom. „Ne pijem ja više. A bio je jedan period...” Zastala je, lica zabrinutog. „Pitam se da li se tebi ikad desilo išta slično. Kad te čovek pogleda, reklo bi se da nije.”

„Šta je bilo?”

Poigravajući se praznom čašom, Rut Rae reče: „Pila sam non-stop. Sa početkom u devet ujutru. I znaš koji je to efekat imalo na mene? Da sam izgledala starija. K'o da mi je bilo pedeset. Prokleta piće. Šta god da se čovek plaši da mu će se desiti, od pića mu se tačno i desi. Po mom mišljenju šljoka je veliki neprijatelj života. Slažeš se?”

„Nisam siguran”, reče Džejson. „Mislim da život ima gorih neprijatelja od pića.

„Pa valjda. Kao što su logori za nedobrovoljne poslove. Znaš da su tamo pokušali da me pošalju prošle godine? Stvarno sam se grozno provela tada; ništa love nisam imala – još nisam bila srela Boba Gomena – pa sam zato radila u nekoj štedionici. Jednog dana upada depozit u keš-lovi... tri-čet'ri novčanice od po pedeset dolara.”

Prepustila se izvesno vreme introspekciji. „Bilo kako bilo, tek, ja to ćapim a uplatnicu i kovertu u seckač. Međutim, uhvate me. Bila je nameštaljka.”

„O”, reče on.

„Al’ – vidi, imala sam nešto sa gazdom. Panduri hteli da me odvuku u radni logor – onaj u Džordžiji – pa tamo da me fizikalci tucaju redom dok ne krepam, al’ on me zaštitio. Ni sad ne znam kako je to izveo, ali, pustili me. Mnogo dugujem tom čoveku, a više ga uopšte ne viđam. Nikad ne viđaš one koji te stvarno vole i pomažu; uvek si umešan sa neznancima.”

„Da li ti mene smatraš za neznanca?” upita Džejson.

U sebi on pomisli, pamtim još jednu stvar o tebi, Rut Rae. Ona je uvek imala impresivno skup stan. Bez obzira za koga je bila u tom trenutku, ovakvom ili onakvom slučajnošću, udata: stanovala je uvek dobro.

Rut Rae ga odmeri pogledom. „Ne. Tebe smatram prijateljem.”

„Hvala.” Posegnuo je, uhvatio njenu suhu šaku i držao sekund, pa pustio tačno u pravo vreme.

9

Apartman Rut Rae svojim luksuzom zgrozi Džejsona Tavernera. Ovaj stan nju mora koštati, razmišljao je, najmanje četiri stotine dolara na dan. Nema sumnje da je Bob Gomen finansijski u dobroj formi, zaključio on. Ili je bio u dobroj formi.

„Nisi morao da kupuješ *Vata 69*”, reče Rut uzimajući njegov sako, i noseći ga, zajedno sa svojim kaputićem, do samootvarajućegormana. „Imam *Kati Sark*, imam Hajram Vokerov burbon...”

Mnogo je naučila od kad je poslednji put spavao sa njom; mnogo, nesumnjivo. Go i ispražnjen ležao je na ćebadima navođenom krevetu, trljajući raskrvavljenu tačkicu na spoljašnjem rubu svoje nozdrve. Rut Rae, sada zapravo gospođa Rut Gomen, sedela je na tepihu i pušila *Pal Mal*.” Ćutali su neko vreme. Soba je, pomisli on, iscrpljena, kao i ja. Je l' beše tamo neki princip termodinamike koji kaže da toplota ne može biti uništena nego samo preneti? Ali postoji i entropija.

Osećam sada kako me pritiska težina entropije, zaključio on. Ispraznio sam sebe u vakuum, i nikad neću dobiti nazad ono što sam dao da izađe napolje. To je jednosmerno kretanje. Da, pomisli on, siguran sam da je to jedan od fundamentalnih zakona termodinamike.

„Imaš enciklopedijsku mašinu?” upita on tu ženu.

„Do vraga, ne.” Briga se pojavi na njenom licu koje je ličilo na sasušenu šljivu. Ne... ne; povukao je tu sliku; sasušena šljiva, nije to fer. Njeno istrošeno lice, zaključio on. To je podesnija reč.

„O čemu razmišljaš?” upita je on.

„Ne, kaži ti meni o čemu ti razmišljaš”, reče Rut. „Šta je u tom tvom supertajnom mozgu sa svešću klase alfa?”

„Pamtiš li devojkicu po imenu Monika Baf?” upita Džejson.

„Da li je pamtim! Šest godina je Monika Baf bila meni snaja. Za sve to vreme ni jedan jedini put nije oprala kosu. Jedno zamršeno, neuredno, tamno-braon slivanje psećeg krzna koje je visilo oko njenog brašnastog lica i prljavog kratkog vrata.”

„Nisam znao da ti se nije dopala.”

„Džejsone, ona je *lopov*. Ako ostaviš novčanik tu negde, ona te opelješi; ne samo papirne novčanice nego i sitninu. Imala je mozak svrake a glas vrane, kad je govorila, što je hvala bogu bilo retko. Znaš da je ta ženska provodila po šest dana, sedam, čak – u jednom određenom slučaju – osam dana bez izgovaranja ijedne jedine reči? Samo se skupi u neki ćošak, kao polomljeni pauk, i prebira po žicama one njene gitare od pet dolara za koju nikad nije naučila tonove. O-kej, bila je zgodna na neko neočešljani i haotičan način. To ću priznati. Ako voliš divljakušu.”

„Kako je ona ostajala živa?” upita Džejson. Moniku Baf je upoznao preko Rut, i poznavao vrlo kratko. Ali tokom tog kratkog vremena on i Monika su imali vezu, i bilo je super, bomba-stvar.

„Mažnjavanjem u prodavnicama”, reče Rut Rae. „Imala je onu veliku pletenu trščanu torbu koju je dobila u Baja Kaliforniji... natrpa robu u to i lepo krene ka izlazu, prosto i jasno.”

„Zašto je nisu hvatali?”

„Hvatali su je. Pa je kazne novčano, a njen brat pljune lov, i eto nje opet na ulici, šeta se bosa – mislim bosih nogu, ej! – niz Štruzberi aveniju u Bostonu, i štipka redom sve breskve u piljarnicama. Po deset sati dnevno bavila se onim što je ona nazivala kupovinom.” Zureći ratoborno u njega, Rut reče: “A znaš šta je ona radila a da je nikad nisu uhvatili?” Rut spusti glas. „Hranila odbegle studente.”

„I nikad je nisu hapsili zbog toga?” Dati hranu ili pribežište studentu koji je pobegao znači dve godine u RL – prvi put. Drugi put, pet godina.

„Ne, nikad je nisu provalili. Kad god misli da će naići policijski odred za provere na licu mesta, ona brzo telefonira policijskom centru i kaže da neki čovek pokušava da provali u njenu kuću. Onda izmanevriše studenta – da izađe napolje, pa zaključa vrata, i evo stižu panduri, i baš kao što je javila, jedan čovek lupa po njenim vratima. Njega skleptaju a nju ostave slobodnu.” Rut se tiho

nasmeja. „Jednom sam je slušala kako obavlja jedan od takvih telefonskih poziva. I kako je ona njima ispričala, da on...”

Džejson reče: „Monika je bila moja riba, tokom tri nedelje. Pre otprilike pet godina.”

„Da li si ikada video da je oprala kosu?”

„Nisam”, priznade on.

“A nije nosila ni gaćice”, reče Rut. „Zašto bi zgodan čovek kao ti poželeo da se spetlja sa prljavom, mršavom, šugavom otkačenicom poput Monike Baf? Nikako je nisi mogao nigde izvoditi; smrdela je. Nikad se nije kupala.”

„Hebefrenija”, reče Džejson.

„Da, mladalačko ludilo.” Rut klimnu glavom. „Tako je glasila dijagnoza. Ne znam da li ti je ovo poznato, ali ona je na kraju prosto nestala, tokom jedne od svojih kupovina, i nikad se nije vratila. Do sada je već verovatno mrtva. I još uvek stiska tu trščanu praznu torbu iz Baje. To je bio veliki momenat njenog života, taj put u Meksiko. Za tu priliku se okupala, a ja sam joj sredila kosu – koju sam prvo prala šest puta. Šta si video u njoj? Kako si mogao da je podneseš?”

Džejson reče: „Dopadao mi se njen osećaj za humor.”

Nije fer, mislio je on, porediti Rut sa devetnaestogodišnjom devojkom. Ili čak sa Monikom Baf. Ali – poređenje je istrajavalo, u njegovom umu. Čineći nemogućim da ga Rut Rae i dalje privlači. Čak iako je bila tako dobra – pa, tako iskusna, bar u krevetu.

Ja nju koristim, pomisli on. Kao što je Ketii koristila mene. Kao MakNalti Ketii.

MakNalti. Zar nije mikrotrans negde na meni?

Džejson rapidno pograbi svoju odeću i hitro je svu odnese u kupatilo. Tamo, sedeći na ivici kade, poče da pregleda delić po delić.

Pola sata je trajalo. Ali je uspeo, konačno, da locira mikrotrans. I tako malen. Sprao ga je u WC; potresen, vratio se u spavaću sobu. Znači, posle svega, oni znaju gde sam, uvide on. I posle svega ne mogu ovde da ostanem.

Ugrozio sam život Rut Rae nizašta.

„Čekaj”, reče on glasno.

„Da?” reče Rut, naslanjajući se umorno na zid, ruku spuštenih ispod dojki.

„Mikrotransmiteri”, reče Džejson polako, „daju samo približnu lokaciju. Osim ako ih nešto baš prati po signalu, do njih samih.” Znači do tad...

Nije mogao biti siguran. Na kraju krajeva, MakNalti je bio čekao u Ketinom apartmanu. Međutim, da li je MakNalti tamo otišao na osnovu mikroodašiljača, ili zato što je znao da Keti tamo stanuje? Nije se mogao prisjetiti, ovako smućen prevelikim dozama brige, seksa, i skoča; sedeo je na ivici kade, trljao čelo, i naprezao se da misli, da se seti tačno šta je bilo rečeno kad su on i Keti ušli u njenu sobu i našli MakNaltija kako ih čeka.

Ed, pomisli on. Rekli su da mi je Ed nakačio mikrotransmit. Znači, ipak me je pronašao. Ali...

Ali ipak, možda mikrotrans određuje samo približnu zonu. Pa su onda pretpostavili, tačno, da će to biti Ketina gajba.

On reče Rut Rae, glasom koji se lomio: „Bog ga prokleo, nadam se da nisam naveo pandurske svinje da sad njuškaju i skiče prema tebi; to bi bilo suviše; prokletu suviše.” Otresao je glavom, pokušavajući da je razbistri. „Imaš li neku super-vruću kafu?”

„Idem da kucnem po konzoli štednjaka.” Rut Rae otapka bosa, noseći na sebi samo jednu ukrasnu grivnu u vidu šišmiša, iz kupatila u kuhinju. Trenutak kasnije vratila se sa kafom u velikoj plastičnoj šolji nakojoj je pisalo TERAJ DALJE. Prihvatio je šolju i popio kafu koja se pušila od vreline.

„Ne mogu da ostanem”, reče on, „više ni trenutka. A ionako si suviše stara.”

Zurila je u njega, smešno, kao izvijenja, zgažena lutka. A onda je otrčala u kuhinju. Zašto sam to rekao, upita on sebe. Pritisak; moji strahovi. Pođe za njom.

Navratima kuhinje pojavi se Rut; držala je iznad glave kameni poslužavnik na kojem je pisalo SUVENIR SA FARME NOTSBERI. Pojurila je slepo ka Džejsonu i sjurila mu to na glavu; njena usta su se izvijala kao tek rođena bića upravo od tog momenta živa. U zadnjem trenu uspeo je da digne levi lakat i prihvati udarac na njega; kameni poslužavnik se razbi u tri zupčasta komada, i krv šiknu iz njegovog lakta. Zurio je u tu krv, pa u parče slomljenog poslužavnika na podu, pa u nju.

„Izvinjavam se”, reče ona, šapatom. Jedva uopšte oblikujući te reči. Novorođene zmijske su se kontinuirano uvijale, u znak izvinjenja.

Džejson reče: „Izvinjavam se.”

„Staviću hanzaplast na to.” Krenula je ka kupatilu.

„Ne”, reče on, odlazim. Posekotina je čista; neće se inficirati.”

„Zašto si mi ono rekao?” reče Rut promuklo.

„Zbog”, reče on, „mojih sopstvenih strahova od starosti. Zato što me ti strahovi iscrpljuju, ono što je od mene ostalo. Praktično mi ništa energije nije ostalo. Čak ni za jedan orgazam.”

„Bio si istinski dobar.”

„Ali to je bilo poslednje”, reče on. Otišao je u kupatilo; tamo je sprao krv sa svoje ruke, i ostavio da hladna voda teče preko posekotine sve dok koagulacija nije počela. Pet minuta, pedeset minuta; nije znao koliko. Jednostavno je stajao tamo, držeći lakat pod česmom. Rut Rae je otišla bog-zna-kud. Verovatno da se istrtila pred pandurima, reče on sebi umorno; toliko je bio iscrpljen da ga to više nije zanimalo.

Pa do pakla, pomisli on. Posle onoga što sam joj kazao, ne bih joj ni zamerio.

10

„Ne”, reče general policije Feliks Bakman, odmahujući glavom kruto. „Džejson Taverner postoji. Nekako je uspeo da izvuče podatke iz svih matičnih banaka.” General se zamisli. „Siguran si da možeš da ga zgrabiš ako zatreba?”

„Razočaranje po tom pitanju, gospodine Bakman”, reče MakNalti. „Naš'o je mikrotrans i upljesk'o ga. Znači ne znamo da li je još u Vegasu. Ako ima iole razuma, odjurio je dalje. Skoro sasvim sigurno jeste.”

Bakman reče: „Bilo bi bolje da se vratiš ovamo. Ako on može da diže podatke, takav primarni izvor materijala, iz naših banaka, znači da je umešan u aktivnost koja je verovatno krupnih razmera. Koliko si ga precizno locirao?”

„On je... bio... smešten u jedan od osamdeset pet apartmana u jednom krilu kompleksa od šeststo jedinica, koje su sve skupe i pomodne, u zapadnom Fajerfleš distriktu, to mesto se zove Koperfild II.”

„Dobro bi bilo da zamoliš Vegas da pretresa tih osamdeset pet jedinica dok ga ne nađe. A kad ga dobiješ, pošalji ga vazdušnom otpremom direktno do mene. Ali hoću da ostaneš za svojim radnim stolom. Progutaj par podizača, zaboravi svoje drogiš-spavanje, i dolazi ovamo.”

„Da, gospodine Bakmane”, reče MakNalti, sa samo tragom bola u glasu. Načinio je grimasu.

„Ti ne veruješ da ćemo ga naći u Vegasu”, reče Bakman.

„Ne verujem, gospodine.”

„Možda hoćemo. Možda će smatrati da je bezbedan sad kad je uništio mikrotrans.”

„Dozvol'te da kažem da se ne slažem”, reče MakNalti. „Na osnovu toga što je našao, znaće da smo ga pratili sve do tog mesta u zapadnom Fajerflešu. Zbrisaće. Brzo.”

Bakman reče: „Zbrisao bi on kad bi se ljudi ponašali racionalno. Ali ne ponašaju se. Ili ti to nisi primetio, MakNalti? Uglavnom postupaju haotično.” Što im, razmišljao je, verovatno dobro dođe... postaju manje predvidivi.

„Primetio sam to...”

„Budi za svojim radnim stolom kroz pola sata”, reče Bakman i prekide vezu. MakNaltijeva pedantna tupavost i maglena letargija koju je noću postizao drogiranjem uvek su ga iritirali.

Alis, koja je sve posmatrala reče: „Čovek koji je samog sebe učinio nepostojećim. Da li se to ikad ranije desilo?”

„Ne”, reče Bakman. „A nije se desilo ni sad. Negde, na nekom zabitom mestu, on je prevideo neki sporedni mikrodokument. Tragaćemo sve dok to ne pronađemo. Pre ili kasnije podudariće se neki snimak glasa ili EEG i onda ćemo znati ko je on stvarno.”

„Možda je tačno onaj koji i kaže da jeste.” Alis je dotle razgledala MakNaltijeve groteskne beleške. „Subjekt pripada savezu muzičara. Kaže da je pevač. Možda bi ti otisak glasa...”

„Izlazi iz moje kancelarije”, reče joj Bakman.

„Ja sam to spekulativno. Možda je on pevao onaj novi porno-muzički hit, *Malo niže, Mojsije gde...*”

„Znaš šta, da ti ja kažem”, reče Bakman. „Idi kući i pogledaj u radnu sobu, u staklenu kutiju u srednjoj fioci radnog stola. Naći ćeš jednu ovlaš poništenu perfektno centriranu, primerak crnog američkog trans-Misisipi izdanja. Nabavio sam je za svoju kolekciju, ali možeš umesto mene ti da je uzmeš; ja ću doći do druge. *Samo idi*. Idi i uzmi prokletu marku i skloni je u svoj album i svoj sef zauvek. Nemoj je više nikad ni pogledati; samo je imaj. I ostavi me samog ovde na poslu. Je l’ važi takva pogodba?”

„Isuse”, reče Alis, očiju oživelih od svetlosti. „Gde si je nabavio?”

“Od političkog zatvorenika koji je već bio na putu ka logoru. Trampio ju je za svoju slobodu. Smatrao sam da je to uravnotežen aranžman. Ne misliš li ti tako?”

Alis reče: „Najdivnija bakrorezna marka ikad štampana. Svih vremena. Svih zemalja.”

„Da li je želiš?” reče on.

„Želim.” Prešla je iz kancelarije u hodnik. „Vidimo se sutra. Ali ne moraš da mi daš nešto da bi me neveo da odem; želim da idem kući,

da se istuširam i presvučem i odem na nekoliko sati u krevet. Ali s druge strane, ako hoćeš da mi je...”

„Hoću”, reče Bakman, a u sebi dodade, zato što se toliko prokleta bojim tebe, tako se bazično, ontološki bojim svega što je u vezi s tobom, čak i tvoje spremnosti da odeš. Čak se i toga plašim!

Zašto, upitao je sebe gledajući kako se ona kreće prema izdvojenoj zatvorskoj ulaznoj cevi na suprotnom kraju njegove grupe kancelarija. Poznao sam je kao dete i plašio sam je se tada. Zbog toga, valjda, što se ona, u nekom fundamentalnom smislu koji mi nije jasan, ne pridržava pravila igre. Svi mi imamo pravila; različita, ali igramo po njima. Na primer, poče on da izmišlja, ne ubijamo čoveka koji nam je upravo učinio uslugu. Čak i u ovoj državi, policijskoj – čak i mi se pridržavamo tog pravila. I ne uništavamo namerno predmete koji su nam dragoceni. Ali Alis je sposobna da ode kući, nađe jednodolarSKU crnu i zapali je cigaretom. Znam to, a ipak sam joj je dao; još uvek se molim bogu da se ona ispod nečega ili na kraju nečeg ili već bilo kako – da se vrati i da igra klikere na isti način kao i mi ostali.

Ali nikad neće.

Pomislio je, a jednodolarSKU crnu sam joj ponudio prosto zato što sam se nadao da je zavedem, bacim u iskušenje, da se vrati onim pravilima koja mi možemo razumeti. Pravilima koja mi ostali možemo primenjivati. Podmićujem je, a gubim vreme – ako ne i mnogo, mnogo više od vremena – znam to, a i ona zna. Da, pomisli on. Ona će verovatno zapaliti jednodolarSKU crnu, najfiniju marku ikad štampanu, filatelistički raritet koji u životu nisam nijednom video na prodaji. Ni na aukcijama. I kad se večeras vratim kući ona će mi pokazati pepeo. Možda će ostaviti jedan njen ugao nespaljen da bi dokazala da je to stvarno i uradila.

I ja ću joj verovati. I plašiću se još više.

General Bakman sumorno otvori treću fioku velikog radnog stola i ubaci kasetu u malu 'transport' napravu koju je tu držao. Daulendove pesme za četiri glasa... stojeći je slušao jednu koja mu je davala mnogo uživanja. Voleo je i druge pesme i Daulendovih leut-knjiga.

... Jer sada napušten i usamljen sedam, uzdišem, plačem, onesvešćujem se, umirem, u smrtonosnom bolu i beskonačnom

jadu.

Prvi čovek, mozgao je Bakman, koji je napisao apstraktnu muzičku kompoziciju. On izvadi kasetu, ubaci jednu leutsku, i osta da sluša, stojeći, *Lachrimae Atiquae Pavan*. Iz ovog su, reče on sebi, proistekli, na kraju, Betovenovi finalni kvarteti. I sve ostalo. Sve sem Vagnera.

Gadio mu se Vagner. Vagner i slični, kao Berlioz, unazadili su muziku za tri stoleća. Tek je Karlhajnc Stokhauzen u svojim *Gesang der Junglinge* vratio muziku u moderno doba.

Stojeći pokraj stola, za trenutak je spustio pogled na nedavno načinjenu 4-D fotografiju Džejsona Tavernera – onu koju je Katarina Nelson načinila. Koji prokleta zgodan čovek, pomisli on. Maltene profesionalno zgodan. Pa da, pevač; uklapa se. Tip je u šou-biznisu.

Dodirnuo je 4-D fotku i oslušnuo kako ona govori: „Šta sad, braon kravo?” I osmehnuo se. I, slušajući još jednom, *Lachrimae Atiquae Pavan*, pomislio: Tecite, suze moje...

Da l'ja stvarno imam pandursku karmu, upita on sebe. Kad ovako volim reči i muziku? Imam, pomisli. Ja sam super pandur zato što ne mislim kao pandur. Ne mislim kao, na primer, MakNalti, koji će uvek biti – kako su ono govorili? – svinjče od rođenja do groba. Ja ne mislim kao ljudi koje nastojimo da uhvatimo. Kao ovaj čovek, pomisli on, ovaj Džejson Taverner. Imam slutnju, iracionalnu ali divno funkcionalnu intuiciju, da je on još uvek u Vegasu. Uhvatićemo ga u klopku tamo, a ne gde misli MakNalti: racionalno i logično negde dalje.

Ja sam kao Bajron, pomisli on, koji se borio za slobodu, dao život za slobodu Grčke. Sem što se ja ne borim za slobodu, nego za koherentno društvo.

Je li to baš istina, upita se on. Je l' ja radi toga radim ovo što radim? Da bih stvarao red, strukturu, harmoniju? Pravila. Da, pomisli on; pravila su meni bogomprokleta važna, i zato je Alis meni uvek pretnja; zato mogu da savladam toliko drugih stvari ali ne nju.

Hvala bogu što nisu svi kao ona, reče on sebi. Hvala bogu, zapravo, što je ona unikatna.

Pritiskajući jedno dugme na svom radio-stonom interkomu, on reče: „Herb, da li bi došao, molim te?”

Herbert Meim uđe u kancelariju sa hrpom kompjuterskih kartica u rukama; izgledao je namučeno.

„Hoćeš da kupiš jednu opkladu, Herb?” reče Bakman. „Da je Džejson Taverner u Las Vegasu?”

„Zašto se vi angažujete oko jedne takve tričave govnašte sitnice?” reče Herb. „To je na nivou MakNaltija, a ne vašem.”

Sedajući, Bakman poče, onako uzgred, od dokonosti, jednu koltrou igru na ekranu pikfona: pustio je da se brzo smenjuju zastave raznih izumrlih nacija. „Pogledaj šta je taj čovek uradio. Nekako je uspeo da ukloni sve podatke o sebi iz svih banaka podataka na planeti i u lunarnim i u marsovskim kolonijama... MakNalti je pokušao čak i tamo. Porazmisli malo šta bi bilo potrebno za obavljanje tako nečeg. Novac? Ogromne sume. Mito. Astronomski. Ako je Taverner upotrebio tu vrstu teške love, znači da igra za krupne dobitke. Uticaj? Isti zaključak; ima veliku moć i moramo ga smatrati izuzetno značajnom figurom. Najviše me brine onaj koga Taverner zastupa; mislim da neka grupa, negde na Zemlji, podržava Tavernera, ali nikakvu ideju nemam radi čega. U redu; znači oni su izbrisali sve informacije o njemu; Džejson Taverner je čovek koji ne postoji. Ali, uradivši to, šta su postigli?”

Herb je razmišljao.

„Ne mogu da sagledam to”, reče Bakman. „Stvar nema smisla. Ali, ako su oni zainteresovani da to urade, onda mora značiti nešto. Inače oni ne bi potrošili toliko” – napravio je gest rukom – „onoga čega su potrošili, ma šta to bilo. Para, vremena, uticaja, ma čega. Možda sva tri pomenuta. Plus velike gromade napora.”

„Vidim”, reče Herb klimajući glavom.

Bakman reče: „Ponekad uhvatiš velike ribe tako što prvo upecaš jednu malu. To je ono što čovek nikad ne zna; da li će sledeća sitna riba biti veza sa nečim gigantskim ili” – on slegnu ramenima – „samo još jedna sitnarija koju treba ubaciti u radnu snagu. A Džejson Taverner možda nije ništa više od toga. Možda ja totalno grešim. Ali sam zainteresovan.”

“A to je”, reče Herb, „mnogo loše za Tavernera.”

„Jeste.” Bakman klimnu glavom. “A sad razmotri ovo.” Zastao je za trenutak da tiho prdne, pa nastavio. „Taverner je našao put do falsifikatora legitimacija, do jedne tipične falsifikatorke koja radi iza

jednog napuštenog restorana. Kontakte nije imao; pristupio je preko, za ime božje, recepcionera hotela gde je bio odseo. Znači da je svakako očajnički želeo legitimacije. U redu, gde su mu tad bili moćni pomagači? Zašto ga nisu mogli snabdeti odličnim falsifikovanim legitimacijama, kad su mogli svim drugim? Hriste dobri; pa poslali su ga na ulice, u urbanu kloaku i džunglu, pravo u ruke policijskog informatora. Sve su doveli u opasnost!”

„Da”, reče Herb klimajući glavom. „Nešto se zeznulo.”

„Tako je. Nešto je pošlo naopako. On se iznenada našao tamo, usred grada, bez identifikacije. Sve što je imao pri sebi falsifikovala je Ketii Nelson. Kako je došlo do toga? Kako su uspeli da zajebu radnju i pošalju ga da očajno traži ID kartice, da bi mogao da prošeta tri bloka niz ulicu? Vidiš šta hoću da kažem.”

„Ali tako mi njih i sređujemo.”

„Molim?” reče Bakman. Utišao je muziku leuta na kasetama.

Herb reče: „Kad oni ne bi pravili takve greške, mi ne bismo imali šanse. Oni bi za nas ostali metafizički entitet, nikad viđen niti naslućen. Mi živimo od takvih grešaka. Ne vidim da je važno zašto su načinili takvu grešku: važno je samo da su je načinili. A mi bi trebalo zbog toga da budemo prokleta zadovoljni.”

Ja jesam, pomisli Bakman u sebi. Naginjući se, otkucao je broj MakNaltijevog lokala. Bakman baci pogled na svoj časovnik. Još oko petnaest minuta.

Telefonirao je centrali koristeći prioritet.

„Kako ide operacija u Las Vegasu u Fajerfleš distriktu?” upita on devojke, operatorke, koje su sedele kao ptice na visokim uzanim stolicama oko velike površine sa mapom i gurkale plastične simbole dugačkim štapovima nalik na krupijevske. „Mrežna povlaka individue koja sebe zove Džejson Taverner.”

Čulo se zujanje i škljocanje kompjutera, dok je operatorka vešto pritiskala dugmad. „Povezaću vas sa kapetanom koji upravlja tim odredom.” Na Bakmanovom pikfonu pojavi se jedan uniformisani tipus, sa izrazom idiotske smirenosti na licu. „Da, generale Bakman?”

„Jeste li uhvatili Tavernera?”

„Još ne gospodine. Upali smo dosad u tridesetak stanova za iznajmljivanje u...”

„Kad ga budete imali”, reče Bakman, „zovi me direktno.” Dao je, zatim, broj svog telefona-lokala tom bezmozgoviću i spustio slušalicu, obuzet nekim nejasnim osećanjem poraza.

„To zahteva vremena”, reče Herb.

„Kao i dobro pivo”, promrmlja Bakman, zureći prazno ispred sebe. Njegov um je radio. Ali, radio bez rezultata.

„Vi i vaše intuicije u jungovskom smislu”, reče Herb. „Eto šta ste vi, u Jungovoj tipologiji: intuitivna i misleća ličnost, s tim što vam je intuicija glavni modus funkcionisanja, a razmišljanje...”

“Aa, kurac.” Zgužvao je jednu stranicu MakNaltijevih žvrljotina i hitnuo je u mašinu za seckanje hartije.

„Zar niste čitali Junga?”

„Svakako. Kad sam magistrirao u Berkliju – čitav odsek policijskih nauka morao je da čita Junga. Naučio sam sve što i ti i mnogo više.” Čuo je razdražljivost u sopstvenom glasu; nije mu se dopala. „Verovatno upadaju kao dubretari. Sa treskanjem i lupnjavom... Taverner će ih čuti mnogo pre nego što stignu do apartmana u kojem je on.”

„Smatrate li da će upecati ikoga uz Tavernera? Nekog višeg u toj...”

„Neće on biti ni sa kim bitnim. Ne kad su mu legitimacije u lokalnoj policijskoj slanici. Ne kad zna da smo toliko blizu njega. Ne očekujem ništa. Ništa sem Tavernera samog.”

Herb reče: „Nudim vam opkladu.”

„U redu.”

„Kladim se sa vama i polažem pet zlatnih petaka na ovo: da, kad ga dobijete, nećete dobiti ništa.”

Bakman, trgnut, sede potpuno uspravno. Ovo je zvučalo kao intuicija njegovog stila: nigde nijedan fakt, nema zasnovanosti u činjenicama, samo čista slutnja.

„Prihvatate opkladu?” reče Herb.

„Reći ću ti šta ću učiniti”, reče Bakman. Izvuče novčanik, prebroja pare u njemu. „Kladiću se s tobom u hiljadu papirnih dolara da ćemo hvatanjem Tavernera ući u jednu od najvažnijih oblasti sa kojima smo ikad imali posla.”

Herb reče: „Neću da se kladim u tu vrstu love.”

„Misliš li da sam u pravu?”

Telefon zazuja; Bakman diže slušalicu. Na ekranu se formiraše crte lica onog moronskog policijskog kapetana iz Las Vegasa. „Naš termo-radeks pokazuje muškarca Tavernerove težine i visine i generalne strukture tela, u jednom od još nepregledanih stanova. Ulazimo vrlo oprezno, evakuišemo svakoga iz svih okolnih stanova.”

„Nemojte ga ubiti”, reče Bakman.

„Apsolutno ne, gospodine Bakman.”

„Ostavi otvorenu liniju za mene”, reče Bakman. „Hoću od ovog momenta da posmatram razvoj događaja.”

„Da, gospodine.”

Bakman reče Herbu Meimu: „Zapravo su ga već ukebali.” Osmehnuo se, i tiho nasmejao, oduševljen.

11

Kad je pošao po svoje odelo Džejson Taverner je zatekao Rut Rae kako sedi u polumraku spavaće sobe na izgužvanom, još uvek toplom krevetu, potpuno obučena, i puši svoju uobičajenu cigaretu. Sivo noćno svetlo filtriralo se u sobu, kroz prozore. Žar cigarete blistao je svojom visokom, nervoznom temperaturom.

„Te stvari će te ubiti”, reče on. „Postoji razlog zašto su ih racionisali na jedan paketić po osobi nedeljno.”

„Odjebi”, reče Rut Rae i nastavi da puši.

„Ali ti ih nabavljaš na crnoj berzi”, reče on. Svojevremeno je on sa njom tako išao i kupili su pun sanduk. Čak i sa svojim prihodima, užasnua se kada je čuo cenu. Ali njoj to kao da je bilo, tada, svejedno. Bilo je jasno da je takvu cenu očekivala; znala je koliko je njena navika košta.

„Nabavljam ih.” Pritiskom je ugasila cigaretu, još daleko predugu, u keramičkoj pepeljari koja je imala oblik jednog plućnog krila.

„Tračiš je.”

„Jesi li voleo Moniku Baf?” upita Rut.

„Sigurno.”

„Ne vidim kako si mogao.”

Džejson reče: „Postoje razne vrste ljubavi.”

„Kao kod Emili Fuselman i njenog zeca.” Digla je pogled ka njemu. „To je bila jedna žena koju sam poznavala. Bila je udata, imala troje dece, zatim dva mačeta, a onda je dobila jednog od onih velikih sivih belgijskih zečeva koji idu samo cupala, cupala, cupala na tim ogromnim zadnjim nogama. Prvih mesec dana zec se plašio da izađe iz svog kaveza. Bio je mužjak, tako smo mislili, a potrudili smo se da to ocenimo koliko smo najbolje umeli. Posle mesec dana počeo je da izlazi iz kaveza i da skakuće po dnevnoj sobi. Posle dva meseca naučio je da se penje uz stepenice i da grebucka po vratima Emiline spavaće sobe da je probudi ujutro. Počeo je da se igra sa mačkama, i tu su nevolje počele jer nije bio pametan kao mačke.”

„Zečevi imaju manji mozak”, reče Džejson.

Rut Rae reče: „Jedva nešto manji. U svakom slučaju, obožavao je mačke i pokušavao da radi sve što i one. Čak je naučio da se u većini slučajeva služi mačijom kutijom sa peskom. Čupkao je pramenove dlaka sa svojih prsa i od toga napravio gnezdo iza kauča, pa je želeo da mačići tu uđu. Ali oni to nikad nisu hteli. I svemu tome zamalo da dođe kraj kad je pokušao da se igra šuge sa jednim nemačkim ovčarom kojeg je neka dama dovela. Vidiš, zec je naučio da to igra sa mačkama i sa Emili Fuselman i sa dečicom, i to tako da se on sakrije iza kauča i onda izjuri napolje, pa brzo u krug, u krug, svako pokušava da ga uhvati, očigledno niko ne uspeva, a onda utrči iza kauča, u bezbednost, gde niko ne bi trebalo da ga prati. Ali pas nije znao pravila igre, pa kad je zec zašao iza kauča, on za njim, i cap čeljustima za dupe. Emili je uspela pomoću neke šipke da razdvoji psu vilice, i da sredi da ga izvedu, ali je zec ostao gadno povređen. Oporavio se, ali posle toga se plašio pasa, bežao čim vidi psa pa makar i kroz prozor. A ono gde ga je taj pas ujeo – taj deo tela je uvek držao skriven iza zavesa, jer na tom mestu više nije bilo krzna pa se stideo. Kod njega je bilo dirljivo to što je nastojao da proširi granice svoje – kako bi ti to rekao? – fiziologije? Svoju zečju ograničenost; trudio se da dostigne više evolutivnu formu života, kao što su mačke. Želeo je da bude stalno sa njima i da se sa njima igra kao ravnopravan. I to je zapravo sve. Mačići nisu hteli da ostaju u gnezdu koje je on sagradio za njih, a pas nije znao pravila i capio ga je. Zec je živio nekoliko godina. Ali ko bi pomislio da jedan zec može da razvije tako kompleksnu ličnost? A ako sediš na kauču a on poželi da odeš odatle, da bi se on ispružio, on te malo gurka, pa ako ne odeš on te gricne. Ali pogledaj ti aspiracije tog zeca, i pogledaj njegove neuspehe. Jedan mali život pokušava. A bilo je beznadežno od početka. Ali zec to nije znao. Ili je znao ali ipak nastavio da pokušava. Međutim, ja bih rekla da nije razumeo. Jednostavno je imao silnu želju da uspe. To mu je bio čitav život, jer je voleo mačke.”

“A ja sam mislio da ne voliš životinje”, reče Džejson.

„Više ne. Posle toliko poraza i neuspeha, ne volim ih. Recimo, neuspeh tog zeca. On je konačno, naravno, umro. Emili Fuselman je plakala danima. Nedelju dana. Videla sam posledice koje je to imalo po nju, i nisam želela da se umešam.”

„Ali prestati voleti životinje uopšte, radi toga da...”

„Njihovi životi su tako kratki. Prosto su tako jebeno kratki. O-kej, neki ljudi izgube voljeno stvorenje i onda idu dalje, prenesu ljubav na sledeće. Ali to boli. Boli.”

„Onda zašto je ljubav tako dobra?” On je o tom pitanju sumorno razmišljao, i u svojim vezama i van njih, tokom celog svog dugog odraslog života. Sada se njegovo sumorno razmišljanje izoštrilo. Zbog onoga što mu se u poslednje vreme desilo, sve do ovog sa zecom Emili Fuselman. To – taj momenat bolnosti. „Voliš neku osobu, a ona ode. Jednog dana dođe kući i počne da pakuje svoje stvari a ti kažeš 'Šta se događa?' a ona kaže 'Imam bolju ponudu na drugom mestu' i samo tako ode, iz tvog života, zauvek, i od tada pa sve dok ne budeš mrtav, nosiš sa sobom tu ogromnu grudvu ljubavi koju nemaš kome dati. A ako i nađeš nekog i daš je, desi se isto, iz početka. Ili ih pozoveš jednog dana telefonom i kažeš 'Ovde Džejson' a odgovor glasi 'Ko?' i onda znaš da si iskliznuo. Jer ona ne zna ni ko si kog vruga. Što znači, valjda, da nikad nije ni znala; nikad nije ni bila tvoja.”

Rut reče: „Ljubav se ne sastoji samo u tome da želiš drugu osobu onako kako želiš da poseduješ neki objekat koji vidiš u prodavnici. To je samo želja. Želiš da to nešto odneseš kući i da ostane pokraj tebe, da bude namešteno negde u stanu kao lampa. Ljubav je...” ona zastade, razmišljajući, „kao otac kad spašava svoju decu iz zapaljene kuće, pa izvuče njih a pogine on. Kad voliš, prestaješ da živiš za sebe; onda živiš za drugu osobu.”

„I to je kao dobro?” Njemu to nije zvučalo osobito dobro.

„To odnosi pobedu nad instinktom. Instinkti nas guraju da se borimo za opstanak. Na primer, policiju da opkoli sve kampuse. Održimo sebe, na račun drugih; svaki od nas kandžama grabi da uzdigne sebe. Mogu ti dati dobar primer. Moj dvadeset prvi muž, Frenk. Bili smo u braku šest meseci. Tokom tog vremena on je prestao da me voli i postao užasno nesrećan. Ja sam još uvek volela njega; želela sam da ostanem sa njim, ali to mu je nanosilo bol. Zato sam ga pustila da ide. Vidiš? Bilo je bolje za njega tako, a ja sam ga volela pa je zato bilo bitno šta je za njega bolje. Vidiš?”

Džejson reče: „Ali zašto je tako dobro ići protiv instinkta samoodržanja?”

„Misliš da neću moći na to da odgovorim.”

„Ne”, reče on.

„Zato što se instinkt održanja gubi na kraju. Kod svakog živog stvora, krtice, slepog miša, čoveka, žabe. Makar to bile žabe koje puše cigare i igraju šah. Nikad ne možeš postići ono što tvoj instinkt opstanka sebi daje u zadatak, pa se prema tome tvoja borba završava neuspehom, podležeš smrti, i tu je kraj. Ali ako voliš, možeš postepeno da nestaješ, gledajući...”

„Nisam spreman da postepeno nestajem”, reče Džejson.

„...možeš postepeno da nestaješ, gledajući srećno, i to uz hladno, blago, alfa zadovoljstvo, koja je najviša forma zadovoljstva, kako nastavljaju da žive oni koje voliš.”

„Ali umru posle i oni.”

„Istina.” Rut Rae poče da gricka usnu.

„Bolje je ne voleti, tako da ti se to nikad ne desi. Ni kućnog ljubimca, psa ili mačku. Kao što sam istakla – ti ih voliš, oni umiru. Ako je smrt jednog zeca gadna...” Ukazala mu se tada, na tren, vizija užasa: zdrobljene kosti i kosa neke devojke, koja je stegnuta i krvari, u čeljustima nekog mutno sagledanog neprijatelja koji se nadnosi siluetom krupnijom nego što bi mogla biti silueta ma kog psa.

„Ali možeš da žališ”, reče Rut, brižno proučavajući njegovo lice. „Džejsone! Jad je najjača emocija koju mogu osetiti čovek ili dete ili životinja. To je dobro osećanje.”

„Na koji jebeni način?” reče on grubo.

„Jad te navede da napustiš sebe. Iskoračiš iz svog uzanog malog krzna. A jad ne možeš da osetiš ako nisi pre toga imao ljubav – jad je konačni ishod ljubavi, jer on je izgubljena ljubav. Razumeš; znam da razumeš. Ali jednostavno ne želiš o tome da razmišljaš. Njime je ciklus voljenja kompletiran: voleti, izgubili, osetiti jad, napustiti, i onda voleti opet. Džejsone, jad je svest da ćeš morati da budeš sam, a iza toga nema više ničega, jer biti sam, to je konačna, krajnja sudbina svakog pojedinog živog bića. To je smrt: velika usamljenost. Sećam se kad sam jednom prilikom pušila travu iz vodovodne cevi a ne iz cigarete. Dim je bio hladan, tako da nisam shvatila koliko sam mnogo udahнула. Iznenada sam umrla. To je samo kratko trajalo, ali ipak, nekoliko sekundi. Ceo svet, svako osećanje, čak i svest o mom sopstvenom telu, i svest da sam ikada imala telo, sve je nestalo. I

nisam ostala, znaš, kao, izolovana, u onom uobičajenom smislu, jer kad si u običnom smislu sam, još uvek ti pritiču čulni podaci, pa makar samo iz tvog sopstvenog tela. Ovde je nestala čak i tama. Sve je prosto nestalo. Tišina. Ništa. Sama.”

„Sigurno su natopili drogu jednom od onih toksičnih govornarija. To je u tim vremenima izazivalo pregorevanje kod tolikih ljudi.”

„Da, sreća je moja što mi se uopšte glava vratila. Izuzetan događaj – tol'ko puta sam ranije pušila travu i nikad se nije desilo. Zato sada, posle toga, pušim duvan. U svakom slučaju, nije bilo kao padanje u nesvest; nisam imala osećaj da ću pasti, jer nisam imala sa čime da padam, nikakvo telo... a nije postojalo ni 'dole', prema kome bih padala. I ja, i sve, sve se jednostavno...” ona mahnu rukom, „ugasilo. Kao poslednja kap iz flaše. A onda, uskoro, opet mi je pušten film. Ova velika predstava koju nazivamo realnošću.” Zastala je, odbijajući dimove. „Nikom dosad nisam pričala o tome.”

„Da li te je to uplašilo?”

Klimnula je glavom. „Svest o nesvesti, ako kapiraš šta govorim. A to nećemo osetiti kad stvarno umremo, jer smrt je baš to, gubljenje svega toga. Tako da se ja, na primer, više uopšte ne bojim umiranja, ne posle tog lošeg putovanja sa travom. Ali žaliti; to znači umreti ali istovremeno i ostati živ. I stoga, jad je najapsolutnije, najmoćnije iskustvo koje možeš doživeti. Ponekad se kunem da nismo konstruisani da doživimo tako nešto; prejako je – telo dođe prokleta blizu samouništenja, takva su to naprezanja i nailasci talasa. Ali ja želim da me obuzme jad. Da imam suze.”

„Zašto?” Ovo nije mogao da shvati; za njega je jad bio nešto što treba izbeći. Kad počneš to da osećaš, izvučeš se i zbrišeš prokleta brzo.

Rut reče: „Jad te ponovo spaja sa onim što si izgubio. Jad je stapanje; krećeš zajedno sa voljenim predmetom ili osobom, sa onim što odlazi. Na neki način rascepiš sebe i napustiš svoju ličnost, da bi hodao jednim delom puta uz ono ili onog koji odlazi. Pratiš ga najdalje što možeš. Sećam se kad sam imala jednog psa koga sam volela. Bilo mi je sedamnaest ili osamnaest godina – negde blizu punoletstva, po tome pamtim. Pas se razboleo, pa smo ga odveli kod veterinara. Tamo su nam rekli da je pojeo otrov za pacove, da je unutra sveden na vreću krvi, da će se u sledećih dva'es čet'ri sata

znati da li će preživeti. Otišla sam kući i čekala i onda oko jedanaest uveče zaćorila. Trebalo je da mi veterinar telefonira ujutro kad stigne na posao, da mi kaže da li je Plenk preživio noć. Ustala sam u osam i trideset i pokušala da sredim mozak. Ćekala sam poziv. Otišla sam u kupatilo – htela da operem zube – i, tek, vidim ja Henka, u donjem levom delu kupatila; polako i na vrlo odmeren i dostojanstven naćin se penje uz nevidljive stepenice. Posmatrala sam ga dok se peo dijagonalno, a kad je dospeo do gornje desne ivice kupatila, nestao je, penjući se i dalje. A onda je telefon zazvonio, i veterinar mi je rek'o da je Henk krepao. Ali ja sam ga videla kako odlazi uvis. I naravno osetila sam stravićan nezajaćljiv jad, i tad sam se izgubila i pošla za njim, uz jebane stepenice.”

Oboje su ćutali neko vreme.

„Ali konaćno”, reće Rut, proćišćavajući grlo, „jad ode, a ti se u fazama vratiš u ovaj svet. Bez njega.”

„I ti to moćeš da prihvatiš.”

„Kakav bih drugi đavolji izbor imala? Plaćeš, nastavljaš da plaćeš, jer nikada se sasvim ne vratiš sa onog mesta gde si sa njim otišla – jedan fragment tvog pulsirajućeg, pumpajućeg srca je još tamo. Samo jedan izrezani komadić. Zasek koji nikad ne zaraste. Pa ako ti se to dešava iznova i iznova tokom života, i preveliki deo tvog srca konaćno ode, više ne moćeš da osećaš jad. A onda si i sam spreman da umreš. Krenućeš kosim stepeništem a neko drugi će ostati iza tebe, da jadicuje za tobom.”

„U mom srcu oćiljaka nema”, reće Džejson.

„Ako ti ovoga momenta brisneš”, reće Rut promuklo, ali sa smirenošću, neuobićajenom za nju, „ja ću to osetiti, odmah.”

„Ostaću do sutra”, reće on. Pandurskoj laboratoriji će trebati bar toliko vremena da utvrdi laćnost njegovih legitimacija.

Da li me je Keti spasla, pitao se. Ili uništila? To zaista nije znao. Keti, pomisli on, koja me je upotrebila, koja sa devetnaest zna više nego ti i ja zajedno. Više nego što ćemo saznati u ukupnosti svojih života, sve do samog groba.

Poput dobrog vođe psihijatrijske grupe za drućenje, ona ga je rasturila – radi ćega? Da bi ga opet sastavila, ali da bude jaći? Nije verovao u to. Ali to je ostalo kao mogućnost. Koja ne bi trebalo da bude zaboravljena. Osećao je, prema Keti, neko cinićno poverenje,

istovremeno apsolutno i neubedljivo; jedna polovina njegovog mozga sagledavala je Ketu kao pouzdanu toliko da se to nikakvim rečima ne može iskazati, a druga polovina je sagledavala Ketu kao drolju, koja se prodaje, i koja se jebe sa svakim živim unaokolo. To nikako nije mogao da integriše u jednu sliku. Te dve slike Ketu ostale su u njegovoj glavi jedna preko druge, u duploj ekspoziciji.

Možda mogu naći razrešenje za paralelnost svojih koncepcija o Ketu pre nego što odem odavde, pomisli on. Pre jutro. Ali možda će moći da ostane još jedan dan posle toga... međutim, to bi bilo veliko ispružanje preko sigurne crte. Koliko je policija zapravo sposobna, zapita se on. Uspeli su da pogreše oko mog imena; pronašli su pogrešan dosije za mene. Zar nije moguće da zajebu i sve ostalo, do kraja, celu radnju? Možda. Ali možda i ne.

Imao je on uzajamno opozicione koncepcije i o policiji. Koje, takođe, nije mogao integrisati. Pa se zato, kao zec Emili Fuselman, ukipio na svom mestu. Nadajući se, pri tom, da svako zna pravilo: ne smeš uništavati stvorenja koja ne znaju šta da rade.

12

Šetorica sivo umotanih pandura zguriše se u svetlosti lampice nalik na sveću, iznad vrata, koja je bila načinjena od crnog gvožđa i jednog konusa sa večitim lažnim plamičkom koji je svetlucao u tami noći.

„Samo još dva”, reče kaplar maltene nečujno: govorio je delimično prstima koje je provlačio preko spiska onih koji su tu iznajmili stanove. „Neka gospođa Rut Gomen u dvesta jedanaest i neki Alen Mufi u dvesta dvanaest. Gde upadamo prvo?”

„Kod tog Mufe”, reče jedan od uniformisanih pandura; pljesnuo je svojim pendrekom, načinjenim od plastike i sačme, po unutrašnjoj strani svojih prstiju, obuzet, u ovom mučnom svetlu, željom da završi stvar, sad kad se kraj najzad može sagledati.

„Dakle dvesta dvanaest”, reče kaplar policije i posegnu rukom da pomiluje prekidač zvona. Ali mu onda pade na um da pokuša sam.

Uspelo. Jedna šansa prema nekoliko, mala mogućnost ali iznenadno, korisno ostvarena. Vrata nisu bila zaključana. Dao je znak za tišinu, iscerio se za tren, i gurnuo vrata tako da su se otvorila.

Zaviriše u mračnu dnevnu sobu sa praznim i skoro praznim čašama za piće, koje su bile razmeštene tu i tamo, neke po podu. I sa mnogobrojnim, raznovrsnim pepeljarama koje su bile prepune ugnječenih pikavaca i zgnječena kutija od cigareta.

Cigaret-partija, zaključa kaplar. Sad završena. Svi otišli svojim kućama. Svi sem, možda, gospodina Mufija.

Ušao je, bacio svetlost svoje baterijske lampe tamo-amo, najzad prema dalekim vratima koja su vodila dublje u ovaj preskupi stan. Nikakvog zvuka. Nikakvog pokreta. Izuzev mutnog, dalekog, prigušenog brbljanja neke govorne radio-emisije, sa radija koji je bio pušten na najmanju jačinu.

Gazio je preko tepiha nameštenog od zida do zida, na kome se videla, zlatnim bojama utkana, slika Ričarda M. Niksona kako se

konačno uzdiže u nebesa, praćen radosnim pevanjem odozgo i lelecima bednih dole. Prilazeći dalekim vratima nagazio je boga, koji se jako osmehivao primajući na svoja prsa svog Tek Drugog Sina Zemaljskog; otvorio je vrata spavaće sobe.

U velikom duplom krevetu, pulpasto mekom, spavao je jedan muškarac, golih pleća i ruku. Njegova odeća bila je natrpana na stolicu koja se zgodno našla u blizini. Gospodin Alen Mufi, dabome. Bezbedan, u domu svom, u svom ličnom duplom krevetu. Ali – ne sam u krevetu. Upetljan u pastelne čaršave i ćebad ležao je neki drugi usnuli oblik, nejasan. Gospa Mufićka, pomisli kaplar i baci svetlost ka njoj, obuzet muškom radoznalošću.

Odjednom se Alen Mufi – ako je to bio on – mrdnuo. Otvorio oči. I istog trenu seo uspravno, zureći ukočeno u policajce. U svetlost baterijske lampe.

„Šta?” reče on, i zvučno ispusti dah, promuklo, od silnog straha; grčevito, duboko otpuštanje uzdrhtalog daha. „Ne” reče Mufi, i onda zgrabi rukama prema nekom predmetu na noćnom stočiću pokraj kreveta; onako beo, dlakav i go, zaronio je u mrak, da uzme nešto nevidljivo ali njemu dragoceno. Očajnički. Onda je opet seo na isto mesto, zadihan, stiskajući to. Jedne makaze.

“A šta će ti to?” upita kaplar usmeravajući zrak ka metalu makaza.

„Ubiću se”, reče Mufi. „Ako ne budete otišli i – ostavili nas na miru.” Upro je šiljak sklopljenih makaza u svoja prsa tamna od dlaka, blizu srca.

„Znači ovo nije gospođa Mufi”, reče kaplar. Vratio je krug svoje svetlosti ka onoj drugoj figuri, zgurenoj, pokrivenoj čaršavima. „Neka pušaljka koju ste angažovali da je na zabavi svi istucate? Pretvaraš ovaj tvoj picasti stan u motelski jebarnik?” Kaplar priđe krevetu, zahvati rukom gornji čaršav i ćebad, i žestoko povuče.

U krevetu je pokraj gospodina Mufija ležao dečak, vitak, mlad, go, sa dugom zlatnom kosom.

„E nek sam proklet”, reče kaplar.

Jedan od njegovih ljudi reče: „Uz'o sam mu makaze.”

Bacio je makaze na pod pokraj kaplarovog desnog stopala.

Gospodinu Mufiju, koji je sedeo drhteći i dišući zadihano, očiju zastakljenih od straha, kaplar reče: „Kol'ko godina ima ovaj dečko?”

Dečak se sad probudio; ukočeno je zurio nagore, ali se nije micao. Nikakav izraz se nije pojavio na njegovom mekom, neodređeno formiranom licu.

„Trinaest”, reče g. Mufi glasom nalik na graktanje, sa prizvukom molbe. „Zakonsko doba punoletnosti.”

Dečaku kaplar reče: „Je l' možeš to da dokažeš?” sad je osećao intenzivno gađenje. Akutnu fizičku odvratnost, tako da mu se povraćalo. Krevet je bio mokar od znoja i umazan genitalnim izlučevinama.

„Legitimacija”, dahtao je Mufi. “U njegovom novčaniku. U njegovim pantalonama na stolici.”

Jedan od dvojice policajaca reče kaplaru: „Šta, ako klinac ima trinaest, onda kao nema krivičnog dela?”

“A vraga”, reče drugi policajac s indignacijom. „Jasno je da postoji krivično delo, perverzno. Aj' ih privedemo obojicu.”

„Je l' možeš malo da pričekaš?” reče kaplar; nađe dečakove pantalone, pa novčanik u njima, i pregleda legitimacijske kartice u novčaniku. Dabome. Ima trinaest. On zatvori novčanik i vrati ga u džep pantalona. „Ne”, reče on, još uvek napola uživajući u ovoj situaciji, zabavljen Mufijevim golim stidom ali iz časa u čas sve više revoltiran time što se Mufi tako kukavički užasavao što je otkriven. „Nova revizija krivičnog zakonika, 640.3, kaže da je punih dvanaest godina punoletstvo u smislu da od tada mlada osoba može da stupa u seksualni odnos ili sa drugim detetom ma kog pola ili sa odraslim ma kog pola ali samo sa jednim u isti mah.”

„Ali to je proketo bolesno”, protestovao je jedan od njegovih policajaca.

„To je vaše mišljenje”, reče Mufi, sad hrabrije.

„Zašto to nije krivica, proketo velika krivica?” insistirao je policajac koji je stajao pokraj njega.

„Sistematski dekriminalizuju sve radnje u kojima nema žrtve”, reče kaplar. „Već deset godina traje taj proces.”

„Ovo? Ovo nema žrtve?”

Kaplar reče Mufiju: „Šta ti se dopada na mladim dečacima? Kaži mi da znam; uvek sam se pitao, kad se radi o vama decarošima.”

“Decaroši”, ponovi Mufi kao eho; njegove usne su se uvijale od nelagodnosti. „Znači ja sam decaroš.”

„To je kategorija”, reče kaplar. „To su tipovi koji love maloletnike iz pederskih razloga. Legalno ali još uvek ljudima ogavno. Čime se baviš danju?”

„Ja sam prodavač poslovnih vrdalama.”

“A kad bi oni, tvoji poslodavci, znali da si decaroš, ne bi želeli da njihove vrdalame budu u tvojim rukama. Ne posle onoga što je bilo u tim dlakavim belim rukama izvan radnog vremena. Je l’ tako, gospodine Mufi? Čak iako to više nije krivično delo.”

Mufi reče: „Za to je kriva moja mama. Ona je dominirala nad mojim ocem, koji je bio slab čovek.”

„Koliko si dečkića naveo da ti ga puše tokom poslednjih dvanaest meseci?” upita kaplar. „Ozbiljno pitam. Ovde je svaki samo po jednu noć, tačno?”

„Bena volim”, reče Mufi zureći ukočeno ispred sebe; njegova usta su se jedva micala. „Kasnije, kad budem finansijski bolje stajao i kad budem mogao da obezbedim egzistenciju, venčaću se sa njim.”

Dečaku Benu kaplar reče: „Oćeš da te mi izvedemo odavde? Da te vratimo tvojim roditeljima?”

„On ovde stanuje”, reče Mufi, cereći se malčice.

“A-ha, ostaću ovde”, reče dečko zlovoljno. Stresao se. „E boga mu, je l’ mi možete vratiti pokrivače?” Razdražljivo je posegnuo ka ćebet.

„Samo da se nivo buke ne povećava ovde”, reče kaplar, uzmičući umorno. „Hriste. I oni su ovo dekriminalizovali.”

„Verovatno zato”, reče Mufi kome se vratilo samopouzdanje sad kad su policajci odlazili iz njihove spavaće sobe, „što neki od onih velikih debelih maršala policije takođe jebu klince a ne žele za to da odgovaraju. Ne bi mogli podneti taj skandal.” Njegova iscerenost se pretvorila u insinuirajuće keženje.

„Nadam se”, reče kaplar, „da ćeš jednog dana prekršiti neki zakon, i da ćeš biti priveden, i da ću ja biti na dužnosti kad se to desi. Da bih mogao da te uknjižim ja lično.” Nakašljao se i pljunuo gospodina Mufija. Pljunuo u njegovo dlakavo, prazno lice.

Ekipa policajaca bezglasno prođe kroz dnevnu sobu punu pikavaca i pepela, izuvijanih paketića i polupunih čaša pića, u hodnik napolju. Kaplar trzajem zatvori vrata, strese se, ostade jedan trenutak nepomično, osećajući da se njegov um predaje sumornosti i

povlači iz okoline, ali samo za trenutak. Onda reče: „Dvesta jedanaest. Gospođa Rut Gomen. Gde taj osumnjičeni Taverner mora biti, ako je uopšte ovde, jer je to poslednji stan.” Konačno, pomisli on.

Zakucao je na prednja vrata apartmana 211 i stajao stežući pripravno svoj plastično-sačmasti pendrek, odjednom totalno i grozno nezainteresovan za svoj posao. „Mufija smo videli”, reče on, govoreći napola samom sebi. “A sad da vidim kakva je gospođa Rut Gomen. Misliš da će ona biti išta bolja? Nadajmo se. Ne mogu da podnesem više ovoga noćas.”

„Šta god da bude biće bolje”, reče jedan od policajaca uz njega trezno. Svi klimnuše glavama i počеше da vuku stopala tamo-amo, pripremajući se za spore korake koji su se čuli onostran vrata.

13

U dnevnoj sobi raskošnog, divnog, nedavno sazidanog apartmana Rut Rae, u Fajerfleš distriktu Las Vegasa, Džejson Taverner reče: „Razumno sam siguran da mogu da računam na četrdeset osam sati maksimalno, ili dvadeset četiri minimalno. Tako da sam prilično siguran da ne moram odmah da idem odavde.” A ako je naš revolucionarni novi princip tačan, pomisli on, onda će ova pretpostavka modifikovati situaciju u moju korist. Biću bezbedan. TEORIJA MENJA...

„Drago mi je”, reče Rut tužno, „što si u mogućnosti da ostaneš sa mnom na civilizovan način tako da možemo još malo da drndamo. O’š popiješ još nešto? Možda skoč sa koka-kolom?”

TEORIJA MENJA ONU REALNOST KOJU OPISUJE. „Ne”, reče on, i poče da se šunja po dnevnoj sobi osluškujući... ne znajući šta. Možda osluškujući odsustvo zvuka. Nigde ne blebeće televizor, ne tupkaju noge po podu iznad njihovih glava. Čak ne trešti ni porno-muzika ni iz čijeg kvadroa. „Da li su zidovi prilično debeli u ovim stanovima?” upita on nju oštro.

„Nikad ništa ne čujem.”

„Da li ti se čini da je išta čudno? Neobično?”

„Ne.” Rut odmahnu glavom.

„Prokleta glupa tupačo”, reče on ogorčeno. Zapiljila se u njega uvređeno i zbunjeno. „Znam”, promuklo će on, „da me imaju. Sad. Ovde. U ovoj sobi.”

Zvono na ulaznim vratima učini: bing-bonng.

„Da mi to ignorišemo”, reče Rut brzo, mucajući, uplašena. „Želim samo da sedim i drndam sa tobom, o blagim stvarima u životu koje si video i o tome šta želiš da postigneš što već nisi postigao...” Njen glas zamre dok je on kretao ka vratima. „To je verovatno tip sa gornjeg sprata. On pozajmljuje. Blesave stvari. Na primer dve petine glavice crnog luka.”

Džejson otvori vrata. Trojica policajaca u sivim uniformama ispuniše vrata, nišaneći ka njemu cevima oružja i pendrecima.

„Gospodin Taverner?” reče pandur sa tračicama na ramenima.

„Da.”

„Stavljamo vas pod zaštitnu brigu radi vaše sopstvene zaštite i dobrobiti, sa početkom odmah, zato molim da pođete sa nama i da se ne okrećete nazad niti da na ma koji način uklanjate sebe iz fizičkog kontakta sa nama. Vaše stvari, ako postoje, biće uzete za vas kasnije i prenete gde god tada budete bili.”

„Važi”, reče on, osećajući vrlo malo.

Iza njega Rut Rae ispusti prigušen krik.

“I vi takođe, gospođice”, reče policajac sa trakicama, pokazujući pendrekom prema njoj.

„Je l’ mogu da uzmem moj kaput?” upita ona bojažljivo.

„Hajde.” Pandur pođe energičnijim koracima pored Džejsona, zgrabi Rut Rae za ruku, i izvuče je iz apartmana u hodnik.

„Radi kako on kaže”, reče joj Džejson grubo.

Rut poče da slinavi. „Nabiće me u radni logor.”

„Neće”, reče Džejson. „Verovatno će te ubiti.”

“E, jesi neki fini dasa”, komentarisao je jedan od običnih policajaca terajući, zajedno sa svojim kompanjonima, Džejsona i Rut Rae niz stepenice od kovanog gvožđa do prizemlja. U jednoj od pregrada nalazio se, parkiran, policijski kombi, oko kog je besposličilo nekoliko pandura; oružje su držali mlitavo. Ostavljali su utisak inertnosti i dosađivanja.

„Pokažite mi legitimacije”, reče trakasti Džejsonu, pružajući šaku i čekajući.

„Imam sedmodnevnu policijsku propusnicu”, reče Džejson. Drhtavim rukama pronašao ju je i dao policajcu.

Pregledajući propusnicu, policajac reče: „Priznaješ slobodno i svojom sopstvenom voljom da si Džejson Taverner?”

„Da”, reče on.

Dva policajca ga stručno pretresoše tražeći oružje. Podvrgavao se ćutke, još uvek osećajući malo šta. Samo neku polovičnu beznadežnu želju da je ranije učinio ono što je znao da je trebalo: zbrisati. Iz Vegasa. U ma kom pravcu.

„Gospodine Taverner”, reče policijski starešina. “Polic-biro iz Los Anđelesa zatražio je da vas stavimo pod zaštitnu brigu radi vaše sopstvene zaštite i dobrobiti, i da vas transportujemo bezbedno i sa odgovarajućom brigom u polic-akademiju u centru Los Anđelesa, što ćemo sad učiniti. Imate li ikakvih žalbi u pogledu načina kako ste bili tretirani?”

„Ne”, reče on. „Zasad ne.”

„Uđite u zadnji deo vrdalama-kombija”, reče policajac, pokazujući prstom ka otvorenim vratima. Džejson ude.

Strpaše Rut Rae pored njega. Cvilila je sama za sebe, u tami, dok su zalupljivali i zaključavali vrata. Zagrlio ju je jednom rukom i poljubio u čelo. „Šta si uradio?” pitala je ojađeno i promuklo. „Pa zbog toga sad da nas ubiju?”

Jedan policajac, ulazeći iz prednjeg dela kombija u zadnji deo, kod njih, reče: „Nećemo mi da vas koknemo, gospođice. Transportujemo vas oboje natrag u L.A. To je sve. Smirite se.”

„Ne volim Los Anđeles”, cvilila je Rut Rae. „Godinama nisam bila tamo. Mrzim L.A.” Onda poče divlje da zuri svuda uokolo.

“I ja”, reče policajac zaključavajući vrata sada iznutra, tako da je zadnji deo kombija ostao potpuno odvojen od prednjeg, i puštajući ključić kroz jedan prorez policajcima napred. „Ali moramo naučiti da živimo sa njim; jer on postoji.”

„Verovatno sad pretresaju moj stan”, cvilila je Rut Rae. „Sve preturaju, sve razbijaju.”

„Apsolutno”, reče Džejson ravnim tonom. Sad ga je bolela glava i osećao je gađenje. I umor. „Kome ćemo biti odvedeni?” upita on policajca. „Inspektoru MakNaltiju?”

„Najverovatnije ne”, reče policajac konverzacionim tonom dok se kombi bučno dizao u nebo. „Ispijači opojnih pića učinili su tebe predmetom svojih pesama, a sedeoci u kapiji su zainteresovani za tebe, i, prema njihovim tvrdnjama, policijski general Feliks Bakman želi da te ispita”, on objasni. „Ovo je bilo iz 69. psalma. Sedim ovde pokraj vas kao svedok Jehove ponovo rođenog, koji upravo u ovom trenutku stvara nova nebesa i novu zemlju, tako da se stvari prošle neće u um vraćati, niti u srce. Isaija 65: 13, 17.”

„Policijski general?” reče Džejson ošamućeno.

„Tako kažu”, odgovori predusretljivi Isus-otkačeni policajac. „Ne znam šta ste vi narode uradili, ali nema sumnje da ste to uradili temeljito.”

Rut Rae je jecala za sebe u tami.

„Svo meso je kao trava”, intonirao je Isus-otkačenjak. “I to najverovatnije kao loša bubašvaba-marihuana. Dete nama rođeno je, jedan fiks droge nama je dat. Kljasti će se ispraviti, a ispravni će se ufiksati.”

„Imaš jednu cigaru trave?” upita ga Džejson.

„Nemam, potrošio sam.” Isus-otkačeni pandur zakuca po prednjem metalnom zidu. „Ej, Ralfe, možeš li jedan džoint nabaciti bratu ovamo?”

„Evo.” Zgužvana paklica *Goldija* pojavi se gurnuta šakom i rukom u sivom rukavu.

„Hvala”, reče Džejson pripaljujući jednu cigaretu. „O’š ti jednu?” upita on Rut Rae.

„Hoću Boba”, zacvile ona. „Hoću svog muža.”

Džejson je seдео ćuteći, zguren, pušeci marihuanu i meditirajući.

„Zašto ne?” reče Džejson.

„Logori za prisilni rad nisu toliko loši. Proveli su nas kroz jedan, tokom kursa 'bazična orijentacija'. Ima tamo tuševa, pa kreveta sa madracima, pa rekreacije, na primer rukomet, imaš i umetnosti i hobije; znaš... zanate, kao što je pravljenje sveća. Ručno. A porodica mož' da ti šalje pakete, a jednom mesečno porodica ili prijatelji mogu da te posete.” Dodao je: „Možeš i da obožavaš u crkvi po svom izboru.”

Džejson ironično reče: „Crkva za koju sam se ja opredelio je slobodan, otvoren svet.”

Posle toga je nastala tišina, narušena samo bučnim klepetanjem motora vrdalame, i cviljenjem Rut Rae.

14

Dvadeset minuta kasnije policijski vrdal-kombi sleteo je na krov zgrade L.A. polic-akademije.

Džejson Taverner ukočeno iskorači napolje, podozrivo pogleda unaokolo, omirisa gadni smogom zasićeni vazduh, vide iznad sebe, još jednom, žuti sjaj najvećeg grada Severne Amerike... okrete se da pomogne Rut Rae da izađe, ali prijateljski nastrojeni mladi Isus-otkačeni pandur je to već uradio.

Oko njih se okupi gomila L.A. murijaša, zainteresovanih. Činilo se da su policajci relaksirani, radoznali, i vedri. Džejson ni kod jednog od njih nije video nikakvu zlobu, te je pomislio: kad te uhvate onda su fini. Samo kad bacaju mrežu ka tebi, pokazuju otrovnost i surovost. Jer tad postoji mogućnost da im izmakneš. A ovde, sada, takve mogućnosti nema.

„Da li je izvršio ma kakav pokušaj samoubistva?” upita jedan narednik L.A. murije svog Isusa-otkačenog kolegu.

„Nije, gospodine.”

Znači zato se on vozio uz njih.

Na tako nešto Džejson nije bio ni pomišljao, a verovatno ni Rut Rae... sem ako na samoubistvo pomisliš kao na težak, teatralni gest, nešto što ti eventualno padne na um ali nikad ne dođe ozbiljno u obzir.

„U redu”, reče narednik policijskoj ekipi iz Las Vegasa. „Od ove tačke sad, pa nadalje, mi formalno preuzimamo ovo dvoje osumnjičenih pod naše staranje.”

Panduri iz Las Vegasa uskočiše natrag u svoj kombi i hitnuše se u nebesa, odhujašc natrag ka Nevadi.

„Ovamo”, reče narednik, pokazujući oštrim pokretom ruke prema sfinkteru silazne cevi. Džejson je imao utisak da su ovi L.A. policajci malčice siroviji, malčice grublji i stariji, nego oni iz Las Vegasa. A možda je to bilo tako samo u njegovoj mašti; možda je značilo samo da se njegov strah povećao.

Šta treba kazati jednom generalu policije, pitao se Džejson. Naročito kad su se istrošile sve tvoje teorije i objašnjenja o samome sebi, kad ne znaš ništa, ne veruješ ni u šta, i kad je sve ostalo opskurno. Ma, u pakao sa svim tim, zaključio on umorno, i prepusti se maltene bestežinskom padanju niz cev, zajedno sa policajcima i Rut Rae.

Na četrnaestom spratu izadoše iz cevi.

Pred njima je stajao, licem ka njima, jedan čovek, dobro obučen, sa bezokvirnim naočarima, sa mantilom prebačenim preko ruke, šimi-Oksford cipelama od kože, i, primeti Džejson, dva zuba sa zlatnim plombama. Čovek srednjih pedesetih godina, nagađao je on. Visok, sede kose, uspravan, sa izrazom autentične topline na svom aristokratskom licu izvrsnih proporcija. Nije ličio na policajca.

„Vi ste Džejson Taverner?” upita taj čovek. I pruži ruku; Džejson je refleksno prihvati i rukova se. Policijski general reče Rut Rae: „Vi možete sići na niži sprat. Sa vama ću razgovarati kasnije. Sad želim da razgovaram sa gospodinom Džejsonom Tavernerom.”

Policajci odvedoše Rut; Džejson ju je čuo kako odlazi sa vidika žaleći se neprestano. Našao se suočen samo sa policijskim generalom i ni sa kim drugim; nigde nikog naoružanog.

„Ja sam Feliks Bakman”, reče policijski general. Pokretom ruke naznačio je otvorena vrata i predsoblje iza sebe. „Uđite u kancelariju.” Okrećući se, on uvede Džejsona ispred sebe, u ogromni apartman pastelnih plavih i sivih boja; Džejson žmirnu: nikad ranije nije video taj aspekt neke policijske ustanove. Nikad nije ni zamišljao da takav kvalitet postoji.

Obuzet i dalje nevericom, Džejson se sledećeg trenutka nađe smešten u kožnu fotelju i zavaljen unazad, u mekoću stirolfleksa. Bakman, međutim, nije seo iza svog radnog stola od orahovine, teškog u gornjem delu i maltene nezgrapnog zbog preterane veličine; umesto toga, pozabavio se oko ormana, gde je stavio svoj mantil.

„Nameravao sam da vas sačekam na krovu”, objasni general. „Ali ovaj *Santana* vetar duva pakleno jako na krovu u ovo doba noći. Utiče na moje sinuse.” Okrete se, tada, da se suoči sa Džejsonom. „Vidim nešto na vama što se nije videlo na vašoj 4-D fotografiji.

Nikad se to ne vidi, nego uvek dođe kao potpuno iznenađenje, bar za mene. Vi ste šestica, zar ne?”

Budeći se do pune pripravnosti, Džejson napola ustade, reče:
>“Vi ste takođe šestica, generale?”

Smešeci se, pokazujući dva zuba sa zlatnim plombama – skupoceni anahronizam – Feliks Bakman podiže sedam prstiju.

15

U svojoj karijeri policijskog zvaničnika, Feliks Bakman je upotrebio ovu caku svaki put kad se morao boriti sa šesticom. Naročito se na nju oslanjao kad je susret, kao sada, bio iznenađan. Naišao je ukupno na četiri šestice dosad. I svi su mu, pre ili kasnije, poverovali. Nalazio je da je to zabavno. Ti šestaci, proizvedeni kao eugenični eksperimenti, i to tajni, činili su se neobično lakovernim suočeni sa tvrdnjom da postoji još jedan projekat tajan koliko i njihov.

Bez te cake on bi, za šestaka, bio samo *običnjak*. Pod tim hendikepom on ne bi mogao rukovati šesticom valjano. Otud, taj štos. Koji dovodi do pokretanja njegovog odnosa prema šestaku. Pod tako remodifikovanim uslovima Bakman je mogao da izlazi na kraj uspešno i sa inače nadmoćnim ljudskim bićem.

Stvarna fiziološka superiornost šestaka u odnosu na Bakmana na ovaj način je bivala poništena jednom nerealnom tvrdnjom. Ovo mu se jako sviđalo.

Jednom prilikom, u momentu relaksacije, bio je rekao Alisi: „Mogu da nadmudrujem šesticu približno deset do petnaest minuta. Ali ako potraje iole duže...” Tada je bio načinio jedan gest, zgužvao paketić crnoberzijanskih cigareta. Sa dve cigarete još unutra. „... njihovo pojačano polje pobeđuje. Potrebna mi je ćuskija pomoću koje mogu da izvalim vrata njihovih nadmenih umova.” Ćuskija koju je, konačno, našao.

„A što *sedmica*?” pitala je tada Alis. „Kad ih već zezaš, što bar ne kažeš da si osmica ili trideset osmica?”

„Greh taštine. Posezanje predaleko.” Tu legendarnu grešku nije hteo da učini. „Kazaću im”, bio joj je tada rekao strogim glasom, „ono što mislim da će poverovati.” I, na kraju, pokazalo se da je bio u pravu.

„Neće ti verovati”, uzvratila je tada Alis.

„Ma vruga, da l' neće!” bio joj je uzvratio. „To je njihov tajni strah, njihova *bete noire*. Oni su šesti u liniji sistema rekonstruisanja DNA i

znaju da, ako se to moglo uraditi njima, onda može biti urađeno i drugima u odmaklijem stepenu.”

Alis je, nezainteresovana, bila rekla vrlo tiho: „Ti bi treb'o na televiziji da reklamiraš sapun.” I to je bio tonalitet njene reakcije. Kad Alis nije marila za nešto, to nešto je, za nju, prestajalo da postoji. Verovatno nije trebalo da se dogodi da ona, sa takvim ponašanjem, uspe toliko dugo da se provlači... ali, jednog dana – pomišljao je on često – jednog dana će je stići osveta: poreknuta realnost se vraća da uznemirava. Da, bez upozorenja, savlada osobu, i baci je u ludilo.

A Alis je, pomišljao je mnogo puta, u nekom čudnom smislu, na neki neuobičajeni klinički način, patološki slučaj.

Osećao je to, ali nije mogao precizirati. Međutim, mnoge njegove slutnje bile su takve. Nije mu to smetalo, iako ju je tako mnogo voleo. Znao je da je u pravu.

Sada, suočen sa Džejsonom Tavernerom, šesticom, primenio je svoju caku.

„Bilo nas je veoma malo”, reče Bakman, sedajući sada iza svog prevelikog hrastovog radnog stola. „Ukupno samo četvoro. Jedan je već mrtav, tako da ostaje troje. Nemam ni najblažeg pojma gde su to dvoje; mi između sebe održavamo čak i manje kontakata nego vi šestice. A vi se baš ne trudite mnogo, u tom pogledu.”

„Ko vam je bio muter?” upita Džejson.

„Dil-Temko. Kao i vama. Kontrolisao je grupe od pete do sedme a onda se penzionisao. Kao što svakako znate, sada je mrtav.”

„Da”, reče Džejson. „To je šokiralo sve nas.”

„I nas”, reče Bakman, svojim najozbiljnijim glasom. „Dil-Temko nam je bio roditelj. Naš jedini roditelj. Da li ste znali da je on u vreme kad je umro već imao neke sheme za osmu grupu?”

„Kakvi bi oni bili?”

„To je samo Dil-Temko znao”, reče Bakman, i oseti kako njegova superiornost nad ovim šestakom raste. A ipak – ta psihološka nadmoć bila je tako krhka. Jedna pogrešna izjava, ili jedna izjava previše, i prednost će nestati. A kad jednom bude izgubljena, on je više nikad neće povratiti.

Prihvatio je taj rizik. Ali je u njemu uživao; oduvek je voleo da se kladi protiv verovatnoće, da se kocka u tami. Imao je u sebi, u ovakvim trenucima, veliko osećanje svoje sposobnosti. I nije smatrao

da je to osećanje plod njegove imaginacije... uprkos onome što je znao da bi o tome kazao šestak koji bi znao da je Bakman običnjak. A što ga nije ni najmanje uznemiravalo.

Dotičući jedno dugme, on reče: „Pegi, donesi nam vrč kafe, krem i ostalo. Hvala.” Onda se zavalio u naslon, prostudiranom ležernošću. I osmotrio Džejsona Tavernera.

Ko god da je ikad sreo šestaka, mogao bi poznati da je Taverner to. Taj snažni torzo, ta masivna učvršćenost pleća i ruku. Ta snažna glava nalik na ovnovu. Ali, većina običnjaka nisu nikad svesno susreli šesticu. Nisu imali Bakmanovo iskustvo. Niti njegovo pažljivo sintetizovano znanje o šesticama.

Jednom prilikom je bio rekao Alisi: „Nikad oni neće preuzeti vlast i upravljati mojim svetom.”

„Nemaš ti svet. Imaš jednu kancelariju.”

Na toj tački je tu diskusiju tada prekinuo.

„Gospodine Taverner”, reče on brutalnom otvorenosti, „kako ste uspeali sve dokumente, karte, mikrofilmove, čak i kompletna dosijea, da izvadite iz svih banaka podataka širom planete Zemlje? Pokušao sam da zamislim kako bi se to moglo izvesti, ali nisam smislio ništa.” Koncentrisao je svoju pažnju na zgodno – ali stareće – lice ovog šestaka, i čekao.

16

Šta mogu da mu kažem, upita se Džejson Taverner dok je nemo sedeo suočen sa ovim policijskim generalom. Totalnu realnost u onom obliku kako mi je poznata? To je teško izvesti, uvide on, jer tu realnost ne razumom ni ja.

A možda bi sedmak mogao – pa, bog zna šta bi sve sedmak mogao. Idem na kartu potpunog objašnjenja, odluči on.

Ali kad je zaustio da odgovorio, nešto je blokiralo njegov govorni proces. Ne želim ništa da mu kažem, shvati on. Nema nikakve teoretske granice onome što mi on može učiniti; on ima svoje generalstvo, svoju vlast, a ako je sedmak... za njega možda samo nebo predstavlja granicu. Bar zbog svog samoodržanja, ako ni zbog čega drugog, treba da operišem na liniji te pretpostavke.

„To što ste vi šestak”, reče Bakman posle jednog intervala tišine, „navodi me da ovo sagledam u drugačijem svetlu. Radite sa drugim šesticama, zar ne?” Pogledom je netremično fiksirao Džejsonovo lice; Džejson je našao da je to neprijatno i dekoncentrišuće. „Mislim da mi ovde imamo”, reče Bakman, „prvi konkretan dokaz da šestice...”

„Ne”, reče Džejson.

„Ne?” Bakman je i dalje zurio u njega. „Niste povezani sa drugim šesticama u ovome?”

Džejson reče: „Ja samo jednu šesticu poznajem. Heder Hart. A ona me smatra za uvrnutog fana.” Te poslednje reči je izmleo gorko.

Ovo je zainteresovalo Bakmana; dosad nije znao da je Heder Hart šestica. Ali, pomisao o tome činila se razumnom. On se, međutim, nikada u svojoj karijeri nije dohvatio u koštac sa ženskom šesticom; jednostavno, njegovi kontakti sa šesticama nisu bili dovoljno česti za to.

„Ako je gospođica Hart šestakinja”, reče Bakman glasno, „možda bi trebalo da je zamolimo da dođe na konsultaciju sa nama.” Ovaj policijski eufemizam se lako skotrljao sa njegovog jezika.

„E, to učinite”, reče Džejson. „Propustite je kroz valjke za ceđenje.” Njegov ton je već postao divljačan. „Na robiju s njom. Strpajte je u radni logor.”

Vi šestice, reče Bakman sebi, nemate baš mnogo lojalnosti jedni prema drugima. To je i ranije otkrio, a ipak ga je uvek iznenađivalo. Elitna grupa, odgajena na bazi aristokratskih prethodnih krugova, namenjena da diktira i održava običaje na ovom svetu, grupa koja se u praksi rasula, kao retka kišica, u ništavilo, zato što članovi grupe nisu mogli jedni druge podneti. U sebi se nasmejao, dopuštajući istovremeno da se na njegovom licu pojavi samo osmeh.

„Zabavlja vas to?” reče Džejson. „Zar mi ne verujete?”

„Nije važno.” Bakman izvuče kutiju cigara *Kuesta Rej* iz jedne fioke svog stola, i svojim malim nožem odseče kraj jedne. Čeličnim nožem proizvedenim samo za tu namenu.

S druge strane stola Džejson Taverner je gledao fascinirano.

„Cigaru?” upita Bakman. Pruži kutiju ka Džejsonu.

„Ja nikad nisam popužio dobru cigaru”, reče Džejson. „Kad bi se saznalo da ja...” On začuta.

„Saznalo?” upita Bakman, čuljeći svoje mentalne uši. „Ko da sazna? Policija?”

Džejson ne reče ništa. Ali steže pesnicu i počne teško da diše.

„Postoje li krugovi u kojima ste vi dobro poznati?” reče Bakman. „Na primer, među intelektualcima u radnim logorima, onima, znate – koji stavljaju u promet fotokopirane rukopise.”

„Ne”, reče Džejson.

„Onda, u muzičkim slojevima?”

Džejson sigurno reče: „Više ne.”

„Da li ste ikad snimali muzičke ploče?”

„Ovde nisam.”

Bakman nastavi da pilji u njega netremice; tokom dugih godina prakse, ovladao je tom sposobnošću. „Onda gde?” upita glasom jedva čujnim. Glasom dobro odabranim: tonom koji uspavljuje i otežava identifikaciju značenja reči.

Ali Džejson Taverner pusti da to promakne; ni na koji način nije reagovao. Ova prokleta šestačka kopilad, pomisli Bakman gnevno – ljut ponajviše na sebe samog. Pa ne mogu takve manguparije da uvaljujem šestacima. Prosto-naprosto ne uspeva. Sad on svakog

trena može da izbriše iz svog uma moju tvrdnju, moju izjavu o superiornom genetskom nasleđu.

Pritisnu jedno dugme na svom interkomu: „Sredite da ovde bude dovedena izvesna gospođica Katarina Nelson”, dade on instrukciju Herbu Meimu. „Policijska doušnica u Vatsu, gde su nekad stanovali crnci. Mislim da bi trebalo da razgovaram sa njom.”

„Pola sata.”

„Hvala.”

Džejson Taverner promuklim glasom reče: „Čemu uvlačiti nju u ovo?”

„Ona vam je falsifikovala legitimacije.”

„Ona o meni zna samo ono što sam joj rekao da stavi na legitimacije.”

“A to su bile koještarije?”

Posle jedne pauze, Džejson odmahnu glavom.

„Znači vi stvarno postojite.”

„Ne... ovde.”

„Nego gde?”

„Ne znam.”

„Recite mi kako ste izbrisali onolike podatke iz banaka.”

“Nikad to nisam učinio.”

Čuvši to, Bakman oseti kako ga savlađuje ogromna plima intuicije; zgrabila ga je i držala gvozdenim šapama. „Niste vi brisali materijal iz banaka podataka; vi ste pokušavali da materijal tamo ubacite. Podataka tamo uopšte nije ni bilo.”

Konačno, Džejson klimnu glavom.

„O-kej”, reče Bakman; osećao je kako žareći sjaj otkrića počinje da zrači iz nekog prikrivenog mesta u njemu, otkrivajući svoje prisustvo grozdom raznih razumevanja. „Ništa niste izbrisali. Ali postoji neki razlog što podataka nije ni bilo. Zašto ih nije bilo? Znate to?”

„Znam”, reče Džejson Taverner, zureći dole, u radni sto; njegovo lice se izvi u grubu krivo-ogledalsku karikaturu. „Ja ne postojim.”

„Ali nekad ste postojali.”

„Da”, reče Taverner, klimajući glavom nevoljno. Bolno.

„Gde?” „Ne znam!”

Uvek na to izađe, reče Bakman sebi. Ne znam. Pa možda i ne zna. Ali jeste skoknuo iz L.A. u Vegas; jeste se umuvao kod one mršave smežurane pizde koju su lasvegaski panduri strpali u kombi s njim. On pomisli, možda mogu iz nje nešto da izvučem. Ali intuicija je davala odrican znak.

„Jeste li večerali?” upita Bakman.

„Jesam”, reče Džejson Taverner.

„Al’ pridružićete mi se u grickanju. Reći ću im da nam nešto donesu.” Još jednom on upotrebi interkom. „Pegi... već je tako kasno... donesi nam dva doručka iz onog novog lokala niz ulicu. Ne iz onog gde smo obično išli, nego iz onog novog sa firmom gde se vidi pas sa devojačkom glavom. *Kod Barfija!*”

„Da, gospodine Bakman”, reče Pegi i prekide vezu.

„Zašto vas ne zovu *generale*?” upita Džejson Taverner.

Bakman reče: „Kad mi se neko obrati sa *generale*, obuzme me osećanje da je trebalo da napišem knjigu o tome kako osvojiti Francusku a ne uplesti se u rat na dva fronta.”

„Znači vi ste samo običan *gospodin*.”

„Tako je.”

“I puštaju vas da vi to tako?”

„Za mene”, reče Bakman, „ne postoje *oni*. Izuzev pet maršala policije, koji se nalaze tu i tamo po svetu, a koji sebe takođe zovu izrazom *gospodin*.” A kako bi oni voleli mene da spuste na još niže rangove, pomisli on. Zbog svega što sam uradio.

„Ali postoji direktor.”

Bakman reče: „Direktor mene nikad nije video. Nikad i neće. A neće videti ni vas gospodine Taverner. Međutim, vas niko i ne može videti, jer vi, kao što ste sami ukazali, ne egzistirate.”

Uskoro uđe sivo uniformisana policajka noseći poslužavnik sa hranom. „Ono što obično naručujete u ovo doba noći”, reče ona spuštajući poslužavnik na Bakmanov radni sto. „Gomilica vrućih sa dodatkom šunke, i gomilica vrućih sa dodatkom kobasice.”

„Koje biste vi?” upita Bakman Tavernera.

„Da li je kobasica skuvana?” reče Džejson Taverner, piljeći da to vidi. „Čini se da jeste. Uzeću je.”

„To je deset dolara i jedan zlatni petak”, reče žena. „Koji od vas dvojice plaća?”

Bakman poče da prekopava svoje džepove; izvuče neke novčanice i sitninu. „Hvala.” Policajka ode.

„Imate li dece?” upita on Tavernera.

„Nemam.”

„Ja imam jedno dete”, reče general Bakman. „Pokazaću vam njegovu 3-D sličicu koju sam dobio.” On posegnu u svoj sto i izvuče pulsirajući kvadrat trodimenzionalnih ali nepokretnih boja. Prihvatajući sliku, Džejson je podmetnu pod svetlost na pravi način, i vide kako snaga statičkog elektriciteta ocrta figuru dečaka, mladog, u šorcima i džemperu, bosog, kako trči preko polja, vukući kanap zmaja koji nije poleteo. Dečko je, kao i ovaj policijski general, imao kratku svetlu kosu i jaku, impresivnu, široku vilicu. Već.

„Fino”, reče Džejson. I vrati mu sliku.

Bakman reče: „Nikad mu taj zmaj nije poleteo. Možda je dečko premlad. Ili se plašio. Naš deččić ima mnogo briga. Mislim da je to zato što tako retko viđa mene i majku; on je u školi u Floridi, a mi smo ovde, što ne valja. Kažete da vi nemate dece?”

„Koliko je meni poznato”, reče Džejson.

„*Koliko je meni poznato?*” Bakman izvi jednu obrvu. „Da li to znači da ne zalazite u to pitanje? Nikad niste pokušali da utvrdite? Po zakonu, znate, vi ste kao otac, obavezni da izdržavate svoju decu, i bračnu i vanbračnu.”

Džejson klimnu glavom.

„Pa”, reče general Bakman, sklanjajući tu sliku opet u radni sto, „svako neka gleda svoje. Ali razmislite šta ste izostavili iz svog života. Zar nikad niste voleli dete? To povređuje vaše srce, onaj središnji deo vas, gde možete lako umreti.”

„Nisam to znao”, reče Džejson.

„O, da. Moja supruga kaže da možete da zaboravite svaku vrstu ljubavi sem onog što ste osećali prema deci. To je jednosmerno: nikad se ne preokreće. A ako se nešto umeša između vas i deteta – nešto kao smrt ili neka užasna nevolja kao što je razvod – nikad se ne oporavite.”

„Pa, vraga, onda...” reče Džejson i napravi gest viljuškom na koju je bila naboden solidan komad kobasice, „onda bi bilo bolje ne osećati tu vrstu ljubavi.”

„Ne slažem se”, reče Bakman. „Uvek treba voleti, a naročito voleti neko dete, jer to je najuzvišeniji oblik ljubavi.”

„A, vidim”, reče Džejson.

„Ne, ne vidite. Šestaci nikad ne vide; ne razumeju. Ne vredi o tome diskutovati.” Poče da preuređuje neku hrpu hartija na svom stolu, namršten, zbunjen i razdražen. Ali postupno se umiri, postade opet onaj predašnji, hladnokrvan i samouveren. Ali Tavernerov stav nije mogao razumeti. Međutim on, Bakman, i njegovo dete, eto šta je najvažnije; ta dva, plus naravno Bakmanova ljubav prema majci tog deteta – uporišni stub njegovog života.

Neko vreme su jeli ne govoreći, lišeni, iznenada, ma kakvog mosta koji bi ih povezivao.

„Ima jedna kafeterija u ovoj zgradi”, reče Bakman konačno, ispijajući čašu lažne Tang-kafe. „Ali hrana je tamo otrovana. Osoblju je sigurno većina rođaka u radnim logorima, pa nam se tako svete.” Nasmejao se. Džejson Taverner ne.

„Gospodine Taverner”, reče Bakman, tapkajući usta salvetom, „ja ću vas pustiti da idete. Ne zadržavam vas.” Zureći u njega, Džejson reče: „Zašto?”

„Zato što ništa niste učinili.”

Džejson će promuklo: „Pribavljanje falsifikovanih legitimacija. Krivično delo.”

„Imam ovlašćenje da poništim koju god hoću optužbu za krivično delo”, reče Bakman. „Smatram da ste bili prisiljeni na taj postupak nekom situacijom u kojoj ste se našli, situacijom o kojoj odbijate da mi govorite, ali o kojoj sam dobio neki minimalni nagoveštaj.”

Posle izvesne pauze Džejson reče: „Hvala.”

„Ali”, reče Bakman, „bićete elektronski nadzirani kud god pođete. Nikad nećete biti sami, izuzev sa svojim mislima u svojoj glavi, a možda čak ni tu. Svako s kim kontaktirate ili ga dosegnete ili vidite biće pre ili kasnije priveden na saslušanje... baš kao što privodimo tu Nelsonovu ovog časa.” On se nagnu prema Džejsonu Taverneru, govoreći polako i naglašeno da bi ga Taverner slušao i razumeo. „Verujem da niste uklonili nijedan podatak iz banaka podataka, ni iz javnih ni iz privatnih. Verujem da ne razumete svoju situaciju. Ali”, on dopusti da njegov glas postane приметно jači, „pre ili kasnije vi ćete

svoju situaciju shvatiti, a kad se to desi mi želimo da budemo uključeni. Znači... uvek ćemo biti s vama. Da li je to dovoljno fer?"

Džejson Taverner se diže na noge. „Da li svi vi sedmaci mislite na ovaj način?"

„Na koji način?"

„Donošenjem jakih, vitalnih, trenutnih odluka. Ovako kao vi. Postavljanjem pitanja ovako, slušanjem – bože, kako vi slušate! – i onda zauzimanjem apsolutno odlučnog stava."

Bakman iskreno reče: „Ne znam, zato što sa ostalim sedmacima imam tako malo kontakta."

„Hvala", reče Džejson. Ispruži ruku, i oni se rukovaše.

„Hvala za obrok." Sad je ostavljao utisak smirenosti. Samokontrole. I velikog olakšanja. „Je l' ja sad treba prosto da odlutam odavde? Kako da stignem do ulice?"

„Moraćemo da vas držimo do jutra", reče Bakman. „To je uobičajena praksa; osumnjičene nikad ne puštamo noću. Previše toga se dešava na ulicama kad padne mrak. Obezbedićemo vam sobu i ležaj; moraćete da spavate u odelu... a u osam ujutro Pegi će vas, po mom naređenju, ispratiti do glavnog ulaza akademije." Pritiskajući dugme na svom interkomu, Bakman reče: „Pegi, vodite g. Tavernera u pritvor zasad; izvedite ga napolje tačno u osam sati ujutro. Jasno?"

„Da, gospodine Bakman."

Šireći ruke, osmehujući se, general Bakman reče: "I eto, to je to. Nema više."

17

„Gospodine Taverner”, govorila je Pegi sa insistiranjem. „Hodite sa mnom; obucite se i pratite me do spoljašnje kancelarije; čekam vas tamo. Samo prođite kroz plavo-bela vrata.”

Stojeći po strani, general Bakman je slušao devojčin glas; zvučao mu je, tako svež i zgodan, dobro, pa je pretpostavljao da tako zvuči i Taverneru.

„Još nešto”, reče Bakman, zaustavljajući aljkavo obučenog, dremljivog Tavernera upravo kad je ovaj polazio prema plavo-belim vratima. „Nisam u mogućnosti da obnovim vašu policijsku propusnicu ako je neko niži u hijerarhiji poništi. Razumete? Morate se prijaviti nama, postupajući tačno po zakonskim linijama, i zatražiti komplet identifikacionih kartica. To će značiti intenzivna saslušanja, ali...” on bupnu Džejsona Tavernera po mišici, „šestak to može da podnese.”

„Važi”, reče Džejson Taverner. Izađe iz kancelarije, zatvarajući vrata za sobom.

U svoj interkom Bakman reče: „Herb, obezbedi da mu prikaže i mikrotrans i heterostatičku bojevu klase osamdeset. Tako da možemo da ga pratimo u svako doba i ako zatreba uništimo.”

„Hoćete i prisluškivanje glasa?” reče Herb.

„Da, ako možete da mu ubacite mikrofona u grlo a da ne primeti.

„Kazaću Pegi da to uradi”, reče Herb i isključi se. Da li je bilo moguće sistemom toplo-hladno, recimo dodavanjem između mene i MakNaltija, izvući više informacija iz njega, upita se on. Ne, zaključio. Nije jer, jednostavno, taj čovek ni sam ne zna. Moramo čekati da on ukapira šta se dešava... i moramo biti uz njega, ili fizički ili elektronski, kad se to desi. Kao što sam mu, zapravo, i rekao.

Ali još uvek imam utisak, uvide on, da je veoma moguće da smo mi ovde, naleteli na nešto što šestaci rade kao grupa – uprkos svojoj uobičajenoj međusobnoj netrpeljivosti.

Pritiskajući opet dugme interkoma, on reče: „Herb, nabaci danonoćnu prismotru na tu pevaljku Heder Hart ili kako ona već sebe naziva. I izvuci dosijee svih takozvanih šestica. Razumeš?”

„Da li je to uneto u kartice?” reče Herb.

„Verovatno nije”, reče Bakman sumorno. „Verovatno nikom nije palo na um da to unosi pre deset godina kad je Dil-Temko bio živ i kad je izmišljao nove i još uvrnutije stvorove koji će se teturati unaokolo.” Kao mi sedmaci, pomisli ironično. “A takođe nikome neće pasti na um sada, u ovim vremenima posle političkog neuspeha šestica. Slažeš se?”

„Slažem se”, reče Herb, „ali ću ipak pokušati.”

Bakman reče: „Ako to jeste uneto u kartice, želim danonoćnu prismotru nad svim šestacima. A ako ne možemo sve da ih nađemo, možemo bar da obezbedimo praćenje svih onih koji su nam poznati kao šestice.”

„Biće urađeno, gospodine Bakman.” Herb se, uz jedno škljocanje, isključi iz veze.

18

„Zbogom, i želim vam dobru sreću, g. Taverner”, reče Pegi na širokom ulazu u veliku sivu zgradu Akademije.

„Hvala”, reče Džejson. On udahnu duboko jutarnji vazduh, bez obzira na zagađenost tog vazduha smogom. Izađoh ja, reče on sebi. Mogli su hiljadu optužbi da mi pilepe, ali nisu to učinili.

Jedan ženski glas, veoma dubok, reče iz neposredne blizine: „Šta sad, mali čoveče?”

Nikad u životu niko ga nije nazvao *malim čovekom*; Džejson je bio preko 183 santimetara visok. Okrećući se, zaustio je da nešto odgovori, i tad ugledao stvora koji mu se tako obratio.

I ona je bila visoka punih šest stopa; bili su jednaki po tom pitanju. Ali, za razliku od njega, nosila je pripijene crne pantalone, kožnu košulju, i to crvenu, sa kićankama na ivicama; minduše u obliku zlatnih obruča; i, opasač načinjen od lanca. I cipele sa klinastim potpeticama. Isuse Hriste, pomisli on, zgrožen. Gde joj je bič?

„Meni se obraćaš?” reče on.

„Da.” Osmehnu se, pokazujući zube ornamentisane zlatnim znacima zodijaka. „Tri stvari su stavili na tebe pre nego što si izišao odatle; pomislila sam da bi trebalo to da znaš.”

„Znam”, reče Džejson, pitajući se ko ili šta je ova.

„Jedna od njih”, reče devojka, „je minijaturna bomba. Ona može biti detonirana radio-signalom emitovanim iz ove zgrade. Da li si to znao?”

Posle pauze on reče: „Ne. Nisam znao.”

„Tako on radi”, reče devojka. „Moj brat... drnda ti blago i fino, civilizovano, a onda kaže nekome od svog osoblja – on ima ogroman personal – da namesti to đubre na tebe pre nego što možeš da izađeš kroz vrata te zgrade.”

„Tvoj brat”, reče Džejson. „General Bakman.” Video je, sada, sličnost između njih. Uzani, izduženi nos, visoke jagodične kosti, vrat

kao kod Modiljanija, divno izdužen. Veoma patricijski, pomisli on. Impresionirali su ga oboje.

Znači mora biti da je i ona sedmica, reče on sebi. Osetio je da opet postaje podozriv; dlačice na njegovom vratu su gorele dok se suočavao sa njom.

„Poskidaću to sa tebe”, reče ona, smešeći se još uvek, kao general Bakman, zlatnozubim osmehom.

„To je dovoljno dobro”, reče Džejson.

„Dođi u moju vrdalamu.” Krenula je gipko; on je grabio nezgrapnim koracima za njom.

Momenat kasnije sedeli su zajedno u prednjim kofastim sedištima njene vrdalame.

„Moje ime je Alis”, reče ona.

On reče: „Ja sam Džejson Taverner, pevač i TV zvezda.”

„O stvarno? Nijedan TV program nisam gledala još od svoje devete godine.”

„Nisi mnogo propustila”, reče on. Nije znao da li je ovo hteo da kaže ironično, ili ne; iskreno govoreći, pomisli on, suviše sam umoran da bih mario.

„To je bombica veličine semenke”, reče Alis, „uvučena ti je pod kožu, kao krpelj. Normalno je ne bi mogao nikako naći čak i ako bi znao da je tu negde na tebi. Ali ja sam pozajmila ovo iz Akademije.” Podigla je neku cevastu svetiljku da je on vidi. „Ovo počinje da svetli kad se primakne semenkastoj bombi.” Počela je odmah, efikasno i maltene profesionalno, da prevlači svetiljku preko njegovog tela.

Pokraj njegovog levog šačnog zgloba svetlost se zažari. „Imam takođe i opremu za uklanjanje semenkastih bombi”, reče Alis. Iz svoje tašne nalik na poštansku vreću ona izvuče jednu plitku konzervu, koju odmah otvori. „Što pre to izrežemo iz tebe, to bolje”, reče ona, podižući jedno sečivo iz tog pribora.

Dva minuta je rezala stručno, povremeno štrcajući anestetički sprej na ranu. A onda – bojeva glava na njenom dlanu. I to, kao što je bila rekla, sitna kao semenka.

„Hvala”, reče on. „Za vađenje trna iz moje šape.”

Alis se nasmeja vedro; vratila je sekač u pribor, spustila poklopac, vratila tu limenu kutiju u svoju ogromnu torbu. „Vidiš”, reče ona, „on to nikad ne radi lično; uvek naredi nekome od svojih

potčinjenih. Tako da on može da ostane etičan i na visini, kao da to nema nikakve veze sa njim. Mislim da to najviše mrzim kod njega." Zamislila se. „Zaista ga mrzim.”

„Postoji li išta drugo šio možeš da isečeš ili iščupaš sa mene?" upita Džejson.

„Pokušali su – Pegi, ona tehničarka, ekspert za to, pokušala je – da zalepi prislušivač u tvoje grlo. ali ne verujem da je postigla da ostane tamo.” Ona oprezno ispita njegov vrat, „Ne, otpao je; fino. Time je to sređeno. Mikroodašiljač imaš negde na sebi; da bismo uočili njegov fluks, treba nam stroboskop.” Počela je da pretura po jednoj pregradi vrdalame, i izvukla baterijski strobo-disk. „Mislim da ga mogu naći”, reče ona, paleći svetlo.

Pokazalo se da je mikrotačka smeštena na manžetnu njegovog levog rukava. Alis je probola mikrotransmitter iglom, i to je bilo sve.

„Postoji li još nešto?” upita je Džejson.

„Možda minikam. Veoma mala kamera koja šalje TV sliku do monitora u Akademiji. Ali nisam videla da su li je ugrađivali; mislim da možemo rizikovati i zanemariti to.” Okrenula se, onda, da ga osmotri. „Ko si ti?” upita ona. „Uzgred rečeno.”

„Neličnost”, reče Džejson.

„Što bi značilo šta?”

„Znači da ne egzistiram.”

„Fizički?”

„Ne znam”, reče on iskreno. Možda, pomisli on, da sam bio otvoreniji sa njenim bratom, generalom policije... možda je on mogao razrešiti. Najzad, Feliks Bakman je sedmak. Šta god to značilo.

Ali ipak – Bakman je sondirao u dobrom pravcu; podosta toga je i izvukao. I to za veoma kratko vreme – period interpunktiran kasnonoćnim doručkom i jednom cigarom.

Devojka reče: „Znači ti si Džejson Taverner. Čovek koga je MakNalti pokušavao da pričvrsti za podlogu, pa nije mogao. Čovek o kome nigde na svetu ne postoje nikakve informacije. Ni krštenica; ni školska dokumentacija; ni...”

„Kako ti znaš sve to?” reče Džejson.

„Pogledala sam MakNaltijev izveštaj.” Njen ton bio je blažen. “U Feliksovoj kancelariji. Zanimalo me.”

„Onda zašto si pitala ko sam?”

Alis reče: „Pitala sam te da li znaš. Čula sam ono MakNaltijevo; ovoga puta sam htela da čujem tvoju stranu.”

„Ne mogu dodati ništa onome što MakNalti zna”, reče Džejson.

„To nije istina.” Počela je sad da ga saslušava, tačno kao njen brat nedavno. Niskim, neformalnim tonom, kao da se diskutuje o nečem sporednom, o sitnici; onda intenzivno fokusiranje pogleda na njegovo lice, i graciozni pokreti njenih ruku i šaka, kao da, uz razgovor sa njim, ona pomalo i pleše. Sama sa sobom. Lepota pleše sa lepotom, pomisli on; našao je da je Alis fizički, seksualno uzbudljiva. A seksa mu je bilo dovoljno, bog je to znao, za nekoliko sledećih dana.

„O-kej”, priznade on. „Znam više.”

„Više nego što si rekao Feliksu?”

Oklevao je. I, oklevajući odgovorio.

„Da”, reče. Slegnuo je ramenima. Postalo je očigledno.

„Znaš šta”, reče Alis energično. „Da li bi voleo da vidiš kako živi general policije? Njegov dom? Njegov dvorac od milijardu dolara?”

„Ti bi me pustila tamo?” reče on, obuzet nevericom. „Ako bi on to saznao...” Zastade. Kuda me ova žena vodi, upita se on. U strašnu opasnost; sve u njemu je osećalo da je to tačno, sve je postalo odjednom podozrivo i pripravno. Osećao je kako njegovo sopstveno lukavstvo cirkuliše kroz njega, natapajući svaki deo njegovog somatskog bića. Njegovo telo je znalo da ovde, više nego u ma kom drugom slučaju, mora da bude obazriv. „Ti imaš legalni pristup u njegov dom?” reče on, smirujući sebe; učinio je svoj glas prirodnim, lišenim ma kakvih neuobičajenih tenzija.

„Vraga”, reče Alis, „ja živim s njim. Mi smo blizanci; vrlo smo bliski. Incestno bliski.”

Džejson reče: „Ne želim da ušetam ni u kakvu nameštaljku koju ste iskovali ti i general Bakman.”

„Nameštaljku da spremimo Feliks i ja?” Nasmejala se oštro. „Feliks i ja ne bismo mogli da saradujemo ni u farbanju uskršnjih jaja. Ma hajde; da odjurimo do te kuće. Među nama će biti mnogi interesantni objekti. Srednjovekovne drvene šahovske garniture, stari porcelanski pehari iz Engleske. Neke divne rane marke Sjedinjenih Država Amerike, štampane od strane nacionalne kompanije za bankote. Da li te marke interesuju?”

„Ne”, reče on.

„Vatreno oružje?”

Oklevao je. „Do neke mere.” Prisetio se svog pištolja; ovo je bio drugi slučaj u dvadeset četiri sata da je imao razloga da ga se seti.

Odmeravajući ga pogledom, Alis reče: „Znaš, za malog čoveka i ne izgledaš toliko loše. A stariji si nego što se meni sviđa... ali ne mnogo stariji. Ti si šestak, zar ne?”

Klimnuo je glavom.

„Pa?” reče Alis. „Da li želiš da vidiš dvorac jednog generala policije?”

„O-kej”, reče Džejson. Naći će oni njega kud god da ode, čim to zažele. Sa ili bez mikrotransmitera prikačenog za njegovu manžetnu.

Paleći motor svoje vrdalame, Alis Bakman zavrte volan, nagazi pedal; vrdalama se odape u nebo pod uglom od devedeset stepeni u odnosu na ulicu. Policijska mašina, uvide on. Dvostruko jača nego modeli za građane.

„Postoji jedna stvar”, reče Alis vozeći kroz saobraćaj, „koju želim da razjasnim u tvom umu.” Bacila je na trenutak pogled ka njemu da se uveri da on sluša. „Ne pokušavaj ništa seksualno prema meni. Ako pokušaš ubiću te.” Kucnula je po opasaču i on vide da je u opasač uvučeno jedno cevasto oružje, policijski model; svetlucao je sivoplavom bojom na jutarnjem suneu.

„Primećeno i shvaćeno”, reče on, i oseti se nelagodno. Već ranije mu je bio antipatičan njen kožni i gvozdeni kostim; fetišizam je tu bio jako umešan, a on nikad nije imao sklonosti ka fetišistkinjama. A sad ovaj ultimatum. Gde se ovoj ženskoj nalazi glava, seksualno? Sa drugim lezbejkama? Je li to to? Odgovarajući na njegovo neizgovoreno pitanje, Alis mirno reče: „Sav moj libido, sva moja seksualnost, angažovani su sa Feliksom.”

„Sa svojim bratom?” Osetio je hladnu, uplašenu nevericu. „Kako?”

„Živimo u incestnom odnosu već pet godina”, reče Alis, vešto manevrišući svojom vrdalamom kroz gusti jutarnji L.A. saobraćaj. „Imamo dete, trogodišnje. Sina, koga čuvaju nastojnik i dadilja, dole u Ki Vestu u Floridi. Zove se Barni.”

“I ti to meni govoriš?” reče on, zapanjen onostran verovanja. „Nekome koga čak i ne poznaješ?”

“A, pa poznajem ja tebe veoma dobro, Džejsone Taverneru”, reče Alis; podiže vrdalamu u višu traku i poveća brzinu. Sad se saobraćaj proredio; već su napuštali širu oblast Los Anđelesa. „Bila sam tvoj fan, obožavateljka tvojih TV emisija utorkom uveče, već godinama. Imam i tvoje ploče, a jednom sam te slušala uživo, kad si pevao u Sobi orhideja u hotelu *Sent Frensis* u San Francisku.” Nasmejala mu se kratko. “I Feliks i ja smo kolekcionari... a jedna od stvari koje ja sakupljam jesu ploče Džejsona Tavernera.” Njen frenetični osmeh se pojačao. „Tokom godina sakupila sam svih devet.”

Džejsona prođe jeza, promuća uzdrhatlim glasom: „Deset... Ja sam deset longplejki objavio. Ona poslednja> ima projekcione kanale i za svetlosni šou.”

„Onda sam propustila jednu”, reče Alis prijatnim tonom. „Eno, okreni se i pogledaj šta ima na zadnjem sedištu.”

Izvijajući se unazad, on vide, na zadnjem sedištu, svoj prvi album: *Taverner i plavi, plavi bluz*. „Da”, reče on grabeći ploču i prinoseći je napred, sebi u krilo.

„Ima tamo još jedna”, reče Alis. „Meni najomiljenija od svih.”

On tada vide jedan primerak ploče, u omotu sa povrnutim uglovima, *Dobar provod sa Tavernerom večeras*. „Da” reče on, „ta je najbolja koju sam ikad snimio.”

„Vidiš?” reče Alis. Vrdalama poče da ponire, spuštajući se helikoidnom putanjom ka grupi velikih imanja okruženih drvećem i travom. „Evo kuće.”

19

Vrdalama, sada sa kracima vertikalno podignutim, potonu do asfaltne tačke u sredini velikog travnjaka te kuće. Džejson je kuću jedva primetio: trospratna, u španskom stilu, sa crvenim gvozdenim ogradama na balkonima, pravim crepom, zidovima od ćerpiča ili škrljaca; nije mogao da oceni. Velika kuća, okružena divnim hrastovima; kuća koja je ugrađena u pejzaž na takav način da ga ne narušava. Kuća stopljena sa travom i drvećem, kao da je njihov deo, njihov produžetak u svet čovekovih tvorevina.

Alis ugasi motor vrdalame, i nogom otvori vrata koja su se nešto zaglavila. „Ostavi ploče u kolima i dođi sa mnom”, reče mu ona isklizavajući iz vrdalame i uspravljajući se na travnjaku.

On nevoljno vrati ta dva albuma na zadnje sedišta i pohita da je sustigne; duge crno omotane noge nosile su ovu devojkicu brzo ka ogromnoj prednjoj kapiji kuće.

„Imamo čak i komadiće slomljenih flaša uzidane u gornju površinu zidova. Radi teranja bandita... u ovoj epohi. A kuća je nekad pripadala velikom Erniju Tilu, glumcu u vesternima.” Pritisnula je dugme postavljeno na prednjoj kapiji, ispred same kuće; na to se pojavi privatni policajac u smeđoj uniformi, koji osmotri Alis, klimnu glavom, i oslobodi energetske udar koji prisili kapiju da klizne u stranu.

Džejson reče: „Šta znaš? Znaš da sam...”

„Ti si slavan”, reče Alis razboritim tonom. „To znam već godinama.”

„Ali bila si tamo gde sam ja bio. Gde uvek jesam. Ne ovde.”

Hvatajući ga za mišicu, Alis ga povede niz hodnik, a onda niz jedan od pet ozidanih stepenika, u dnevnu sobu nižu od okolnog terena; starinsko rešenje, za ova vremena, ali divno.

On, međutim, za to nije ni najmanje mario; želeo je da razgovara s njom, da utvrdi šta je i kako znala. I značenje toga.

„Pamtiš ovo mesto?” reče Alis.

„Ne”, reče on.

„Trebalo bi da pamtiš. Bio si ovde.”

„Nisam”, reče on uzdržano; ona je njegovo poverenje temeljito uvukla u svoju zamku tako što je pokazala one dve ploče. Njih moram imati, reče on sebi. Da ih pokažem – da, pomisli on; kome? Generalu Bakmanu? A ako mu ih pokažem, šta ću time dobiti?

„Kapsulu meskalina?” reče Alis, odlazeći do ormarića za droge. Bio je to prostrani ručno nauljen leskov ormarić na kraju jednog bronzanog i kožnog bara na udaljenom kraju dnevne sobe.

„Malčice”, reče on. Ali onda ga je njegov sopstveni odgovor iznenadio; on žmirnu. „Hoću da mi glava ostane čista”, ispravi se on.

Donela mu je majušni emajlirani poslužavnik za drogu, a na poslužavniku kristalnu čašu sa vodom i jednu belu kapsulu. „Vrlo dobra stvar. Harvijev žuti broj jedan, uvezen iz Švajcarske na angro, pakovan u ulici Bind.” Dodala je: “I uopšte nije jak. Daje boje.”

„Hvala.” Prinjavio je čašicu i kapsulu; progutao je kapsulu meskalina sa vodom, spustio čašicu natrag na poslužavnik. „Zar nećeš i ti?” upita je, osećajući – sa zakašnjenjem – nepoverenje.

„Ja sam već ufiksana”, reče Alis prijateljskim tonom, uz svoj zlatno-bakarno-zubni osmeh. „Zar ne primećuješ? Rekla bih da ne; nikad me nisi video u nekom drugom izdanju.”

„Da li si znala da ću biti priveden u losanđelesku policijsku akademiju?” upita on. Morala si znati, pomislio je, jer imala si te dve moje ploče kod sebe. Da nisi unapred znala, šansa da ti se ploče baš zateknu u kolima bila bi valjda nula prema milijardu.

„Slušala sam neke od njihovih transmisija”, reče Alis; okrećući se, ona nemirno odluta, kuckajući jednim dugim noktom po malenom emajliranom poslužavniku, „Desilo se da sam čula službene razgovore između Vegasa i Feliksa. Volim da ga slušam ponekad, kad je na poslu. Ne uvek, ali...” Ona pokaza rukom prema jednoj sobi onbstran otvorenog hodnika koji se protezao od bližeg dela sobe, „hoću nešto da pogledam; pokazaću ti, ako je onako dobro kako Feliks kaže.”

Pošao je za njom; gomila zujećih pitanja u njegovoj glavi počela je, dok je hodao, da trešti ka njemu. Ako ova može da se prebacuje, pomisli on, da odlazi tamo i opet dolazi, kao što je, izgleda, uradila...

„Rekao je, srednja fioka njegovog radnog stola”, reče Alis zamišljeno kad je došla do sredine biblioteke ove kuće; knjige povezane u kožu dizale su se u policama sve do visokog plafona. Nekoliko radnih stolova, jedna staklena vitrina sa majušnim šoljama, različite drvene garniture za šah, dva prastara špila tarot-karata... Alis odluta do jednog radnog stola u nevoengleskom stilu, otvori jednu fioku, zaviri unutra. „Ah”, reče ona i izvuče staklenu kutiju.

„Alis...” počeo Džejson, ali ga ona preseče jednim oštrim pucketanjem prstiju.

„Tih da budeš dok ovo gledam.” Sa površine radnog stola ona uze veliku lupu; osmotrila je kovertu. „Poštanska marka”, objasni ona tada, dižući pogled. „Izvadiću je da bi ti mogao da pogledaš.” Našavši filatelističku pincetu, ona pažljivo izvuče tu marku iz koverta i položi je na filcano jastuče na prednjoj ivici radnog stola.

Džejson poslušno virnu kroz lupu, na tu marku. Njemu se činilo da je to poštanska marka kao i svaka druga, sem što je, za razliku od modernih, bila štampana u samo jednoj boji.

„Vidi kako su te životinje gravirane”, reče Alis. „To krdo jelena. Apsolutna perfekcija; svaka linija ja tačna.

Ova marka nikad nije bila...” Ona zaustavi njegovu ruku čim je pokušao da dodirne marku.

„O, ne”, reče ona, „marku nikad ne dodiruj prstima; uvek koristi pincetu.”

„Je l' vredna?” upita on.

„Ne stvarno. Ali one se praktično nikad ne prodaju. Objasniću ti to jednog dana. Ovo mi je Feliks poklonio zato što me voli. Zato što sam dobra u krevetu.”

„Lepa je to marka”, reče Džejson dekoncentrisano. Vрати joj lupu u ruke.

„Feliks mi je rekao istinu; to je dobar primerak. Perfektno centriran, ovlaš žigosan žigom koji ne kvari sredinu slike...” Vešto, pincetom, ona preokrene marku tako da bude okrenuta slikom nadole, ka filcanom jastučetu. Odjednom se njen izraz lica promeni; lice joj se obli vrućim sjajem, i ona reče: „Taj drkadžija.”

„Šta je bilo?” reče on.

„Tanko mesto.” Dotakla je pincetom jedan ugao poledine marke. „Pa, to se sa prednje strane ne može videti. Ali to ti je Feliks. Vraga,

verovatno je ova marka i inače falsifikat. Sem što Feliks ponekad uspeva da ne kupi falsifikate. O-kej, Feliks, jedan-nula za tebe.” Zamišljeno, ona reče: „Pitam se da li on u svojoj kolekciji ima drugu. Mogla bih da ih zamenim.” Odlezeći do jednog zidnog sefa, ona poče da okreće kombinacione brave, i posle nekog vremena uspe da otvori sef; zatim izvuče ogromni, teški album, i dotegli ga do stola. „Feliks”, reče ona, „ne zna da ja znam kombinaciju ovog sefa. Znači, nemoj mu kazati.” Obazrivo je okretala teške stranice, došla do jedne na kojoj su ležale četiri marke. „Nema jednodolarske crne”, reče ona. „Ali možda ju je sakrio negde drugde. Možda je čak čuva u Akademiji.” Sklapajući album, ona ga vrati u sef.

„Meskalin”, reče Džejson, „počinje da deluje na mene.” Noge su počinjale da ga bole; za njega, to je uvek bio znak da počinje dejstvo meskalina na njegov sistem. „Sešću”, reče, i uspe nekako da nađe kožnu fotelju pre nego što su njegove noge popustile. Ili prividno popustile; zapravo nisu popuštale nikad: bila je to samo iluzija izazvana drogom. Svejedno, davala je utisak realnosti.

„Da li bi voleo da vidiš kolekciju neukrašenih i ukrašenih burmutica?” upita Alis. „Feliks ima jednu užasno finu kolekciju. Sve su prastare, od zlata, srebra, legura, sa rezbarenim kamejama, scenama lova – ne?” Sela je naspram njega, prekrstila svoje duge, u crno umotane noge; njena cipela sa visokom potpeticom klatila se u vazduhu. „Jednom je Feliks na nekoj aukciji kupio jednu staru burmuticu, platio žestoko za nju i doneo je kući. Iščistio je stari burmut iz nje i našao na dnu kutijice jednu polugu pokretanu oprugom; bar je izgledalo da je tu dno. Poluga je stupala u dejstvo kad pritegneš jedan majušni šraf. Ceo dan je Feliks potrošio dok nije našao alatku dovoljno malu da se njome šrafčić mogao okretati. Ali na kraju je uspeo.” Nasmejala se.

„Šta se desilo?” reče Džejson.

„Dno te kutijice – lažno dno, imalo je u sebi skrivenu limenu pločicu. On je izvadio pločicu.” Opet se nasmejala; njeni zlatni zubni ornamenti su iskričili. „Pokazalo se da tu postoji pornografska sličica stara dvesta godina. Neka riba koja pušta da je tuca šetlandski poni. I to sličica bojena u osam boja. Koja vredi, pa, recimo, pet hiljada dolara – ne mnogo, ali donela nam je istinsku radost. Prodavač, dakako, nije znao za njeno postojanje.”

„Vidim”, reče Džejson.

„Tebe burmutice uopšte ne zanimaju”, reče Alis, smešeci se još uvek.

„Voleo bih – da je vidim”, reče on. A onda: „Alis, ti znaš o meni; znaš ko sam. Zašto ne zna niko drugi?”

„Zato što nikad nisu bili tamo.”

„Gde?”

Alis je masirala svoje slepoočnice, uvtala jezik, zurila prazno ispred sebe, kao da se zanela u misli. Kao da ga jedva čuje. „Znaš”, reče ona glasom koji je sugerisao da joj je dosadno i da je pomalo razdražljiva. „Hrista mi, čoveče, četrdeset dve godine si živeo tamo. Šta ja mogu da ti kažem o tom mestu a da ti to već ne znaš?” Tad je digla pogled, a njene teške usne su se drsko izvijale; isceri mu se.

„Kako sam dospao ovde?” reče on.

„Ti si...” reče ona. „Nisam sigurna da bi trebalo da ti kažem.”

Jakim glasom on reče: „Zašto ne?”

„Neka to dođe sa vremenom.” Načinila je rukom gest kao da nešto prigušuje. „Sa vremenom, sa vremenom. Vidi, čoveče: već te je mnogo toga tresnulo; zamalo da te odvuku u radni logor, a znaš kakvi su logori danas. Zbog onog čmara MakNaltija i zbog mog dragog brata. Mog brata generala.” Njeno lice je postalo ružno od gađenja, ali ona se opet osmehnula na onaj provokativni način. Svojim lenjim, zlatozubim, pozivajućim osmehom.

Džejson reče: „Želim da znam gde sam.”

“U mojoj si radnoj sobi, u mojoj kući. Savršeno si bezbedan; sve bube smo poskidali sa tebe. I nema nikog ko bi provalio ovamo. Znaš li to?” Skočila je iz svoje fotelje, odjednom se uzdigla na noge kao neka supergipka životinja; on se nehотиčno trže unazad. „Jesi ikad svršavao telefonom?” upita ona, blistavih očiju, uspaljena.

„Svršavao šta?”

“U mreži”, reče Alis. „Zar ne znaš za telefonsku mrežu?”

„Ne”, priznade on. Ali, bio je čuo za to.

„Tvoji – svačiji – seksualni aspekti se povežu elektronski, i pojačaju, koliko god možeš podneti. Adiktivno je, jer je elektronski podstaknuto. Neki ljudi u to uđu toliko duboko da se ne mogu izvući; čitav njihov život se okreće oko nedeljnih – ma, pakla mu, čak dnevnih! – priprema za uključenje u telefonsku seks-mrežu. Obični

telefoni sa ekranima, koje aktiviraš; sponzori ti ispostavljaju račun jednom mesečno pa ako ne platiš preseku vezu tvog telefona sa seks-mrežom.”

„Koliko je ljudi”, upita on, „umešano u ovo?”

„Hiljade.”

„Odjedanput?”

Alis klimnu glavom. „Glavnina njih ima dve-tri godine staža u tome. I zbog toga su u pogoršanom fizičkom – i mentalnom – stanju. Zato što onaj deo mozga gde se doživljava orgazam postepeno pregori. Ali nemoj prezirati te ljude; umešani su i neki od najfinijih i najsenzitivnijih umova Zemlje. Za njih je to svetinja, božansko spajanje. Sem što ih možeš prepoznati čim ih vidiš: izgledaju razvratno, matoro, debelo, mlitavo – mlitavo samo između telefonskih orgija, naravno.”

“I ti to radiš?” Njemu se nije činilo da je Alis razvratna, matora, debela ili mlitava.

„Pokatkad. Ali se nikad ne upecam; isključim se iz mreže tačno na vreme. Hoćeš da probaš?”

„Neću”, reče on.

“U redu”, reče Alis razumno, neuzbuđeno. „Šta bi voleo da radiš? Imamo dobru kolekciju Rilkea i Brehta na interlinearnim translacionim diskovima. Pre neki dan se Feliks vratio kući sa kvadro-svetlosnim kompletom svih sedam Sibelijusovih simfonija; vrlo dobra stvar. Ema sprema za ručak žablje batake... Feliks voli žablje batake i puževe takođe. Najčešće jede u gradu, u dobrim francuskim i baskijskim restoranima, ali večeras...”

„Hoću da znam”, prekide je Džejson, „gde se nalazim.”

„Zar ne možeš jednostavno da budeš srećan?”

On se diže na noge – ne baš lako – i suoči se sa njom. Ćuteći.

20

Meskalin je sad furiozno radio u njemu; soba se rasvetlila bojama, a faktor perspektive se izmenio tako da se činilo da je plafon udaljen kilometrima. Zureći u Alis, on vide kako njena kosa oživljava... kao Meduzina, pomisli on, i oseti strah.

Ignorišući ga, Alis nastavi: „Feliks osobito voli baskijsku kuhinju, ali oni kuvaju sa toliko butera da on od toga dobije pilorične grčeve. On takođe ima dobru kolekciju Čudesnih priča, a voli i bejzbol. I... da vidimo.” Zaćutala je; kuckala je prstom po usnama i razmišljala. „Interesuje se za okultne discipline. Da li ti...”

„Osećam nešto”, reče Džejson.

„Šta osećaš?”

„Ne mogu da se izvučem.”

„To je zbog meska. Opusti se.”

„Ja...” Zadubio se u misli. Gigantski teret legao je na njegov mozak, ali tu i tamo su kroz tu težinu proleteli sevovi svetlosti, razumevanja nalik na satori.

„Ono što ja sakupljam”, reče Alis, „nalazi se u susednoj prostoriji, koju mi nazivamo bibliotekom. Ovo je radna soba. U biblioteci Feliks ima sve svoje pravničke knjige... da li si znao da je on advokat, a ne samo general policije? A učinio je i neka dobra dela; to moram priznati. Znaš li šta je on jednom prilikom uradio?”

Nije bio sposoban da odgovori; mogao je samo da stoji. Inertan, primajući zvuke ali ne i značenja.

„Tokom jedne godine Feliks je bio zakonski ovlašćen da upravlja jednom četvrtinom svih logora za prisilni rad na Teri. Otkrio je da postoji neki opskurni zakon donet pre mnogo godina, kad su logori za prinudni rad bili više kao logori smrti – sa mnogo crnaca unutra – dakle, u svakom slučaju, otkrio je da taj zakonski propis dopušta funkcionisanje logora isključivo dok traje građanski rat. A on je imao vlast da zatvori bilo koji logor u ma kom trenutku kad zaključi da je to u interesu naroda. A ti crnci i studenti koji su radili u logorima su

prokleto tvrdi i jaki, od tolikih godina teškog fizičkog rada. Nisu kao oni iznureni, bleedi, lepljivi studenti koji žive ispod studentskih gradova. A onda je istraživao i otkrio još jedan opskurni zakonski propis. Svaki logor koji ne iskazuje profit mora biti – zapravo morao je biti – zatvoren. I tako ti Feliks promeni sumu – vrlo malu, dakako – koja se isplaćuje zatvorenicima i povećavši im platu postigao da se pojavi minus u poslovnim knjigama, i, bum; bio je u mogućnosti da zatvori logore.” Smejala se.

Pokuša da progovori, ali bezuspešno. Unutar njega, njegov um se prevrtao kao pokidana gumena lopta, tonuo i dizao, ubrzavao, bledeo a onda se blistavo razgorevao; koplja svetlosti su trčkarala kroz njegovo biće, probadajući svaki delić tela.

„Ali ono veliko što je Feliks uradio”, reče Alis, „bilo je u vezi s tim studentskim zemunicama ispod spaljenih kampusa. Mnogim zemunicama očajnički je potrebno da dođu do hrane i vode; znaš već kako to ide: studentarija jurne u grad, otima zalihe, krade, pljačka. E, a policija drži među studentima mnogo svojih agenata koji agituju za konačni okršaj sa policijom... jer policajci čekaju i nadaju se da će do toga doći. Vidiš?”

„Vidim”, reče on, „jedan šešir.”

„Međutim, Feliks je nastojao da spreči svaku pucnjavu. A da bi u tome uspeo morao je da podmiri potrebe studenata; vidiš?”

„Šešir je crven”, reče Džejson. „Kao tvoje uši.”

„Pošto je u policijskoj hijerarhiji zauzimao poziciju maršala, Feliks je imao pristup do potkazivačkih izveštaja o stanju u svakoj pojedinoj studentskoj zemunici. Znao je koji propadaju a koji se dobro drže. Njegov posao je bio da iz gomila apstrakcija izvuče konačno važne činjenice: koja će zemunica propasti a koja ne. Kad on spremi spisak onih koji su u krizi, drugi visoki oficiri policije dođu na sastanak sa njim da odluče kako da izvrše pritisak kojim će se slom ubrzati. Defetistička agitacija policijskih agenata, sabotiranje zaliha hrane i vode. Očajnički – zapravo beznadežni – proboji iz kampusa su se dešavali, u nadi da nađu pomoć – na primer na Kolumbiji su jednom imali plan da prodru u radni logor *Hari S. Truman* pa da oslobode logoraše i naoružaju ih, samo na to je čak i Feliks morao reći 'Intervenirati!' Ali u svakom slučaju Feliksov posao je bio da odredi taktiku za svaku posmatranu zemunicu. Mnogo, mnogo puta je

savetovao da se ne preduzima baš ništa. Zato su ga, naravno, kritikovali čvrstorukaši, zahtevajući da bude smenjen.” Alis zastade. „On je bio punopravni maršal policije, tada, moraš to da shvatiš.”

„Tvoje crveno”, reče Džejson, „je fabulozno.”

„Znam.” Alisine usne se uvrnuše nadole. „Zar ne možeš da izdržiš jedan fiks čoveče? Pa pokušavam nešto da ti kažem. Feliksu su smanjili čin, srezali ga sa maršala na generala policije, zato što je obezbeđivao, tamo gde je mogao, da studenti u zemunicama dobiju da se okupaju, nahrane, da se popune njihove zalihe lekova, nabave vreće za spavanje. A to je činio i u radnim logorima koji su bili pod njegovom jurisdikcijom. Zato je sad samo general. Ali ostavljaju ga na miru. Učinili su mu sve što, za sad, mogu, i još uvek je na visokom položaju.”

„Ali vaš incest”, reče Džejson. „Šta ako?” On zastade; nije se mogao setiti ostatka svoje rečenice. „Ako”, reče on, i činilo se da mu je to sve; osećao je razbešnjeno žarenje koje je zapahnulo iz činjenice da je uspeo da joj prenese poruku. „Ako”, reče on opet, i unutrašnje žarenje polude od srećne razbesnelosti. Uzviknuo je glasno.

„Misliš šta ako bi maršali saznali da Feliks i ja imamo sina? Šta bi uradili?”

„Oni bi uradili”, reče Džejson. „Može čujemo neku muziku? Ili mi daj...” Njegove reči prestadoše; više nijedna mu nije ušla u mozak. „Jooo”, reče on. „Moja mama ne bi bila tamo. Smrt.”

Alis duboko uzdahnu. „O-kej, Džejstone”, reče ona. „Odustajem od pokušaja da drndam sa tobom. Dok ti se glava ne vrati.”

„Priča”, reče on.

„Da l' bi gled'o moje crteže vezivanja?”

„Šta”, reče on, „to je?”

„Crteži, veoma stilizovani, gde su ribe svezane, a muškarci...”

„Mogu da legnem?” reče on. „Noge mi ne rade. Mislim da mi je desna do meseca. Drugim rečima” – on zastade da razmisli – „slomio je ustajući.”

„Dodi.” Povala ga je, korak po korak, iz radne u dnevnu sobu. „Lezi na kauč”, reče mu. Uz silne muke, on to izvede. „Idem da ti donesem torazin, to će suzbiti mesk.”

„Izmeskalo se”, reče on.

„Da vidimo... gde sam kog vruga to strpala? Ja to retko uzimam, praktično nikad, al' ga čuvam za slučaj da se nešto ovakvo... Bog ga ubio, zar ne možeš da progutaš jednu jedinu kapsulu meska i da budeš nešto? Ja uzimam po pet odjedanput.”

„Al' ti si ogromna”, reče Džejson.

„Vratiću se; idem uz stepenice.” Alis ode jakim koracima, prema vratima koja su se nalazila nedostižno daleko; on je dugo, dugo osmatrao njeno smanjivanje – kako joj to polazi za rukom? Neverovatno, pa ona je uspela da se smanji praktično do ničeg – i evo nestala je. On pri tom oseti grdan strah. Znao je da je sad sam, bez pomoći. Ko će mi pomoći? upita se. Moram se udaljiti od ovih maraka i čašica i burmutica i crteža vezivanja i telefonskih devojaka i žabljih bataka moram da se dočepam te vrdalame moram da odletim natrag do gde znam u gradu možda kod Rut Rae ako su je pustili ili čak kod Ketii Nelson ova žena je previše za mene a i njen brat oni i njihovo dete incesta u Floridi po imenu kako?

Digao se klecavo, pipkajući tražio put dok je hodao preko ćilima iz kojeg je pri tom curilo na milione mlazića čistog pigmenta, gnječio ga je svojim ogromnim teškim cipelama, a onda je, konačno, nabasao na vrata nesigurne sobe.

Sunce. Napolje se probio.

Vrdalama.

Odhrama do nje.

Unutra je seo za kontrole, zbunjen legijama obrtne dugmadi, poluga, točkica, pedala, kazaljki. „Što ne ide?” reče glasno. „Ajde, ej!” reče on vozilu, drmajuci se napred-natrag u sedištu. „Je l' to ona mene ne pušta da idem?” upita on vrdalamu.

Ključevi. Jasno da ne može da pilotira, nema ključeve.

Njena jakna na zadnjem sedištu; svedok je bio toga. A i njena tašna velika k'o džak za poštu. Tamo, ključevi u njenom novčaniku. Tamo.

Dve longplejke. *Taverner i plavi, plavi bluz*. I najbolja od svih: *Dobar provod...* Poče da zapliće prstima i uspe nekako da podigne obe ploče u visine, pa da ih prenese na prazno sedište pored sebe. Imam dokaz ovde, uvide on. Ovde je u ovim pločama i ovde u kući. Kod nje. Moram ga naći ovde ako ću. Ga. Nigde drugde naći. Čak ni

gospodin general Feliks kako-ono-beše? neće ga neći. Ne zna. Koliko ja.

Noseći gigantske ploče on otrča natrag u zgradu – oko njega teče pejzaž i praćaka se kao vrh biča; neki visoki drvoliki organizmi žudno gutaju vazduh iz slatkog plavog neba, organizmi koji apsorbuju vodu i svetlost i jedu nijanse uz nebo... domogao se kapije, gurao je. Ni makla se nije. Dugme.

Nije ga našao.

Korak po korak. K'o u mraku. Jeste, pomisli on, u mraku sam. Ostavio je dole te daleko prevelike albume, oslonio se na zid pored kapije, polako masirao gumastu površinu zida. Ništa. Ništa.

Dugme.

Pritisnuo ga je, zgrabio ploče, stajao ispred kapije koja je neverovatno sporo škriputavo protestvujući odmicala u stranu.

Braon uniformisani čovek sa pištoljem se pojavio. Džejson reče: „Moram sam da se vratim u vrdalamu po nešto.”

„Sasvim u redu, gospodine”, reče čovek u smeđoj uniformi. „Video sam kako ste odlazili i znao sam da ćete se vratiti.”

„Da li je ona luda?” upita ge Džejson.

„Nisam u poziciji da to znam, gospodine”, reče čovek u smeđoj uniformi, uzmače i dotače štitnik svoje kape.

Prednja vrata zgrade su visila onako otvorena kako ih je ostavio. Progurao se kroz njih, spustio ciglenim stepenicama, našao se još jednom u radikalno nepravilnoj dnevnoj sobi sa tavanicom od milion kilometara visine. „Alis!” reče on. Je l' ona u sobi? Pažljivo je osmatrao na sve strane; onako kao kad je tragao za dugmetom. Tako je sad u fazama pročešljao svaki vidljiv santimetar prostorije. Na udaljenom kraju, bar sa tim zgodnim leskovim ormarićem za droge... kauč, stolice. Slike na zidovima. Lice iz jedne slike mu se kreveljilo, ali on na to nije obraćao pažnju; ne može ono da napusti zid. Kvadrofon.

Pa njegove ploče. Pusti ih.

Podizao je poklopac gramofona ali se podići nije moglo. Zašto, upita se. Zaključano? Ne, klizi u stranu. Otklizao je taj poklopac u stranu, uz groznu buku kao da ga razara. Ručka. Vreteno. Izvadi jednu svoju ploču iz omota i namesti je na uspravno vreteno. Umem ja sa ovim stvarima, reče on, uključi pojačalo, prebaci birač na

poziciju PHONO. Prekidač za aktiviranje – uvrte ga. Ručka se podiže, gramofon poče da se okreće, agonizirajućom sporošću. Šta mu je? Pogrešna brzina? Ne; on proveri. Trideset tri i jedna trećina. Mehanizam vretena se napreže i ploča pade na svoje mesto.

Bučni udar igle o početak brazde. Pucketanje prašine, škljocanje. Tipično za te stare kvadrofonske ploče. Lako dođe do pogrešne upotrebe i oštećenja; dovoljno je da i sam tvoj dah dospe direktno na ploču.

Pozadinsko šištanje. Još pucketanja.

Nema muzike.

Podigao je tonsku ručku i spustio je negde dalje na ploču. Razleže se silovit tresak kad je igla udarila o površinu; on se trže, potraži kontrolu glasnoće da to utiša. Muzike ni sad nije bilo. Nije se čulo njegovo pevanje.

Vlast koju je meskalin imao nad njim poče da se koleba; osetio je hladnu, oštru treznost. Druga ploča. Brzo je izvuče iz kartonskog i iz plastičnog omota, navuče je na vreteno, odbacujući prvu ploču.

Zvuk igle koja dospeva na plastičnu površinu. Pozadinsko šištanje i neizbežno pucketanje i škljocanje. Muzike ni sad nije bilo. Te ploče bejahu prazne.

TREĆI DEO

Moji uzdasi i griža nikad prestati neće,
jer sažaljenje, sažaljenje je nastalo;
moje tugovanje samo može postati veće.
Još samo ovo suzno trajanje mi je ostalo.

21

„Alis!” pozva Džejson Taverner jakim glasom. Odgovora nije bilo. Je l' ovo zbog meskalina, upita se on. Poče da nastupa, nezgrapno, od gramofona prema onim vratima kroz koja je Alis bila otišla. Dugi hodnik, debeli vuneni tepih. Na udaljenom kraju, stepenice sa ogradom od crnog gvožđa koje vode ka spratu.

I, drugi sprat. Foaje, u kome sa jedne strane stoji drevni sto *Hepivajt* a na njemu velika gomila primeraka časopisa *Kutija*. To je, na uvrnuti način, privuklo njegovu pažnju; ko to čita – Feliks, ili Alis, ili oboje – velikotiražni, niskokvalitetni pornografski časopis kao što je *Kutija*? On prođe i pored toga, sagledavajući još uvek – zbog meskalina, svakako – sitne detalje. Kupatilo; e tu će on nju naći.

„Alis”, reče on sumorno; znoj mu je curio sa čela niz nos i obrve; njegova pazuha bila su puna vlage i pare, od silnih emocija koje su u slapovima jurile kroz njegovo telo. „Bog ga prokleo”, reče on, obraćajući se njoj iako je nije mogao videti. „Nema muzike na onim pločama, nema mene. Lažne su. Zar ne?” Ili je to meskalin, upita se. „Moram znati!” reče. „Postigni da se čuju, ako su dobre. Da l' je pokvaren gramofon, je l' to to? Odlomljena igla ili stilus ili kako se to već zove?” Dešava se to, pomisli on. Možda klizi povrh žlebova.

Vrata, poluotvorena; on ih gurnu u širom otvoreni položaj. Spavaća soba, sa razmeštenim krevetom; a na podu madrac preko koga je bačena vreća za spavanje.

Gomilica muških stvari: pena za brijanje, dezodorans, mašinica za brijanje, tečnost za posle brijanja, češalj... bio gost pa otiš'o, pomisli Džejson.

„Ima li ikoga ovde?” povika on.

Tišina.

Tamo, napred, on vide kupatilo; delimično otvorena vrata koja su mu omogućila da vidi zapanjujuće staru kadu na obojenim lavljim šapama. Antikvitet, pomisli on, čak i njena kada je antikvitet.

Ogromnim ali neodlučnim koracima on je polako grabio hodnikom, mimo drugih vrata, do kupatila; stižući tamo, odgurnuo je vrata.

I video, na podu, skelet.

Kostur u svetlucavim crnim pantalonama, kožnoj košulji, sa opasačem od lanca na kome je kopča od kovanog gvožđa. Kostii stopala su odbacile sa sebe cipele visokih potpetica. Nekoliko čuperaka kose još se držalo za lobanju, ali ničeg drugog nije bilo: nestale su oči, nestalo je svo meso. A skelet je požuteo.

„Bože”, reče Džejson, njišući se; osetio je kako njegovo čulo vida otkazuje i kako se njegovo čulo ravnoteže pomera: pritisci u njegovom srednjem uvu su se menjali tako da se prostorija kovitlala oko njega, nečujno u neprekidnom sferičnom rotiranju. Kao kad izađeš iz onog točka koji se brzo okreće u dečjem cirkusu.

Sklopio je oči, držao se za zid, a onda, konačno, pogledao još jednom.

Ova je umrla, pomisli on. Ali kada? Pre sto hiljada godina? Pre nekoliko minuta?

Zašto je umrla, upita se.

Je li to meskalin? Koji sam ja uzeo? Je li ovo realno? Realno je.

Saginjući se, dotakao je kožnu košulju sa resama. Koža je na dodir bila glatka i meka; nije istrunula. Vreme nije ni dotaklo njenu odeću; u tome je postojao neki smisao, ali on nije znao kakav. Samo ona, pomisli on. Sve drugo u kući je isto kako je bilo. Znači ne može biti da je to dejstvo meskalina na mene. Ali ne mogu biti siguran, pomisli on.

U prizemlje. Ispadaj napolje.

Pojurio je ogromnim koracima, ali krivudavo, hodnikom; još uvek je bio u procesu ustajanja, dizanja na noge, tako da je trčao presamićen duboko, kao majmun neke neobične vrste. Dočepao se crne gvozdene ograde, silazio sve po dva-tri stepenika odjednom, spotaknuo se, pao, zadržao se i uzdigao u uspravni položaj. U njegovim prsima srce je radilo mukotrpno, a njegova prenapregnuta pluća su se naduvavala i praznila poput meha.

Zasprinta i istog trena se nađe na izlaznim vratima – onda, iz razloga njemu nejasnih, no nekako važnih, dograbi one dve gramofonske ploče, nabii ih u omotnice, i iznese ih sa sobom kroz ulazna vrata kuće, napolje, na blistavo toplo podnevno sunce.

„Odlazite, gospodine?” upita smeđe uniformisani privatni policajac, videći Džejsona koji je tu stajao i teško disao.

„Muka mi je”, reče Džejson.

„Žao mi je da to čujem, gospodine. Mogu li vam nešto doneti?”

„Ključeve za vrdalamu.”

„Gospođica Bakman ih obično stavlja u pregradu”, reče pandur.

„Pogledao sam”, reče Džejson zadihano.

Policajac reče: „Idem ja umesto vas da pitam gospođicu Bakman.”

„Ne”, reče Džejson, a onda pomisli, ako se radi o meskalinu onda je sve u redu.

„Ne?” reče policajac, čiji se izraz lica odjednom promenio. „Ostanite gde ste”, reče. „Ne prilazite toj vrdalami.” Obrte se u mestu i strelovito odjuri prema kući.

Džejson pojuri sprintom preko trave, do asfaltnog kvadrata i parkirane vrdalame. Ključevi; da li su u starteru? Nisu. Njena torbica. On je zgrabi i izruči sve na sedište. Hiljadu stvari, ali ključeva nigde. A onda ga smrvi promukli vrisak.

Na ulaznim vratima kuće pojavi se policajac, lica izobličena. Refleksno se postavi malo ukoso, podiže pištolj i, stežući ga obema šakama, opali prema Džejsonu, ali pištolj se pomicao tamo-amo, jer je policajac suviše drhtao.

Ispuzavši na suprotna vrata vrdalame, Džejson glavačke srljnu preko debelog, mokrog travnjaka, prema obližnjim hrastovima.

Opet pandur opali. Opet promaši. Džejson ga začu kako psuje; policajac potrča, nastojeći da se približi Džejsonu, onda se iznenada okrete i pojuri natrag u kuću.

Džejson stiže do drveća. Probijao se kroz suvo žbunje, lomeći grančice svojim naletom. Visoki zid od ćerpiča... i šta je Alis bila rekla? Polomljene flaše zacementirane odozgo? Vukao se duž podnožja zida, boreći se sa gustim žbunjem, a onda se odjednom našao pred polomljenim drvenim vratima; visila su poluotvorena, a onostran njih video je druge kuće i ulicu.

Nije ono bilo zbog meskalina, uvide. I pandur je video isto. Nju kako leži tamo. Drevni kostur. Kao da je bila mrtva tokom svih ovih godina.

Na suprotnoj strani ulice jedna žena je, držeći mnoštvo paketa u rukama, otključavala vrata svojih flip-flap kola.

Džejson pređe ulicu, prisiljavajući svoj um da radi, prinuđujući ostatke meskalina da odu. „Gospođice”, reče on, boreći se za vazduh.

Trgnuvši se, žena diže pogled. Mlada, zdepaste i teške građe, ali sa divnom crvenomrkom kosom.

„Da?” reče ona nervozno, odmeravajući ga.

„Dali su mi toksičnu dozu neke droge”, reče Džejson, trudeći se da mu glas bude postojan. „Da li biste me odvezli u bolnicu?”

Ćutanje. I dalje je zurila u njega širom otvorenih očiju; nije govorio ništa – samo je stajao, dahtao i čekao. Da ili ne; moralo je biti ili jedno ili drugo.

Nabito građena devojka kestenjaste kose reče: „Ja – nisam baš neki vozač. Dozvolu sam dobila pre samo nedelju dana.”

„Voziću ja”, reče Džejson.

„Ali ja neću da budem unutra.” Ustuknula je, stežući puno naručje paketa loše obmotanih smeđom hartijom. Verovatno je pošla ka pošti.

„Mogu li dobiti ključeve?” reče on: pružio je šaku. Čekao.

„Ali mogli biste pasti u nesvest, a onda moj flip-flap...”

„Onda pođite sa mnom”, reče on.

Dala mu je ključeve i uvukla se na zadnje sedište flip-flapa. Džejson, čije je srce pulsiralo s olakšanjem, sede za volan, ćušnu ključ u starter, upali motor, i već sledećeg trenutka flip-flap je lepetao kroz nebo, maksimalnom brzinom od šezdeset pet kilometara na sat. Bio je to, primeti on iz nekog čudnog razloga, vrlo jeftin model flip-flapa: Fordov grejhaund. Za one koji ekonomišu. I to ne nov.

„Da li vas mnogo boli?” upita devojka nervozno; u njegovom retrovizoru njeno lice je i sad ispoljavalo nervozu, čak i paniku. Ova situacija bila je iznad njenih moći.

„Ne!” reče on.

„Koja je droga bila?”

„Nisu rekli.” Meskalin je već bio skoro sasvim istrošen; bogu hvala što njegova šestičja filozofija ima snage da se izbori sa meskalinom: nije mu se ni najmanje dopadala pomisao da se kroz podnevni saobraćaj Los Anđelesa probija sporim flip-flapom i to još

ufiksiran meskalinom. I to, pomisli on ogorčeno, ufiksiran velikom količinom. Nasuprot tome što je kazala.

Ona. Alis. Zašto su ploče blankirane, pitao se u sebi. Te ploče – gde su? Pogledao je oko sebe, prestravljen. Uh. Tu na sedištu pokraj njega; automatski ih je tu bio gurnuo dok je ulazio u flip-flap. Znači ploče su o-kej. Mogu da pokušam da ih pustim na nekom drugom gramofonu.

„Najbliža bolnica”, reče zdepasta devojka, „je Sent Martins na uglu Trideset pete i Websterove. Mala je, ali išla sam tamo da mi uklone jednu bradavicu sa ruke, i činilo se da su veoma savesni i ljubazni.”

„Idemo tamo”, reče Džejson.

„Je l' vam bolje ili lošije?”

„Bolje.”

„Izašli ste iz kuće Bakmanovih?”

„Jesam.” Klimnuo je glavom.

Devojka reče: „Je l' istina da su oni brat i sestra, gospodin i gospođa Bakman? Mislim...”

„Blizanci”, reče on.

„To razumem”, reče devojka. „Ali, znate, čudno je; kad ih vidite zajedno, kao da su muž i žena. Ljube se, drže se za ruke, on je vrlo predusretljiv prema njoj, ali ponekad se užasno svađaju.” Devojka je ćutala trenutak, a onda, naginjući se napred, rekla: „Zovem se Meri En Dominik. A vi?”

„Džejson Taverner”, obavesti je on. Mada to savršeno ništa nije vredelo. Posle svega. Posle jedinog trenutka u kome se činilo da – ali onda se devojčine reči probiše u njegove misli.

„Ja sam grnčarka”, reče ona stidljivo. „Nosim ove ćupove na poštu da bi ih poslala prodavcima u severnoj Kaliforniji, naročito Gampovoj u San Francisku i Frejzerovoj u Berkliju.”

„Dajete li dobre radove?” upita on; njegova svest, njegove intelektualne sposobnosti, ostajale su i sad fiksirane u vremenu, pričvršćene za onaj tren kad on otvara vrata kupatila i vidi nju – vidi ono – na podu. Jedva je čuo glas gospođice Dominik.

„Pokušavam. Ali nikad se na zna. U svakom slučaju, ćupovi se prodaju.”

„Imate jake ruke”, reče on, nemajući šta bolje da kaže; reči su i sad izlazile iz njega polu refleksno, kao da ih izgovara koristeći samo neki fragment svog uma.

„Hvala”, reče Meri En Dominik.

Ćutanje.

„Prošli ste bolnicu”, reče Meri En Dominik. „Ostala je levo, malo iza nas.” U njen glas ponovo se uvukla njena prvobitna brižnost. „Da li stvarno tamo idete ili je ovo nešto...”

„Ne plašite se”, reče on, ali sad je dobro pazio šta govori; upotrebio je svu svoju sposobnost da postigne ton koji će biti ljubazan i ospokojavajući. „Nisam odbegli student. Niti begunac iz logora za prinudni rad.” Okrenuo je glavu i pogledao njoj pravo u lice. „Ali jesam u nevolji.”

„Znači niste uzeli toksičnu drogu.” Njen glas je bio drhtav. Činilo se kao da joj se konačno dešava ono čega se celog života najviše plašila.

„Spustiću nas”, reče on. „Da biste se osećali bezbednije. Meni je ovo dovoljno daleko. Molim ne otkaćinžite se; neću vas povrediti.” Ali devojka je sedela potpuno ukočeno, prestravljena, čekajući – pa, ne znajući, ni ona ni on, šta.

Na jednoj raskrsnici, i to prometnoj, sleteo je na trotoar, i brzo otvorio vrata. A onda je, vođen nekim impulsom, ostao još jedan trenutak u flip-flapu, okrenut još uvek ka njoj.

„Molim vas izađite”, reče ona uzdrhtalim glasom. „Ne mislim da budem neučtiva, ali stvarno se bojim. Čovek čuje o onim studentima koji polude od gladi i nekako se probiju kroz barikade oko kampusa...”

„Slušaj me”, reče on oštro prekidajući tok njenog govora.

„U redu.” Smirila se, i, držeći ruke na gomili paketa, poslušno – i uplašeno – čekala.

Džejson reče: „Ne bi trebalo da se tako lako prepuštaš strahu. Inače će život biti pretežak za tebe.”

„Vidim.” Klimnula je glavom smerno, slušajući i pazeći kao da je na času, u srednjoj školi.

„Da li se uvek plašiš neznanaca?” upita je.

„Pa valjda.” Opet je klimnula glavom; ovoga puta je i ostala sagnute glave, kao da ju je on nešto ukorio. Što na neki način i jeste.

„Strah”, reče Džejson, „može da te navede na veći broj pogrešnih postupaka nego mržnja ili ljubomora. Ko je obuzet strahom, taj se ne prepušta životu u celosti; zbog straha, uvek jednim delom svog bića ostaje povučen.”

„Mislim da znam na šta mislite”, reče Meri En Dominik. „Jednog dana, pre oko godinu dana, počelo je to užasno lupanje po mojim vratima, i ja sam otrčala u kupatilo i zaključala se i pravila sam se kao da lupanja nema, zato što sam mislila da neko pokušava da provali unutra... a kasnije sam saznala da se ženi iz stana iznad mog zaglavila ruka u sudoperi – ona ima onu vrstu koja se zove *Dispozal* – dakle nož joj je upao u izlaz sudopera a ona je gurnula ruku unutra da ga dohvati i ruka joj se zaglavila. I to je bio njen sinčić na vratima...”

„Znači razumeš o čemu govorim”, reče Džejson.

„Da. Volela bih da nisam takva. Stvarno bih volela. Ali još uvek jesam.”

Džejson reče: „Koliko imaš godina?”

„Trideset dve.”

Ovo ga je iznenadilo; izgledala je daleko mlađa. Očigledno, nikada nije stvarno odrasla. Osetio je saosećanje prema njoj; kako joj je moralo biti teško da mu prepusti flip-flap. A njena strahovanja su se obistinila u jednom pogledu: on njenu pomoć nije tražio iz onih razloga koje je naveo.

Rekao joj je: „Ti si veoma dobra osoba.”

„Hvala”, reče ona revnosno. Smerno.

„Vidiš onaj kafić tamo preko?” reče on, pokazujući jednom rukom tamo. Želim da pričam sa tobom.” Moram s nekim da pričam, sa bilo kim, razmišljao je, inače ću, bio ili ne bio šestak poludeti.

„Ali”, bunila se ona brižno, „moram da dostavim pakete na poštu pre dva, da bi mogli ući u popodnevnu isporuku za oblast Zaliva.”

„Onda uradimo prvo to”, reče on. Posežući ka starteru, izvuče ključ, i dade ga njoj. „Ti vozi. Koliko god sporo želiš.”

„Gospodine... Taverner”, reče ona. „Samo želim da budem ostavljena na miru.”

„Ne”, reče on. „Ne treba da budeš sama. To te ubija, pokopava te. Sve vreme, svakog dana, treba da budeš negde sa ljudima.”

Tišina. Onda Meri En Dominik reče: „Ta pošta je na uglu Četrdeset devete i Fultonove. Da li bi mogao ti da voziš? Ja sam nešto nervozna.”

Njemu se činilo da je ovo velika moralna pobeda; bio je zadovoljan. Uzeo je opet ključ u ruke i oni se ubrzo nađoše na putanji ka raskršću Četrdeset devete i Fultonove.

22

Sedeli su, kasnije u jednom separeu u tom kafiću, koja je bila mesto čisto i privlačno, sa mladim kelnericama i razumno opuštenim gostima. Iz džuboksa je bubnjala pesma Luisa Pande *Sećanje na tvoj nos*. Džejson je naručio samo kafu; gospođica Dominik voćnu salatu i ledeni čaj.

„Koje to dve ploče nosiš?” upita ona.

Dodao joj ih je.

„Šta, pa to su tvoje ploče. Ako si ti Džejson Taverner. Je l' jesi?”

„Jesam.” Bar u to je bio siguran.

„Ne verujem da sam ikada čula tvoje pevanja”, reče Meri En Dominik. „Rado bih, ali obično ne volim pop-muziku; volim one velike narodne pevače iz starih vremena, kao što je bila Bafi Sent Mari. Nikog danas nema ko bi mogao pevati kao Bafi.”

„Slažem se”, reče on trezno. Njegov um se opet vraćao na onu kuću, ono kupatilo, bekstvo od onog frenetičnog smeđe uniformisanog žace. Nije bilo od meskalina, reče on sebi još jednom. Jer i taj pandur je video.

Ili je video nešto.

„Možda nije video ono što sam je video”, reče on naglas. „Možda ju je samo video kako leži tamo. Možda je pala. Možda...” On pomisli da bi možda trebalo da se vrati.

„Ko nije video šta?” upita Meri En Dominik, a onda je obli blistavo skerletno crvenilo. „Nisam mislila da zabadam nos u tvoj život; kazao si da si u nevolji, a vidim da imaš na umu nešto teško što te opsega.”

„Moram biti siguran”, reče on „šta se stvarno dogodilo. Sve je tamo u toj kući.” I na ovim pločama, pomisli on.

Alis Bakman je znala za moj TV program. Znala je za moje ploče. Znala je koja je bila veliki hit; tu je posedovala. Ali...

Na pločama nije bilo muzike. Odlomljena igla, vraga – nekakav zvuk, makar i izobličen, morao se probiti. Predugo je on rukovao gramofonima i pločama a da to ne bi znao.

„Ti si sumorna osoba”, reče Meri En Dominik. Iz svoje male platnene torbe izvukla je naočare i počela marljivo da čita biografski materijal na poledini omotnice.

„Ono što mi se desilo”, reče Džejson sažeto, „učinilo me je sumornim.”

„Ovde piše da imaš TV program.”

„Tako je.” Klimnuo je glavom. „Utorkom uveče u devet. Na NBC.”

„Onda si stvarno slavan. Ja ovde sedim i pričam sa slavnim čovekom za koga bi trebalo da znam. Kako se osećaš zbog ovog... mislim, što nisam uvidela ko si kad si mi rekao svoje ime?”

Slegnuo je ramenima. I osetio se ironično zabavljenim.

„Da li bi u džuboksu mogla biti neka tvoja ploča?” Uperila je prst prema šarenoj vavilonsko-gotskoj strukturi u udaljenom uglu.

„Možda”, reče on. Bilo je to dobro pitanje.

„Idem da pogledam.” Gospođica Dominik je ispecala jedan polu-petak iz džepa, iskliznula iz separea, i prešla na drugi kraj kafića, gde se zapiljila u naslove i imena umetnika na listi džuboksa.

Kad se vrati biće manje impresionirana mojom ličnošću, mozgao je Džejson. Znao je kako deluje jedno izostavljanje: ako se ne manifestuješ svuda, na svakom radio aparatu, gramofonu, džuboksu, televizoru, i svakoj muzičkoj prodavnici u univerzumu, magični oreol se ruši.

Vratila se smešeći se. *Jebada o nigde ničemu*”, reče ona, sedajući opet. „Trebalo bi da se začuje sad, kao sledeća pesma.”

U magnovenju se našao na nogama i na drugom kraju kafića, uz džuboks.

Bila je u pravu. Pesma pod B4. Njegov najnoviji hit, *Jebada o nigde ničemu*, sentiš numera. A mehanizam džuboksa je već počeo da namešta tu ploču.

Sledećeg trenutka njegov glas, omekšan kvadro-zvučnim izvorima i eho-komorama, ispuni prostor.

Ošamućen, vratio se u separe.

„Zvučiš divno”, reče Meri En, možda iz ućivosti – ako se ima u vidu njen ukus – kad je pesma bila gotova.

„Hvala.” Bio je to on, dakako. Žleb na toj ploči nije prazan.

„Stvarno si nešto izuzetno”, reče Meri En sa entuzijazmom.

Džejson jednostavno reče: „Dugo sam radio na tome.” Bila je, sudeći po zvuku njenih reči, iskrena.

„Da li ti je krivo što ranije nisam čula za tebe?”

„Ne.” Otresao je glavom, još uvek ošamućen. Ona svakako nije bila jedina koja nije čula za njega, kao što su događaji tokom proteklih dva dana – dva dana? zar samo toliko? – pokazali.

„Mogu li – da naručim još nešto?” upita Meri En. Oklevala je. „Sve sam pare dala za marke, i...”

„Ja plaćam”, reče Džejson.

„Šta misliš, kakav bi bio kolač sa sirom i jagodama?”

„Bio bi izvrstan”, reče on, momentalno razonođen njome. Kako je iskrena, kakvim brigama obuzeta... ima li ona ikakvog mladića, zapitao se. Verovatno ne... Ona živi u svetu ćupova, gline, smeđe hartije za zamotavanje, problema sa svojim starim fordicom grejhaundom, i, u pozadini, sa stereo glasovima velikana iz starih vremena: Džudi Kolins i Džoan Baez.

„Da li si ikad slušala Heder Hart?” upita on. Blago.

Njeno čelo se namreška. „Ja – ne pamtim sigurno. Je li ona folk pevačica, ili...” Njen glas se rasplinu u ćutanju; izgledala je tužna. Kao da je osećala da podbacuje u nečemu što se od nje očekuje, ne zna ono što svaka razumna osoba zna. Osećao je saosećanje prema njoj.

„Balade”, reče Džejson. „Kao moje.”

„Je l' možemo da čujemo tvoju ploču ponovo?”

On predusretljivo ode do džuboksa i podesi ga za još jedno sviranje.

Ovoga puta se činilo da Meri En ne uživa u pesmi.

„Šta ti je?” upita on.

„Ma”, reče ona, „uvek kažem sebi da sam kreativna; stvaram grnčariju, i tako to. Ali ne znam da li moji radovi uopšte išta vrede. Ne znam po čemu da to ocenim. Ljudi mi kažu...”

„Ljudi ti kažu sve. Od toga da si bezvredna do toga da si neprocenjivo vredna. Najgore i najbolje. Uvek dopireš do nekoga ovde” – on kucnu po slanicu – „ali ne i do nekoga tamo.” Sad kucnu po njenoj činiji sa voćnom salatam.

„Ali mora postojati neki način...”

„Postoje eksperti. Možeš da slušaš njih, njihove teorije. Uvek oni imaju teorije. Pišu duge članke i diskutuju o tvojoj muzici, sve do prve ploče, one koju si snimio pre devetnaest godina. Upoređuju tvoje ploče za koje čak i ne pamtiš da si ih snimio. A TV kritičari...”

„Ali biti primećen.” Njene oči opet, nakratko, zasijaše.

„Izvini”, reče on, ustajući još jednom. Nije više mogao da čeka. „Moram da telefoniram. Nadam se da ću se odmah vratiti. Ako se ne vratim...” – položio je ruku na njeno rame, na njen pleteni beli džemper, koji je verovatno sama napravila – „bilo je prijatno sresti se sa tobom.”

Zbunjena, posmatrala ga je na svoj beskrvni, poslušni način dok se laktao da bi sebi načinio put do zadnjeg dela kafića, gde se nalazila telefonska kabina.

Zatvoren u telefonsku govornicu, pročitao je, sa tablice telefonskih brojeva za hitne potrebe, broj Policijske akademije Los Anđelesa, ubacio novčić i odabrao taj broj.

„Želeo bih da govorim sa policijskim generalom Feliksom Bakmanom”, reče on; nije se iznenadio kad je čuo da se njegov glas tresse. Psihološki je sa mnom gotovo, uvide on. Sve što se dogodilo... sve do ove ploče na džuboksu – sve je to bilo prokleta previše za mene. Jednostavno sam uplašen. I dezorijentisan. Znači moguće je, pomisli on, moguće je da se meskalin ipak nije sasvim istrošio. Ali jesam vozio taj flip-flap dobro; to nešto znači. Jebena droga, pomisli on. Uvek si siguran da te je tresnula, ali nikad nisi siguran da te je napustila, ako te uopšte ikad napusti. Oštetiti te za sva vremena, ili bar tako misliš; ne možeš biti siguran. Možda nikad ne odlazi. Pa ti kažu, ej, čoveče, izgoreo ti mozak, a ti kažeš, možda. Ne možeš biti siguran da jeste ni da nije. A sve zato što si maznuo samo jedan fiks, ili samo jedan fiks previše, nečega za šta je neko rekao, ej ovo će te lansirati.

„Ja sam gospođica Bison”, zazvuča jedan ženski glas u njegovom uvu. „Asistentkinja gospodina Bakmana. Mogu li vam pomoći?”

„Pegi Bison”, reče on. Udahnulo je duboko i drhtavo rekao: „Ovde Džejson Taverner.”

“A, da, gopodin Taverner. Šta ste želeli? Da nije nešto vaše ostalo ovde?”

Džejson reče: „Želim da govorim sa generalom Bakmanom.”

„Bojim se da je gospodin Bakman...”

„Radi se o Alis”, reče Džejson. .

Ćutanje. Onda: „Samo trenutak, molim, gospodine Taverner. Pozvoniću gospodinu Bakmanu i videću da li se može osloboditi na trenutak.”

Škljocanje. Pauza. Još tišine. Onda se linija otvori.

„Gospodine Taverner?” nije to bio general Bakman. „Ja sam Herbert Meim, šef personala generala Bakmana. Koliko čujem, rekli ste gospođici Bison da je to nešto u vezi sa gospođicom Alis Bakman, sestrom gospodina Bakmana. Iskreno govoreći, rado bih vas zapitao koje su zapravo te okolnosti pod kojima se dogodilo da upoznate gospođicu...”

Džejson okači slušalicu. I vrati se, ništa ne videći, do separea, gde je Meri En sedela i jela svoj kolač sa jagodama i sirom.

„Ipak si se vratio”, reče ona vedro.

„Kakav je”, reče on, „kolač sa sirom?”

„Malo premastan.” Dodala je: „Ali dobar.”

Opet je seo, mračno raspoložen. Pa dobro, učinio je najbolje što je mogao da se probije do Feliksa Bakmana. Da mu kaže o Alis. Ali – šta je mogao reći, posle svega? Ova uzaludnost svega, ovaj večni neuspeh njegovih namera i napora... pa sam još i oslabljen, pomisli on, onim što mi je dala, onom kapsulom meskalina.

Ako je to bio meskalin.

Time se otvorila nova mogućnost. Nije imao dokaza, nikakav dokazni materijal, da se u kapsuli koju mu je Alis dala nalazio baš meskalin. Moglo je biti ma šta. Na primer, otkud to da meskalin dolazi iz Švajcarske? To nije logično: Švajcarska, to zvuči kao sintetsko a ne organsko poreklo, produkt laboratorije. Možda neka nova višekomponent-nakultna droga. Ili nešto ukradeno iz policijskih laboratorija.

Ploča *Jebada onigde ničemu*. Šta ako mu se zbog droge učinilo da je čuje. I da vidi natpis u džuboksu. Ali čula ju je i Meri En Dominik; štaviše ona ju je i otkrila.

Ali one dve prazne ploče. Šta je s njima?

Dok je sedeo duboko uronjen u misli, nad njega se naže neki pubertetlija u T-majci i farmerkama i promumla: “E, vi ste Džejson Taverner, zar ne?” Pružio mu je hemijsku olovku i list hartije. „Mogu li dobiti vaš autogram, gospodine?”

Iza tog dečaka stajala je jedna zgodna mala crvenokosa tinejdžerka, bez brushaltera, u belom šorcju; osmehnula se uzbuđeno i rekla: „Uvek vas uhvatimo utorkom uveče. Fantastični ste. A izgledate stvarno, izgledate mislim u stvarnom životu kao što ste na ekranu sem što ste u stvarnom životu više kao, znate, pocrnili u licu.” Njene nabrekle bradavice su poskakivale.

Ošamućeno, čistom navikom, on se potpisa. „Hvala narode”, reče im; bilo ih je sad ukupno četvoro.

Čavrljajući između sebe, četvoro mladih odoše. Sad su ljudi iz obližnjih separea bacali poglede ka Džejsonu i zainteresovano mrmrljali između sebe. Kao i uvek, reče on sebi. Ovako je bilo do juče. *Moja realnost se vraća malo po malo*. Osetio je nesavladivo, divlje olakšanje. To je ono što on poznaje; to je njegov stil života. Izgubio ga je nakratko ali sada – konačno, pomisli on, počinje da mu se vraća!

Heder Hart. Sad je mogu pozvati, pomisli on. I prodreti do nje. Neće misliti da sam uvrnuti fan.

Možda ja postojim samo dok uzimam tu drogu. Tu drogu, koja god bila, koju mi je Alis dala.

U tom slučaju moja karijera, pomisli on, svih tih dvadeset godina, sve je to samo retroaktivna halucinacija kreirana drogom.

Evo šta se dogodilo, razmišljao je Džejson Taverner: *dejstvo droge je popustilo*. Alis je prestala – ili je neko prestao – da mi daje drogu, i ja sam se probudio, sagledao realnost, tamo, u onoj dronjavoj, otrcanoj hotelskoj sobi sa naprslim ogledalom i vašljivim madracom. I ostao sam u realnosti sve do maločas, kad mi je Alis dala novu dozu.

Nije ni čudo što je znala za mene, za moj TV šou utorkom uveče, pomisli on. Alis je svojom drogom to sve i stvorila. A ona dva albuma – rekviziti pomoću kojih je ojačala halucinaciju.

Isuse Hriste, pomisli on, da li je to to?

Ali, pomisli on, one pare sa kojima sam se probudio u hotelskoj sobi, čitav svežanj novčanica. Refleksno se potapša po prsima, oseti debljinu i egzistencijalnost svežnja koji je još uvek bio tu. Ako u svom stvarnom životu sanjam ufiksiran u vašljivim hotelima u kvartu Vots, otkud mi tolike pare?

Sem toga bio bih tada u pandurskim kartotekama, i u svim drugim bankama podataka širom sveta. Ne kao slavni zabavljač, nego kao dronjava ništarija koja je visinu dostizala jedino pomoću pilula iz flaše. Bog zna koliko dugo. Možda već godinama uzimam tu drogu.

Alis je rekla da sam već boravio u toj kući, seti se on.

I to je evidentno, zaključio on. Morao sam, da bih dobijao svoju dozu.

Možda sam i ja samo jedan od mnogih ljudi koji žive sintetičkim životima popularnosti, para i moći zahvaljujući kapsulama. A uistinu dele hotelske sobičke sa insektima i pacovima. U buvarama. Otpad, ološ. Ukupna vrednost nula. Ali, u međuvremenu, sanjaju.

„E stvarno si se zadubio u neke mrke teme”, reče Meri En. Dokrajčila je svoj kolač sa sirom; činilo se da je sad sita. I srećna.

„Čuj”, reče on promuklo. „Da li je moja ploča stvarno u tom džuboksu?”

Njene oči se raširiše; pokušala je da shvati. „Kako to misliš? Slušali smo je. I ona stvarčica na kojoj piše šta ima, i na tome je. Džuboksovi nikad ne greše.”

On izvuče novčić. „Idi pusti je ponovo. Namesti da svira triput.”

Ona poslušno i naglo pođe sa svoje stolice, u prolaz između separea, pa hitro do džuboksa; pri tom je njena duga, divna kosa poskakivala po njenim obilatim plećima. Uskoro je čuo zvuke svog velikog hita. A ljudi u separeima i za šankom su mu klimali glavama i smeškali mu se, prepoznajući ga: znali su da to on peva. Njegova publika.

Kad se pesma završila, začulo se, tu i tamo među ljudima u kafiću, malo aplauza. Razvlačeći lice, refleksno, u osmeh, on im je, kao profesionalac, potvrdio da je svestan njihovog prepoznavanja i odobravanja.

„Tamo se nalazi”, reče on, kad pesma počne iznova. Divljom snagom je stisnuo pesnicu, a onda lupio po plastičnom stolu koji ga

je razdvajao od Meri En Dominik. „Prokleo je bog, tu je.”

Sa nekim čudnim zaokretom duboke, intuitivne, ženske želje da mu pomogne, Meri En reče: “A tu sam i ja.”

„Ne nalazim se u otrcanoj hotelskoj sobi na nekom ležaju zanesen u snove”, reče on promuklo.

„Ne, ne nalaziš se.” Njen ton je bio nežan i brižan. Jasno se videlo da je zabrinuta za njega. Zbog njegove panike.

„Opet sam stvaran”, reče on. „Ali ako se to moglo dogoditi jednom, i trajati dva dana... Ovako nestajati i nastajati, izbledeti pa se opet pojaviti...”

„Možda bi trebalo da pođemo”, reče Meri En sa zebnjom.

To mu razbistri um. „Izvini”, reče on, u želji da je ospokoji.

„Samo hoću da kažem da ljudi slušaju.”

„Ništa im neće faliti”, reče on. „Neka slušaju; neka vide kako čovek nosi svoje brige i nevolje sa sobom čak i kad je svetska zvezda.” Ipak ustade. „Kuda želiš da pođeš” upita je. “U svoj apartman?” To je značilo vraćati se na mesto već pređeno, ali on se osećao dovoljno optimistički da taj rizik prihvati.

„Moj apartman?” zamuca ona.

„Misliš li da bih te povredio?”

Neko vreme je sedela i nervozno razmišljala. “N-ne”, reče najzad.

„Gramofon imaš?” upita on. “U stanu?”

„Da, ali ne mnogo dobar, samo stereo. Ali radi.”

„O-kej”, reče on, gurkajući je duž prolaza, prema kasi. „Ajmo.”

23

Meri En Dominik je svojeručno ukrasila zidove i plafon svog slana. Divne, jake, bogate boje; osvrtao se, impresioniran. U dnevnoj sobi je bilo samo nekoliko umetničkih predmeta, ali oni su oko sebe širili moćnu lepotu. Keramički predmeti. On podiže jednu divnu plavo glaziranu vazu i poče da je proučava.

„To sam ja napravila”, reče Meri En.

„Ova će se vaza”, reče on, „pojavit u mojoj emisiji.”

Meri En je zurila u njega, obuzeta divljenjem.

„Neće dugo proći, a ova će vaza bili sa mnom. Zapravo” – ovo je mogao da vizuelizuje – „jedna velika numera u studiju će biti, gde se ja pojavljujem iz ove vaze pevajući, kao neki magični duh vaze.” On diže plavu vazu visoko, jednom rukom, okrećući je. „Biće, *Jebada o nigde ničemu*”, reče on. „I tvoja karijera će otpočeti.”

„Možda bi trebalo da je držiš sa obe ruke”, reče Meri En sa nelagodnošću.

Jebada o nigde ničemu, pesma koja nam je donela više priznanja...” Vaza mu izmače iz prstiju i pade na pod. Meri En se bacila napred, ali prekasno. Vaza je prsla na tri komada i ostala na podu kraj Džejsonove cipele; ivice vaze bejahu sad grube, neglazirane, blede, nepravilne, bez umetničke vrednosti.

Proteče duga tišina.

„Mislim da mogu da je popravim”, reče Meri En. Nije mu padalo na um šta bi mogao kazati. „Najneprijatnija stvar koja se meni u društvu ikad dogodila”, reče Meri En, „bila je jednom kad sam bila sa mojom mamom. Vidiš, moja mama je patila od jednog progresivnog oboljenja bubrega koje se zove Brajtova bolest; dok sam ja bila mala, ona je zbog toga uvek išla po bolnicama i uvek je ubacivala u razgovor kako će ona umreti od te bolesti a meni onda neće biti žao – kao da bi bila moja krivica – a ja sam joj stvarno verovala da će jednog dana umreti, ali ja sam odrasla i otišla iz kuće a ona još nije umrla. I ja sam nekako zaboravila na nju: imala sam svoj život, i bila

sam zauzeta svojim poslovima. I tako sam, prirodno, zaboravila i na njeno prokletu oboljenje bubrega. I onda ti ona jednog dana dođe u posetu, ne ovde nego u moj prethodni apartman, i počne stvarno da me gnjavi, samo sedi i pripoveda sve svoje muke i jade i tako dalje i tako dalje... I konačno ja kažem, 'Moram da odem da kupim nešto za ručak' i zbrišem u prodavnicu. Moja mama je hramala za mnom do prodavnice, i usput mi saopštila da su joj oba bubrega već toliko propala da moraju biti izvađeni, te će ona zato biti primljena u bolnicu i tako dalje, i pokušaće da joj ugrade veštački bubreg ali taj verovatno neće raditi. Znači priča ona meni to, kako se konačno ostvarilo: sad će stvarno umreti, kao što je oduvek i govorila... i iznenada ja dižem pogled i shvatam da sam u supermarketu, kod tezge za meso, i da dolazi taj stvarno ljubazni prodavač koga sam poznavala; e, on me pozdravi i kaže, 'Šta biste voleli danas, gospođice?' a tek ti ja: 'E pa ja bih za ručak pitu od bubrega.' To sam rekla. 'Jednu veliku, ogromnu pitu od bubrega, onako isitnjenu i nežnu unutra, pa vruću da se puši, i punu finih sokova.' Bilo je neprijatno. 'Za koliko osoba?' pita on. A mama me samo gleda onako malo jezivo. Stvarno nisam znala kako da se izvučem kad sam već počela. Na kraju sam stvarno i kupila pitu od bubrega, ali radi toga sam morala da odem u odeljenje delikatesa, pita je u konzervi, iz Engleske. Mislim da sam platila četiri dolara za nju. Bila je vrlo ukusna."

„Ja ću platiti za vazu”, reče Džejson. „Koliko tražiš za nju?”

Ona sa oklevanjem reče: „Pa, kad prodajem prodavnicama dobijam pare po velikoprodajnim cenama. Ali tebi bih morala da naplatim po maloprodajnoj ceni zato što ti nemaš velikoprodajni broj, tako da...”

On izvuče svoj novac. „Maloprodajno”, reče.

„Dvadeset dolara.”

„Mogu da te ubacim na drugi način”, reče on. „Treba nam samo odgovarajući pristup. Kako bi bilo ovo: pokažemo publici neku neprocenjivu vazu iz antike, recimo iz Kine iz petog veka, i tu će iskoračiti muzejski ekspert, uniformisan, i potvrditi autentičnost. A onda ti sediš za svojim točkom onamo – proizvodiš jednu vazu pred očima publike, i mi im pokažemo da je tvoja vaza bolja.”

„Ne bi bila bolja. Rana kineska keramika je...”

„Pokazaćemo im; nateraćemo da veruju. Ja svoju publiku poznajem. Tih trideset miliona ljudi zauzima stav na osnovu mojih reakcija; biće zumiranje na moje lice, i moja reakcija će se videti.”

Niskim tonom, Meri En reče: „Ne mogu ja da se popnem tamo na pozornicu gde bi me snimale sve te TV kamere; ja sam... tako... se ugojila. Narod bi se smejao.”

„Koliko ćeš eksponiranosti dobiti. Tržišta. Muzeji i prodavnice će znati tvoje ime i tvoju robu, kupci će izlaziti iz svojih crvljivih rupa.”

Meri En tiho reče: „Ostavi me na miru, molim te. Veoma sam srećna. Znam da sam dobra keramičarka; znam da prodavnice, one dobre, vole moju robu. Zar sve mora biti grandiozno, uz učešće hiljada glumaca? Zar ne mogu da živim svojim malim životom onako kako ja želim?” Zurila je ukočeno u njega, a glas joj se jedva čuo. „Ne vidim šta je tebi donela sva ta tvoja eksponiranost i slava – maločas u kafeteriji rekao si mi, 'Da li je moja ploča stvarno u tom džuboksu?' Plašio si se da nije; bio si daleko nesigurniji nego što ću ja ikad biti.”

„Govoreći o tome”, reče Džejson, „voleo bih da čujem ove dve ploče na tvom gramofonu. Pre nego što pođem.”

„Bolje da ih ja pustim”, reče Meri En. „Moj gramofon je malčice nesiguran.” Uze mu dve ploče i dvadeset dolara; Džejson ostade stojeći kao i dotad, pokraj komada razbijene vaze.

Tako čekajući, začu dobro znanu muziku. Njegov najbolje prodavani album. Urezi u ploči više nisu bili prazni.

„Ploče možeš da zadržiš”, reče on. „Oдох ja.” Sad mi više nisu potrebne, pomisli on; verovatno ću biti u mogućnosti da ih kupim u ma kojoj prodavnici ploča.

„To nije ona vrsta muzike koju ja volim... Ne verujem da ću ih stvarno puštati baš često.”

„Svejedno, ostaviću ih”, reče on.

Meri En reče: „Za tvojih dvadeset dolara daću ti jednu drugu vazuu. Samo čas.” Žurno se udaljila; čuo je zvuke hartije i napornog rada. Uskoro se devojka vratila, donoseći drugu plavo glaziranu vazuu. Ova je bila nekako bolja; intuitivno je osetio da ona tu vazuu smatra jednom od svojih najboljih.

„Hvala”, reče on.

„Zamotaću je i staviću je u kutiju, da se ne razbije kao ta prethodna.” To je i učinila, radeći sa grozničavim intenzitetom ali i brigom. „Bilo mi je veoma uzbudljivo”, reče ona predajući mu uvezanu kutiju, „to što sam ručala sa slavnim čovekom. Izuzetno mi je drago što sam te srela i to ću dugo pamtiti. I nadam se da će se tvoje nevolje nekako rešiti; mislim, nadam se da će to zbog čega si zabrinut ispasti o-kej.”

Džejson Taverner posegnu u unutrašnji džep svog sakoa, izvuče svoj mali, kožni, inicijalni držač za posetnice. Iz njega izvuče jednu od svojih višebojnih reljefnih poslovnih vizitki. Dade je Meri En. „Zovi me na studio u bilo koje vreme. Ako se predomisliš i poželiš da se pojaviš na programu. Siguran sam da možemo da te ubacimo. Uzgred rečeno... na ovome je moj privatni broj.”

„Zbogom”, reče ona otvarajući ulazna vrata za njega.

„Zbogom.” Zastao je, želeći da kaže još nešto. Ali nije preostalo ništa što bi se moglo reći. „Omanuli smo”, reče on tada. „Apsolutno smo podbacili. Oboje.”

Trepnula je. „Kako to misliš?”

„Povedi računa o sebi”, reče on i izađe iz stana, na trotoar. Na vrelo popodnevno sunce.

24

Klečeći nad telom Alis Bakman, policijski istražitelj reče: “U ovom trenutku vam jedino mogu reći da je umrla od predoziranja nekom toksičnom ili polutoksičnom drogom. Tek kroz dvadeset četiri sata moći ćemo da odredimo koja je to tačno droga bila.”

Feliks Bakman reče: „Moralo se to dogoditi. Pre ili kasnije.” Začudo, nije bio obuzet nikakvim jakim osećanjem. Zapravo, na neki način, na nekom nivou, osetio je duboko olakšanje kad je saznao od Tima Čansera, njihovog čuvara, da je Alis nađena mrtva u kupatilu.

„Mislio sam da joj je taj Taverner nešto uradio”, reče Čanser već po ko zna koji put, uporno nastojeći da privuče Bakmanovu pažnju. „Ponašao se čudno; znao sam da nešto nije u redu. Pucao sam za njim ali je pobegao. Čini mi se da je možda i dobro što ga nisam pogodio, ako nije kriv. Ili se možda on osećao krivim zato što ju je naveo da uzme tu drogu; da li bi to moglo biti?”

„Nije bilo potrebno da iko nagovara Alis da uzme neku drogu”, reče Bakman ujedljivo. Ode iz kupatila u hodnik. Dvojica sivo uniformisanih pandura stadoše u stav mirno, čekajući da im se naredi šta da rade. „Nije joj za uzimanje droge bio potreban ni Taverner niti ma ko drugi.” Sad je osećao mučninu u stomaku. Bože, pomisli on, kako će ovo delovati na Barnija? To je onaj rđav deo. Iz razloga Feliksu nejasnih, to dete je obožavalo majku. Pa, pomisli Bakman, nije moguće objasniti ukuse drugih ljudi.

A ipak ju je i on voleo. Imala je neki kvalitet moći, razmišljao je. Nedostajaće mi to. Popunjavala je mnogo prostora.

I veliki deo njegovog života. Bez obzira da li je to bilo dobro ili loše.

Herb Meim se, belog lica, peo grabeći po dve stepenice svakim korakom, zureći pri tom u Bakmana. „Došao sam što sam brže mogao”, reče pružajući Bakmanu ruku. Oni se rukovaše. „Šta je bilo?” reče Herb. „Prekomerna doza?”

„Izgleda”, reče Bakman.

„Zvao me danas Taverner, pre izvesnog vremena”, reče Herb. „Hteo je da razgovara sa tobom, rekao je da je to nešto u vezi sa Alis.”

Bakman reče: „Hteo je da mi kaže da je mrtva. Nalazio se ovde u to vreme.”

„Zašto? Kako je on nju upoznao?”

„Ne znam”, reče Bakman. Ali u ovom trenutku činilo se da to nije mnogo važno. Nije video nikakav razlog da baci krivicu na Tavernera... znajući Alisine navike i temperament, verovatno je da je ona dovela do njegovog pojavljivanja ovde. Možda ga je zakucala kad je izlazio iz Akademije, strpala ga u svoju vrdalamu i odjurila. Do kuće. Na kraju krajeva, Taverner je šestak. A Alis je volela šestake. I šestakinje.

Naročito šestakinje.

„Možda su orgijali”, reče Bakman.

„Samo njih dvoje? Ili misliš da je ovde bilo još ljudi?”

„Niko drugi nije bio prisutan. Čanser bi to znao. Možda su imali telefonsku orgiju, to sam mislio da kažem. Toliko puta je ona bila tako prokleta blizu da izgori svoj mozak u tim prokletim telefonskim orgijama – kamo sreće da možemo da otkrijemo nove sponzore, one koji su preuzeli upravljanje kad smo smakli Bila, Kerol, Freda i Džil. Te degenerike.” Rukom koja se tresla on pripali cigaretu i poče ubrzano da puši. „To me podseća na nešto što je Alis jednom prilikom rekla, nehotice smešno. Pričala je o jednoj svojoj orgiji i onda se zapitala ne bi li trebalo da šalje i formalne pozivnice za orgije. „To bi bilo bolje”, rekla je, “i to stampane da bih mogla sa svima da svršim istovremeno.” Nasmejao se.

„To si mi već ispričao ranije”, reče Herb.

„Stvarno je mrtva. Hladno i ukrućeno mrtva.” Bakman zgnječi svoju cigaretu u obližnjoj pepeljari. „Moja supruga”, reče on Herbu Meimu. „Ona mi je bila supruga.”

Herb, odmahivanjem glave, naznači prisustvo dvojice običnih pandura u stavu mirno.

„Pa šta?” reče Bakman. „Zar nisu čitali libreto za *Die Walküre*? On drhtavo pripali sledeću cigaretu. „Sigmund i Siglinda. *Schwester und Braut*. Sestra i nevesta. A sa Hundingom u pakao.” Ispustio je

cigaretu na pod; stajao je i gledao kako vuna oko cigarete počinje da gori i da se dimi. Onda ju je smrvio potpeticom svoje čizme.

„Trebalo bi da sedneš”, reče Herb. „Ili da legneš. Izgledaš grozno.”

„Grozna je stvar”, reče Bakman. „Stvarno je grozna. Mnogo toga mi se kod nje nije sviđalo, ali, Hriste – kako je vitalna bila. Uvek voljna da oproba bilo šta novo. To je nju i ubilo, verovatno neka nova droga koju su ona i njene drugarice veštice skuvale u svojim bednim podrumskim laboratorijama. Nešto u šta su sipale razvijač za filmove ili *Drano* ili nešto mnogo gore.”

„Mislim da bi trebalo da razgovaramo sa Tavernerom”, reče Herb.

„Važi. Uvuci ga. On nosi mikrotrans, ja l' tako?”

„Po svemu sudeći ne. Sve bube koje smo stavili na njega dok je napuštao zgradu Akademije prestali su da funkcionišu. Sem, možda, semenkaste bojeve glave, ali nju nemamo razloga da aktiviramo.”

Bakman reče: „Taverner je promućurno kopile. Ili mu je neko pomogao. Neko ili neki sa kojima on radi. Ne trudi se da detoniraš bojevu glavu, nema sumnje da mu je neki predusretljivi kolega izrezao to iz kožurice.” Ili mu je Alis izrezala, nagađao je on. Moja predusretljiva seja. Pomaže policiji svakom prilikom. Baš dirljivo.

„Bolje bi bilo da izađeš iz ove kuće na neko vreme”, poče Herb. „Dok istražiteljsko osoblje obavi svoje poslove po proceduri.”

„Odvezi me natrag u Akademiju”, reče Bakman. „Čini mi se da ne mogu da vozim, suviše se tresem.” Osetio je nešto na licu; digao je šaku i otkrio da mu je vilica vlažna. „Šta je ovo na meni?” reče zapanjeno.

„Plačeš”, reče Herb.

„Odvedi me natrag do Akademije da završim šta tamo imam pre nego što ostatak prepustim tebi”, reče Bakman. “A onda želim da se vratim ovamo.” Možda joj je stvarno Taverner dao nešto, reče on sebi. Ali Taverner je nula. Ona je to učinila. Pa ipak...

„Idemo”, reče Herb, hvatajući ga za mišicu i vodeći ga ka stepeništu.

Bakman, silazeći reče: „Da li bi ikad na ovom božjem svetu pomislio da ćeš videti mene da plačem?”

„Ne”, reče Herb. „Ali razumljivo je. Vas dvoje ste bili veoma bliski.”

„E, to stvarno možeš reći”, reče Bakman sa iznenadnim divljačkim besom. „Bog je prokleo. Govorio sam joj da će on to konačno uraditi. Neke njene prijateljice su to skuvale za nju, da im ona bude zamorče.”

„Ne pokušavaj suviše da uradiš u kancelariji”, reče Herb dok su prolazili kroz dnevnu sobu i izlazili napolje, gde su čekale njihove vrdalame. „Samo sredi koliko je neophodno da ja preuzmem posao.”

„To sam i rek'o”, reče Bakman. „Niko me ne sluša, boga mu poljubim.”

Herb ga tupnu po leđima i ne reče ništa; ćutke su nastavili da hodaju preko travnjaka.

Dok su se vozili natrag, ka zgradi Akademije, Herb, koji je bio za volanom vrdalame, reče: „Ima cigareta u mom kaputu.” Bilo je to prvo što je ijedan od njih dvojice rekao od kad su ušli u vozilo.

„Hvala”, reče Bakman. On je već bio popušio svoju sedmičnu kvotu.

„Želim da porazgovaram o jednoj stvari sa tobom”, reče Herb. „Bilo bi mi drago kad bi to moglo da čeka, ali ne može.”

„Čak ni dok stignemo u kancelariju?”

Herb reče: „Kad se vratimo možda će tamo biti još političkog ili vojnog personala. Ili, prosto, drugih ljudi... na primer mog osoblja.”

„Nemam ja ništa da kažem što...”

„Slušaj”, reče Herb. „O Alis. O tvom braku sa njom. Tvojom sestrom.”

„Moj incest”, reče Bakman osorno.

„Neki maršali možda znaju za to. Alis je govorila prevelikom broju ljudi. Znaš kakva je bila po tom pitanju.”

„Ponosila se time”, reče Bakman pripaljujući cigaretu što mu nije baš polazilo za rukom. Još uvek nije mogao da prevaziđe činjenicu da je samog sebe uhvatio kako plače. Mora biti da sam je stvarno voleo, reče sebi. Koliko smo samo puta mi o tome diskutovali, pomisli on, pre nego što smo to stvarno i uradili. Sve te godine. „Ja nisam kazao nikad nikom sem tebi”, reče on Herbu.

„Ali Alis.”

„U redu. Pa, onda možda neki od maršala znaju, i, ako ga to interesuje, direktor.”

„Maršali koji su protiv tebe”, reče Herb, “i koji znaju za taj” – zastao je, oklevajući – „incest, reći će da je izvršila samoubistvo. Zbog stida. To možeš da očekuješ. I pustiće da to procuri do javnih glasila.”

„Misliš?” reče Bakman. Da, pomisli on, to bi bila priča i po. Brak jednog policijskog generala sa rođenom sestrom, blagosiljan tajnim detetom koje je skriveno na Floridi. General i njegova sestra se na Floridi, dok su sa dečakom, predstavljaju kao muž i žena. A taj dečak: mora biti da je proizvod poremećenog genetskog nasleđa.

„Ono što želim da uvidiš”, reče Herb, „a.bojim se da ćeš morati odmah sad da baciš pogled na to, iako nije idealan trenutak jer Alis tek što je umrla a...”

„Istražitelj je naš”, reče Bakman. „Mi smo njegovi vlasnici, tamo, na Akademiji.” Nije shvatio šta to Herb hoće. „On će kazati da je bila prekomerna doza polutoksične droge, kao što je već kazao nama.”

„Ali uzeta namerno”, reče Herb. „Samoubilačka doza.”

“A šta bi ti hteo da ja uradim?”

Herb reče: „Prinudi ga... naredi mu... da konstatuje da je smrt nastala usled ubistva.”

Tad mu je bilo jasno. Kasnije, kad nadvlada bar deo svog bola, setio bi se toga i sam. Herb Meim je u pravu, međutim: on se sa tom stvari mora suočiti odmah. Čak pre nego što se njih dvojica vrate u zgradu Akademije, svome osoblju.

„Tako da budemo u mogućnosti da kažemo...” počeo Herb.

„... da su mi se izvesni elementi unutar policijske hijerarhije, neprijateljski raspoloženi prema mojoj politici u vezi sa kampusima i radnim logorima, osvetili na taj način što su ubili moju sestru”, reče Bakman stegnuto. Krv mu se ledila pri pomisli da već sada počinje da razmišlja o toj vrsti stvari. Ali...

„Nešto u tom smislu”, reče Herb. „Ne imenovati nikoga pojedinačno. Mislim, nijednog maršala. Samo nagovestiti da su oni unajmili izvršioca. Zar se ne slažeš da sam u pravu? I to moramo činiti brzo; stvar mora biti saopštena odmah. Čim stignemo u Akademiju treba da pošalješ maršalima i direktorima memorandum u kojem će to biti rečeno.

Jednu groznu ličnu tragediju ja moram da pretvorim u dobitak, uvide Bakman. Da izvučem ogromnu korist iz slučajne smrti svoje

sestre. Ako je stvarno bila slučajna.

„Možda je to i istina”, reče on. Na primer, maršal Holbajn, koji ga grdno mrzi; taj je možda mogao da namesti ovo.

„Ne”, reče Herb. „Nije istina. Ali počni istragu. I obavezno nađi nekoga kome se to može prikačiti; mora biti suđenja.”

„Da”, saglasi se on tupo. Suđenja, sa svim pratećim elementima. I na kraju izvršenje smrtne kazne, a u saopštenju za javna glasila uneti obilje mračnih nagoveštaja da su bile umešane i *više vlasti* koje, zbog svojih pozicija, mogu da izbegnu da ih sudska vlast dotakne. A direktor – treba se nadati da će on da izrazi, službeno, saučešće u vezi sa tragedijom, i nadu da će krivac biti nađen i kažnjen.

„Žao mi je što moram to pitanje da pokrećem tako rano”, reče Herb. „Ali tebe su već ražalovali sa maršala na generala; ako bi javnost poverovala u priču o incestu možda bi te mogli oterati u penziju. Naravno, čak i ako mi preuzmemo inicijativu, oni mogu objaviti priču o incestu. Nadajmo se da si razumno dobro pokriven.”

„Učinio sam sve što je bilo moguće”, reče Bakman.

„Na koga da zakačimo optužbu?” upita Herb.

„Na maršala Holbajna i maršala Akersa.” On njih mrzi isto toliko koliko i oni njega; oni su, pre pet godina, poubijali preko deset hiljada studenata u kampusu univerziteta Stenford, što je predstavljalo konačni krvavi – i nepotrebni – zločin u tom zločinu nad svim zločinima, drugom građanskom ratu.

Herb reče: „Ne misli ko je planirao. To je očigledno; kao što kažeš. Holbajn i Akers i drugi. Mislim ko joj je svojeručno ubrizgao drogu.”

„Sitna riba”, reče Bakman. „Neki politički zatvorenik u jednom od logora za prinudni rad.” Ovo nije bilo stvarno važno. Ma koji od milion takvih logoraša, ili ma koji student iz neke zemunice u agoniji, može poslužiti dovoljno dobro.

„Ja bih rekao da to treba prikačiti nekom višem”, reče Herb.

„Zašto?” Bakman nije uspevao da prati Herbovo razmišljanje. „Uvek se tako radi; aparat uvek izabere nekog nepoznatog, beznačajnog... Udesi da to bude neko od njenih prijatelja. Neko ko je mogao biti njoj ravan. U stvari, nađi nekog dobro poznatog. Zapravo,

neka to bude neko iz glumačkog sveta u ovom kraju zamlje; ona se tucala sa slavnima.”

„Zbog čega neko važan?”

„Da bismo povezali Holbajna i Akersa sa tim ogavnim, degenerisanim telefonsko-orgijaškim kopilanima sa kojima se ona družila.” Herb je zvučao istinski besno; Bakman se trže i pogleda ga. „Sa onima koji su je stvarno ubili. A to su njeni slavni prijatelji. Izaberi najvišeg koga možeš. I onda ćeš imati nešto što ćeš stvarno moći da prikačiš maršalima. Pomisli koju će to skandalčinu napraviti. Holbajn umešan u telefonsku mrežu sa orgijama.”

Bakman ugasi cigaretu i pripali novu. Razmišljajući. Ja zapravo moram da ih nadskandališem, uvide on. Moram da plasiram priču drečaviju od njihove.

A to će stvarno morati da bude neka opaka priča.

25

U svojoj višesobnoj kancelariji u zgradi Policijske akademije Los Anđelesa, Feliks Bakman je preturao po memorandumima, pismima i dokumentima na svom radnom stolu, mehanički odabirući ono što Herb Meim treba da vidi i odbacujući ono što može da čeka. Radio je brzo, bez stvarnog interesovanja. Dok je on tako pregledao razne hartije, Herb je, u svojoj kancelariji, počeo da kuca neformalno saopštenja koje će Bakman objaviti u vezi sa smrću svoje sestre.

Obojica su uskoro završili; zatim su se sastali u Bakmanovoj glavnoj kancelariji. Pokraj njegovog ogromnog hrastovog radnog stola.

Sedeći za tim stolom čitao je Herbov prvi koncept. „Da li mi moramo ovo da uradimo?” reče kad je završio sa čitanjem.

„Moramo”, reče Herb. „Da nisi bio tako ošamućen od jada, ti bi to prvi uvideo. Upravo tvoja sposobnost da stvari ove vrste sagledavaš jasno održala te je na političkom nivou; da tu sposobnosti nisi imao, oni bi te pre pet godina srezali na majora u nekoj školi za obuku policajaca.”

„Onda ovo objavi”, reče Bakman. „Čekaj.” Pokretom je pozvao Herba da se vrati. „Citiraš istražiteljev nalaz. Zar javna glasila neće znati da je nemoguće da istraživanje uzroka smrti bude završeno tako brzo?”

„Antidatirao sam vreme smrti. Postavljam stvar kao da je smrt nastupila juče. Iz tog razloga.”

„Da li je to potrebno?”

Herb jednostavno reče: „Naše saopštenja mora doći pre njihovog. Mora biti prvo. A oni neće čekati da istražitelj završi ispitivanje.”

„U redu”, reče Bakman. „Objavi.”

U njegovu kancelariju uđe Pegi Bison, noseći nekoliko poverljivih policijskih memorandumima i jednu žutu fasciklu. „Gospodine

Bakman", reče ona, „ne želim da vam smetam u ovom trenutku, ali ove...”

„Pogledaću ih”, reče Bakman. Ali samo pogledati, reče on sebi. Onda idem kući.

Pegi reče: „Znam da ste tražili upravo ovaj dosije. A tražio ga je i inspektor MakNalti. Upravo je stigao, pre oko deset minuta, iz Centrale podataka.” Ona položi taj dosije pred njega. „Dosije Džejsona Tavernera.”

Zapanjen, Bakman reče: „Ali dosije Džejsona Tavernera ne postoji.”

„Izgleda da ga je neko drugi bio izvukao”, reče Pegi. “U svakom slučaju oni su ga upravo sad pustili kroz žicu, što znači da su ga verovatno sad i dobili natrag. Nije priložena nikakva beleška sa objašnjenjem; Centrala podataka je samo...”

„Odlazi i pusti me da pogledam to”, reče Bakman.

Pegi Bison tiho ode iz kacerarije i zatvori vrata za sobom.

„Nije trebalo tako da razgovaram sa njom”, reče Bakman Herbu Meimu.

„Shvatljivo je.”

Otvarajući dosije Džejsona Tavernera, Bakman prvo vide lakiranu propagandnu fotografiju razmera trinaest sa dvadeset santimetara. Uz fotografiju bila je prikačena kartica na kojoj je pisalo: *Ljubaznošću emisije 'Džejson Taverner šou', utorkom u devet na NBC.*

„Isuse bože”, reče Bakman. Bogovi se igraju sa nama, pomisli on. Otkidaju nam krila.

Naginjući se ka dosijeu, Herb takođe pogleda. Zajedno su, bez glasa, zurili u reklamnu fotografiju, dok najzad Herb ne reče: „Da vidimo šta još ima.”

Bakman odbaci u stranu fotografiju zajedno sa karticom, i poče da čita prvu stranicu.

„Koliko gledalaca?” reče Herb.

„Trideset miliona”, reče Bakman. Pružajući ruku, on uze telefonsku slušalicu. „Pegi”, reče on, „pozovi redakciju NBC-TV ovde u Los Anđelesu, KNBC ili već kako. Poveži me sa nekim od njihovih izvršnih rukovodilaca na nivou mreže, što bude viši to bolje. Kaži im da smo to mi.”

„Da, gopodine Bakman.”

Koji trenutak kasnije jedno lice sa izgledom odgovornosti pojavi se na ekranu telefona, a jedan glas reče u uvo Bakmanu: „Da, gospodine. Šta možemo da učinimo za vas, generale?”

„Da li vi emitujete *Šou Džejsona Tavernera*?” upita Bakman.

„Svakog utorka, već tri godine. Tačno u devet.”

„To ste emitovali već tri godine?”

„Da, generale.”

Bakman spusti slušalicu.

„Onda šta je tražio Taverner u Votsu”, reče Herb Meim, “i zašto je kupovao falsifikovane lične karte?”

Bakman reče: „Nismo mogli da pronađemo ni njegov podatak o rođenju. Prekopali smo sve banke podataka koje postoje, svaku novinsku arhivu. Da li si ti ikad čuo za neki šou Džejsona Tavernera na NBC u devet utorkom uveče?”

„Nisam”, reče Herb obazrivo, sa oklevanjem.

„Nisi siguran?”

„Toliko smo pričali o Taverneru...”

„Ja nikad nisam čuo”, reče Bakman. “A ja gledam televiziju dva sata svako veče. Od osam do deset.” On se posveti sledećoj stranici dosijea, pošto je prvu bacio tako da je odletela na pod; Herb ju je podigao.

Na drugoj strani: spisak ploča koje je Džejson Taverner snimio tokom godina, sa naznakom naslova, kataloškog broja, i datuma. Zurio je slepo u listu: počinjala je sa nečim od pre devetnaest godina.

Herb reče: „Jeste nam rekao da je pevač. A jedna od njegovih legitimacija kaže da je član saveza muzičara. Znači taj deo je istinit.”

„Istinito je sve”, reče Bakman oporo. Prevrnu na treću stranicu. Ona je otkrivala koliko para Džejson Taverner ima, koji su mu izvori prihoda, kolike sume. „Mnogo više nego što ja zarađujem kao general policije”, reče Bakman. „Više nego ti i ja zajedno.”

„Imao je puno para kad je bio u našim rukama ovde. A dao je Ketu Nelson mnogo para. Sećaš se?”

„Da, to je Keti rekla MakNaltiju; to pamtim iz MakNaltijevog izveštaja.” Bakman se zamislio nesvesno podvrćući jedan ugao reprodukovane stranice. Onda naglo prestade.

„Šta je?” trže se Herb.

„Ovo je fotokopija. Dosije se iz Centrale podataka nikad ne iznosi, emituju se samo kopije.” •

Herb reče: „Ali mora se izvući da bi se fotokopiralo.”

„Pet sekundi vremena”, reče Bakman.

„Pa ne znam”, reče Herb. „Ne očekuj da ja to objasnim. Ne znam koliko vremena je potrebno.”

„Naravno da znaš. Svi znamo. Milion puta smo gledali kako se to radi. Radi se po ceo dan.”

„Onda je kompjuter pogrešio.”

Bakman reče: “U redu. Nikad nije imao političku pripadnost; potpuno je čist. Dobro za njega.” Prelistavao je dalje, zalazeći dublje u dosije. „Jedno vreme je bio upetljan sa Sindikatom. Nosio je pištolj ali je imao i dozvolu za to. Pre dve godine tužio ga je neki gledalac tvrdeći da je jedna humoreska o nestanku struje bila lična uvreda protiv njega. Neko po imenu Artemus Frenks iz Dez Moinsa. Tavernerovi advokati su pobedili.” Čitao je malo tu, malo tamo, ne tražeći ništa određeno, samo se išćudujući. „Njegova ploča na četrdeset pet, *Jebada o nigde ničemu*, koja mu je i najnovija, prodana je u preko dva miliona primeraka. Je s' ikad čuo za nju?”

„Ne znam”, reče Herb.

Bakman je neko vreme gledao postojano nagore, ka Herbu. „Ja nikad nisam čuo za nju. U tome je razlika između tebe i mene, Meim. Ti nisi siguran. Ja jesam.”

„U pravu si”, reče Herb. „Ali stvarno ne znam, u ovom trenutku. Nalazim da je sve ovo zbunjujuće, veoma, a imamo i druge stvari da uradimo, moramo da razmislimo o Alis i o istražiteljevom izveštaju. Sa njim bi trebalo da razgovaramo što je pre moguće. Verovatno je još u kući; zvaću ga, pa možeš da...”

„Taverner je bio sa njom kad je umrla”, reče Bakman.

„Da, to znamo. Čanser je to rekao. Ti si zaključio da to nije važno. Ali ja mislim da bi trebalo, čisto radi dokumentacije, da ga dovučemo ovamo i popričamo sa njim. Da vidimo šta ima da izjavi.”

„Da li je moguće da ga je Alis poznavala pre današnjeg dana?” reče Bakman. Da, pomisli on, ona je uvek volela šestake, naročito one na estradi. Kao što je Heder Hart. Ona i ta Hartova su imale tromesečnu romansu pretprošle godine... lako se moglo dogoditi da

za tu vezu i ne čujem, odlično su to prikrivale. Eto, bar jednom je Alis o nečemu ćutala.

Onda vide da se u dosijeu Džejsona Tavernera pominje i Heder Hart; njegove oči ostadoše usmerene na to mesto, dok je razmišljao o njoj. Heder Hart je već oko godinu dana Tavernerova ljubavnica.

„Na kraju krajeva”, reče Bakman, „oboje su šestice.”

„Taverner i ko?”

„Heder Hart. Pevaljka. Ovo je ažuran dosije, piše da se Heder Hart pojavila na predstavi Džejsona Tavernera ove nedelje. Njegova specijalna gošća.” Odbacio je dosije od sebe, počeo da pretura po svojim džepovima tražeći cigaretu.

„Evo.” Herb mu pruži sopstveni paketić.

Bakman protrlja svoju vilicu, pa reče: „Da privedemo mi i tu Hartovu, zajedno sa Tavernerom.”

„O-kej.” Klimnuvši glavom, Herb to zapisa, po svom običaju, u beležnicu koju je nosio u džepu prsluka.

„Džejson Taverner”, reče Bakman tiho, kao da govori sebi, „je ubio Alis. Ljubomorani zbog Heder Hart. Saznao je za njihovu vezu.”

Herb Meim žmirnu.

„Zar to nije dobro?” reče Bakman zureći postojano u Herba Meima.

„U redu”, reče Herb Meim posle nekog vremena.

„Motiv. Prilika. Svedok: Čanser, koji može posvedočiti da je Taverner izjurio obuzet brigom i pokušao da se dočepa ključeva Alisine vrdalame. A onda, kad je Čanser posumnjao i ušao u zgradu da ispita šta je bilo, Taverner je potrčao odatle i pobegao. Pri čemu je Čanser pucao iznad njegove glave, govoreći mu da stane.”

Herb klimnu glavom. Ćutke.

„To je to”, reče Bakman.

„Da ga pokupimo odmah?”

„Što je pre moguće.”

„Javićemo svim kontrolnim punktovima. Raspisaćemo APB. Ako je još u Los Anđelesu možda ćemo moći da ga uhvatimo pomoću EEG projekcije iz helikoptera. Da se obrasci podudare, kao što sad počinju da rade u Njujorku. Zapravo možemo zatražiti da nam se pošalje jedan njujorški helikopter samo radi ovoga.”

Bakman reče: „Sjajno.”

„Da li ćemo reći da je Taverner bio umešan u njene orgije?”

„Nije bilo orgija”, reče Bakman.

„Holbajn i oni sa njim će...”

„Neka oni to dokažu”, reče Bakman. „Ovde u kalifornijskom sudu. Gde mi imamo jurisdikciju.”

Herb reče: „Zašto Taverner?”

„Mora da bude neko”, reče Bakman, napola samom sebi; spleo je prste ispred sebe, na površini svog veličanstvenog antikvitetnog hrastovog radnog stola. Pritiskao je grčevito, svom svojom snagom, jedan prst o drugi. „Uvek, uvek”, reče on, „mora da bude neko. A Taverner je neko važan. Tačno ono što je ona volela. U stvari, zato se i on našao tamo; ona je tu vrstu slavnih najviše volela. I najzad” – on diže pogled – „zašto ne? Poslužice baš fino.” Da, zašto ne, pomisli on, i nastavi sumorno da pritiska prste o prste, sve jače i jače, na stolu pred sobom.

26

Hodajući trotoarom, udaljujući se od apartmana Meri En, Džejson Taverner reče sebi: *Moja sreća se okrenula*. Sve se vratilo, sve što sam bio izgubio. Hvala bogu!

Ja sam najsrećniji čovek na celom jebenom svetu, reče on sebi. Ovo je najbolji dan u mom životu. On pomisli, čovek ne ceni ono što ima sve dok to ne izgubi, dok se iznenada ne nađe bez toga. E pa dobro, dva dana sam bio bez, sada mi se vratilo i sad to cenim.

Stežući kutiju sa ćupom koji je Meri En napravila, on požuri na kolovoz da zaustavi jedan taksi.

„Kuda, gospodine?” upita ga taksi otvarajući svoje vrata klizanjem u stranu.

Zadihan od umora, on se pope u taksi i ručno zatvori vrata. „803, aleja Norden, Beverli Hills”, reče. Adresa Heder Hart. Najzad joj se vraća. I to onakav kakav stvarno jeste, a ne kakvim ga je zamišljala dva poslednja dana.

Taksi fijuknu u nebesa, a on se zahvalno zavalio unazad osećajući više umora nego što je osećao čak i u stanu Meri En. Toliko toga se dogodilo. A šta sa Alis Bakman, pitao se. Treba li opet da pokušam da kontaktiram sa generalom Bakmanom? Ali on sad već verovatno zna. A ja bi trebalo da se zadržim izvan toga. Estradna zvezda ne treba da se upliće u skandale, zaključio on. Žuta štampa je uvek spremna da iz skandala iscedi maksimum.

Ali ja sam njoj nešto dugovao, pomisli on. Ona je otrebila sa mene sve one elektronske naprave koje su panduri pričvrstili na mene.

Ali neće oni mene sada tražiti. Opet imam svoje lične karte; zna me cela planeta. Trideset miliona gledalaca mogu da posvedoče da ja fizički i zakonski egzistiram.

Nikad više neću morati da se plašim nasumične kontrole, reče on sebi, i sklopi oči, savladan dremežom.

„Stigli smo gospodine”, reče taksi iznenada. Džejsonove oči se u trenu otvoriše i on sede potpuno uspravno. Već? Bacajući pogled napolje, on vide onaj kompleks apartmana u kome je Heder imala svoje skrovište na zapadnoj obali.

„O, da”, reče on zarivajući ruku u svoj sako da izvadi svežanj novca. Platilo je taksi-vozilu, a vozilo je otvorilo vrata i pustilo ga napolje. Opet dobro raspoložen, on reče: „A da nisam imao pare, zar ne bi ipak otvorio vrata?”

Taksi nije odgovorio. Nije bio programiran za to pitanje. Ali šta je njega kog vruga briga za to? Imao je pare.

Energično je zakoračio trotoarom, zatim stazom oko stabala sekvoja, do glavnog hola prefinjene desetospratne strukture koja je plovila na mlazevima komprimiranog vazduha, približno jedan metar iznad tla. To lebdenje je stanovnicima davalo neprekidni osećaj da ih nešto blago uljuljkuje, kao na majčinim grudima. Njemu je to uvek prijalo. Na istoku to nije postalo popularno, ali ovde, na zapadnoj obali, bilo je skupi modni trend.

Pritiskajući dugme za njen apartman, stajao je držeći kartonsku kutiju na vrhovima nagore uperenih prstiju desne ruke. Bolje će biti da ja ovo ne radim, zaključi on; moglo bi se desiti da mi ispadne kao pre, kad sam razbio onu prvu vazu. Ali neće mi ispasti; ruke su mi sad mirne.

Daću tu prokletu vazu Hederi, odluči on. Poklon koji sam odabrao za nju zato što razumem njen prefinjeni ukus.

Ekran se upali i na njemu se pojavi jedno žensko lice koje je zurilo u Džejsona. Suzi, Hederina sobarica.

„O, gospodin Taverner”, reče Suzi i istog trena oslobodi zasun na vratima, operišući iz regiona ogromnog obezbedenja. „Uđite. Heder je izašla ali je...”

„Čekaću”, reče on. Hitro je kliznuo preko foajea do lifta, pritisnuo dugme GORE, čekao.

Sledećeg trenutka Suzi je stajala pred njim držeći vrata Hederinog stana otvorena za njega. Tamnog tena, zgodna, sitna, pozdravila ga je kao i uvek: sa toplinom. I – dobrim poznavanjem.

„Zdravo”, reče Džejson ulazeći.

„Kao što rekoh”, reče Suzi. „Heder je izašla u kupovinu, ali bi trebalo da se vrati do osam. Danas ima puno slobodnog vremena, i

rekla mi je da želi da ga iskoristi najbolje, jer joj je zakazano jedno veliko snimanje kod RCA u drugoj-polovini ove nedelje.”

„Ne žurim”, reče on iskreno. Ode u dnevnu sobu i ostavi kartonsku kutiju na kafe-stočić, tačno u centar gde će je Heder sigurno videti. „Ja ću da se srušim i slušam kvadro”, reče on. „Ako je to u redu.”

“A zar to ne radiš uvek?” reče Suzi. „Moram i ja da izađem; imam zakazano kod zubara u četiri i četvrt a to je čak na drugom kraju Holivuda.”

On je obgrli i šakom steže njenu desnu dojku.

„Nešto smo napaljeni danas”, reče Suzi zadovoljno.

“Aj' se opalimo”, reče on.

„Suviše si visok za mene”, reče Suzi i ode da nastavi šta god da je radila pre nego što je on zazvonio.

Pokraj gramofona, on pregleda naslagu nedavno korišćenih ploča. Nijedna mu se ne dopade, zato se on saže i pregleda samo naslove njene celokupne kolekcije. Odatle izvuče nekoliko njenih longplejki i par svojih. Naslaga to u automatski menjač i pusti ga u pokret. Tonska ručka se spusti, i zvuk njegove omiljene ploče, *Srce Hartove*, kliznu u stranu, i odjeknu kroz prostranu dnevnu sobu, u kojoj su draperije, vešto okačene tu-i-tamo, divno pojačavale kvadro tonove.

Opružio se na kauču, skinuo cipele, namestio se udobno. Prokleta dobro je radila kad je ovo snimala, reče sebi, napola glasno. U životu nisam bio umorniji nego sad, shvati on. Tako meskalin deluje na mene. Mogao bih da spavam nedelju dana. Možda i hoću. Uz zvuke Hederinog i mog glasa. Zašto nismo snimili nijednu zajedničku ploču, upita se on. Dobra ideja. Prodavala bi se. On sklopi oči. Dupla prodaja, a Al bi nam mogao obezbediti reklamu kod RCA. Ali ja sam pod ugovorom za *Repriz*. E pa može se to srediti. Sve zahteva neki trud. Ali, pomisli on, ovo i vredi.

Očiju sklopljenih, on reče: “A sad zvuk Džejsona Tavernera.” Automat nabaci sledeću ploču. Već, upita se on. Pridiže se u sedeći položaj, pogleda svoj časovnik. Opet leže i sklopi oči. Zaspali, pomisli on, uz zvuke mog glasa, koji podržan dvostruko nabačenom pozadinom gitara i gudačkih instrumenata, poče da rezonira oko njega.

Mrak. Otvorenih očiju, on se podiže u sedeći položaj, znajući da je prošlo mnogo vremena.

Tišina. Automat je odsvirao celu gomilu ploča, više sati muzike. Koliko je sati?

Pipkajući, on pronađe lampu koju je dobro znao, pronađe i prekidač na njoj, upali je.

Ne njegovom časovniku je pisalo deset i trideset. Hladno mu je, gladan je. Gde je Heder? pitao se, petljajući oko svojih cipela. Noge su mu hladne i vlažne a stomak prazan. Možda mogu da...

Ulazna vrata se naglim zamahom otvoriše. Heder je stajala na vratima, Heder u svom holivudskom kaputu, a u njenim rukama primerak *Los Angeles Tajmsa*. Njeno lice se, sumorno i sivo, suočavalo sa njim kao maska smrti.

„Šta je bilo?” reče on uplašeno.

Prilazeći mu, Heder mu pruži novine. Ćutke.

On ih, ćutke, uze. Poče da čita.

POTRAGA ZA TV ZVEZDOM U VEZI SA SMRĆU SESTRE POLICIJSKOG GENERALA

„Jesi li ti ubio Alis Bakman?” reče Heder rapavim glasom.

„Nisam”, reče on razgledajući članak.

Popularna ličnost sa televizije, Džejson Taverner, koji je zvezda svog sopstvenog jednočasovnog večernjeg varijetetskog programa, po uverenju policijskog odeljenja Los Anđelesa duboko je umešan u događaj koji, po mišljenju policijskih eksperata, predstavlja pažljivo isplanirano ubistvo iz osвете. Ovo je policijska akademija saopštila, danas. Taverner, koga traže i

Prestade da čita i divljački zgužva novine. „Sranje”, reče on. Usisavajući dah, stresao se. Snažno.

„Piše da je imala trideset dve godine”, reče Heder. „Ja pouzdano znam da je njoj bilo tri'es četiri.”

„Video sam to”, reče Džejson. „Bio sam u toj kući.”

Heder reče: „Nisam znala da je poznaješ.”

„Upravo sam je sreo. Danas.”

„Danas? Baš danas? Ne verujem.”

„Istina je. General Bakman me je saslušavao u zgradi Akademije a ona me je zaustavila kad sam izlazio. Na mene su nakačili gomilu sredstava za praćenje, čak i...”

„To rade samo studentima”, reče Heder.

On dovrši: „... a Alis ih je izrezala. A onda me je pozvala u njihovu kuću.”

“I umrla.”

„Da.” Klimnuo je glavom.

„Ja sam njeno telo sagledao kao sasušeni žuti skelet i to me je uplašilo; prokleta je tačno da me je uplašilo. Izašao sam odatle najbrže što sam mogao. Zar ne bi i ti?”

„Zašto si je video kao kostura? Vas dvoje ste uzimali nekakvu drogu? Ona je uvek uzimala, pa si valjda i ti.”

„Meskalin”, reče Džejson. „Meni je tako rekla, ali mislim da je bilo nešto drugo.” Rado bih znao šta, reče on sebi, srca još uvek sleđenog od straha. Da li je ovo halucinacija koju donosi ta droga, kao što je ranije donela prizor tog skeleta? Da li ja doživljavam ovo, ili sam u onoj vašljivoj hotelskoj sobi? Dobri bože, pomisli on, šta sad da radim?

„Bilo bi dobro da se predaš”, reče Heder.

„Ne mogu oni meni to da nakače”, reče on. Ali znao je da mogu. Tokom poslednja dva dana saznao je mnogo o policiji. Nasleđe drugog građanskog rata, pomisli on. Nekada *pigs*, sad *pols*, Jednim lakim skokom.

„Ako nisi to učinio, neće ni povući optužnicu protiv tebe. Panduri su fer. Ne jure te nacionalci.

Odgužvao je novine i pročitao još malo.

veruje se da je prekomerna doza nekog toksičnog jedinjenja koje joj je Taverner ubrizgao ili dok je spavala ili dok je bila u stanju

„Kažu da je ubistvo bilo juče”, reče Heder. „Gde si ti bio juče? Zvala sam tvoj stan ali niko nije odgovorio. A upravo si rekao da...”

„Nije bilo juče. Bilo je danas, ranije danas.” Sve je dobijalo avetinjski izgled; on je bio bez težine, kao da zajedno sa ovim stanom plovi kroz bezdano nebo zaborava. „Antidatirali su. Jednom je u mojoj predstavi bio policijski laboratorijski ekspert i pored ostalog pričao mi je šta sve...”

„Zaveži”, reče Heder oštro.

Prestao je da priča. I stajao. Bespomoćno. Čekajući.

„Ima u članku nešto o meni”, reče Pleder kroz stisnute zube. „Vidi zadnju stranu.”

On poslušno okrete novine i pogleda, na zadnjoj strani nastavak članka:

policijски službenici su kao hipotezu ponudili teoriju da je veza između Heder Hart, takođe popularne TV i muzičke ličnosti, i gospođice Bakman, mogla biti okidač koji je doveo do Tavernerovog osvetoljubivog nasrtaja u kojem

Džejson reče: „Koju vrstu veze si ti imala sa Alis? Znajući nju...”

„Rekao si da je ne poznaješ. Rekao si da si je upoznao tek danas.”

„Bila je nekako nenormalna. Otvoreno govoreći mislim da je bila lezbejka. Da li ste vas dve imale seksualne odnose?” Čuo je kako se njegov glas diže, i nije to mogao kontrolisati. „To je u članku nagovešteno. Je l’ tačno?”

Snaga njenog šamara opekla ga je po licu; nehotice je uzmakao i odbrambeno podigao ruke. Niko mu nikada nije opalio takav šamar. Zabolelo je užasno, uši su mu zvonile.

„O-kej”, reče Heder zadihano. „Sad ti lupi mene.”

Potegao je rukom unazad, načinio pesnicu, onda pustio da mu ruka klone a prsti se opuste. „Ne mogu”, reče. „Želeo bih da mogu. Imaš sreće.”

„Izgleda da imam. Ako si ubio nju svakako bi mogao i mene. Šta imaš da izgubiš? Ideš u gasnu komoru u svakom slučaju.”

Džejson reče: „Ne veruješ mi da nisam to učinio.”

„To nema veze. Misliće da jesi. Čak i ako se izvučeš biće ovo kraj tvoje proklete karijere, a i moje, što se toga tiče. Sa nama je gotovo, kapiraš? Je l’ uviđaš ti šta si uradio?” Opet je vrištala na njega; uplašen, krenuo je ka njoj, a onda, dok se jačina njenog glasa povećavala, on opet uzmače. Obuzet konfuzijom.

„Ako bih razgovarao sa generalom Bakmanom”, reče on, „možda bih mogao da...”

“S njenim bratom? Njemu ćeš da se obratiš?” Heder je koračala ka njemu, grčeci prste kao kandže. „On je na čelu komisije koja

istražuje to ubistvo. Čim je mrtvozornik saopštio da je to bilo ubistvo, general Bakman je objavio da on lično preuzima istragu – nisi u stanju da pročitaš ceo članak? Ja sam ga pročitala deset puta dok sam se vraćala ovamo; uzela sam novine u Bel Eru posle one nove jesenje garderobe koju su naručili za mene iz Belgije. Konačno je stigla. A vidi sad. Koja korist?”

Posežući, pokušao je da je zagri. Ona se kruto izmače.

„Ja im se neću predati”, reče on.

„Radi šta god hoćeš.” Njen glas potonu do otupljenog šapata. „Baš me briga. Samo odlazi. Neću više nikakve veze da imam sa tobom. Kamo sreće da ste oboje mrtvi, i ti i ona. Kurva jedna mršava – donosila mi je samo probleme. Najzad sam morala fizički da je izbacim napolje; lepila se za mene k'o pijavica.”

„Jeste se dobro tucale?” reče on, i uzmače dok se Hederina ruka hitro dizala; njeni prsti su već hrlili ka njegovim očima.

Tokom jednog intervala oboje su ćutali. Stajali su blizu jedno drugome. Džejson je čuo i njeno i svoje disanje. Brze, bučne fluktuacije vazduha. Unutra, van, unutra, van. Zažmurio je.

„Radi šta hoćeš”, reče Heder uskoro. „Ja ću otići u Akademiju da se tamo predam.”

„Traže i tebe?” reče on.

„Pa zar ne možeš ceo članak da pročitaš? Zar ne možeš ni to? Traže me da svedočim. O tome kakva su bila tvoja osećanja u vezi sa mojom vezom sa Alis. Ceo svet zna, zaboga, da smo u to vreme ti i ja spavali zajedno, ej.”

„Ja za vašu vezu nisam znao.”

„E to ću im reći. Kad si...” Oklevala je, pa nastavila. „Kad si saznao?”

„Iz ovih novina”, reče on. „Ovog trenutka.”

„Nisi znao juče kad je bila ubijena?”

Posle ovoga, odustao je; nema nade, reče on sebi. Ovo je kao da živiš u svetu načinjenom od gume. Sve odskače. Promeni oblik čim je taknuto ili čak samo pogledano.

„Pa dobro, danas”, reče Heder. „Ako ti u to veruješ. Ti bi bar trebalo da znaš, pre nego iko.”

„Zbogom”, reče on. Seo je, pronašao svoje cipele ispod kauča, obuo ih, vezao pertle, ustao. Onda je dohvatio kartonsku kutiju sa

kafe stočića. „Za tebe”, reče i dobaci joj je. Heder razmahnu rukama da uhvati kutiju, ali je kutija udari u prsa i pade na pod.

„Šta je to?” upita ona.

„Do sad sam već zaboravio”, reče on.

Kleknuvši, Heder podiže kutiju, otvori je, izvadi novine i plavo glaziranu vazu. Vaza nije bila polomljena. „Ooo”, reče ona tiho. Ustajući, pogledala je vazu; prinela ju je svetlu. „Neverovatno je lepa”, reče ona. „Hvala ti.”

„Nisam ubio tu ženu.”

Udaljavajući se od njega, kretala se kao da luta. Vazu je stavila na jednu visoku policu punu raznih sitnica. Ništa nije govorila.

„Pozovi ih”, reče Heder. “I reci im da si ovde.”

Podigao je telefon, izabrao broj operatora. „Hoću da uputim poziv Policijskoj akademiji. Los Anđelesa”, reče on operatorki. „Generalu Feliksu Bakmanu. Recite mu da zove Džejson Taverner.” Telefonistkinja se odazvala. „Alo?” reče on.

„Taj broj možete zvati direktno, gospodine.”

„Želim da vi to uradite”, reče Džejson.

„Ali, gospodine...”

„Molim vas”, reče Džejson.

27

Fil Vesterburg, zamenik glavnog istražitelja losanđeleske policijske službe, reče svome starešini Feliksu Bakmanu: „Tu drogu najbolje mogu da objasnim na ovaj način. Niste čuli za nju zato što još nije u upotrebi; mora biti da ju je Alis maznula iz Akademijine laboratorije za specijalne aktivnosti.” On počeo nešto da skicira na jednom listu hartije. „Vezivanje vremena za funkcije mozga. Sastoji se u strukturalizaciji percepcije i orijentacije.”

„Zašto ju je to ubilo?” upita Bakman. Bilo je već pozno doba, a glava ga je bolela. Želeo je da ovom danu dođe kraj; želeo je da se od njega udalje svi i sve. „Prekomerna doza?” upita on.

„Zasad nemamo načina da utvrdimo šta bi kod KR-3 bila preterana doza. Drogu u ovom trenutku testiramo na prinudnim dobrovoljcima u radnom logoru *San Bernardino*, ali do sada...” – nastavljao je da crta – „... u svakom slučaju, kao što rekoh, vezivanje vremena je funkcija mozga, koja se nastavlja dokle god mozak dobija ulazne signale. A znamo i da mozak ne može da funkcioniše ako ne vezuje i prostor... ali još ne znamo zbog čega je to tako. To verovatno ima neke veze sa instinktom koji nas nagoni da stabilizujemo realnost na takav način da se sekvence događaja mogu rasporediti u smislu pre-i-posle – to bi bilo vreme – i, još važnije, u smislu zaposedanja prostora, a to bi bilo kao kad uporedimo trodimenzionalni objekat sa, recimo, crtežom tog objekta.”

Pokazao je Bakmanu svoj crtež. Bakmanu taj crtež nije značio ništa; prazno je zurio u njega i pitao se gde bi, u ovo doba mogao nabaviti malo darvona za svoju glavobolju. Da li je Alis imala darvon? Ona je kao veverica dovlačila toliko pilula.

Vesterburg je nastavio: “E, a jedan od aspekata prostora sastoji se u tome što svaka data jedinica prostora isključuje sve druge jedinice; ako je nešto ovde, ne može biti tamo. Baš kao što u vremenu događaj koji je bio ranije, ne može da se dogodi kasnije.”

„Zar to ne može da sačeka do sutra?” reče Bakman. „Ti si prvobitno kazao da će biti potrebna dvadeset četiri sata da se sačini izveštaj o tačnom toksinu koji je u pitanju. Dva'es četiri, to meni odgovara.”

„Ali zahtevali ste da ubrzamo analizu”, reče Vesterburg. „Želeli ste da autopsija počne odmah. U dva i deset danas popodne, kad sam ja dobio službeni poziv.”

„Je l' jesam?” reče Bakman. Da, pomisli on, zahtevao sam. Pre nego što maršali skupe svoju priču. „Samo nemoj da crtaš slike”, reče on. „Bole me oči. Prosto mi kaži.”

„Saznali smo da je taj ekskluzivitet prostora samo funkcija koju mozak obavlja dok ovladava percepcijama. Mozak reguliše podatke na takav način da su jedinice prostora uzajamno isključive. Milioni takvih jedinica. Zapravo, teorijski, triloni. Ali prostor sam po sebi nije isključiv. Prostor, zapravo sam po sebi i ne postoji.”

„A to znači šta?”

Obuzdavajući se da ne počne opet da crta, Vesterburg reče: „Droga kao što je KR-3 oduzima mozgu sposobnost da iz jedne jedinice prostora isključuje drugu. Znači gubi se ono oponiranje ovde-a-ne-tamo, mada mozak i dalje nastoji da rukuje percepcijama. Mozak postaje nemoćan da odredi da li je neki predmet otišao ili je još uvek prisutan. Kad se to dogodi, mozak više ne može da odbacuje alternativne specijalne vektore. Time se pred mozgom otvara celokupni raspon prostornih varijacija. Mozak više ne zna koji objekti egzistiraju a koji su samo latentni, koji su samo neprostorno posibiliteti. Dakle, posledica je da se otvaraju prostorni koridori koji su međusobno rivalski; u njih ulazi jedan takav zbrkani percepcioni sistem, i mozgu se čini da nastaju čitavi novi univerzumi.”

„Shvatam”, reče Bakman. Ali, zapravo, niti je šta shvatao, niti mu je bilo stalo da shvati. Jedino želim da idem kući, razmišljao je. I da zaboravim sve ovo.

„To je veoma važno”, reče Vesterburg tonom iskrenosti. „KR-3 je krupan proboj. Ko god da je zahvaćen dejstvom te droge, prinuđen je, hteo-ne hteo, da percipira irealne univerzume, kao što rekoh, triloni mogućih svetova svi odjednom postaju, teorijski, realni; ulazi faktor slučajnosti, i percepcioni sistem zahvaćene osobe odabira jednu mogućnost, samo jednu od svih tih koje su na raspolaganju.

Odabrali mora, inače bi se rivalski univerzumi preklopili i sam koncept prostora bi iščezao. Da li me pratite?"

Herb Meim, koji je sedeo nedaleko od njih, za svojim radnim stolom, reče: „On hoće da kaže da mozak tada zgrabi onu prostornu vasionu koja se nađe najbliže, najdohvatljivija.”

„Da”, reče Vesterburg. „Vi ste pročitali poverljivi laboratorijski izveštaj o KR-3, zar ne, gospodine Meim?”

„Pročitao sam ga pre nešto više od jedan sat”, reče Herb Meim. „Uglavnom se sastoji od tehničkih detalja koje nisam mogao pratiti. Ali jesam uočio da je dejstvo droge prolazno. Mozak na kraju ponovo uspostavi kontakt sa onim istim prostorno-vremenskim objektima koje je ranije primećivao.”

„Tako je”, reče Vesterburg klimajući glavom. „Ali tokom intervala u kome je droga aktivna, subjekat egzistira, ili veruje da egzistira...”

„Između ta dva nema razlike”, reče Herb. „U tome se i sastoji dejstvo droge, u tome da je ta razlika ukinuta.”

„Tehnički, da”, reče Vesterburg. „Ali sa stanovišta subjekta, pojavljuje se stvarna životna okolina, koja ga okružuje, a koja se razlikuje od one koju je dotad uvek doživljavao, tako da subjekat počinje da se ponaša kao da je stupio u neki novi svet. Svet izmenjenih aspekata... a obim promena zavisi od toga koliko je velika nazovimo-je-razdaljina između dva prostorno-vremenska sveta, onog koji je uvek bio dostupan subjektivim percepcijama i novog u kome subjekat sad mora da funkcioniše.”

„Idem ja kući”, reče Bakman. „Ne mogu ovo više da podnosim.” Diže se na noge. „Hvala, Vesterburg”, reče automatski pružajući ruku zameniku glavnog službenika za ispitivanje uzroka smrti. Rukovaše se. „Sastavi rezime za mene”, reče on Herbu Meimu, „pa ću to pogledati ujutro.” Poče da se udaljava, noseći svoj sivi kaput preko ruke. Kao što ga je uvek nosio.

„Da l' sad vidite šta se dogodilo sa Tavernerom?” reče Herb.

Zastajući, Bakman reče: „Ne.”

„Prebacio se u vasionu u kojoj nije postojao. A i mi smo pošli za njim, jer smo objekti u njegovom percepcionom sistemu. A onda, kad se droga istrošila, vratio se. Ovamo ga je vratila jedna tačno određena stvar, i to ne nešto što je on uzeo ili propustio da uzme,

nego njena smrt. I onda nam je naravno njegov dosije stigao iz Centrale podataka.”

„Laku noć”, reče Bakman. Izađe iz kancelarije, prođe kroz veliku, bezvučnu salu sa besprekorno čistim metalnim stolovima koji su svi izgledali isti i sa kojih je, na kraju dana, uklonjeno baš sve – i sa MakNaltijevog – i onda se, konačno nađe u uzlaznoj cevi, koja poče da ga diže ka krovu.

Noćni je vazduh, hladan i čist, izazvao strašan bol u njegovoj glavi; Bakman zažmuri i steže zube do škripanja. A onda pomisli: mogao bih dobiti neki analgetik od Fila Vesterburga. U apoteci Akademije verovatno ima pedeset vrsta analgetika, a Vesterburg ima ključeve.

Uđe u silaznu cev i nađe se ponovo na četrnaestom spratu, vrati se u svoje kancelarijske sobe; a tamo su Vesterburg i Herb Meim još uvek sedeli i diskutovali.

Herb reče Bakmanu: „Želim da objasnim nešto što sam rekao. O onome da smo mi objekti njegovog sistema percepcije.”

„To nismo”, reče Bakman.

“I jesmo i nismo”, reče Herb. „Nije Taverner uzeo KR-3. Ali je uzela. Taverner je, kao i svi mi, postao podatak u percepcionom sistemu tvoje sestre, i bio je povučen sa njom kad je ona prešla u konstrukciju alternativnih koordinata. Evidentno je bila jako vezana za Tavernera kao poželjnog estradnog umetnika, i imala je neko vreme u glavi fantaziju o tome da ga upozna i kao stvarnog čoveka. Ali, iako je ona uspela da to izvede, tako što je uzela drogu, i mi i on smo u isti mah ostali u našem univerzumu. Zauzimali smo dva prostorna koridora istovremeno, jedan realan, jedan irealan. Jedan je stvarnost; drugi je latentna mogućnost među mnogim drugim takvim mogućnostima, ali privremeno specijalizovana dejstvom KR-3. Ali samo privremeno. Tokom približno dva dana.”

„To je dovoljno dugo vreme”, reče Vesterburg, „da umešani mozak pretrpi ogromna fizička oštećenja. Mozak vaše sestre je uništen, gospodine Bakman, verovatno ne toliko toksičnošću koliko velikim i dugotrajnim preopterećenjem. Možda ćemo utvrditi da je konačni uzrok smrti bila nepovratna ozleda tkiva korteksa, ubrzanje

normalnog neurološkog propadanja... njen mozak je, da tako kažem, umro od starosti za dva dana.”

„Možeš li mi dati darvon?” reče Bakman Vesterburgu.

„Apoteka je zaključana”, reče Vesterburg.

„Ali ti imaš ključ.”

Vesterburg reče: „Ne bi trebalo da ga upotrebljavam kad apotekar nije na dužnosti.

„Načini izuzetak”, reče Herb oštro. „Ovoga puta.”

Vesterburg ode, birajući između svojih mnogobrojnih ključeva.

„Ne bi mu trebao ključ da je apotekar tu”, reče Bakman posle nekog vremena.

„Čitavom ovom planetom”, reče Herb, „rukovode birokrati.” On osmotri Bakmana. „Tebi je toliko zlo da više ne možeš podnositi. Kad ti on donese darvon, idi kući.”

„Nije mi zlo”, reče Bakman. „Samo se ne osećam dobro.”

„Ali ne zadržavaj se ovde. Ja ću završiti posao. Polaziš pa se vraćaš.”

Zazuja telefon na njegovom velikom hrastovom radnom stolu.

„Da li bi to kojim slučajem mogao biti neki od maršala?” reče Bakman. „Ne mogu noćas sa njima da razgovaram; to će morati da sačeka.”

Herb diže telefon. Slušao je. Zatim, stežući šaku preko mikrofonskog dela, reče: „To je Taverner. Džejson Taverner.”

„Razgovaraću sa njim.” Bakman uze telefon od Herba Meima i reče: „Zdravo Taverneru. Kasno je doba.”

Taverner limeno progovori u njegovu uvo: „Želim da se predam. Nalazim se u apartmanu Heder Hart. Nas dvoje ovde čekamo zajedno.”

Herbu Meimu Bakman reče: „On hoće da se preda.”

„Reci mu da dode ovamo”, reče Herb.

„Dođi ovamo”, reče Bakman u telefon. “A što želiš da se predaš?” reče. „Ubićemo te na kraju, ti mizerni ubilački majkojebaču; znaš da je tako. Što ne bežiš?”

„Kuda?” zacijuka Taverner.

“U neki kampus. Idi u Kolumbiju. Oni su stabilizovani; imaće hrane i vode neko vreme.”

Taverner reče: „Ne želim da budem lovljen.”

„Živeti znači biti lovljen”, promuklo reče Bakman. „Važi, Taverneru”, dodade on. „Siđi ovamo i bićeš uknjižen. Dovedi sa sobom Hartovicu da možemo da uzmemo njeno svedočenje.” Budalo prokleta, pomisli on. Predaješ se sam. “I ujedno odseci sebi muda. Kopile imbecilno.” Glas mu se tresao.

„Želim da dokažem svoju nevinost”, odjeknu Tavernerov glas tanko u Bakmanovom uvu.

„Kad se pokažeš ovde”, reče Bakman, „ubiću te svojim sopstvenim pištoljem. Zbog odupiranja hapšenju, ti degeneriku jedan. Ili ćemo to nazvati već kako god hoćemo. Nazvaćemo kako nam se naziva. Bilo kako.” On spusti telefon. „Taj dolazi ovamo da bude ubijen”, reče on Herbu Meimu.

„Ti si ga izabrao. Možeš i da se predomisliš ako hoćeš. Oslobodi ga optužbi. Vрати ga njegovim gramofonskim pločama i njegovoj smešnoj TV predstavi.”

„Neću.” Bakman odmahnu glavom.

Pojavi se Vesterburg, donoseći dve ružičaste tablete i papirnu čašu vode. „Jedinjenje darvon”, reče on, dajući sve to Bakmanu.

„Hvala.” Bakman proguta pilule, popi vodu, zgužva papirnu čašu i ubaci je u svoj seckač. Zubi seckača se tiho zavrteše, onda prestadoše. Tišina.

„Idi kući”, reče mu Herb. „Ili, još bolje, idi u neki motel, neki dobar gradski motel, i tamo prespavaj. Spavaj sutra do kasno; ja ću rukovati maršalima kad pozovu.”

„Moram da sretnem Tavernera.”

“A, to nećeš. Ja ću ga uknjižiti. Ili ga može uknjižiti neki pisar. Kao svakog drugog kriminalca.”

„Herb”, reče Bakman, „nameravam tog momka da ubijem, kao što sam i rekao preko telefona.” Prilazeći svom stolu otključa svoju fioku, izvadi jednu kutiju od kedrovog drveta i postavi je na sto. Otvori je i izvadi iz nje pištolj *deringer* sa samo jednim metkom, napola zateže udarni mehanizam, i uperi pištolj ka plafonu. Radi bezbednosti. Navika.

„Da ga pogledamo”, reče Herb.

Bakman mu dodade oružje. „Proizvedeno kod Kolta”, reče on. „Kolt je napravio kalup i patente. Zaboravio sam kad.”

„Lep pištolj”, reče Herb, odmeravajući mu težinu i balansirajući njime u ruci. „Sjajan pištolj.” Vratio ga je Bakmanu. „Ali metak kalibra 22 suviše je mali. Morao bi da ga pogodiš tačno među oči. A on bi morao da stoji tačno ispred tebe.” Položio je šaku Bakmanu na rame. „Upotrebi specijalac 38 ili od 45”, reče on. „Važi? Hoćeš li uraditi tako?”

„Znaš li ko je vlasnik ovog pištolja?” reče Bakman. „Alis.” Držala ga je ovde zato što je rekla da kad bi ga držala kod kuće mogla bi ga upotrebiti protiv mene tokom neke svađe, ili kasno noću kad je uhvati – kad ju je hvatala – depresija. Ali to nije ženski pištolj. Deringer je proizvodio ženske pištolje, ali ovaj nije to.”

„Jesi li joj ga ti nabavio?”

„Ne”, reče Bakman. „Našla ga je u nekoj zalagaonici dole u Votsu. Dala je dva'es pet dolara za njega. Nije loša cena, ako se uzme u obzir u kakvom je stanju.” Digavši pogled, zagledao se u Herbovo lice. „Stvarno moramo da ga ubijemo. Maršali će me razapeti na krst ako mu to ne prikačimo. A ja moram da ostanem na nivou vođenja politike.”

„Ja ću to da sredim”, reče Herb.

„Važi.” Bakman klimnu glavom. „Idem kući.” Vratio je pištolj u kutiju, polažući ga pri tom na jastuče od crvenog satena, zatvorio je kutiju, onda je opet otvorio i izbacio metak kalibra 22 iz cevi. Herb Meim i Fil Vesterburg su ovo gledali.

„Cev se kod ovog modela prelama u stranu”, reče Bakman. „Neuobičajeno.”

„Dobro bi bilo da zovneš jedan crno-sivi da te odveze kući”, reče Herb. “S obzirom kako se osećaš i šta ti se nadešavalo, ne bi trebalo da voziš.”

„Mogu da vozim”, reče Bakman. „Ja uvek mogu da vozim. Ono što ne mogu, to je da metkom 22 valjano ubijem čoveka koji stoji tačno ispred mene. Neko to mora da uradi za mene.”

„Laku noć”, reče Herb tiho.

„Laku noć.”

Bakman ih ostavi, prođe kroz razne kancelarijske prostore, kroz puste holove i odaje Akademije, i još jednom do ulazne cevi. Darvon je već počeo da potiskuje bol iz njegove glave i Bakman je osećao

zahvalnost zbog toga. Sad mogu da udišem noćni vazduh, pomisli on. Bez patnje.

Vrata ulazne cevi kliznuše u otvoren položaj, Unutra je stajao Džejson Taverner. I sa njim, jedna privlačna žena. Oboje su izgledali ubledelo i uplašeno. Dvoje visokih, zgodnih, nervoznih ljudi. Šestice, to se jasno videlo. Poražene šestice.

„Vi ste uhapšeni od strane policije”, reče Bakman. „Evo koja su vaša prava. Sve što kažete može biti upotrebljeno protiv vas. Imate pravo na savetnika, a ako nemate novca advokat će vam biti dodeljen. Imate pravo da vam sudi porota, ili možete da se odreknete tog prava pa da vam sudi sudija koji će biti naimenovan od strane Policijske akademije grada i oblasti Los Anđelesa. Da li razumete ovo što sam vam upravo rekao?”

„Ja sam došao ovamo da dokažem svoju nevinost”, reče Džejson Taverner.

„Moje osoblje će uzeti stvari koje imate da deponujete”, reče Bakman. „Uđite u one plavo obojene kancelarije tamo preko, gde ste ranije bili odvedeni.” Uperio je prst. „Vidite onoga tamo unutra? Čoveka u jednorednom sakou sa žutom kravatom?”

„Mogu li se osloboditi optužbi?” reče Džejson Taverner. „Priznajem da sam bio u toj kući kad je ona umrla, ali sa njenom smrću nemam nikakve veze. Popeo sam se uz stepenice i našao nju u kupatilu. Trebalo je da mi donese torazin. Da bi se suzbili efekti meskalina koji mi je dala.”

„On ju je video kao kostura”, reče ta žena – evidentno Heder Hart. „Zbog meskalina. Zar se on ne može osloboditi na osnovu toga što je bio pod uticajem moćne halucinogene hemikalije? Zar ga to zakonski ne oslobađa? Nije mogao da kontroliše svoje postupke, a ja sa svim tim nisam imala nikakve veze. Čak nisam ni znala da je ona mrtva dok nisam pročitala večerašnje novine.”

“U nekim saveznm državama to bi moglo”, reče Bakman.

„Ali ne ovde”, reče žena nejakim glasom. Tonom koji je govorio da je shvatila.

Izlazeći iz svoje kancelarije, Herb Meim odmeri situaciju i saopšti: „Ja ga uknjižavam i uzimam njihove iskaze, gospodine Bakman. Vi samo idite kući kao što smo se dogovorili.”

„Hvala ti”, reče Bakman. „Gde mi je kaput?” On se osvrte tražeći kaput pogledom. „Bože, al’je hladno”, reče. „Noću isključuju grejanje”, objasni on Taverneru i Hartovoj. „Žao mi je.”

„Laku noć”, reče mu Herb.

Bakman uđe u ulaznu cev i pritisnu dugme za zatvaranje vrata. Kaput ni sad nije imao. Možda bi trebalo da se povezem crno-sivim, reče on sebi. Da nađem nekog mladog entuzijastičkog kadetčića da me odveze kući ili, kao što reče Herb, do nekog dobrog motela u gradu. Ili do jednog od tih novih zvučno izolovanih hotela pokraj aerodroma. Ali onda bi moja vrdalama ostala ovde pa je ujutru ne bih imao da se njome odvezem na posao.

Hladni vazduh i tama na krovu naterashe ga da se trgne. Čak mi ni darvon ne može pomoći, pomisli on. Ne sasvim. Još uvek to osećam.

Otključa vrata svoje vrdalame, uđe i zalupi ih za sobom. Pa hladnije je ovde unutra nego napolju, pomisli on. Isuse. On upali motor i grejač. Ledeni vetar poče da duva u njega iz ventilacijskih proreza na podu. Bakman poče da se tresu. Biće mi bolje kad budem mogao da uđem u kuću, pomisli on. Bacajući pogled na časovnik, on vide da je već pola tri. Nije ni čudo da je tako hladno, pomisli.

Što baš Tavernera odabrah, upita se. Na planeti od šest milijardi ljudi... baš ovog jednog određenog čoveka koji nikad nikome nije učinio zlo, nikad nije učinio ništa sem što je dopustio da njegov dosije bude zapažen od strane vlasti. E upravo u tome je stvar, uvide on. Džejson Taverner je dopustio da mi obratimo pažnju na njega, a, kao što kažu, kad te vlasti jednom primete, nikada te ne zaborave sasvim.

Ali ja mogu i da ga pustim, pomisli on, kao što je Herb kazao.

Ne. To opet mora biti ne. Kocka je bila bačena još na početku. Pre nego što ju je iko od nas čak i dotakao. Taverneru, bio si osuđen na propast još u startu, pomisli on. Od tvog prvog postupka, pa nadalje.

Igramo uloge, razmišljao je Bakman. Zauzimamo pozicije, neki male, neki velike. Neko zauzme običnu, neko čudnovatu. Neko zauzme bizarnu i ekscentričnu. Neko vidnu, neko mutnu ili čak nevidljivu. Uloga Džejsona Tavernera bila je velika i vidljiva na kraju,

a na kraju se i odluka morala doneti. Da je mogao da ostane ono sa čime je počeo: mali čovek bez ispravnih legitimacija, koji životari u propalom, dronjavom, sirotinjskom hotelu – da je to ostao, mogao se izvući... ili u najgorem slučaju završiti u logoru za prinudni rad. Ali Taverner nije odabrao da učini tako.

Neka iracionalna volja u njemu nagonila ga je da poželi da se pojavljuje, da bude vidljiv, da bude poznat. U redu, Džejsone Taverneru, pomisli Bakman, sad si opet poznat kao nekad, ali bolje poznat, poznat na novi način. Na način koji služi višim ciljevima – onim ciljevima o kojima čovek ne zna ništa ali ih mora prihvatiti. Dok budeš odlazio u grob, tvoja će usta još uvek biti otvorena i postavljaće pitanje: „Šta sam to uradio?” Bićeš tako i sahranjen: sa ustima još uvek otvorenim.

Možda će jednog dana javnosti biti otkriveni i tvoja priča, i ritual i forma tvog pada; jednom, u nekoj dalekoj budućnosti kad to više neće biti važno. Kad više ne budu postojali logori za prisilni rad niti kampusi okruženi obručima sačinjenim od policajaca koji nose brzometne automatske puške i gas-maske zbog kojih izgledaju kao nekakvi rnjasti, okati žderači korenja, kao nekakve štetne niže životinje. Jednog dana može biti pokrenuta post-mortem istraga, pa će se saznati da ti zapravo nisi učinio ništa loše – nisi učinio uopšte ništa, sem što si primećen.

Prava, konačna istina glasi da si ti, i pored svoje slave i velike popularnosti, potrošiv, pomisli on. A ja nisam. To je razlika između nas dvojice. Zato ti moraš otići a ja ostajem.

Njegov brod zaplovi dalje, uvis, u traku zvezda u noći. I pevao je tada samome sebi, tiho, trudeći se da pogleda napred, da sagleda vreme buduće, svet svoga doma, muzike, razmišljanja i ljubavi, knjiga, ornamentisanih burmutica i retkih poštanskih maraka. Da vidi to na takav način da bar trenutno ne bude svestan ovog vetra koji huji oko njega dok se on, trunčica maltene izgubljena u noći, vozi dalje.

Postoji lepota koja nikada neće biti izgubljena, izjavi on samom sebi; ja ću je čuvati; ja sam jedan od onih koji je visoko cene. A ja istrajavam. Što je, u krajnjoj analizi, jedino važno.

Zujkao je nešto sebi, bez melodije. I osetio najzad nešto malo toplote kad je standardni policijski model vrdalamskog grejača,

ugrađen ispod njegovih nogu, konačno proradio.

Nešto je kapnulo sa njegovog nosa na tkaninu njegovog sakoa. Bože moj, pomisli on užasnuto. Opet plačem. Diže šaku i obrisu vlagu, sličnu masnoći, sa svojih očiju. Za kim, upita se. Za Alis? Za Tavernerom? Hartovicom? Ili plačem za svima nama?

Ne, pomisli on. To je refleks. Od umora i brige. Ništa ne znači. Zašto čovek plače, upita se. Ne kao žena; ne iz tog razloga. Ne iz sentimentalnosti. Muškarac plače zbog gubitka nečega, nečega živog. Muškarac može da plače nad bolesnom životinjom za koju zna da neće preživeti. Smrt deteta: muškarac može da plače zbog toga. Ali ne zbog toga što su stvari tužne.

Muškarac, pomisli on, ne plače ni za budućnošću ni za prošlošću, nego plače zbog sadašnjosti. A šta je sada sadašnjost? Džejsona Tavernera uknjižuju kao uhapšenog u zgradi Policijske akademije a on ima svoju priču. Kao i svako drugi, on ima verziju i želi da je saopšti, ima da ponudi nešto što dokazuje da on nije kriv. Dok ja pilotiram ovom letilicom, Džejson Taverner, evo baš sad radi to.

Okrećući volan, on povede svoju vrdalamu u prostrani zaokret koji se završio Imelmanovom petljom; naveo je svoje vozilo da krene natrag, putem već pređenim, ništa brže niti sporije. Jednostavno je poleteo u suprotnom smeru. Natrag ka akademiji.

A ipak je nastavljao da plače. Njegove suze su postajale svakog trenutka sve gušće, brže i dublje. Idem u pogrešnom smeru, pomisli on. Herb je u pravu; moram se skloniti od tog mesta. Sad tamo jedino mogu da budem svedok nečega što više ne može biti pod mojom kontrolom. Naslikan sam, kao freska. Postojim samo u dve dimenzije. Ja i Džejson Taverner smo figure na starom dečjem crtežu. Izgubljenom u prašini.

Nagazio je papučicu za gas i potegao unazad volan vrdalame; letelica poče da kašljuca, motor se mučio. Automatski zatvarač je još zatvoren, reče on sebi. Pa, trebalo je da turiram motor neko vreme. Još je hladan. On još jednom promeni smer letenja.

Osećajući bolove u telu, i umor, on najzad ubaci karticu sa putanjom do svog doma u kontrolnu tupolu vrdalaminog pilotažnog aparata, i uključi automatskog pilota. Treba da se odmorim, reče on sebi. Posežući rukom, aktivirao je uspavljujući mehanizam iznad svoje glave; mehanizam zabruja, a on sklopi oči.

Veštački izazvano spavanje nastupilo je, kao i uvek, istog trenutka. Bakman oseti, sa zadovoljstvom, kako tone u san. Ali tada, skoro istog trena, van kontrole mehanizma za spavanje, dođe i jedan san. Vrlo jasno mu je bilo da taj san ne želi. Ali nije ga mogao zaustaviti.

Pejzaž, braon, suv, letnji, gde je živeo kao dete. On jaše konja, a sleva mu se primiče odred konjanika. Na konjima su ljudi u sjajnim odeždama, od kojih je svaka u drugoj boji; svako ima na glavi šiljatu kacigu koja sija na suncu. Spori, dostojanstveni vitezovi prolaze mimo njega, i dok oni idu svojim putem, on uspeva da vidi lice jednoga: drevno mermerno lice, strašno star čovek sa talasavim kaskadama bele brade. Koji jak nos na tom licu, a koje tek plemenite crte. Tako je umoran, tako ozbiljan, tako daleko onostran običnih ljudi. Kralj, očigledno.

Feliks Bakman ih pusti da prođu; nije im se obratio, a ni oni njemu. Odred složno pođe prema kući iz koje je on došao. U tu kuću se bio zatvorio neki čovek, jedan sam čovek se zapečatio unutra, Džejson Taverner, u tišini i tami, bez prozora, izdvojen i usamljen do večnosti. Sedi tamo, prosto egzistira, inertan. Feliks Bakman jaše dalje, u otvorena polja. Onda čuje iza sebe užasan vrisak, samo jedan. Tavernera ubiše, a kad je video da ulaze, kad ih je osetio u senkama oko sebe, Taverner je, znajući šta nameravaju da mu urade, vrisnuo.

U sebi Feliks Bakman oseti apsolutni i totalni očajni jad. Ali u snu se nije vraćao, ni osvrtao. Ništa se nije moglo učiniti. Nema tog čoveka koji je mogao zaustaviti poteru u raznobojnim odeždama; njima se nije moglo reći ne. U svakom slučaju, svršena stvar. Taverner mrtav.

Njegov ustalasan, raštamani mozak uspe da ukloni jedan relejni signal, kroz minijaturne elektrode, do mehanizma za san. Prekidač škljocnu otvarajući se, i jedan solidan, uznemirujući ton razbudi Bakmana i iz dremeža i tog sna.

Bože, pomisli on stresajući se. Al' je zahladilo. Kako se prazno i usamljeno osećam.

Onaj veliki, plačni jad u njemu, zaostao od sna, još je meandrovaio kroz njegove grudi, još ga je uznemiravao. Moram da

sletim, reče on sebi. Da vidim neku osobu. Pričam s nekim. Ne mogu da ostanem sam. Ako bih mogao, samo sekund...

Trenutak kasnije, džombasto je aterirao pored pumpne stanice, onda se otkotrljao još malo dalje i stao pokraj druge vrdalame, parkirane i prazne, napuštene. Niko u njoj.

Blešteća svetlost je ocrtala figuru jednog sredovečnog crnca u kaputu, sa urednom, šarenom kravatom, sa aristokratskim licem na kome je svaka crta bila oštro oivičena. Crnac se šetkao po uljem istruganom cementu, ruku prekrštenih na grudima, sa odsutnim izrazom na licu. Evidentno je čekao da robotiks-poslužiteljka dovrši sipanje goriva u njegov brod. Crnac nije bio ni nestrpljiv, ni resigniran; jednostavno je postojao, u udaljenosti, izolaciji i veličanstvenosti, jakog tela, visok u svom uspravnom držanju, ne videći ništa zato što nije postojalo ništa što bi ga interesovalo da vidi.

Parkiravši svoju vrdalamu, Feliks Bakman ugasi motor, pokrete kvaku i bravu vrata, iskorači kruto u hladnoću noći. Pođe ka suncu.

Crnac ga nije gledao. Održavao je distancu. Šetkao je tamo-amo, smireno, udaljeno. Nije govorio.

U džep sakoa posegnu Feliks Bakman prstima uzdrhtalim od ove ledenosti; nađe i istrže hemijsku olovku, poče da pretura po džepovima u traganju za listićem hartije, ma kakve hartije, listom iz beležnice. Našao je list i položio ga na haubu crnčeve vrdalame. U belom, krutom svetlu servisne stanice Bakman na hartiji nacрта srce probodeno strelom. Tresući se od hladnoće okrete se ka crncu koji je prolazio i pruži mu to parče papira sa crtežom.

Crnčeve oči su na trenutak kresnule varnicom, od iznenađenja; huknuo je, prihvatio parče hartije, namestio ga pod svetlost, pregledao. Bakman je čekao. Crnac okrete listić hartije, vide da na drugoj strani nema ničega, opet osmotri srce probodeno strelom. Namršti se, slegnu ramenima, vrati papirić Bakmanu i odluta dalje, ruku opet prekrštenih na grudima; njegova prostrana leđa bila su okrenuta ka policijskom generalu. Papirić odleprša u daljinu, izgubljen.

Feliks Bakman se ćutke uputi u svoju vrdalamu, podiže vrata u otvoreni položaj, ugura se unutra, iza volana. Upali motor, tresnu vrata u zatvoreni položaj, i uzlete u noćno nebo: njegova uzlazna upozoravajuća svetla crveno su žmigala ispred i iza njega. Onda su

se automatski isključila, i on odzujaju duž linije horizonta, na misleći ništa.

Suze opet naiđoše.

Iznenada on obrte volan; vrdalama žestoko odskoči, zadrma se, umiri se lateralno na silaznoj trajektoriji; nekoliko sekundi kasnije on opet dokliza do zaustavljanja u tvrdom blještanju pokraj parkirane vrdalame, šetkajućeg crnca i gorivnih pumpi. Potegao je kočnice, ugasio motor, škriputavo iskoračio napolje.

Crnac ga je gledao.

Bakman pođe ka crncu. Ovaj nije uzmicao; stajao je gde je i bio. Bakman dođe do crnca, ispruži ruke i zagri ga. Crnac iznenađeno huknu. Nelagodno, a ne samo iznenađeno. Niko od njih dvojice nije ništa rekao. Stajali su tako jedan trenutak a onda Bakman pusti crnca, okrete se i drhtavo pođe nazad ka svojoj vrdalami.

„Čekaj”, reče crnac.

Bakman se okrete i suoči se s njim.

Crnac je oklevao, stojeći i drhteći, a onda rekao: „Da li znaš kako se stiže do Venture? Gore, vazdušnim putem trideset?” Čekao je. Bakman je ćutao. „To je sedamdesetak kilometara severno odavde”, reče crnac. Bakman ni sad ne reče ništa. „Imaš li mapu ove oblasti?” upita crnac.

„Nemam”, reče Bakman, „Žao mi je.”

„Pitaću gorivnu stanicu”, reče crnac i malo se nasmeši. Bojažljivo. „Bilo je – zgodno sresti te. Kako se zoveš?” Crnac je čekao tokom jednog dugog trenutka. „Hoćeš li mi reći?”

„Nemam ime”, reče Bakman. „Ne u ovom trenutku.” Nije mogao da podnese razmišljanje o imenu, sada.

„Da li si ti nekakvo službeno lice? Nešto kao pozdravljač? Ili iz losanđeleske trgovinske komore? Imao sam ja posla sa njima, i dobri su.”

„Ne”, reče Bakman. „Ja sam individua. Kao ti.”

“E, pa, ja imam ime”, reče crnac. Vešto posežući u unutrašnji džep sakoa, crnac izvuče malu krutu kartu koju daje Bakmanu. „Montgomeri L. Hopkins, to je kvaka. Vidi karticu. Zar nije moćno odštampana? Volim tako izdignuta slova. Koštalo me je pedeset dolara za hiljadu komada; dobio sam po specijalnoj ceni zbog nekog uvodnog popusta koji neće biti ponovljen.” Na kartici su bila divna,

velika, reljefna crna slova. „Proizvodim jeftine bio-fidbek nadglavne slušalice analogne vrste. U maloprodaji idu za manje od sto dolara.”

„Dodi kod mene u posetu”, reče Bakman.

„Pozovi me”, reče crnac. Polako i čvrsto, ali i pomalo preglasno, crnac reče: „Ova mesta, ove novčićem aktivirane robotske gorivne stanice, deprimiraju čoveka kasno noću. Možemo kasnije više da popričamo. Na nekom prijateljskom mestu. Saosećam i razumem kako ti je, kako je čoveku kad ga ovakva mesta bace u odvratno raspoloženje. Mnogo puta uzimam gorivo dok se vraćam kući iz fabrike da ne bih morao da se zaustavljam kasno. Iz nekoliko razloga moram često da izlazim noću. Da, jasno vidim da si nešto oborio usta – deprimiran, hoću reći. Zato si mi dodao onu ceduljicu koju, bojim se, nisam ukapirao tada ali kapiram sada, a onda si hteo da me zagliš, znaš, kako si i učinio, kao što bi dete učinilo, samo na sekund. Imao sam i ja takve inspiracije, hoću reći, impulse, ponekad, u svom životu. Imam četrdeset sedam godina. Razumem. Želiš da nisi sam kasno noću, naročito onda kad je nesezonski ledeno kao sad. Da, kompletno se slažem, a sad ne znaš tačno šta bi, jer si nešto uradio iznenada, po iracionalnom impulsu, ne misleći do kraja kakve će posledice biti. Ali nema veze; kapiram. Ne brini se ni ovolicko. Moraš jednom da svратиš. Dopašće ti se moja kuća. Veoma je gotivna. Možeš se upoznati sa mojom suprugom i našom decom. Troje dece.”

„Hoću”, reče Bakman. „Zadržaću tvoju posetnicu.” Izvuče novčanik i ugura karticu u njega. „Hvala.”

„Vidim da je moja vrdalama spremna”, reče crnac. „Slabo sam stajao sa uljem.” Oklevao je, počeo da odlazi, onda se vratio i pružio ruku. Bakman se s njim rukova, kratko. „Do viđenja”, reče crnac.

Bakman je posmatrao njegov odlazak; crnac je platio gorivnoj stanici, ušao u svoju pomalo olupanu vrdalamu, upalio motor i digao se u tamu. Dok je nadletao Bakmana, crnac je digao desnu šaku sa volana i mahnuo u znak pozdrava.

Laku noć, pomisli Bakman uzvraćajući ćutke mahanje, svojim prstima koje je hladnoća izujedala. Onda opet uđe u svoju vrdalamu, gde je oklevao, obuzet osećanjem obamrlosti; čekao je, a onda, ništa ne videći, tresnuo vratima naglo i upalio motor. Sledećeg trenutka dospeo je na nebo.

Tecite, suze moje, pomisli on. Prva apstraktna muzička kompozicija ikada napisana. Džon Douland, u svojoj Drugoj knjizi za leut, godine 1600. Odslušaću to na onom mom velikom novom kvadro-gramofonu kad stignem kući. Gde me to može podsetiti na Alis i na sve njih ostale. Gde će postojati simfonija i vatra i gde će sve biti toplo.

Ići ću ja po svog malog dečka. Sutra ujutru rano letim za Floridu i dovedim Barnija. Da od sad bude sa mnom. Nas dvojica zajedno. Pa ma kakve bile posledice. Samo, sad neće ni biti nikakvih konsekvenci; sve je završeno. Bezbedno je. Zauvek.

Njegova vrdalama je puzila po noćnom nebu. Kao kakav ranjeni, napola rastvoreni insekt. Noseći ga kući.

ČETVRTI DEO

Čujte, senke, vi što životarite u tami!
O svetlosti imajte samo rđavu ocenu, prezriv glas.
Jer, i u svom paklu možete nekakvu radost imati,
samo ako ne vidite koliko svet prezire vas.

Epilog

Suđenje Džejsonu Taverneru za prvostepeno ubistvo Alis Bakman na misteriozni način je krahiralo, i završilo se presudom da nije kriv, zahvaljujući, jednim delom, izvrsnoj legalnoj pomoći koju su obezbedili NBC i Bil Vulfer, ali, takođe, zahvaljujući i činjenici da Taverner nije počinio nikakav zločin. Nikakvog zločina zapravo i nije bilo, pa je prvobitni istražiteljev nalaz poništen i zamenjen drugim – posle čega je taj istražitelj poslat u penziju i zamenjen mlađim čovekom. Indeks gledanosti Džejsona Tavernera na televiziji, koji je pao vrlo nisko tokom suđenja, digao se posle takve presude, i Taverner je našao da ga sad gleda publika od trideset pet miliona, a ne trideset miliona ljudi.

Kuća koju su posedovali i nastanjivali Feliks Bakman i njegova sestra Alis nekoliko godina je plutala u nebuloznom zakonskom statusu; Alis je testamentom ostavila svoj vlasnički deo jednom udruženju lezbejki nazivanom *Sinovi Karibona* koja je imala sedište u gradu Lijev vrh, u Misuriju, a to društvo je želelo da pretvori tu kuću u boravište za nekoliko svojih svetica. U martu 2023. godine Bakman je prodao svoj deo, preselio se, noseći u celosti i sve svoje mnogobrojne kolekcije, na Borneo, gde je život bio jeftin a policija prijateljska.

Eksperimenti sa multi-prostorno-usmeravajućom KR-3 napušteni su krajem 2012. godine, zbog njene toksičnosti. Međutim, policija je još nekoliko godina tajno eksperimentisala sa logorašima u logorima za prinudni rad. Na kraju je, ipak, zbog, opšte i široke opasnosti koja se pri tom pojavljivala, direktor naredio da se taj projekat napusti.

Keti Nelson je godinu dana kasnije saznala – i prihvatila – da je njen muž Džek odavno mrtav, kao što joj je MakNalti i govorio. Uviđanje ove činjenice dovelo je, kod Keti, do drastičnog nervnog sloma, i nju su opet stavili u bolnicu, ovoga puta doživotno, i to u bolnicu daleko manje otmenu nego što je *Morningsajd*.

Po pedeset prvi, i poslednji put u svom životu, Rut Rae se udala, i to, u ovom završnom slučaju, za jednog postarijeg, bogatog, debeljuškastog uvoznika vatrenog oružja, čoveka koji je imao firmu u donjem Nju Džersiju i poslovao na samom rubu zakona. U proleće

2014. umrla je od prekomerne doze alkohola uzete zajedno sa jednim novim trankvilizerom, frenozinom, koji depresira centralni nervni sistem ali i nerv vagus. U vreme smrti imala je samo četrdeset dva kilograma, što je bilo posledica teških – i hroničnih – psiholoških problema. Ostalo je zauvek nemoguće da se ta smrt pouzdano klasifikuje ili kao nesreća, ili kao namerno samoubistvo; posle svega, taj preparat je bio relativno nov. Njen muž, Džek Mongo, do momenta njene smrti je već zapao u teške dugove, i umro je nepunih godinu dana posle nje. Džejson Taverner je došao na njen pogreb i, tokom kasnije ceremonije pokraj samoga groba, upoznao jednu devojku, Rutinu prijateljicu, po imenu Fej Krankhajt, sa kojom je ubrzo sklopio radnu vezu koja je trajala dve godine. Od nje je Džejson saznao da se Rut Rae povremeno uključivala u telefonsku seks-mrežu; kad je to saznao, bolje je shvatio zašto je bila onakva sa njim u Vegasu.

Obuzeta cinizmom, zalazeći u godine, Heder Hart je postepeno napustila svoju pevačku karijeru i nestala sa vidika. Posle nekoliko pokušaja da je pronađe Džejson Taverner je odustao i otpisao tu stvar kao vezu koja je bila jedna od uspešnijih u njegovom životu iako se sumorno završila.

Čuo je, sem toga, da je Meri En Dominik dobila jednu od najvećih internacionalnih nagrada za svoje keramičko kuhinjsko posuđe, ali se nikad nije potrudio da joj uđe u trag. Monika Baf se, međutim, pojavila u njegovom životu krajem 2018. godine, neočešljana kao i uvek ali još uvek atraktivna na svoj aljkavi način. Džejson je nekoliko puta išao na sastanke sa njom, a onda ju je odbacio. Mesecima mu je pisala čudna, duga pisma u kojima su iznad reči bili nacrtani kriptični znaci, ali konačno je i to prestalo, i bilo mu je drago što je prestalo.

U jazbinama ispod ruševina velikih univerziteta studentske populacije su postepeno odustajale od svojih uzaludnih pokušaja da očuvaju svoj način života, te su prelazile dobrovoljno – uglavnom dobrovoljno – u radne logore. Tako se odvijala postupna oseka tog taloga iz drugog građanskog rata, pa je 2024. godine, kao probni model, nanovo izgrađen univerzitet Kolumbija, gde je studentima bezbedne, razumne vrste dopušteno da slušaju nastavu koju je policija odobravalala.

Pred kraj svog života penzionisani general policije Feliks Bakman, koji je na Borneu živeo od svoje penzije, napisao je autobiografski eksponat o planetarnom policijskom aparatu. Ta knjiga je uskoro bila ilegalno prodavana širom svih većih gradova planete Zemlje. Zbog ovoga je, u leto 2037, generala Bakmana ubio jedan plaćeni ubica, koji nikada nije identifikovan; nikakva hapšenja nisu usledila. Njegova knjiga, *Mentalitet reda i zakona*, kružila je tajno od ruke do ruke još godinama, ali u kasnim vremenima i ona je zaboravljena, Logori za prinudni rad su se smanjivali i najzad prestali da postoje. Policijski aparat je postepeno, tokom decenija, postao toliko glomazan da nije mogao biti pretnja nikome, a godine 2136. čin maršala policije je ukinut.

Neki od sado-mazohističkih crteža vezivanja koje je Alis Bakman prikupila tokom svog prekraćenog života dospeli su u muzeje koji izlažu predmete iz pop-kultura ranijih epoha, tako da je Alis, na kraju, u magazinu *Tromesečni žurnal bibliotekara*, zvanično proglašena za osobu koja je na početku XXI veka bila najbolji poznavalac sado-mazohističke likovne umetnosti. Jednodolarska crna trans-misisipi poštanska marka koju je Feliks Bakman nabavio prodana je na jednoj aukciji godine 2019. jednom posredniku iz Varšave. Tog trenutka marka je potonula u mutni svet filatelije iz koga više nikada nije izronila.

Barni Bakman, sin Feliksa i Alis Bakman, koji je odrastao u mladog čoveka sa ozbiljnim problemima, stupio je u policiju Njujorka, i u svojoj drugoj godini službovanja u ulozi policajca pozornika na ulici pao je sa nesolidno napravljenih požarskih stepenica dok je reagovao na izveštaj o provali u jednoj stambenoj zgradi gde su nekada stanovali bogati crnci. Paralizovan od pojasa nadole u svojoj dvadeset trećoj godini, Barni se počeo interesovati za stare televizijske reklame, i uskoro je postao vlasnik impresivne biblioteke najstarijih i najtraženijih stvari te vrste, koje je kupovao, prodavao i trampio veoma lukavo. Živeo je dugo, i u životu imao samo nejasnu uspomenu o svom ocu, a nikakvo sećanje na Alis. Sve u svemu, Barni Bakman se nije mnogo žalio; naročito dugo i predano se bavio sakupljanjem drevnih čepova od kisele vode Alka-Zelcer, koji su postali njegov specijalitet u oblasti takvih zlatnih sitnica.

U policijskoj akademiji Los Anđelesa neko je ukrao pištolj deringer kalibra 22 koji je Feliks Bakman čuvao u svom radnom stolu, posle čega je taj pištolj zauvek nestao. Do tog vremena oružje sa olovnim kuršumima uglavnom je i izašlo iz upotrebe, zadržavali su ga još samo kolekcionari, pa je inventarski službenik čija je dužnost bila da pazi na taj pištolj pretpostavio, mudro, da je pištolj postao ukras u momačkom stanu nekog policijskog činovničića, i prekinuo istragu.

Godine 2067. Džejson Taverner, koji se mnogo godina pre toga povukao sa estrade, umro je u jednoj ekskluzivnoj klinici od skolične fibroze, bolesti koju su Zemljani dobijali u izvesnim marsovskim kolonijama koje su privatno organizovane u cilju sumnjivih zabava za bogataše kojima je dosadno. Imovina koju je za sobom ostavio sastojala se od jedne kuće u Dez Moinsu, sa pet spavaćih soba koje su pretežno bile ispunjene memorabilijama, i od velikog broja deonica u jednoj korporaciji koja je pokušala – neuspešno – da finansira komercijalni šatl-servis do Proksime Centauri. U javnosti njegova smrt nije bila naročito zapažena, mada su se male posmrtno beleške pojavile u većini velegradskih novina; televizijske redakcije vesti su to ignorisale, ali nije ignorisala Meri En Dominik, koja je, čak i u svojim osamdesetim godinama, još uvek smatrala da je Džejson Taverner slavan čovek i da je njen susret sa njim bio jedna od važnih prekretnica u njenom dugom i uspešnom životu.

Plava vaza koju je Meri En Dominik napravila i koju je Džejson Taverner kupio kao poklon za Heder Hart našla se, na kraju u jednoj privatnoj kolekciji modernog grnčarstva. Tamo se nalazi i danas, i ljudi je smatraju za veliko blago. I zapravo, izvesni ljudi koji se razumeju u keramiku otvoreno i iskreno se dive toj vazi. I vole je.

Table of Contents

PRVI DEO

1

2

3

4

5

6

DRUGI DEO

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

19

20

TREĆI DEO

21

22

23

24

25

26

27

ČETVRTI DEO

Epilog